IFJÚSÁGPASZTORÁCIÓS KUTATÁS

KUTATÁSI ZÁRÓJELENTÉS

Megbízó:
SZEGED-CSANÁDI EGYHÁZMEGYE

Budapest 2020

SZÉCHENYI 2020

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS ... 4

2. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ ... 4

3. FOGALOMRENDSZER BEMUTATÁSA ... 8

3.1. IFJÚSÁG MEGHATÁROZÁSA ... 8
3.2. IFJÚSÁGÜGY MEGHATÁROZÁSA ... 8
3.3. PASZTORÁCIÓ, IFJÚSÁGPASZTORÁCIÓ MEGHATÁROZÁSA ... 9
3.4. SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG MEGHATÁROZÁSA ... 11

4. HELYZETELEMZÉS ... 12

4.1. FIATALOK HELYZETE ÉS A VALLÁSSAL VALÓ KAPCSOLATA HAZÁNKBAN ... 12
4.2. SZAKPOLITIKAI ÉS SZAKMAPOLITIKAI KAPCSOLATOK ... 14
4.2.1. Nemzeti Ifjúsági Stratégia (NIS) ... 14
4.2.2. Széchenyi 2020 ... 15
4.3. KERESZTÉNY ÉTÉKREND, ÉS SZABADIDŐ HASZNOS ELTÖLTÉSE ... 16
4.4. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS ... 17
4.4.1. Fiatalok vallással való kapcsolata külföldön ... 17
4.4.2. Ifjúságpasztoráció külföldön ... 17

5. MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS ... 20

5.1. MEGKÉRDEZETTEK ... 20
5.2. ALKALMAZOTT MÓDSZEREK ... 20

6. KUTATÁSI EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA ... 23

6.1. KÉRDŐÍV ELEMZÉS ... 23
6.1.1. Kitöltők demográfiai jellemzői ... 23
6.1.2. Szervezett közösségi programokkal kapcsolatos igények ... 25
6.1.3. Szervezett közösségi programokról alkotott vélemény ... 28
6.1.4. Közösséghez való tartozásról alkotott vélemény ... 32
6.2. SZAKÉRTŐI INTERJÚ EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA ... 36
6.3. MENTÁLIS TÉRKÉPEZÉS EREDMÉNYÉNEK BEMUTATÁSA ... 42
6.4. FÓKUSZCSOPORTOS MUNKA EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA ... 43
6.5. PROBLÉMATÉRKÉP ... 47
6.5.1. Ifjúságpasztorációs szolgáltatás „fejletlensége” ... 49
6.5.2. A keresztény értékrend háttérbeszorulása ... 53
6.5.3. Modern technológia negatív hatásai ... 57
6.5.4. Kevés elérhető példakép ... 61
6.5.5. Humán erőforrás hiánya, leterheltsége ... 63
6.5.6. Egységes stratégia hiánya ... 67

7. FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK, CÉLRENDSZER ... 70

7.1. CÉLRENDSZER ... 70
7.1.1. Ifjúságpasztoráció szolgáltatás fejlesztése ... 72
7.1.2. A keresztény értékrend megerősítése ... 78
7.1.3. Modern technológia negatív hatásainak csökkentése, lehetőségeinek kiaknázása ... 81
7.1.4. Hiteles példaképek megismertetése, felfedezése ... 86
7.1.5. Humán erőforrás fejlesztése ... 89
7.1.6. Egységes stratégia kialakítása ... 93

8. ÖSSZEGZÉS ... 98

8.1. ÖSSZEFÜGGÉSMÁTRIX ... 98
8.2. LEZÁRÁS ... 98

9. MELLÉKLETEK ... 101

9.1. SZAKÉRTŐI INTERJÚ KÉRDÉSSOR 101
9.1.1. Szakértői interjú 1 101
9.1.2. Szakértői interjú 2 105
9.1.3. Szakértői interjú 3 107
9.1.4. Szakértői interjú 4 110
9.1.5. Szakértői interjú 5 113
9.1.6. Szakértői interjú 6 116
9.1.7. Szakértői interjú 7 119
9.1.8. Szakértői interjú 8 121
9.1.9. Szakértői interjú 9 123
9.1.10. Szakértői interjú 10 125
9.1.11. Szakértői interjú 11 126
9.1.12. Szakértői interjú 12 128
9.1.13. Szakértői interjú 13 129
9.1.14. Szakértői interjú 14 131
9.1.15. Szakértői interjú 15 133
9.2. KÉRDŐÍV KÉRDÉSSOR: 15-29 ÉVES FIATALOK SZABADIDŐS SZOKÁSAI 135
9.3. MENTÁLIS TÉRKÉPEZÉS 137
9.4. FÓKUSZCSOPORTOS MUNKA FELADATOK LEIRATA 138
9.4.1. Perszóna alkotás 138
9.4.2. Brainstorming 138
9.4.3. Pötty-szavazás 139

HIVATKOZÁSOK 140

IFJÚSÁGPASZTORÁCIÓS KUTATÁS – KUTATÁSI ZÁRÓJELENTÉS

PROJEKT CÉLJA

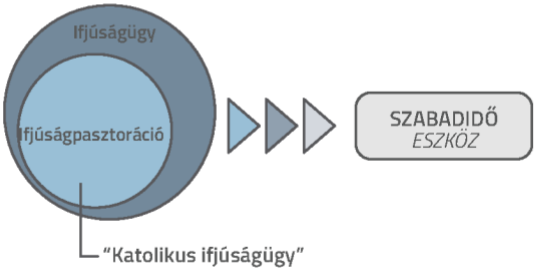

Célja fejleszteni az ifjúságpasztorációs szolgáltatást, továbbá fel kívánja térképezni a fiatalok helyzetét és szabadidő eltöltési szokásait, valamint a fiatalokkal kapcsolatban álló szakemberek munkáját a projektben résztvevő nemzetközi partnerek segítségével.

CÉLCSOPORTOK

- a Szeged-Csanádi Egyházmegye ifjúságpasztorációval foglalkozó szakemberei
- programok során bevont 15-29 év közötti hazai fiatalok
- aktív külföldi közösségek és szerveztek, melyek ifjúságpasztorációval, ifjúságügy-gyel és közösségépítéssel foglalkoznak
- 15-29 év közötti külföldi fiatalok
- aktív hazai, ifjúságpasztorációs közösségek és szervezetek

ALKALMAZOTT MÓDSZEREK

	Mélyinterjú, szakértői interjú	Kérdőíves megkérdezés	Fókuszcsoport	Mentális térképezés
Az egyházmegye ifjúságpasztorációval foglalkozó szakemberei	✓			
Aktív külföldi közösségek és szerveztek, melyek ifjúságpasztorációval, ifjúságüggyel és közösségépítéssel foglalkoznak	✓			
Aktív hazai, ifjúságpasztorációs közösségek és szervezetek	✓			
Fiatalok, programok során bevont 15-29 év közötti hazai fiatalok		✓	✓	✓
15-29 év közötti külföldi fiatalok		✓		

1. Szakirodalom elemzés

2. Szakértői mélyinterjúk

15 fő

3. Kérdőíves felmérés

261 össz

157 hazai + 104 külföldi

4. Mentális térképezés

4 fő

5. Fókuszcsoportos munka

4 fő

PROBLÉMÁK

Problémák	Ifjúságpasztorációs szolgáltatás "fejletlensége"	Keresztény értékrend háttérbeszorulása	Modern technológia negatív hatásai	Kevés elérhető példakép	Humán erőforrás hiánya, leterheltsége	Egységes stratégia hiánya
Okok	▪ Fiatalok leterheltsége ▪ Túlkínálat a szabadidős programpiacon ▪ Hirdetések rossz elérési aránya ▪ Hálózatosodás hiánya	▪ Atomizálódó családok ▪ Személyes kapcsolatok háttérbeszorulása ▪ Egyháztól való eltávolodás	▪ Digitális világ a kapcsoalti kultúra alapvető eszköze ▪ Információs zaj hatása	▪ Hiteles keresztény értékrendet képviselő személyek ismeretségének hiánya ▪ Generációs szakadék	▪ Ifjúsági-pasztorációs munkatársak leterheltsége ▪ Önkéntestoborzás nehézségei, kevés önkéntes ▪ Megfelelő képzések alacsony száma, elérhetőségük nehézsége	▪ Központi ifjúságpasztoráció s stratégia hiánya ▪ Marketing-szemléletmód hiánya ▪ Információhiány

CÉLOK

Célok	Ifjúsági-pasztorációs szolgáltatás fejlesztése	Keresztény értékrend megerősítése	Modern technológia negatív hatásainak csökkentése, lehetőségek kiaknázása	Hiteles példaképek megismertetése, felfedezése	Humán erőforrás fejlesztése	Egységes stratégia hiánya
Módszerek	▪ A korosztályhoz igazodó programkínálat kialakítása ▪ Folyamatos igényfelmérés, visszamérés ▪ Programok differenciálása, promóció ▪ Hálózatosodás fejelsztése	▪ Több genreációnak szóló porgramok létrehozása ▪ Keresztény értékrend megismertetése ▪ Közösségfejlesztés	▪ Alternatívák kialakítása ▪ Figyelemfelhívás és tudatos használat ▪ Technológia adat lehetőségek kiaknázása	▪ Hiteles keresztény értékrendet közvetítő kulcsemberek megismertetése ▪ Kommunikációs stílus váltás	▪ Ifjúsági-pasztorációs munkatársak tehermentesítése ▪ Önkéntestoborzás ▪ Megfelelő képzések kialakítása, meglévő képzési lehetőségek kihasználása	▪ Nyilvánosan elérhető ifjúságpasztorációs stratégia megalkotása ▪ Marketing-szemléletmód kialakítása ▪ Információ-megosztás elősegítése

Felelős kiadó: Maturitas Kft. 2020
A Kutatási Zárójelentés a „Fiatalokkal a keresztény Európáért" című EFOP-5.2.2-17-2017-00126 azonosító számú projekt keretén belül a Szeged-Csanádi Egyházmegye megbízásából.

Köszönjük a Magyar Állam és az Európai Unió támogatását.

1. BEVEZETÉS

„Az ifjúság az az ablak, amelyen keresztül a jövő belép a világba, tehát nagy kihívások elé állít minket." (Ferenc pápa, 2013)

Ferenc pápa 2013-ban a XXVIII. Ifjúsági Világtalálkozó alkalmából az előbbi szavakkal hívta fel a figyelmet a fiatal generáció jelentőségére. Legújabb, Christus vivit (Krisztus él) című apostoli buzdításában 299 pontban szól a fiatalokhoz, akiket nemcsak az egyház jövőjeként, hanem az egyház jelenjeként tart számon: *„Az egyháznak szüksége van a lendületetekre, a megérzéseitekre, a hitetekre. Amikor elérkeztek oda, ahová mi még nem jutottunk el, várjatok meg minket türelmesen"* (Ferenc pápa, 2019).

Jelen tanulmány a Szeged-Csanádi Egyházmegye megbízásából készült, az EFOP-5.2.2-17-2017-00126 „Fiatalokkal a keresztény Európáért" című projekt keretében, melynek célja fejleszteni az ifjúságpasztorációs szolgáltatást, továbbá fel kívánja térképezni a fiatalok helyzetét és szabadidő eltöltési szokásait, valamint a fiatalokkal kapcsolatban álló szakemberek munkáját a projektben résztvevő nemzetközi partnerek segítségével.

Az ifjúsági munka a folyamatosan változó környezetben újabb kihívásokkal kell szembenézzen, ha el akarja érni a fiatalokat. A területen tevékenykedő szakértők évről évre egyre jobban érzik a fiatalokkal való munka nehézségeit, melynek számos okát vélik felfedezni. A fiatalok életét érintő, a fiatalokkal kapcsolatos kérdések klasszikusan az ifjúságügy területéhez tartoznak. Hasonlóképpen, ifjúságpasztoráció is a fiatalok mindennapi életében kíván pozitív változást elérni, támogatni; segíteni a fiatalokat a tudatos keresztény felnőtté válásban. Közös célcsoportjukból és eszközrendszerükből kiindulva az ifjúságpasztorációt az ifjúságügy részének tekinthetjük, melyet nem az állam, hanem a Katolikus Egyház végez a fiatalok érdekében, a fiatalokkal együttműködve: nevezhetjük akár „katolikus ifjúságügynek" is. Mind az ifjúságügy, mind az ifjúságpasztoráció fő működési területeként, eszközeként a fiatalok szabadidejét jelölte meg, céljaikat a fiatalok szabadidejének hasznos eltöltésén keresztül kívánják véghez vinni.

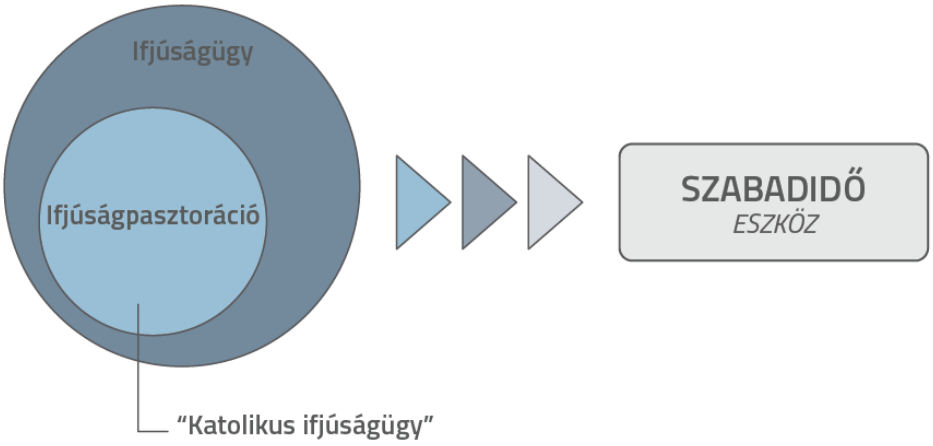

1. ábra: Ifjúságügy és ifjúságpasztoráció és a szabadidő összefüggése

A kutatási zárójelentés során részletesen bemutatjuk a hat azonosított problématerületet, valamint a hozzájuk kapcsolódó gyökérokokat, a szakirodalom-feldolgozást, a szakértői mélyinterjúkat, a kérdőíves felmérést, a mentális térképezést és a fókuszcsoportos munkát eredményeire támaszkodva. A hat fő problémaként megállapított tényező az alábbiak szerint alakult:

- ifjúságpasztorációs szolgáltatás „fejletlensége";
- keresztény értékrend háttérbe szorulása;
- modern technológia negatív hatásai;
- kevés elérhető példakép;
- humán erőforrás hiánya, leterheltsége;
- egységes stratégia hiánya.

A problémákhoz kapcsolódó 17 gyökérok részletes bemutatásra kerül a problémákat taglaló fejezetekben.

A kutatási zárójelentés második nagy fejezetében bemutatjuk a problémák feloldására kijelölt célokat, és az azok megvalósíthatóságát lehetővé tevő módszereket. A hat megfogalmazott cél:

- ifjúságpasztorációs szolgáltatás fejlesztése;
- keresztény értékrend megerősítése;
- modern technológia negatív hatásainak csökkentése, lehetőségek kiaknázása;
- hiteles példaképek megismertetése, felfedezése;
- humán erőforrás fejlesztése;
- egységes stratégia kialakítása.

A célokhoz kapcsolódó 18 megoldási javaslat, módszer részletes bemutatásra kerül a célokat taglaló fejezetekben.

A Kutatási Zárójelentés mellett elkészült az „*Ifjúságpasztorációs Módszertani Kézikönyv - Fiatalokkal Foglalkozó Szervezetek Számára*" című módszertani gyűjtemény, melyben részletesen kifejtésre kerül számos, a Kutatási Zárójelentésben említésre kerülő módszer.

2. FOGALOMRENDSZER BEMUTATÁSA

Az alábbi fejezet rövid áttekintést ad a kulcsfogalmak különböző értelmezéseit illetően. Célja a fogalomrendszer összehangolása, a tanulmányban használt, témához kapcsolódó fogalmak körülhatárolása és elhelyezése.

2.1. Ifjúság meghatározása

Az 'ifjúság' definíció szerint egy személy életének az a szakasza, amely a serdülőkor végén és a felnőttkor elején van (Macmillan Dictionary, 2013). Az ifjúságot úgy is definiálják, mint jellemző megjelenést, mely jelenthet testi és szellemi frissességet, lendületet egyaránt (Cambridge Dictionary, 2012). Az ifjúsággal foglalkozó társadalomtudományok – mint a pszichológiai vagy a szociológiai, s ez utóbbin belül az ifjúságszociológia vagy az ifjúságpolitika – különbözőképpen határozzák meg az ifjúságot. Az egyén életciklusai szerint az ifjúság 14-16 éves kortól az iskolai tanulmányok befejezéséig, a kereső munkavállalásig, családalapításig tart (Andorka, 2006). Sokan a serdülőkor szinonimájaként határozzák meg, a serdülőkor kifejezés azonban egy adott életkorra (12-14/16 éves kor) vonatkozik egy személy egy adott fejlődési időszakában, ellentétben a fiatalokkal, amely társadalmilag felépített kategória (Furlong, 2013). A fogalmak tisztázása érdekében Keniston vezette be a „posztadoleszcencia" (fiatal felnőtt) kifejezést az elhúzódó kamaszkorra (Keniston, 1970), melyet ma már szintén az ifjúkor részének tekintünk.

Az ifjúság mint fogalom tehát nem egyértelműen definiálható életkor szerint, sokkal inkább az illető életének a gyermekkor végétől felnőttkorig tartó szakasza. Eszerint az értelmezés szerint az ifjúság testi és lelki fejlődése mellett a társadalmi státuszra is vonatkozik. A gyermekkortól az érett, felnőttkorig tartó folyamat, egyedi és megismételhetetlen, az az időszak, amely révén életképessé, az emberi társadalom alkalmas szereplőjévé válnak a fiatalok. Az életképesség mint kulcsfogalom nem csupán élettanilag meghatározott, sokkal inkább a közeli és tágabb értelemben vett környezet hatására kialakuló készség, mely által képesek a társadalom számára hasznos erőforrássá válni.

Jelen tanulmányban az ifjúságot mint egy adott korcsoport értelmezzük: a 15-29 éves fiatalok gyűjtőszavaként kerül alkalmazásra, az ő együttes jellemzőikkel, szokásaikkal és igényeikkel. A tanulmány során kitérünk a korcsoporton belüli, jól elkülöníthető alcsoportokra, melyek esetlegesen eltérnek bizonyos jellemzőikben, szokásaikban vagy igényeikben.

2.2. Ifjúságügy meghatározása

Komplex, a fiatalok életének minden területére kiterjedő szakpolitikai ágazat (ifjúságyügy) meghatározása azért szükséges, mert az érintett korosztály ezen életszakasza, a felnőtté válás egy folyamat, mely szektorokon átívelő, nem kezelhető külön szakterületenként (Nagy & Oross, 2016). Számos definíció született az évek során az ifjúságügy értelmezésére: *„Az ifjúságügy az ifjúsági munka, ifjúsági szakma és a horizontális ifjúsági tevékenységek összefoglaló neve, a területen végzett valamennyi alkotó cselekvés"* (Nagy, et al., 2014). Az ifjúságügy feladatát pedig Kátai határozta meg az alábbiak szerint: *„Az ifjúságügy feladata az ifjúsági korosztályokra irányuló, ezek egyéneinek, közösségeinek, szervezeteinek és intézményeinek nyújtandó szolgáltatások, intézkedések tervszerű összefoglalása (a célokhoz rendelhető eszközök felsorolása, megfelelő feltételrendszer kialakítása) és végrehajtása"* (Kátai, 2006).

Az ifjúsági tevékenységnek két megkülönböztethető halmazát ismeri a szakirodalom: az ifjúsági munkát és az ifjúsági szakmát. A modell középpontjában az egyén áll (illetve az egyén

közössége), aki a tevékenység célcsoportja. Az első héjon az ifjúsági munka területei találhatók: azok a tevékenységek, melyeknek közvetlen szereplője az egyén, mint például az ifjúsági szolgáltatások, nem formális és formális tanulás, kreativitás, önkifejezés, megelőzés stb. A szélső héjon az ifjúsági szakmához tartozó területek kerülnek bemutatásra, melyek az ifjúságpolitika területeit jelentik, melyeket az egyén csak közvetve tapasztal, mint például az ifjúsági szektor és kapcsolatai között zajló tevékenységek, az ifjúságszakami rendszerek felépítése, vagy a nemzetközi ifjúsági rendszerekkel való együtt hatások (Ifjúságügy Szakértőinek Társasága Alapítvány, 2010).

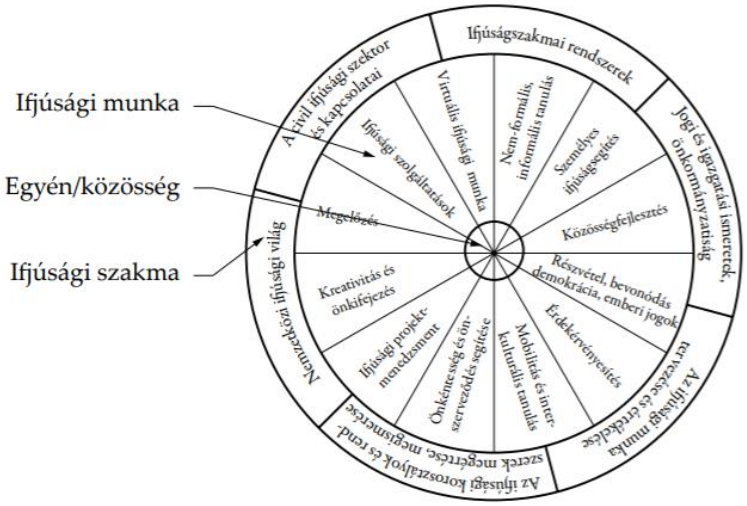

2. ábra: Ifjúsági munka felépítése (Ifjúságügy Szakértőinek Társasága Alapítvány, 2010)

Hazánkban az ifjúságügy értelmezésére az alábbi definíció született: *„Az alapvető cél az ifjúsági korosztályok tagjai tekintetében az önmagáért és közösségeiért felelős polgárrá válás mással nem helyettesíthető támogatása, elsősorban a szabadidős szocializációs közeg szolgáltatásalapú megmunkálásával, de (re)szocializációs szükséghelyzetben akár valamennyi szocializációs terepen."* (Nagy & Oross, 2016) Jelen tanulmányban az ifjúságügyet az ifjúságpasztoráció párhuzamában, az ifjúságpasztoráció tágabb halmazaként értelmezzük, a fiatalokért, a fiatalokkal végzett munka területeként, valamint a fiatalokról szóló szakpolitikai döntések terepeként.

2.3. Pasztoráció, ifjúságpasztoráció meghatározása

Az ifjúságpasztoráció fogalmi meghatározásához elengedhetetlen a pasztorális tevékenység definiálása, mely röviden lelki gondozást, lelkészi munkát jelent. Keszeli Sándor 2004-es meghatározása alapján: *„az egyház mindazon tevékenységeinek összessége, amelyeken keresztül Isten üdvözítő tervét érvényre juttatja a konkrét történelmi helyzetben élő konkrét ember számára. Mindazon tevékenységek összességéről van tehát szó, amelyeket az egyház végez az „itt és most" élő ember üdvösségéért"* (Keszeli, 2004).Ezen gondolatmenetet tovább vezetve az ifjúságpasztoráció azon tevékenységek összessége a pasztorálási munka során, melyet kifejezetten az ifjúság, a fiatalok érdekében tesz az egyház.

Ferenc pápa az alábbi meghatározással élt a IV. Európai Ifjúságpasztorációs Kongresszus alkalmával 2014-ben: *„Az ifjúságpasztoráció mint értékes feladat célja, hogy a fiatalok, a felnőttek és a hitben érett kortársak segítségével ráleljenek útjukra, mely Krisztushoz vezeti őket."* (Ferenc pápa, 2014). Az ifjúságpasztoráció küldetésének a fiatalok előkészítését látja a Jézus felé vezető útra.

Az ifjúságpasztoráció célja: *„hogy az Istentől kapott élet elfogadására, igenlésére és szolgálatára vezesse el őket”*. Feladata: *„a helyes evangéliumi értékrend bemutatása, és ennek alapján, szabad, felelős, önállóan gondolkodásra segítés: a személyes keresztény identitás kialakítása, amelynek nélkülözhetetlen közege a közösség”* (MKPK Ifjúsági Bizottsága, 2015).

Az előző fejezet ifjúságügy értelemzésével összekötve úgy is fogalmazhatunk, hogy az ifjúságpasztoráció a „katolikus ifjúságügy”, hiszen a fiatalok helyzetével és a fiatalok segítésével foglalkozik egyházi keretek között csakúgy, mint az ifjúságügy állami keretek között. Ezt támasztja alá a külföldi gyakorlatokban felfedezhető elnevezés is, ahol az egyházon belül ifjúságot érintő kérdésekkel, ifjúságpasztorációval foglalkozó szervezeteket sok helyütt „Youth Ministry” elnevezéssel illetik, ami ifjúsági vagy ifjúságügyi minisztériumnak fordítható.

Az ifjúságpasztoráció korunkban számos jelentős kihívással szembesül, mint a gyermekkatekézis túlsúlya, hit és a kultúra elkülönülésének jelensége, keresztény iniciáció általános krízise, egyház hitelességének krízise, vagy a katekézis hagyományos közösségeinek krízise. Korábban jelentősen, és napjainkban is észrevehetően nagyobb súly kerül a pasztorálási és kateketikai gyakorlatban a gyermekekkel való foglalkozásra, mint a fiatalokra és fiatal felnőttekre jutó figyelemre. A kateketikai tevékenység megközelítőleg 20%-a szól fiataloknak és fiatal felnőtteknek, ebből is csupán néhány százalék képezi a kimondottan felnőtteknek szóló hitnevelést. Ezzel egyidőben általános jelenség világszerte, hogy a serdülők, fiatal felnőttek elmaradnak az egyházi közösségekből, annak ellenére, hogy épp akkor lépnének abba a korba, amely a személyes identitás és a tudatosan megalapozott hit szempontjából fontos lenne (Keszeli, 2004).

A másik nagy kihívás a hit és a kultúra elkülönülésének jelensége, melyre Evangelii nuntiandi kezdetű apostoli buzdításában VI. Pál az egyházat érintő egyik legjelentősebb problémaként utal: *„Korunk sajátos drámája, hogy törés állt be az evangélium és a kultúra között, mint ahogyan ez már a múltban is megesett. Mindent meg kell tehát tenni, hogy evangelizáljuk az emberi kultúrát, helyesebben: a kultúrákat. A kultúráknak is újjá kell születniük az evangéliummal való találkozásukból”* (VI. Pál pápa, 1975). A hitélet és az élet elkülönülése esetén a hit jelentéktelen lesz, a keresztény igazságok semmitmondóvá válnak, és a keresztény válaszok nem létező kérdésekre adnak feleletet. Ezek mind közömbösséghez, ellenséges magatartáshoz vezetnek a kereszténységgel szemben.

Világszerte egyre gyakoribb jelenség, hogy a beavató szentségekben való részesülés (keresztség, elsőáldozás, bérmálás) az egyházba való belépés és az egyházi közösségbe való beépülés helyett a kilépés pillanatává válik. Sok fiatal az elsőáldozást vagy bérmálást követően hosszabb rövidebb időre vagy teljesen hátat fordít az egyháznak. Ez a tendencia arra készteti az egyházat, hogy egyfajta önvizsgálatot végezzen, a pasztorálási gyakorlatáról, az ifjúságpasztorációs tevékenységéről és a fiatalok felé fordulás módjáról. Sok fiatal számára az egyház ma már nem képviseli az általuk keresett lelkiséget. Számukra az egyház túlságosan intézményesített, tekintélyelvű és emberileg rideg. Ezek a tényezők a fiatal generációt könnyen az egyházzal szembe fordítják: miközben igény és nyitottság viszont jelen lenne bennük a keresztény üzenetre, hiteles emberi kapcsolatokra és közösségre, intézményként mégis elutasítják a keresztény egyházat. Végül, de nem utolsó sorban kihívás elé állítja az ifjúságpasztorációt napjainkban a katekézis hagyományos közösségeinek krízise, ezalatt értsük a családot, iskolát, keresztény közösséget: a plébániát (Keszeli, 2004).

2.4. Szabadidős tevékenység meghatározása

Az ifjúságügy egyik leghatékonyabb eszköze a szabadidős tevékenységeken keresztüli elérés, a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítése. Ahogy Kátai rámutat az ifjúságügy integrált megközelítésének definíciója során: *„Az ifjúságügy integrált megközelítésben a fiatalokat generációs logika mentén nem egy-egy szakpolitika (pl. oktatási, egészségügyi) és nem a család keretei között, hanem egyéb szabadidős közösségeiken keresztül támogatja törekvéseiben"* (Kátai, 2006). Nagy a 2015-ös Szabadidőpedagógia alapjai című munkájában szintén rámutat, hogy az ifjúságügy legfontosabb területe a szabadidő: *„Az ifjúságügy cselekvési ideje a szabadidős idősáv, melyhez önállóan lehet csatlakozni. Ifjúsági munkának nevezzük mindazon tevékenységeket, amelyek az ifjúsági korosztályok és a velük közvetlen kapcsolatban lévő szereplők közötti interakcióban jelenik meg. Az ifjúsági munka elsősorban közösségekre alapoz, fő célja ugyanis az ismeretszerzésen túl a társadalmi közlekedés, a közösségi tevékenység fejlesztése"* (Nagy, 2015).

Szociológiai szempontok szerint többféle megközelítés létezik a szabadidős tevékenységek meghatározására. Az egyik legkorábbi, 1960-as definíció szerint a fiatalok életében értelmezhető szabadidő: *„az az idő, amely az iskola és a házi kötelezettségek teljesítése után marad meg a tanulónak, és melyet saját akarata szerint pihenve, szórakozva, érdeklődési körének megfelelően tölt el"* (Wujek, 1960). Friedmann egy évvel később beemelte a definícióba az önkifejezés és a kibontakozás fogalmait: *„A szabadidő minden kényszermentességen kívül marad, amikor az egyén saját választásait követve igyekszik önmagát kifejezni és kibontakoztatni"* (Friedmann, 1961). Egy 1974-es meghatározás hasonlóképpen írja körül, valamint kiegészíti a fogalmi rendszert a félszabadidő fogalmával: *„a szabadidő olyan elfoglaltságok sokasága, amelyek során az ember a pihenésnek, a szórakozásnak, ismeretei fejlesztésének engedi át magát, míg a félszabadidő: a nélkülözhetetlen társadalmi, családi kötelezettségek idejének megkülönböztetése az egyén kedvére eltöltött idejétől"* (Dumazedier, 1974).

A szabadidő hasznos, értékes eltöltése napjainkban egyre központibb kérdéssé válik, miközben egyértelműen megváltozott a funkciója. Míg korábban a szabadidő kizárólag a kikapcsolódásra, a lazításra irányult, ma már kiegészült a társadalmi problémákkal kapcsolatos tájékozódással, kulturális javak elsajátítására való törekvéssel, és más, a hétköznapi foglalkozástól különböző munkával (Kovácsné Dr. Bakos, 2012). A szabadidős tevékenység ezzel az önmegvalósítás fontos színterévé vált nem csak a felnőttek, de az ifjúság körében is. A gyermekek – és velük együtt szüleik – egészen fiatal kortól kezdve, ahogy körülményeik engedik, igyekeznek olyan szabadidős programot választani, melyek megfelelnek a gyermek érdeklődési körének, életkorának, műveltségi szintjének – összességében teljes személyiségének. A fiatalok szabadidős irányultságát nagyban befolyásolja az iskolai nevelő/ oktató munkája, a szülők és a környezetükben lévő felnőttek mintája, és a kortársak érdeklődési köre. Szociológiai szempontból a szabadidős programok fontos funkciót töltenek be.

Alapvető tényként megfogalmazható, hogy a szabadidő, és a szabadidő hasznos eltöltése elengedhetetlen szükséglet minden korosztály számára, kiemelten a gyermekek és a fiatalok körében, és a szabadidő eltöltéséről hozott döntések hosszútávú hatása vitathatatlan. Jelen tanulmányban a szabadidőt elsősorban mint az ifjúságpasztoráció elsődleges tevékenységi területét értelmezzük.

3. HELYZETELEMZÉS

A rövid fogalmi áttekintő után megvizsgáljuk a hazai ifjúság és a vallás kapcsolatrendszerét, valamint a keresztény értékrend és a szabadidő hasznos eltöltésének kérdését. Bemutatásra kerülnek a jelenlegi releváns szakpolitikai és szakmapolitikai célok, továbbá betekintést nyújtunk hasonló, hazai és külföldikutatások eredményeibe, továbbá ismertetünk nemzetközi példákat az ifjúságpasztorációs gyakorlatok területéről.

3.1. Fiatalok helyzete és a vallással való kapcsolata hazánkban

Ahhoz, hogy a kutatás sikeresen kapcsolódjon az érintett célcsoporthoz (15-29 éves fiatalok), elengedhetetlen, hogy megismerjük a hazánkban élő fiatalok helyzetét, ennek jellemzőit, és a vallással való kapcsolatukat. A korcsoport létszáma, és a teljes népességhez viszonyított aránya csökkenő tendenciát mutat, azonban a jövőben, a kormány családvédelmi intézkedéseinek köszönhetően, ez a trend várhatóan változni fog (Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009 - 2024, 2009).

A legfrissebb, a 15-29 éves korosztály helyzetére kiterjedő országos szintű, 2000 fős mintán végzett kutatás, a 2016-os Magyar Ifjúság Kutatás eredményei alapján a fiatalokat érintő problémák az elmúlt évek során lényegében nem változtak, de átrendeződtek a hangsúlyok. Legnagyobb problémájukat továbbra is az anyagi nehézségekben, a létbizonytalanságban és a szegénység/ elszegényedés veszélyében látják annak ellenére, hogy anyagi helyzetüket kedvezőbben ítélik meg a 2012-es adatokhoz képest. Növekedett azon fiatalok száma, akiket legjobban az általános bizonytalanság kérdése, a kiszámíthatatlan jövő foglalkoztatja (37%); a fiatalok egyötöde pedig céltalansággal küzd. A megkérdezettek 14%-a a drogok, kábítószerek elterjedését, 12%-a pedig az alkohol térnyerését látja a legégetőbb problémának.

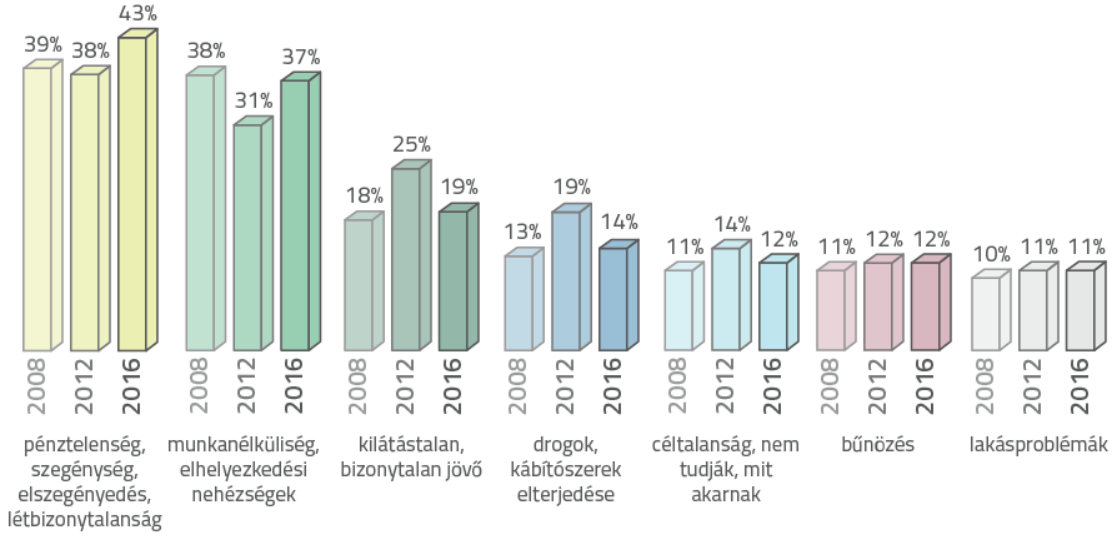

3. ábra: Az ifjúság legnagyobb problémái 2008 és 2016 között (Új Nemzedék Központ, 2016)

A Magyar Ifjúság Kutatás vizsgált területei kiterjedtek a vallás és az ifjúság (15-29 éves fiatalok) közötti kapcsolatrendszerre is. *„A vallásos fiatalok Magyarországon alapvetően a nagy történelmi egyházak hívei, ezen belül is domináns a Római Katolikus Egyház. Ezt támasztja alá, hogy a jelenleg egyháziasan vallásosak 63%-a római katolikus, 17%-a református, 3%-a pedig evangélikus. A kisebb egyházak 6%-ot tesznek ki ebben a körben. A maguk módján vallásosak körében is a római katolikus a domináns felekezet”* – olvasható az első eredményeket közlő anyagban.

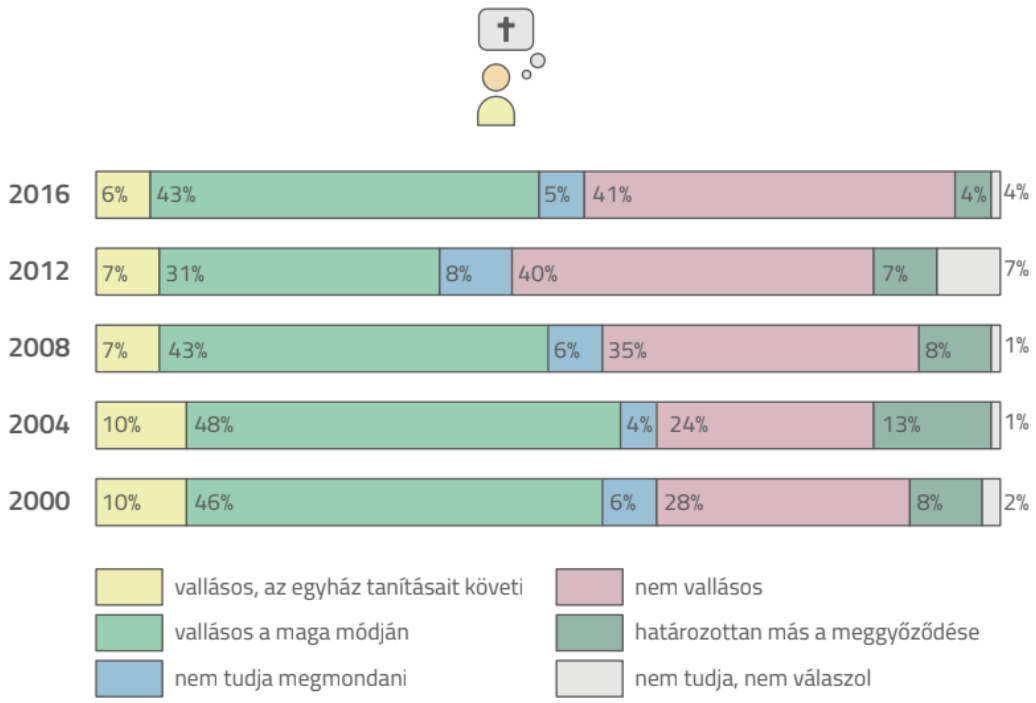

4. ábra: Vallási önbesorolás egyes kategóriáinak gyakorisága 2000 és 2016 ((Új Nemzedék Központ, 2016)

A 2000 és 2016 közötti időszakban folyamatosan csökkent az egyházhoz kötődő vallásos fiatalok száma, azonban a „maga módján vallásos" fiatalok aránya a 2012-es visszaesés után visszatért a korábbi 43%-os szintre: tehát a fiatalok jelentős részében jelen van az individuális vallásosság, viszont továbbra is csökken az intézményi, egyházhoz köthető vallásosság.

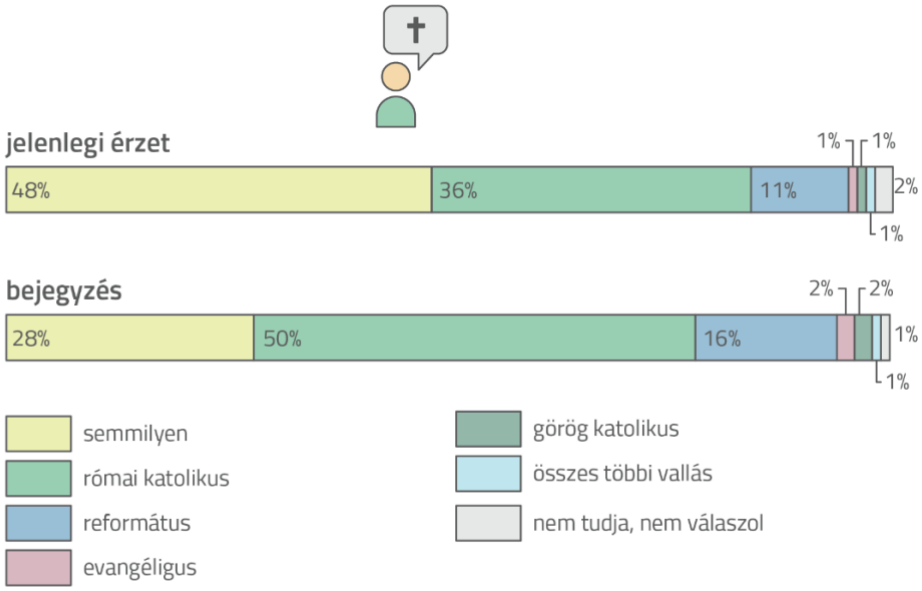

5. ábra: Felekezeti hovatartozás érzet és bejegyzés alapján 2016-ban (Új Nemzedék Központ, 2016)

Ezt is bizonyítja a szintén az ifjúságkutatás során felmért felekezeti hovatartozás-érzet és bejegyzés viszonya is. Míg bejegyzés alapján a megkérdezettek 50%-a római katolikus, valamint további 26%-uk református, jelenlegi érzete alapján a fiatalok 48%-a nem tartozik semmilyen felekezethez, és csupán 36% vallja magát érzet alapján is római katolikusnak. A

fenti adatok azt is mutatják, hogy a megkeresztelés, majd a további vallási beavatásokon való részvétel jelentős része formalitás, családi hagyomány kérdése. Ezt kiegészíti továbbá, hogy a fiatalok mindössze egynegyedét nevelték otthon vallásosan. Iskolai hittanra a 15-29 évesek 29%-a járt vagy jár, plébániai szervezésű hittanra pedig 19%-a (a kettő nem zárja ki egymást).

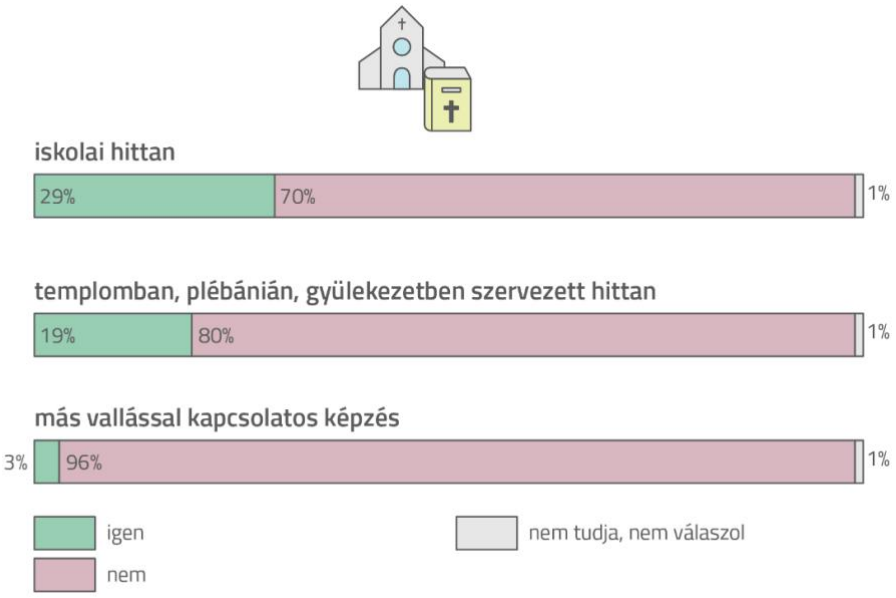

6. ábra: Vallásos nevelés 2016-ban (Új Nemzedék Központ, 2016)

A katolikusnak keresztelt 850.000 15-29 éves fiatal eltérő mértékben kötődik az Egyházhoz. A vallásukat rendszeresen gyakorló aktív katolikus fiatalok tényleges száma valószínűleg néhány tízezerre tehető, és köreikben is vannak eltérések a valláshoz való viszonyulásban: a nagyvárosi, és az idősebb (25-29 éves fiatalok) korosztályra inkább jellemző a vallás személyes fontosságát erősebben hangsúlyozó valláskép, mint a fiatalabbak és a kisebb településen élők körében (Kaposvári Egyházmegye Ifjúságpasztorációs munkacsoport , 2018).

A vallásra nevelés, a vallásos szocializáció egyik kiemelt, reprezentatív mutatószáma a vallási szertartások látogatásának gyakorisága. Önbevallásos alapon a 15-29 éves korosztály 4%-a járt 2016-ban heti rendszerességgel valamilyen egyházi szertartásra, 5%-a pedig havonta, közel felük viszont soha nem vett részt, 18%-a pedig kevesebbszer jár, mint évi egy alkalom (Új Nemzedék Központ, 2016).

3.2. Szakpolitikai és szakmapolitikai kapcsolatok

Az ifjúságügy területén számos, az ifjúságpasztoráció céljaival megegyező szakpolitikai célkitűzés került kidolgozásra az elmúlt évek során, többek között a Nemzeti Ifjúsági Stratégia, mely a 2009-2024 közötti időszakra határoz meg irányelveket, valamint a Széchenyi 2020 program. A következő fejezetben bemutatásra kerülnek ezek a szakmai kapcsolódási pontok.

3.2.1. Nemzeti Ifjúsági Stratégia (NIS)

Az ifjúságra vonatkozó szakmai-politikai kereteket az Európai Tanács ajánlásait figyelembe vevő Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról (NIS) szóló 88./2009. (X.29.) számú Országgyűlési határozat rögzíti, amely a 2009 és 2024 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg az ifjúságot érintő stratégia célokat. A 2009-2024-es időszakra megfogalmazott több ifjúságpolitikai irányelv is szoros kapcsolatban van az ifjúságpasztorációs tevékenység céljaival.

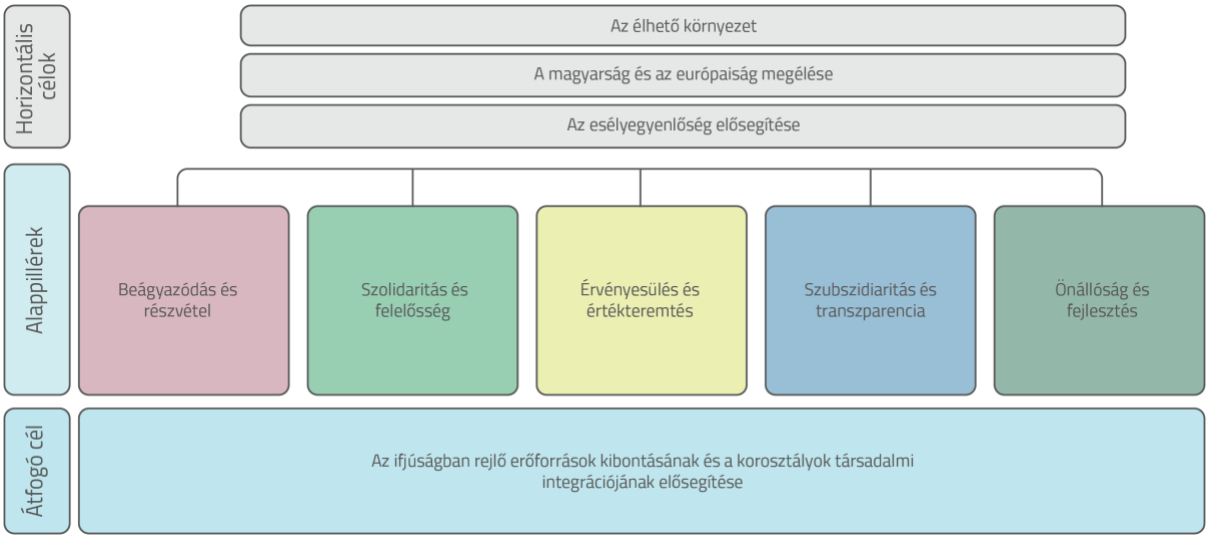

7. ábra: 2009-2024-es időszakra megfogalmazott ifjúságpolitikai irányelvek (Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009 - 2024, 2009)

A stratégia alapját képző, átfogó cél („az ifjúságban rejlő erőforrások kibontásának és a korosztályok társadalmi integrációjának elősegítése") olyan társadalmi környezet megteremtését segíti elő, mely támogatja, ösztönzi a fiatal korosztályhoz tartozók egyéni és közösségi céljainak elérését, zökkenőmentessé téve beilleszkedésüket a felnőtt társadalomba. Ez az átfogó cél könnyen párhuzamba állítható az ifjúságpasztoráció mindenkori céljaival éppúgy, mint a stratégiai alappillérei között kiemelt érvényesülés és az értékteremtés, hiszen az ifjúság új értékek hordozója, teremtője, jelentős társadalmi erőforrás; érvényesülése a társadalmi értékmegújulás alapja. A horizontális célok között szerepet kapott a „magyarság és az európaiság megélése", azaz a magyarországi és a határon túl élő magyar fiatalok közötti kapcsolat fejlesztése, kulturális hagyományaink átörökítése a jövő nemzedékekre, valamint az esélyegyenlőség elősegítése, mely célok szintén kapcsolhatók jelen tanulmányhoz és az ifjúságpasztoráció területéhez.

3.2.2. Széchenyi 2020

Jelen tanulmány a Széchenyi 2020 keretein belül megvalósuló projekt eleme, mely az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 5.2 A Társadalmi innováció és transznacionális együttműködések" című intézkedéséhez kapcsolódik. Jelen konstrukció (EFOP 5.2.2-17) célja a nemzetközi tapasztalatok és jó gyakorlatok megismerése (ahol lehet, kipróbálása) és ajánlások kidolgozása a hazai alkalmazásra. A hazai fejlesztések mellett szükséges nemzetközi szakpolitikai tapasztalatok és jó gyakorlatok megismerése is a megoldandó társadalmi hiányok és problémák megismerése érdekében.

A konstrukció keretében az ehhez szükséges tartalmi és módszertani fejlesztésekre kerülhet sor az ifjúságpasztorációs feladatot végző bevett egyházak szolgáltatási portfóliójában. Ezek alapján elmondható, hogy jelen projekt konkrét célja, "a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékek megszilárdításának módszertani vizsgálata, az ifjúságpasztorációs szolgáltatás fejlesztése", összhangban áll a felhívás, valamint az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program által megfogalmazott célokkal, így hozzájárul a Széchenyi 2020 és az EU 2020 stratégiák megvalósulásához.

A tervezett projekt közvetetten hozzájárul az EFOP 1. „Együttműködő társadalom" prioritási tengelyének megvalósításához, a beruházási prioritáshoz kapcsolódó 2. egyedi célkitűzéshez:

„A család szerepének megújítása az ifjúsági szerepvállaláson keresztül”. A projektben fejlesztendő szolgáltatás hozzájárul a fiatalok társadalmi szerepvállalásához, a családok szerepének és számának növeléséhez. A projekt ezen kívül kapcsolódik a 3. egyedi célkitűzéshez: „A közösségi együttműködés javítása”. A projektben fejlesztett szolgáltatás célja a helyi közösségek megerősítése és új közösségek létrehozása, a célcsoporttagok közösségbe vonása. A projekt továbbá hozzájárul a fiatalok jövőtervezési és munkavállalási kedvének megerősítésével a 9. egyedi célkitűzéshez is: „Munkaerőpiaci szerepvállalás erősítése a marginalizált közösségekben”.

A projekt közvetlenül hozzájárul a támogatást igénylő EFOP-1.2.2 futó projektjéhez. Az „Ifjúsági közösségi aktivitást elősegítő programok megvalósítása a Szeged-Csanádi Egyházmegyében” című projektbe tervezett ifjúságpasztorációs szolgáltatások jelen projekt tapasztalataival kiegészítve – a projektek közötti szinergikus kapcsolatoknak köszönhetően – , egy hatékonyabb szolgáltatási portfólió alkalmazásával közvetlenül hozzájárul az EFOP 1. prioritási tengely céljainak megvalósításához.

3.3. Keresztény étékrend, és szabadidő hasznos eltöltése

A lelkiség és a szabadidő eltöltésének kapcsolata a régmúltra vezethető vissza a katolikus egyház történetében: a pihenés és a szabadidő fogalmai az elsők között a Bibliában jelentek meg. Már a Teremtés könyve említi a sabbatot, azaz 'szombatot', mint a pihenés napját, szentnek nevezve azt, majd a Kivonulás könyve megparancsolja annak megtartását, ezzel is szabadidő fontosságát hangsúlyozva. Izraelnek számos ünnepe van, melyet a kikapcsolódás valamilyen formájának szentel: táncnak, játéknak és a kultúrának. Ezeken az ünnepnapokon kötelező a szigorú munkaszünet, melyhez szociális rendelkezések is járulnak, melyek megakadályozzák a dolgozók kihasználását. Jézus pedig többször óva int az olyan élettől, mely kizárólag az elsődleges életszükségletek kielégítésével és munkával törődik (Schütz, 1993). „*A pihenéssel az ember az élet egészét képes elfogadni, ezáltal tud azonosulni önmagával és tudatára ébredni a transzcendens világgal való kapcsolatának. Ezért a szabadidő legmélyebb értelme az ünneplésben teljesedik be, melynek legtökéletesebb formája a liturgia*” (Zauner, 1988).

Csehországban 2018-ban egy nagy mintán végzett kutatás a serdülőköri vallási részvétel és lelkiség, valamint a szabadidő hasznos eltöltése közötti összefügést vizsgálta. („Adolescent religious attendance and spirituality—Are they associated with leisure-time choices?”- „Serdülőköri vallási részvétel és lelkiség – Felfedezhető-e összefüggés az előbbiek és a hasznos szabadidő eltöltés között?”) (Malinakova, et al., 2018).

A tanulmány céljaként azt tűzte ki, hogy megvizsgálja és feltárja a lelkiség és a vallási eseményeken való részvétel összefüggését a serdülőkori szabadidős tevékenységek hasznos eltöltésével egy erősen világi környezetben. A felmérés során országosan (Csehország) reprezentatív méretű mintában vizsgálták a vallási eseményeken, szervezetekben való részvételt (religious attendance – RA), a lelkiség gyakorlását, a televízió, a számítógépes játékok és az internethasználat mértékét, valamint a szervezett szabadidős tevékenységekben való részvételt.

A kutatás eredményei megmutatták, hogy a vallási eseményeken résztvevői lelkiségüket ápoló fiatalok esetében kevésbé valószínű, hogy szabadidejük jelentős részét televíziónézéssel vagy számítógépes játékok túlzott használatával töltenék. A csak vallási eseményeken résztvevő, vagy csak lelkiségüket ápoló fiatalok körében magasabb volt a túlzott internethasználat mértéke, azonban azoknál, akik mindkét tevékenységet párhuzamosan

végezték, már pont az ellenkezője volt kimutatható. Ezen felül azok a válaszadók, akik az előbb említett kategóriába tartoznak, sokkal nagyobb valószínűséggel vesznek részt egyéb szervezett közösségi programokon. Konklúzióként levonták: a serdülőkori vallási részvétel és a lelkiség megélése kapcsolatban van a szabadidő aktívabb eltöltésével.

3.4. Nemzetközi kitekintés

A következő fejezetben górcső alá vesszük a fiatalok vallással való kapcsolatát külföldi viszonylatban, valamint bemutatásra kerülnek külföldi ifjúságpasztorációs gyakorlatok.

3.4.1. Fiatalok vallással való kapcsolata külföldön

Az Európai Bizottság 2014-2016 közötti társadalmi felmérése szerint egyre kevésbé fontos a vallás az európai fiatalok körében; egyre több 16-29 éves fiatalnak nincs vallási hovatartozása. Kiemelkedő, hogy a megkérdezett lengyel fiatalok mindössze 17%-a mondta, hogy nem vallásos, ugyanakkor a cseheknél 91% volt ez az arány. Magyarországon a megkérdezett fiatalok 67%-a mondta magát nem vallásosnak, 33%-a pedig kereszténynek, ezzel a 6. legkevésbé vallásos országnak számít Európában. A 33% keresztény fiatalból 26% vallotta magát katolikusnak, 6% pedig protestánsnak, és mindössze 3%-uk jár legalább hetente templomba, valamint 16%-uk imádkozik legalább egyszer egy héten (STATISTA, 2018).

A londoni St. Mary Egyetem teológia és szociológia professzora, Stephen Bullivan szerint a kutatási eredmények azt mutatják, hogy a vallás haldoklik, "néhány kivételtől eltekintve a fiatalok egyre kevésbé azonosulnak a vallással vagy gyakorolják azt". Véleménye szerint a kereszténység, mint "alapértelemzett vallás", mint norma eltűnt – legalábbis a következő száz évre. Szerinte az új alapértelmezett állapot a vallásnélküliség, és azok a kevesek, akik vallásosak, úgy érzik, hogy az árral szemben úsznak.

A 2018-as, Pew Research Center nemzetközi közvélemény-kutató szervezet tanulmánya szerint különböző mértékben, de világszerte megfigyelhető, hogy a fiatal felnőttek (40 év alattiak) egyre kevésbé vallásosak, mint az idősebb korosztályok. A jelentés szerint „a vallásgyakorlás ritkább azokon a területeken, ahol az élet könnyebb; és ahol könnyebb élni, a fiatalok nem igénylik a vallást annyira, mint szüleik és nagyszülőik generációja". Továbbá a fiatal felnőttek a heti liturgikus eseményeken is kevésbé vesznek részt, mint az idősebbek (Magyar Kurír Katolikus Hírportál, 2018). A legszembetűnőbb eltérés Lengyelországban figyelhető meg e kérdésben: a hagyományosan katolikus ország fiatal felnőttjeinek 26%-a, az idősebb korosztály 55%-a vesz részt rendszeresen a szentmiséken. „A tanulmány szerint ennek az oka abban keresendő, hogy az idősebb korosztály számára a kommunizmus alatt a Katolikus Egyház testesítette meg a nemzeti identitást és ellenállást a kommunizmussal szemben – a fiatalabbak pedig ilyen tapasztalat híján másképp vélekednek."

3.4.2. Ifjúságpasztoráció külföldön

A katolikus ifjúságpasztoráció a fiatalokkal végzett tevékenységek széles skáláját foglalja magában. Általában a katolikus egyház nevében végzett tevékenységet jelenti, amelynek célja, hogy a fiataloknak átadják a katolikus hitet és meghívják őket e hit megélésére és gyakorlására. Az ifjúságpasztoráció különböző szinteken jelenik meg: az egészen kicsi, plébániákhoz kapcsolódó csoportok működésében, akár katolikus iskolák keretein belül, vagy hatalmas nemzetközi események szervezésében, mint például az Ifjúsági Világnap. Ez egy olyan terület, ami az elmúlt évtizedekben jelentős fejlődésen ment keresztül, különösen a Katolikus Egyház többi, formális nevelésével vagy katekizmusával szemben. Közel minden egyházmegyében,

és egyre több egyházközségben működik valamiféle ifjúságpasztoráció, bár a fejlett világ nagy részén egyre nehezebb és ritkább ez a munka tekintettel arra, hogy egyre kevesebb a hitét rendszeresen gyakorló fiatal. Ugyanakkor az új és izgalmas fejlemények, valamint az új mozgalmak hatása az Egyházon belül biztosítják, hogy az ifjúságpasztoráció továbbra is aktív és eredményes terület legyen.

Rengeteg külföldi mozgalom működik tehát, amelyek a fiatalok pasztorációját tűzte ki célul. Ezek közül az egyik a Life Teen, egy Eucharisztia-központú mozgalom a Római Katolikus Egyházon belül, melynek célja, hogy elmélyítse a fiatalok és családjaik istenkapcsolatát, megerősítse az Egyházhoz fűződő kapcsolatukat. Célja nemcsak az, hogy az egyházközségeket világszerte időszerű, magas színvonalú forrásokkal lássa el a katekisták képzése és a fiatalok elérése érdekében, hanem olyan környezet megteremtése is, amelyben a katolikus ifjúság támogatva érzi magát, és elköteleződik a heti egy misén felül a maradék 167 órában is. Mára már 31 országban megtalálható a mozgalom, köztük Németországban, Spanyolországban, Angliában is. Nyaranta táborokat és konferenciákat szerveznek, hetente ifjúsági miséken vesznek részt.

Többek között a szalézi rend is foglalkozik ifjúságpasztorációval; az angliai Közösségi Média és Kommunikációs Irodája működteti a CatholicYouthWork.com oldalt. A szalézi rend alapítójának, Don Bosconak a küldetése tiszta és egyszerű volt: hogy barátja legyen azoknak a fiataloknak, akik szegények, elhagyatottak vagy veszélyeztetettek voltak. A szaléziaknak is ehhez igazodik a küldetésük, ugyanakkor törekednek, hogy az adott környezetnek megfelelően tegyék azt. Az elmúlt években a technológia és a kommunikációs módszerek fejlődésének hála, azokat felhasználva új területeket találtak a fiatalokkal való kapcsolattartásra, ennek érdekében született meg a fenti internetes oldal is. A hívők egyre inkább tudatában vannak, hogy ha nem teszik az evangéliumi „örömhírt" ismertté a digitális világban is, akkor az sokaknak – akik számára ez az egzisztenciális tér fontos – a tapasztalatából hiányozni fog.

1986-ban II. János Pál pápa megalapította Világiak Pápai Tanácsát (The Youth Office of the Dicastery for the Laity, Family and Life), hogy láthatóvá és konkréttá tegye a világ fiatalságának fontosságát az egész egyház szemében. Az ifjúsági iroda a püspöki konferenciák szolgálatában áll, foglalkozik az ifjúsági mozgalmakkal, egyesületekkel és nemzetközi közösségekkel, előmozdítva az együttműködését a különböző egyházi szervezetek között, valamint konferenciákat szervez az ifjúságpasztorációról nemzetközi és kontinentális szinten. Ezen feladati közül legfontosabb az Ifjúsági Világnapok megszervezése. Továbbá támogatja a San Lorenzo Nemzetközi Ifjúsági Központ tevékenységeit, amelynek feladata a fiatalok fogadása és evangelizálása, akik Rómában járnak tanulmányi úton vagy zarándoklaton.

Az Európai Ifjúságpasztorációs Hálózat együttműködik számos felekezet ifjúsági közösségével, mint például az Európai Evangélikus Szövetséggel is (European Evangelical Alliance), amelynek elsődleges célja egy olyan vezetői közösség kialakítása, amely elkötelezett amellett, hogy az európai fiatalok eljussanak Krisztushoz. A Szövetség célja, hogy előmozdítsa a Krisztus-központú ifjúsági szolgálatot. Küldetése, hogy hozzájáruljon az ifjúságpasztorációhoz Európában az éves Európai Ifjúságpasztorációs Csúcstalálkozó megszervezésével. Kezdeményezi az egyházak, felekezetek, ifjúsági szervezetek országhatárokon átnyúló kapcsolatfelvételeit, kommunikációját. Céljai között szerepel, hogy a közösségek jövőképeit formálja, segítse az ifjúságpasztorációs találkozókat, és közös

kezdeményezések kialakulásához megteremtse a környezetet. Számos ilyen ökomenikus ifjúsági szervezet létezik hasonló célokkal.

A Youth for Christ egy világszintű keresztény mozgalom, amely fiatalokkal dolgozik globálisan. A Youth for Christ több tízezer teljes-, részmunkaidős, illetve önkéntes tagból áll, több mint 100 nemzetnél dolgoznak együtt azon, hogy minden fiatalnak megadják a lehetőséget, hogy Jézus Krisztus követőivé váljanak. A Youth for Christ mozgalom minden nemzetnél különbözőképpen, a kultúra és a körülmények alapján igyekszik megközelíteni a fiatalokat.

4. MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

Az alábbi szakaszban bemutatásra kerülnek a kutatás során alkalmazott módszerek, valamint a kutatásba bevont csoportok: a megkérdezett szakemberek, és a tanulmány célcsoportja (a 15-29 éves fiatalok).

4.1. Megkérdezettek

A kutatás során megkérdezett csoportok az alábbiak szerint álltak össze:

- a Szeged-Csanádi Egyházmegye ifjúságpasztorációval foglalkozó szakemberei;
- aktív külföldi közösségek és szerveztek, melyek ifjúságpasztorációval, ifjúságüggyel és közösségépítéssel foglalkoznak;
- aktív hazai, ifjúságpasztorációs közösségek és szervezetek;
- programok során bevont 15-29 év közötti hazai fiatalok;
- 15-29 év közötti külföldi fiatalok.

A kutatás során az ifjúságpasztoráció teljes tevékenységi körét lefedően megkérdeztünk számos, a területen tevékenykedő szakértőt. Az egyházmegye ifjúságpasztorációval foglalkozó szakemberei (katolikus papok, ifjúsági referensek, ifjúságpasztorációs munkatársak, közösségszervezők), aktív külföldi közösségek és szervezetek, melyek ifjúságpasztorációval, ifjúságüggyel és közösségépítéssel foglalkoznak (közösségszervezők, katolikus papok), aktív hazai, ifjúságpasztorációs közösségek és szervezetek (közösségszervezők, katolikus papok, teológia és hittan tanárok, országos cserkészvezetők és őrsvezetők, katolikus iskolaigazgató). Megkérdeztük továbbá a célcsoportként megjelölt 15-29 éves fiatalok mind hazai, mind külföldi képviselőit.

4.2. Alkalmazott módszerek

A kutatás különböző csoportjait különböző adatgyűjtési technikákkal kérdeztük meg, ezt a következő ábra szemlélteti. Az egyházmegye ifjúságpasztorációval foglalkozó szakemberei, az aktív külföldi közösségek és szervezetek, melyek szintén az ifjúságpasztoráció vagy az ifjúságügy területén tevékenykednek, továbbá hazai ifjúságpasztorációs közösségek és szervezetek mélyinterjús formában, szakértői interjúk során válaszoltak a feltett kérdésekre. A hazai programokba bevont fiatalok, akik a megjelölt célcsoportba tartoznak (19-25 éves korosztály), több formában is részt vettek a kutatásban: kérdőíves megkérdezésben való részvétellel, fókuszcsoportos munka formájában, valamint mentális térképezés keretén belül. A 15-29 éves külföldi fiatalokat szintén kérdőíveken keresztül kérdeztük meg, illetve vontuk be őket a kutatásba.

	Mélyinterjú, szakértői interjú	Kérdőíves megkérdezés	Fókuszcsoport	Mentális térképezés
Az egyházmegye ifjúságpasztorációval foglalkozó szakemberei	✓			
Aktív külföldi közösségek és szerveztek, melyek ifjúság-pasztorációval, ifjúságüggyel és közösségépítéssel foglalkoznak	✓			
Aktív hazai, ifjúságpasztorációs közösségek és szervezetek	✓			
Fiatalok, programok során bevont 15-29 év közötti hazai fiatalok		✓	✓	✓
15-29 év közötti külföldi fiatalok		✓		

8. ábra: Megkérdezés módja az egyes csoportok esetén

Az elemzés során a következő módszereket alkalmaztuk:

1. **Szakirodalom elemzés**

Az ifjúságpasztorációhoz, ifjúságpolitikához kapcsolódó szakirodalom összegyűjtése, feltárása, az irdalomelemzés, értelmezés és rendszerezés módszerével, saját rendszerbe való átültetéssel történt, melynek során tények, adatok, nevek, statisztikák és definíciók, összefüggések kerültek ismertetésre. A szakirodalom feldolgozása során hólabda/ szakirodalomlánc-módszert alkalmazva ismert, könnyen hozzáférhető dokumentumok irodalomjegyzékét, hivatkozásait, bibliográfiai apparátusát kiindulási pontként véve állítottuk össze a szakirodalmi bázist.

2. **Szakértői mélyinterjúk**

Az ifjúságpasztoráció és az ifjúsági szabadidőtöltés helyzetére vonatkozó szakértői mélyinterjúk 2019. október 26. és december 24. között, előre megküldött kérdéssor figyelembevételével zajlottak le, személyesen vagy telefonos interjú formájában. A megkérdezett szakértők mind a témához kapcsolódó területen tevékenykednek különböző pozíciókat betöltve, mint például ifjúságpasztorációs munkatárs, közösségszervező, római katolikus pap, teológia-hittan tanár, cserkészvezető, katolikus iskolaigazgató. A szakértői mélyinterjú kérdéslista a 9.1 számú mellékletben, a szakértői interjúk leirata pedig a 9.1.1 - 9.1.16. számú mellékletekben találhatók.

3. Kérdőíves felmérés

Az ifjúság szabadidős szokásainak felmérése kérdőíves formában zajlott, melyet online formában tölthettek ki a célcsoport képviselői 2019. november 27. és 2020. január 15. között. A kérdőív összeállításának alapját a szakértői interjúk során azonosított problémakörök képezték. A kérdőív kiküldésre került a Szeged-Csanád Egyházmegyével kapcsolatban álló ifjúsági szervezetek, az egyházmegyei ifjúsági közössége, külföldi partner szervezetei, valamint az egyházmegye által fenntartott iskolák számára is. A kérdőív 2020. január 15. szerdán került lezárásra, 261 kitöltővel, melyből 157 hazai kitöltés, 104 pedig külföldi. A 15-29 éves fiatalok szabadidős szokásaira vonatozó kérdőív és kérdéslista a 9.2. számú mellékletben található.

4. Mentális térképezés

A mentális térképezés a célcsoportként megjelölt, 15-29 éves fiatalok köréből kikerült 4 fővel zajlott le, 2020. január 15-én Szegeden. Ennek keretén belül a fiatalok megosztották véleményüket, elképzeléseiket az ifjúságpasztorációról önálló, majd közös mentális térképet összeállítva. A mentális térképezés eredménye a fókuszcsoportos munka alapjaként szolgált. A mentális térképezés leirata a 9.3. számú mellékletben található.

5. Fókuszcsoportos munka

A fókuszcsoportos munka a mentális térképezéshez hasonlóan, a célcsoportként megjelölt 15-29 éves fiatalok köréből kikerült 4 fővel zajlott le, 2020. január 15-én Szegeden. A fókuszcsoportos munka során az alábbi feladatokat alkalmaztuk: perszónaalkotás, brainstorming, pötty-szavazás. A fókuszcsoportos munka során a fiatalok bemutatták a generációjuk jellemzőit, igényeit, preferált programjait. A fókuszcsoportos munka során alkalmazott feladatok leirata a 9.3. számú mellékletben található.

5. KUTATÁSI EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA

A következő szakaszban a kutatási eredmények kerülnek bemutatásra:

- a kérdőív eredményei;
- a szakértői mélyinterjúk megállapításai;
- a fókuszcsoportos munka tanulságai;
- a mentális térképezés eredménye.

Az alábbi módszertanok által összegyűjtött információkat elemezzük és összegezzük, majd az így feltárt problémákat saját rendszerbe átvezetve, problématérképes megoldással szemléltetjük. A megállapított fő problémák, illetve azok gyökérokainak részletes bemutatását követően, felvázoljuk a potenciális fejlesztési lehetőségeket.

5.1. Kérdőív elemzés

A kérdőíves megkérdezés során 261, a célcsoportként megjelölt korosztályba (15-29 éves) tartozó fiatal adott választ a kérdésekre. A válaszok begyűjtése során kiemelt cél volt minimum 100-100 fiatal megkérdezése itthonról és külföldről, mely végül 157 hazai és 104 külföldi kitöltőt eredményezett.

A felmérés során online kérdőívet használtunk az alábbiak miatt:

- a kérdőív alkalmazása egyszerű;
- a kérdések az adott célra, problémákra, lehetőségekre fókuszálnak;
  a válaszok az előre megírt kérdések és válaszlehetőségek miatt jól és gyorsan kiértékelhetők;
- a válaszadói csoport nagyobb számban elérhető, és heterogén.

A kérdőíven a konkrét kérdések előtt egy általános, bevezető részben tájékoztatást adtunk az igényfelmérés céljáról, a kitöltés módjáról, az eredmények feldolgozásáról, felhasználásáról. Biztosítottuk a kitöltőt az anonimitásról, az adatkezelés korrektségéről. A kérdőív készítésekor elsődleges szempont volt a feldolgozás gyorsasága és egyszerűsége, ezért nagyszámú zárt kérdést alkalmaztunk. A zárt kérdések igen/nem válaszra, osztályozásra, minősítésre, sorrend-megállapításra, lehetőségek kiválasztására alkalmasak, vagyis nemcsak a kérdések szerepelnek a kérdőíven, hanem a válaszlehetőségek is.

A következőkben ismertetjük a kérdőíves megkérdezés eredményeit témakörönként, először a teljes mintára vonatkoztatva, majd a hazai és külföldi eredményeket összehasonlítva.

5.1.1. Kitöltők demográfiai jellemzői

Korosztályos megoszlás szerint a kitöltők legnagyobb arányú része a 15-18 éves korcsoportba tartozik (71,3%), majd őket követte a 16-29 éves korosztály, akik a kitöltők 24,5%-át adták, majd végül a maradék 4,2% a 26-29 éves korosztályból került ki. Nemek tekintetében közel egyenlő számú férfi (51%) és nő (49%) töltötte ki a kérdéssort. A közösséghez való tartozást illetően, a kitöltők 33,3% -a katolikus plébánia, 14,9% -a református gyülekezet tagjaként nevezte meg magát, 43,7% -uk pedig egyikhez sem tartozik önbevallás alapján.

5.1.1.1.Hazai és külföldi fiatalok összehasonlítása

Nemek arányát kitekintve a hazai kitöltők kétharmada férfi (67,5%), egyharmada pedig nő (32,5%), míg a külföldi kitöltők esetében ez az arány éppen fordított, a kitöltők 73%-aa nő, 27%-a pedig férfi. Életkor szerinti megoszlás terén mind a hazai, mind a külföldi kiöltők

körében a 15-18 éves korosztály képviseltette magát a legnagyobb arányban (83% és 53%), majd a 19-25 éves korcsoport a második legnépesebb kitöltő bázis (13% és 41%), végül pedig a 26-29 éves korosztály következik (3% és 6%). Ennek oka elsősorban a kitöltésben közreműködő szervezetekben keresendő: mind az ifjúságpasztorációs szervezetek, mind a közreműködő iskolák elsősorban a korosztály fiatalabb képviselőit tudja elérni rendszeres találkozás keretein belül.

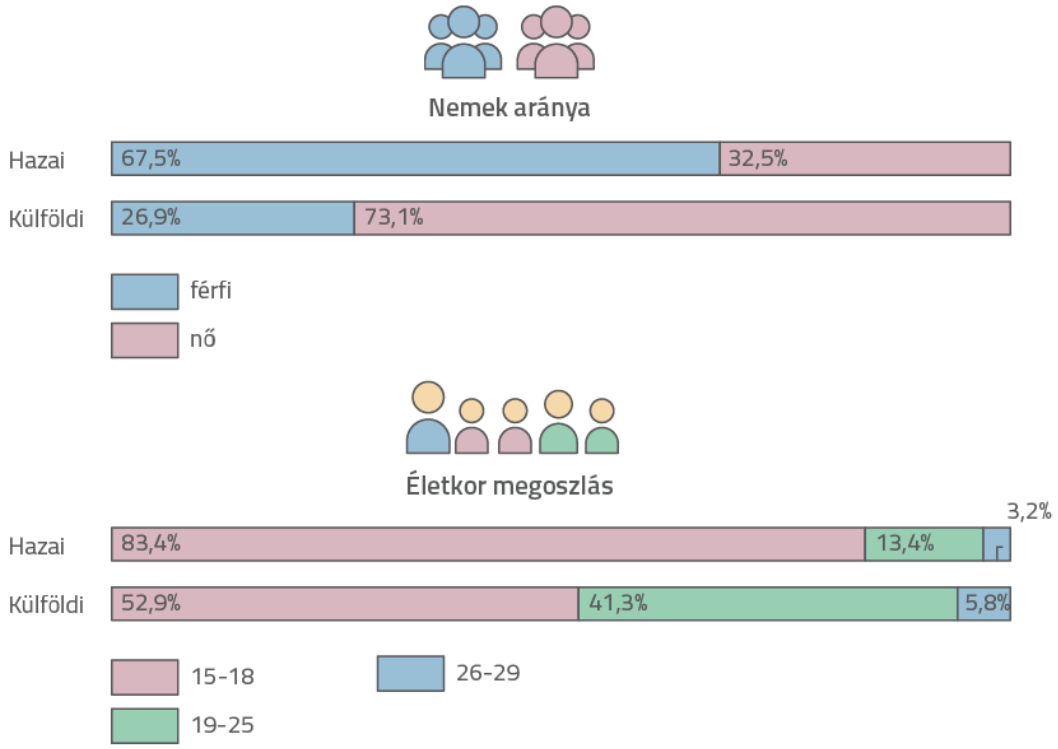

9. ábra: Nemek és életkor megoszlása, hazai és külföldi kitöltők

A közösséghez való tartozáskban a külföldi kitöltők közel fele (48%) katolikus plébánia közösségéhez tartozik, míg a hazai kitöltők körében ez mindössze 23%. A külföldiek körében magasabb a református közösséghez tartozók száma is, náluk a kitöltők 19%-a vallotta magát reformátusnak, míg itthon csupán a kitöltők 9%-a. Azok, akik semmilyen közösséget nem neveztek meg, itthon a kitöltők 55%-át, míg külföldön a 26%-át tették ki. Ezeken kívül a hazai kitöltők körében többen jelöltek még meg evangélikus gyülekezetet, cserkészszövetséget és sportegyesületeket közösségükként, míg külföldön a pünkösdi gyülekezet, a baptista gyülekezet és más keresztény egyházi ifjúsági közösségek kerültek megjelölésre.

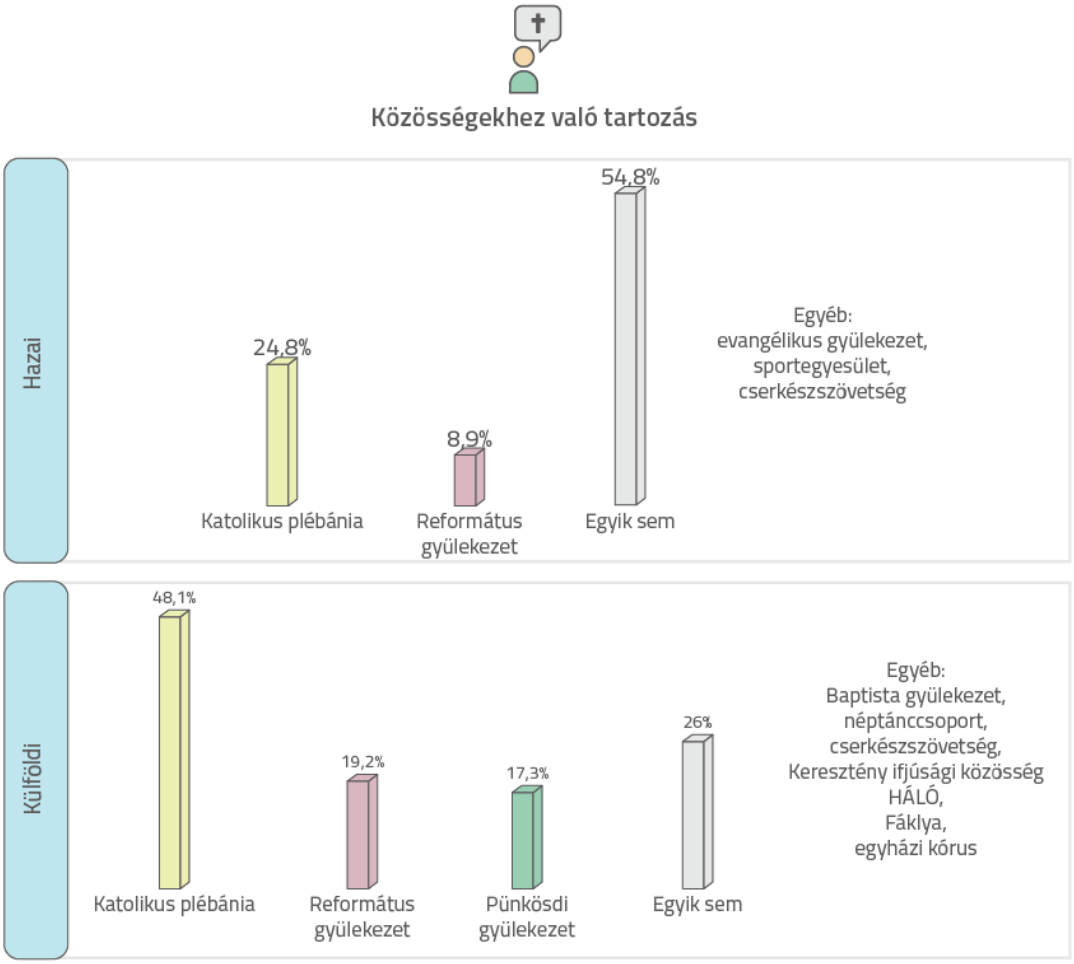

10. ábra: Közösséghez való tartozás megoszlása, hazai és külföldi kitöltők

5.1.2. Szervezett közösségi programokkal kapcsolatos igények

A válaszok alapján a fiatalok körében a legnépszerűbb szabadidős elfoglaltság a barátokkal való időtöltés (72%), majd ezt követte közel hasonló arányban az internetezés (68%), valamint a zenehallgatás és koncertre járás (65%). Közel megegyező mértékben szeretnek a fiatalok szabadidejükben sportolni, sportrendezvényeket látogatni (39%), kirándulni és biciklizni (39%), valamint számítógépes- és konzoljátékokkal játszani. Kedvelt szabadidős tevékenységek továbbá a bulik és fesztiválok látogatása (35%) és a Tv-nézés (34%). A kitöltők 30%-a szeret szabadidejében olvasni, 19%-a festeni, rajzolni, kreatívan eltölteni az idejét. A fiatalok közel egyötöde szívesen zenél, játszik valamilyen hangszeren szabadidejében (18%), és 14 %-a önkéntes tevékenységekben is örömét leli.

A fiatalok az elmúlt egy évet illetően a szervezett közösségi programon való részvételükre az alábbiak szerint tekintettek vissza. Sporttal, mozgással kapcsolatos eseményeken a kitöltők 27%-a vett részt, amikor csak tehette, 20%-a gyakran, 29%-a néha, 24%-a pedig ritkán, vagy egyáltalán nem. Zenei rendezvényeken, koncerteken a fiatalok 14%-a részt vett, amikor csak lehetősége adódott rá, 21%-a gyakran, egyharmada néha, egyharmada pedig ritkán, vagy egyáltalán nem vett részt ilyen jellegű eseményeken. Kreatív, kézműves eseményeken a fiatalok közel fele (46%) ritkán, vagy egyáltalán nem vett részt, egyharmaduk néha látogatott ilyen eseményeket, 21%-a pedig gyakran, amikor csak tehette részt vett ilyen programokon.

Túrákon és természetközeli, természetjárás központú szervezett közösségi eseményeken a fiatalok több, mint egynegyede (27%) gyakran, amikor csak tehette részt vett, míg 33%-a néha látogatott ilyen programokat, 41%-a azonban csak ritkán, vagy egyáltalán nem vett részt ilyen eseményeken. Vallási, hitéleti programokon a fiatalok több, mint egyharmada (35%) gyakran, amikor csak tehette részt vett és további 22%-a látogatott el néha ilyen jellegű programokra, 43%-a azonban egyáltalán nem, vagy csak ritkán vett részt ilyen témájú közösségi eseményeken. A fiatalok fele (51%) egyáltalán nem, vagy csak ritkán végzett önkéntes munkát szabadidejében, az elmúlt év során, azonban egynegyede gyakran, vagy amikor csak tehette, további egynegyede néha, egynegyede pedig néha vett részt önkéntes jellegű munkában. Kulturális programokon a fiatalok közel fele ritkán, vagy egyáltalán nem vett részt (46%), egyharmada (33%) néha, 21%-a pedig gyakran, vagy amikor csak tehette ellátogatott kulturális témájú szervezett közösségi programokra.

A fiatalok jelentős része (80%) úgy gondolja, hogy van lehetősége a közvetlen környezetében az érdeklődési körének megfelelő programokon részt vennie, és mindössze 20%-a érzi úgy, hogy ez a lehetőség nem adott a közvetlen közelében.

5.1.2.1.Hazai és külföldi fiatalok összehasonlítása

Míg a hazai fiatalok körében egyértelműen az internetezés volt a legnépszerűbb szabadidős elfoglaltság (a kitöltők 80%-a megjelölte), a külföldi kitöltők körében csupán a kitöltők fele jelölte meg kedvelt időtöltéseként. A barátokkal való időtöltés hasonló népszerűségnek örvend itthon (73%), és külföldön is (71%), a külföldi fiatalok körében ez a legkedveltebb időtöltés, a hazai fiatalok körében pedig a második legkedveltebb. A zenehallgatás és koncertre járás is népszerűnek bizonyult, ez a hazai és a külföldi kitöltők rangsorában is harmadik helyet foglal el, a hazai kitöltők 68%-ával, illetve a külföldi kitöltők 58%-ával. A sportolás, valamint sportrendezvények látogatása hazai terepen szintén népszerű, a kitöltők fele szívesen tölti ilyen tevékenységekkel szabadidejét, azonban a külföldi kitöltők mindössze 22%-a mondhatja el ugyanezt magáról. A számítógépes- és konzoljátékokkal való időtöltés a magyarországi fiatalok 46%-át foglalja le, azonban a sporthoz hasonlóan a külföldi kitöltőknek itt is csak 22%-a nyilatkozta ezt. Míg a Tv-nézés itthon a fiatalok 43%-ának teszi ki a szabadideje egy részét, külföldön mindössze 18% szereti ezzel elütni az időt, ezzel szemben külföldön a kirándulás, biciklizés a kitöltők 43%-ának kedves szabadidős tevékenysége, míg hazai fiatalok csak 35%-ának. A bulik és fesztiválok nagyjából hasonló arányban érdeklik a fiatalokat: a hazai fiatalok 34%-a, a külföldi fiataloknak pedig 36%-a szeret ilyen eseményeken részt venni szabadidejében. Kreatív időtöltések (festés, rajzolás) tekintetében a külföldi kitöltők mutatnak magasabb arányt: a kitöltők egynegyede szereti az ilyen jellegű tevékenyégeket, míg a hazai fiataloknak csupán 15%-a jelölte meg ezt. Zenélni, hangszeren játszani a külföldi kitöltők 22%-a, valamint a hazai kitöltők 14%-a szeret szabadidejében. Önkénteskedni a külföldi fiatalok közel egyötöde (19%) szeret szabadidős tevékenységként, a hazai fiataloknak azonban mindössze 10%-a.

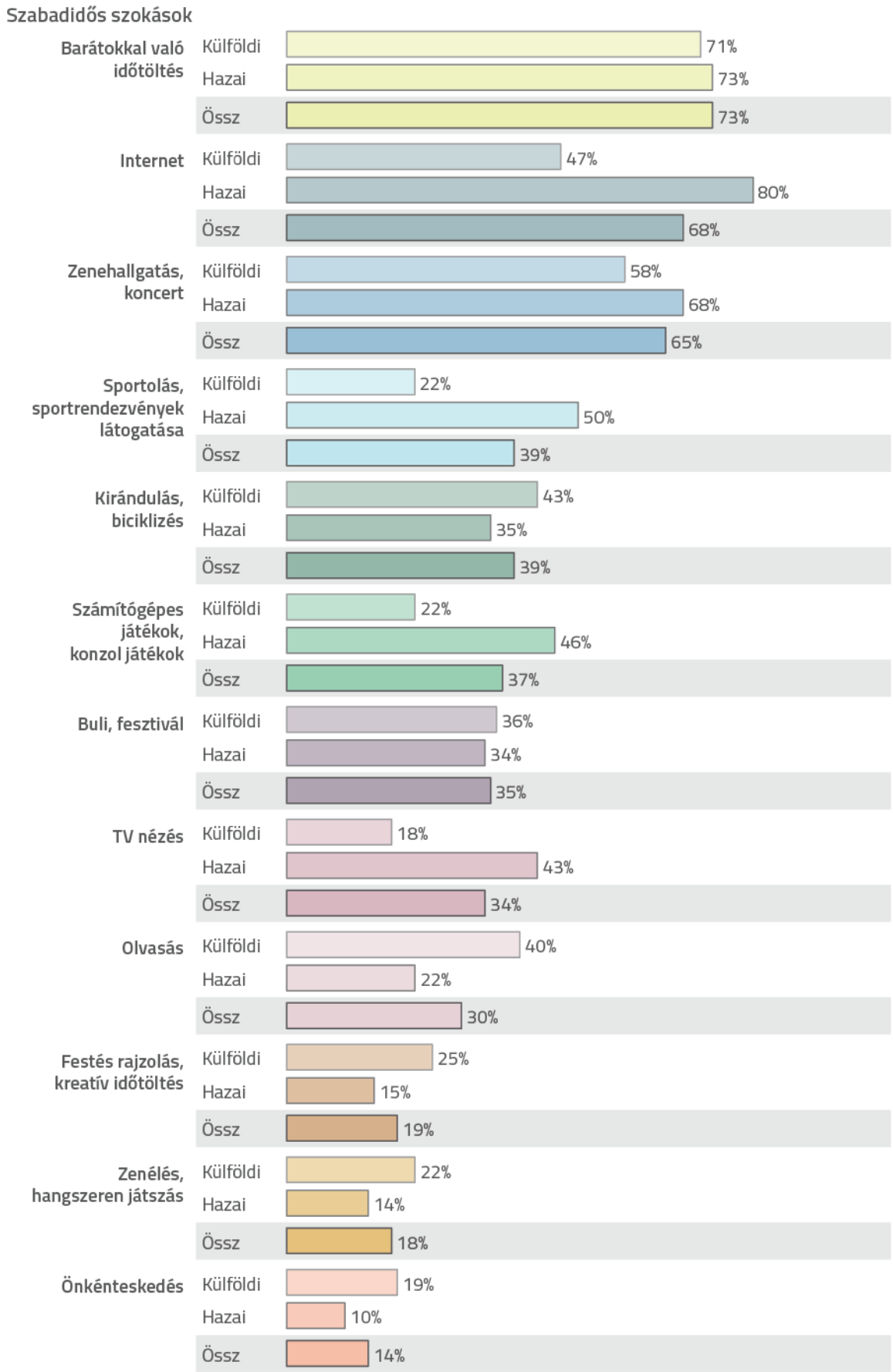

11. ábra: Hazai és külföldi fiatalok legkedveltebb szabadidős tevékenységei

A külföldi és hazai fiatalok véleménye megegyezik abban, hogy milyen lehetőségeik vannak a közvetlen környezetükben érdeklődési körüknek megfelelő programon részt venni: 80%-a úgy gondolja, hogy van lehetősége ilyen programokon részt vennie, és mindössze 20%-a érzi úgy, hogy ez a lehetőség nem adott a közvetlen közelében.

5.1.3. Szervezett közösségi programokról alkotott vélemény

A szervezett közösségi programokat illetően nyolc tényezőt kellet a fiataloknak súlyozni 5-ös skálán (1 - Egyáltalán nem fontos, 2 - Nem fontos, 3 - Közömbös, 4 - Fontos, 5 - Nagyon fontos). A programokra vonatkozó nyolc tényező az alábbiak szerint hangzott:

- Jó megközelíthetőséggel rendelkezik, könnyen elérhető
- Megszólít, érdekel a témája
- Saját korosztály/ barátok vesznek részt rajta
- Interaktív, bevonnak a programba
- Újdonságélménnyel jár
- Ismeret, kedvelt előadó/ fellépő
- Megfelelő hosszúság
- Megfizethetőség

A szervezett közösségi eseményeket illetően a kitöltők számára a legjelentősebb tényező az esemény témája: az, hogy az adott téma megszólítsa őket. A második legfontosabb tényező a program megfizethetősége volt, és ehhez nagyon közeli értéket mutatott (fontosság szempontjából) a jó megközelíthetőség, könnyű elérhetőség. A programok során megélt újdonságélmény, és a saját korosztály jelenléte, valamint az ismert, kedvelt előadó fellépése szintén hasonló értékeket ért el. Amit a legkevésbé találtak fontosnak a kitöltő fiatalok, az a program hossza, valamint az interaktivitás, azaz hogy bevonásra kerülnek-e a programokba.

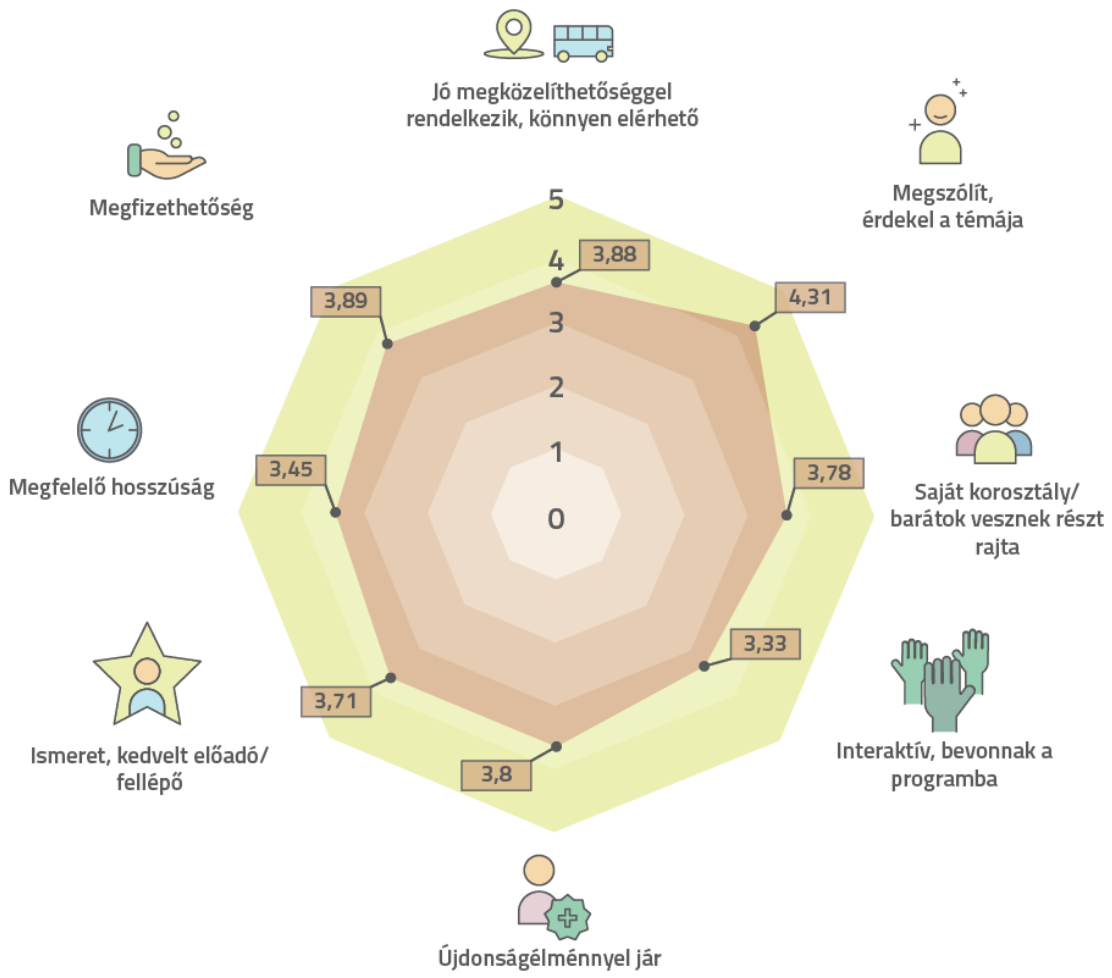

12. ábra: Szervezett közösségi programok kapcsán az egyes tényezők jelentősége

A kérdőívet kitöltő fiatalok körében a legtöbben a személyes megkeresés valamilyen formája által értesülnek a programokról, vagy barátoktól (82%), vagy más, a környezetükben lévő személytől (40,2%). Az online felületek közül továbbra is a legnépszerűbb a Facebook, a kitöltők 83,1%-a innen szerzi be a szerevezett közösségi eseményekről a szükséges információkat. Azonban egyre népszerűbbek az olyan alternatív oldalak, mint az Instagram (47,5%) vagy Twitter (4,6%). A kitöltők közel egyötöde aktívan használja a plébániai felületeket, és fontos információközvetítőként szolgálnak az iskolák is, ahonnan a fiatalok 51,7%-a szerez be programokkal kapcsolatos információt.

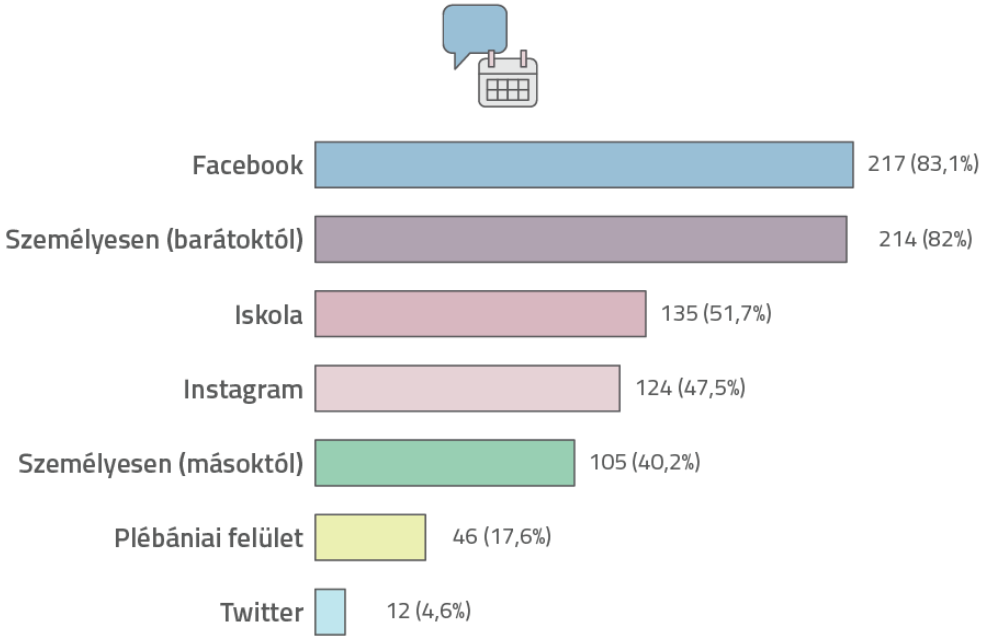

13. ábra: Információ beszerzésének csatornái

A kitöltő fiatalok 73%-a nyilatkozta, hogy van igénye szervezett közösségi programokra. Személyes preferenciáik közül sokan kiemelték, hogy igényük lenne a természetben zajló, természettel kapcsolatos programokra: túrákra, kirándulásokra, közös biciklizésre, zarándoklatokra. Szintén sokan fejezték ki a sportprogramok iránti érdeklődésüket (sportesemények látogatása, sportversenyeken való részvétel és sportnapok szervezése). A zenei programok is sok fiatalt megmozgatnának, elsősorban könnyűzenei koncert vagy közös zenélés formájában. Az utazások szintén többeknél felbukkantak mint kedvelt szervezett közösségi programok. Szintén többen említették a fesztiválokat és ifjúsági találkozókat, ahol szórakozásra és kapcsolatépítésre egyaránt lehetőség van. Az idősebb korosztály (20+) köreiben egyre többet bukkan fel a vallási programokra való igény, elsősorban lelkigyakorlatok formájában. A köreikben népszerűek továbbá az önismereti jellegű programok, workshopok, tréningek, valamint a páros programok. Néhányan azt jelezték, hogy szívesen vennének részt több kulturális programon. Voltak páran, akik pedig kifejezték, hogy maga a program nem is feltétlenül érdekli őket, amennyiben a társaság és a hangulat jó. A legidősebb korosztály (25+) körében szintén népszerűek a vallási témájú események, és náluk megjelent az igény az egyszerűen kapcsolatépítési és -ápolási céllal létrejövő beszélgetős programokra. Ők szívesen fogadnának közélettel foglalkozó programot is.

5.1.3.1.Hazai és külföldi fiatalok összehasonlítása

A szervezett közösségi programokat érintő tényezők vizsgálata során a legfontosabb tényező mind a hazai, mind a külföldi kitöltők számára az őket megszólító téma. Azonban míg a hazai fiataloknak a második legfontosabb tényező a megfizethetőség, ami a külföldi fiatalok számára ugyanolyan fontosságú, náluk magasabb eredményt ért el jelentőség terén az újdonságélmény és a jó megközelíthetőség és elérhetőség. A legnagyobb különbség a hazai és külföldi fiatalok között éppen az újdonságélményre érkező válaszokban mutatkozott meg: a külföldi fiatalok számára ez a második legfontosabb tényező, míg a hazai fiataloknál ez az utolsó. Érzékelhető különbség mutatkozott továbbá a fiatalok válaszaiban az interaktivitás, a

programokba való bevonás terén és a korosztályuk részvételét illetően is: a hazai fiatalok fontosabbnak tartják ezeket a tényezőket, mint külföldi társaik, az ismert, kedvelt előadók fellépése azonban nekik fontosabb.

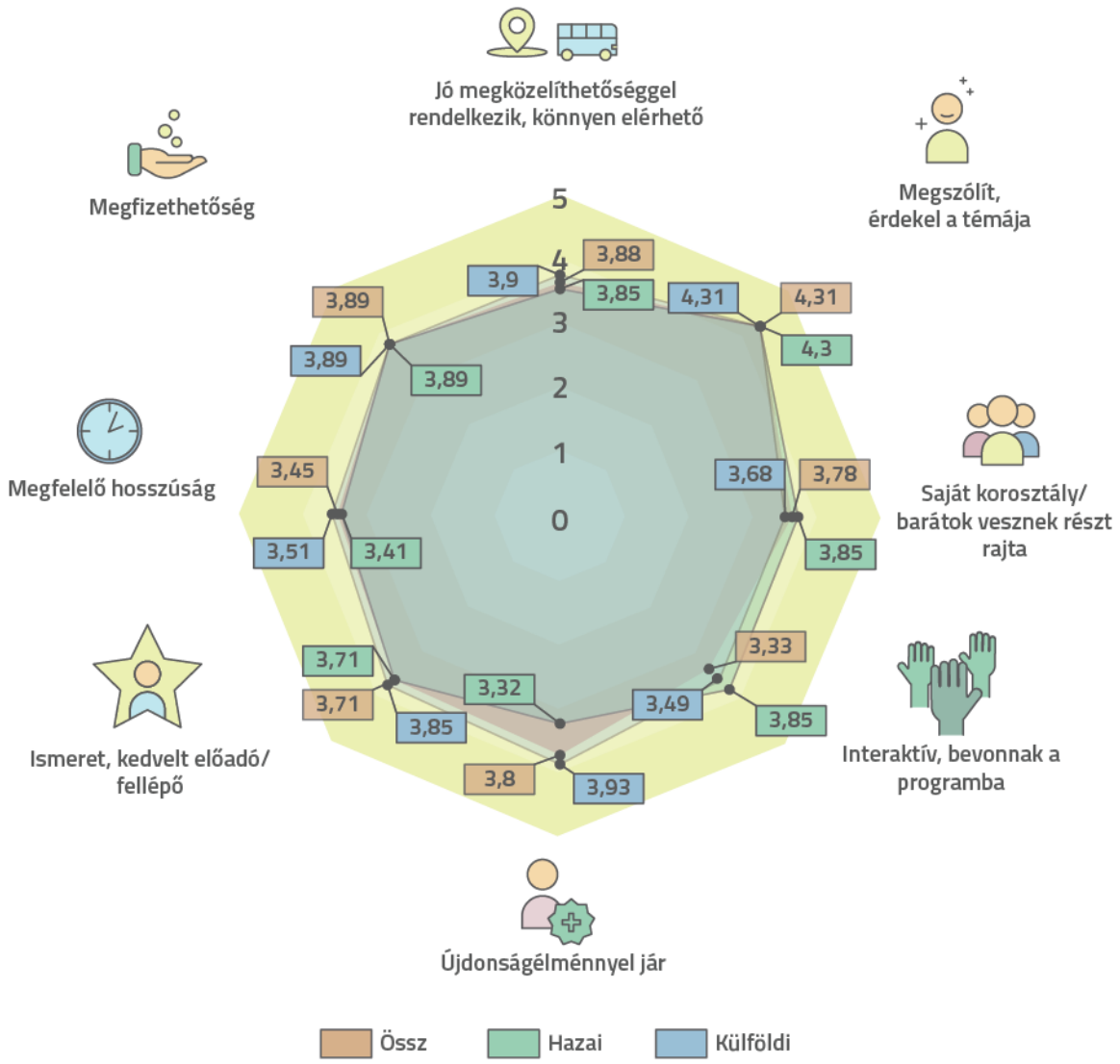

14. ábra: Szervezett közösségi programok kapcsán az egyes tényezők jelentősége, hazai és külföldi fiatalok számára

Az elérési csatornák tekintetében a hazai fiatalok legnagyobb arányban (83%) személyesen, barátoktól szeretik beszerezni a közösségi eseményekre vonatkozó információkat, míg a külföldi fiatalok körében a Facebook a legnépszerűbb (88%). A hazai fiatalok körében a Facebook csak a második legnépszerűbb információs csatorna (80%), a külföldiek körében pedig ugyanekkora aránnyal a személyes információszerzés barátoktól. A hazai fiatalok körében nagyobb jelentősége van az iskolai felületeknek (57%), mint a külföldi kitöltők körében (43%), azonban a külföldiek körében fontosabbak a személyes, nem barátokon keresztül érkező információk (46%), mint a hazai kitöltők körében (36%). A plébániai felületeket a külföldi fiatalok sokkal nagyobb arányban (30%) használják információszerzésre, mint hazai társaik (10%).

A külföldi kitöltő fiatalok körében nagyobb az igény a szervezett közösségi programokra, mint a hazai kitöltők körében: a hazai kitöltők 70-ának, a külföldi fiatalok 78%-ának van igénye

szervezett közösségi programokra. A szervezett közösségi programokat illetően a hazai kitöltők jelentős része a sporttal kapcsolatos eseményeket emelete ki preferenciaként, valamint sokan említették az olyan szabadban tölthető programokat, mint a kirándulások, túrák. Az utóbbit a külföldi kitöltők jelentős része is preferálja, kiegészülve táborokkal. Az ifjúsági találkozók és fesztiválok mindkét kitöltőtáborban jellemzők, azonban a hazai kitöltők között többen említették a „buli" jellegű eseményeket, míg a külföldi kitöltők esetén a kapcsolatépítésen volt a hangsúly. A hazai kitöltők sokan említették még az utazással kapcsolatos szervezett közösségi programokat. Mind a hazai, mind a külföldi fiatalok említették a vallási kötődésű eseményeket is: a hazai fiatalok elsősorban lelkigyakorlatok formájában, míg a külföldiek a lelkigyakorlat mellet a szentségimádást is megnevezték.

5.1.4. Közösséghez való tartozásról alkotott vélemény

A fiatalok a közösségvezetőkben fellelhető tulajdonságok közül a legfontosabbnak a nyitottságot ítélték, a fiatalok 90%-a szerint ez egy elengedhetetlen képesség a fiatalokkal való munkához, és senki nem gondolta úgy, hogy ne lenne jelentősége. A második legfontosabb tulajdonságnak hasonló arányban a kommunikációs képességet jelölték meg. Az empátia (70%), a motivációs készség (74%) és a példamutatás (69%) hasonlóan magas értékeket értek el. A közvetlenséget, lazaságot a kitöltők 66%-a tartja fontosnak, azonban 30%-a szerint semleges a fiatalokkal való munka viszonylatában. A kitöltők 63%-a a naprakészséget is fontosnak találja, ám 32%-a szerint ez semleges tényező. A modern technológia ismeretét inkább semlegesnek ítélték meg (49%), mint fontosnak (41%). A legmegosztóbb tulajdonság a hitélet volt: a fiatalok 27%-a úgy gondolta, hogy nem fontos, 41%-a szerint semleges, és csupán 32%-a szerint fontos tényező.

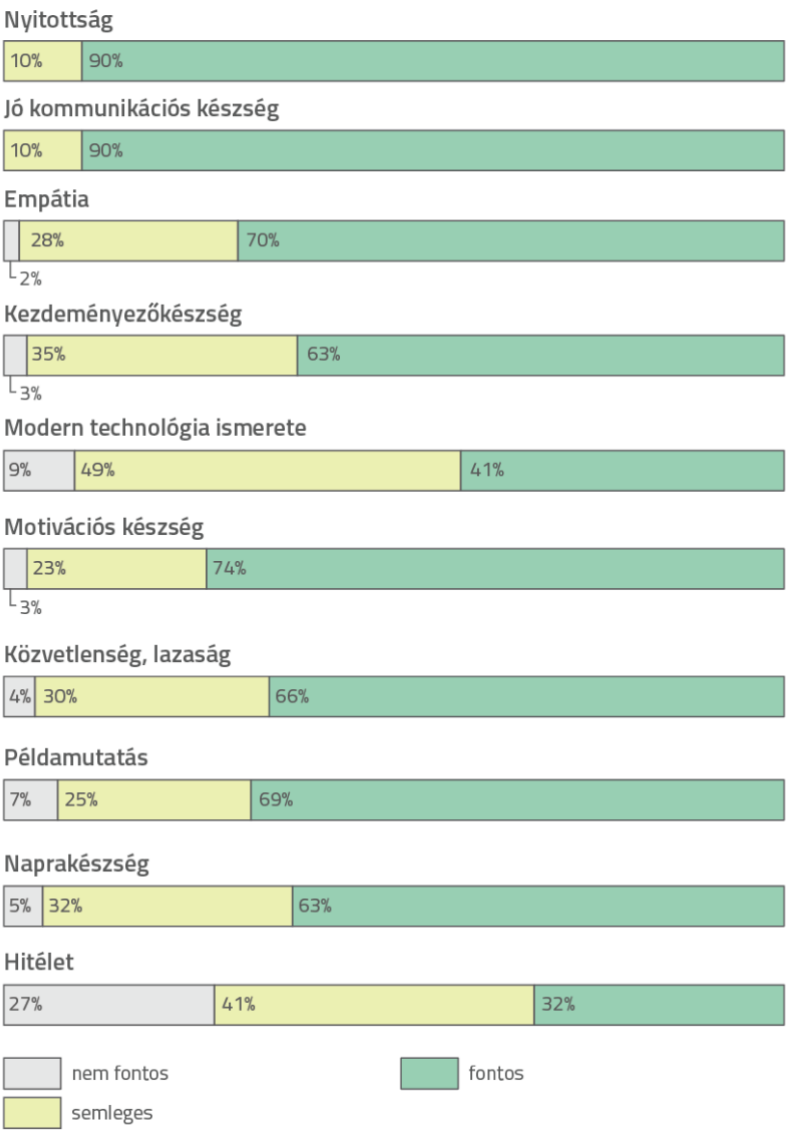

15. ábra: Tulajdonságok fontossága a közösségvezetőkben a fiatalok szerint

A kitöltők 92%-a úgy nyilatkozott, hogy van olyan nála idősebb személy a környezetében, akiben megbízik, akihez bátran mer kérdéseivel fordulni. A fiatalok legnagyobb része (60%) saját bizonytalanságuk kapcsán keresnének fel egy a környezetükben lévő, megbízható felnőttet, valamint sokakat foglalkoztat a kiszámíthatatlan jövő (45%), céltalanság (37%), valamint hasonlóan nagy a tanulási problémával kapcsolatban segítséget kereső fiatalok száma (47%). Az anyagi nehézségekkel összefüggő, baráti és családi kapcsolatokon belüli problémáit a kitöltők megközelítőleg egyharmada osztaná meg szívesen egy megbízható felnőttel, párkapcsolati problémákkal pedig 37%-a fordulna hozzájuk. Valamilyen függőséggel kapcsolatban a fiatalok 16%-a keresné egy közvetlen környezetében lévő felnőtt segítségét. Jól látható tehát, hogy a fiataloknak szükségük van olyan felnőttekre, akik közvetlenül tudnak hatást gyakorolni az életükre.

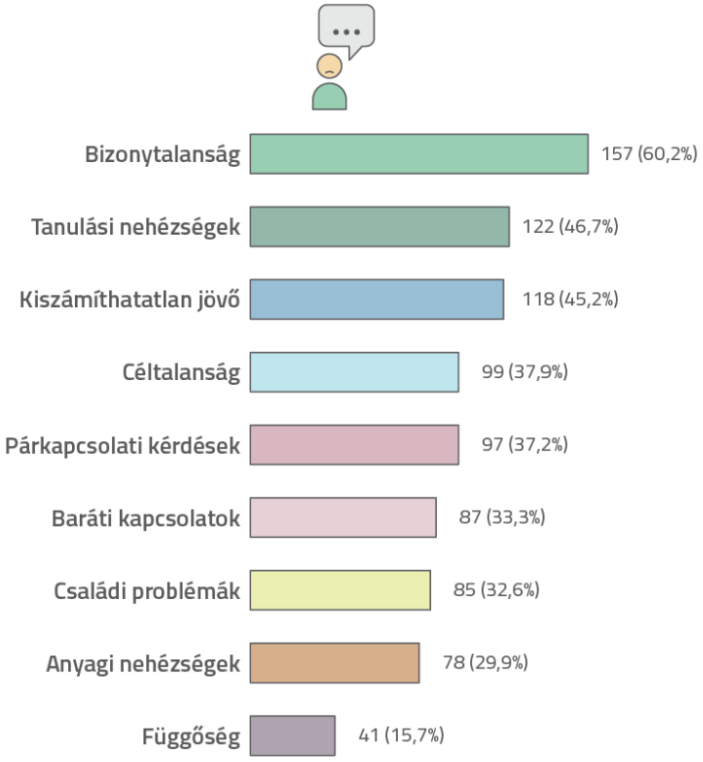

16. ábra: Problémák, melyekkel fiatalok felnőtt segítséghez fordulnának

A fiatalokkal foglalkozó szakemberek hiányosságait illetően a legtöbben az empátia hiányát, illetve annak alacsony szintjét emelték ki. Úgy gondolják, hogy sokan nem rendelkeznek a képességgel, hogy beleképzeljék magukat az adott fiatal élethelyzetébe; elfelejtik, hogy ők is voltak fiatalok, hogy hibáztak, és nem mutatnak megfelelő mértékű megértést. Sokan említették a generációs szakadék okozta problémákat: úgy érzik, hiányzik a szakemberekből a nyitottság más generációk szokásaira, hozzáállására. Nem ismerik a fiatalok nyelvét, nem tudják, hogyan szólítsák meg őket. Néhányan úgy látják, hogy hiányzik a motiváció a szakemberek részéről; úgy érzik, hogy csak „muszájból" foglalkoznak velük, türelmetlenek, valamint nem rendelkeznek elegendő tapasztalattal a fiatalokkal való munka terén. Több fiatal hiányolja részükről a példamutatást; ne csak oktassák, hanem vezessék is őket. Páran említették a lazaság és a humor hiányát; túl komolynak, nem elég közvetlennek találják a szakembereket. Néhányan a szakemberekkel kapcsolatban úgy gondolják, hogy a modern fejlődéssel nem tudnak lépést tartani.

5.1.4.1.Hazai és külföldi fiatalok összehasonlítása

A közösségvezetők tekintetében a legfontosabb tulajdonságnak, készségnek a hazai és külföldi kitöltő fiatalok egyaránt a nyitottságot nevezték meg, a külföldi kitöltők körében majdnem mindenki (96%) fontosnak tartja. A második legfontosabb tényező szintén megegyezik, a jó kommunikációs készséget mind a hazai (88%), mind a külföldi fiatalok (92%) fontosnak találják egy közösség vezetőjét illetően. A külföldi fiatalok körében magas értékeket ért el továbbá fontosság terén a motivációs készség (83%) és a példamutatás (80%), míg az előbbi csak a fiatalok 68%-a szerint létfontosságú, az utóbbi pedig csak 62%-a szerint. A hazai fiatalokra általánosságban jellemző, hogy több tényezőről gondolják azt, hogy semleges, vagy nem fontos a közösségvezetés szempontjából. Ellentétes arány mutatkozik azonban a modern technológia ismeretét illetően: míg a hazai fiatalok közel fele (48%) szerint fontos tényező, a

külföldi fiataloknak csupán 32%-a gondolja így. A legmegosztóbb készség, tulajdonság a közösség vezetés szempontjából a fiatalok körében a hitélet volt. Míg a hazai kitöltők csupán 23%-a ítélte fontosnak, 38-38%-a pedig semlegesnek, vagy nem fontosnak, addig külföldön épp ellenkezőleg: a kitöltők 44%-a egyértelműen fontosnak, 45%-a pedig semlegesnek ítélte, és mindössze 11%-a vélekedik úgy, hogy nincsen jelentősége.

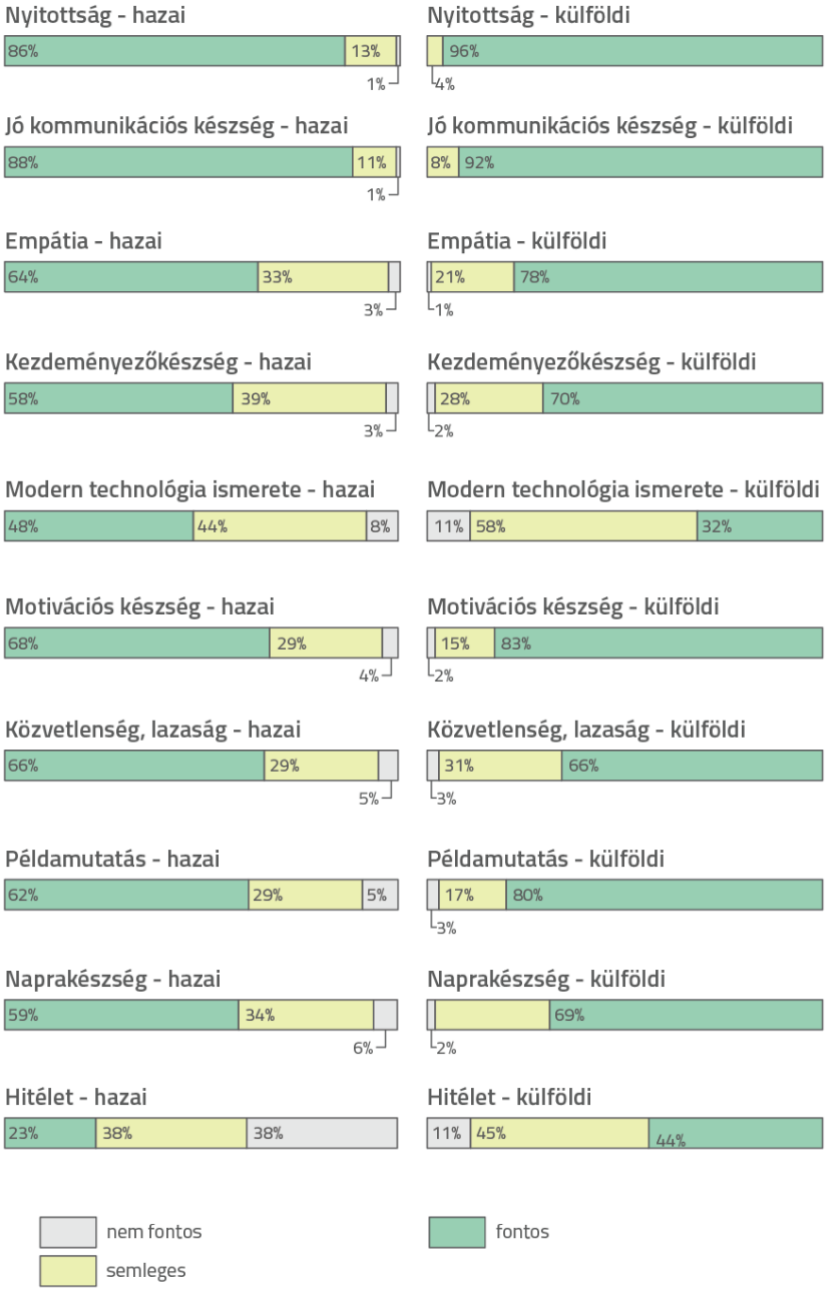

17. ábra: Tulajdonságok fontossága a közösségvezetőkben a hazai és külföldi fiatalok szerint

Általánosságban elmondható, hogy a hazai fiatalok nagyobb része érzi úgy, hogy bizonyos problémákkal felnőtt segítséghez fordulnának. A rangsor viszont a problémákat illetően, a hazai és külföldi fiatalok körében nagyjából megegyezik. Legtöbben itthon és külföldön is az általános bizonytalanság, valamint tanulási nehézségek kapcsán kérnének felnőtt segítséget.

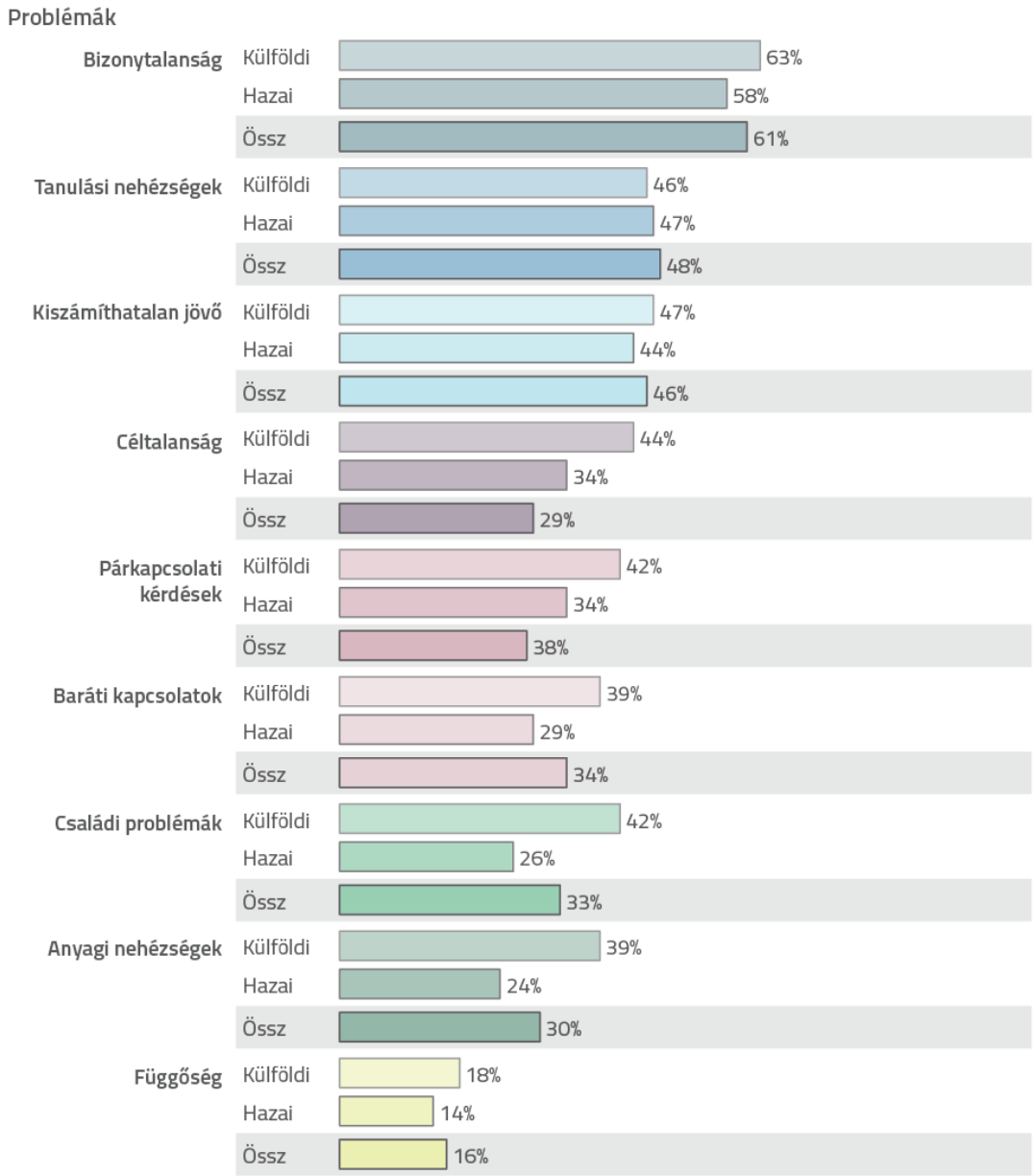

18. ábra: Problémák, melyekkel a fiatalok környezetükben lévő felnőttekhez fordulnának (hazai, külföldi)

5.2. Szakértői interjú eredményeinek bemutatása

A szakértői mélyinterjúk során 15, a témához közel álló területen tevékenykedő interjúalanyt kérdeztünk meg. A mélyinterjú során a válaszadó a saját szavaival mondhatja el a gondolatait, érzéseit, véleményét, így sokkal mélyebb információt lehet megtudni, Az interjú során kisebbségi véleményt/szenzitív információt is szerezhetünk, ami a problémák azonosításához elengedhetetlen.

A megkérdezettek között szerepelnek ifjúságpasztorációs munkatársak, közösségszervezők, római katolikus papok, teológia-hittan tanárok, Magyar Cserkészszövetség tagjai (országos vezetők, őrsvezetők), valamint egy katolikus iskola igazgatója.

A mélyinterjúk során egy előre kiadott kérdéssor mentén az ifjúságpasztoráció jelenlegi helyzetét, a fiatalokkal való közös munka kihívásait, a fiatalokat érintő hatásokat, valamint a közösségek jó gyakorlatait, módszereit térképeztük fel. A megkérdezettek jelentős része

jelenleg is aktívan fiatalokkal foglalkozik vagy a mindennapi munkája, vagy önkéntespozíció betöltése során, így valós képet tudnak nyújtani az ifjúság és az ifjúságpasztoráció helyzetéről. A mélyinterjúk során érintett témákban a kérdésekre adott válaszok között jól látható mintázatok fedezhetők fel.

A fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztoráció kihívásai

A fiatalokkal való munka során az egyik legáltalánosabb kihívás, amivel szembesülnek a területen dolgozó szakemberek és önkéntesek, a **fiatalok részéről tapasztalható nyitottság hiánya és a közömbösség**. Ennek a jelenségnek több lehetséges okát is említették a megkérdezettek, mint például a **fiatalok leterheltsége**, túlkínálat programlehetőségek terén, vagy a kommunikációs nehézségek a generációk között stb. Sokan úgy gondolják, hogy a mai fiatalok sokkal leterheltebbek, mint az őket megelőző generációk voltak ennyi idős korukban. Nem csak a tanítási órák megnövekedett száma vesz el a fiatalok szabadidejéből, hanem a számtalan korrepetálás, tehetséggondozó plusz óra, edzés, zeneóra stb., így jelentősen lecsökken a szabadidő azon része, melyet saját kedvtelésükkel, illetve általuk választott tevékenységekkel tudnak eltölteni.

Szintén kihívás elé állítja az ifjúságpasztorációs munkát az egyéni preferencia szerint választott **szabadidős programok terén elérhető túlkínálat**. Ma már a fiatalok rengeteg program közül válogathatnak, ha szabadidejük önálló beosztására kerül sor. A programok egymást érik, elég csak a Facebookon meghirdetett események között böngészni pár percig. Ilyen túlkínálat esetén nehéz a minőségi, valós értékeket közvetítő programokat kiszűrni, kiváltképp a fiatalok számára.

Többen kiemelték a **kommunikáció nehézségeket**, a fiatalok megszólításától és figyelemfelkeltéstől egészen a megtartásig, a figyelem folyamatos lekötéséig. Sokan az egyre szűkebb korkülönbséggel felmerülő generációs különbségekben látják a probléma forrását, de említésre került a fiatalokat folyamatosan körülvevő **információs zaj** is, melyben könnyen elvesznek az értékes üzenetek.

Az előző témakörhöz kapcsolódóan, a generációt általános problémaként érinti a **technológia okozta függőség**, legyen az a mobiltelefon, számítógépes játék vagy más elektronikus eszköz. Nehéz a fiatalokat kimozdítani a képernyők elől, és kihívás olyan élményt kínálni a programok során, mely éri őket az online felületeken: közösségi oldalakon és játékokon keresztül elérhető dopaminszintet.

Szembetűnő a **vallásosság, a hit felé fordulás lecsökkenése** a fiatal generáció köreiben. Ez leginkább a templomba járás ritkulásában és az egyházi közösségekből való kiesésben nyilvánul meg. Ezek hiányában a fiatalokkal foglalkozó munkatársak nehezen tudnak olyan közeget teremteni, ahol a fiatalok találkozhatnak önmagukkal, Istennel; ahol komfortosan meg tudnak nyílni.

Társadalmi méretű kihívást a **széttöredező, ún. mozaikcsaládok** jelentenek a szakértők véleménye szerint. A fiatalok sokszor instabil háttérrel és emberi alapok hiányával érkeznek, melynek következtében nem ifjúságpasztoráció zajlik, hanem inkább gyógyítás. A keresztény értékrend egészséges alapokra építhető. Serfőző Levente atya, a Szeged-Csanád Egyházmegye ifjúsági referense így írta le a problémakört a vele folytatott interjú során: *„Az emberi alapok sokszor hiányoznak, a keresztény értékrendet egészséges emberi alapokra lehet építeni; amikor ezek nincsenek meg, nem tudja magát elhelyezni, nincs pozitív kapcsolati kultúrája, érzelmileg*

sérült, vagy nincs apa képe. Így eleve nagyon nehéz atyai képet építeni, nagyon nehéz lelkiségbe gondolkodni, mert idáig el sem jut egyfajta kapcsolati háttér hiányból fakadóan."

Jó gyakorlatok, szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések, céljuk és eredményük

A szabadidő hasznos eltöltését szolgáló jó gyakorlatok terén egybehangzóan a **közösségbe vonás** az elsődleges cél, így nyílik lehetőség hosszabb távon, valódi értékeket közvetíteni a fiatalok felé. A legtöbb program célja ebből kifolyólag a közösségbe való invitálás, majd a közösséghez való tartozás erősítése, melynek következtében csökken a fiatalok magányosság-érzete, a depresszióra való hajlam, és a valahova tartozás érzése növeli a boldogságérzetet. A közöségi programok terén kiemelt népszerűségnek örvendenek az ifjúsági találkozók, a termeszét közelébe szervezett táborok, vetélkedők, a fiatal felnőttek körében a koncertek és előadások. A megtartás kulcsaként a közösséggel való rendszeres találkozást jelölték meg legtöbben.

Sokan próbálnak a korábban említett túlkínálat kiküszöbölésére erősen **differenciálni az átlag programkínálattól** saját programjaik szervezése során, erősítve a lelkiség fontosságát, olyan lelkigyakorlatokkal, melyekkel nem találkozhatnak máshol a fiatalok. További sikeres gyakorlatként emelték ki a fiatalok megszólításában **jó példák bemutatását**, megismertetését, akár előadás, akár interaktív program keretén belül. Jó példaként olyan személyekre gondolnak, akik képesek a fiatalok nyelvén, az őket érintő témákhoz kapcsolódva dialógust nyitni, miközben pozitív, keresztény értékrendű üzenetet közvetítenek, mint például Hodász András a blogján, játékain keresztül a tinédzserek számára, vagy Pál Feri az előadássorozatával a fiatal felnőttek számára.

A szakértők kiemelték a tevékeny részvétel fontosságát, azaz a **fiatalok aktív bevonását a program megvalósulásába**. Sikeres gyakorlatoknak bizonyulnak azok a programok, melyeken a fiatalok saját feladatokat és az azokhoz tartozó felelősséget is megkapják, így a sikeres esemény esetén ők is élvezhetik az elvégzett munka örömét. Akinek nincsen feladata, az nem érzi otthon magát a közösségben – be kell bizonytani számukra, hogy nélkülük nem lenne ugyanolyan az adott esemény, felelősséggel tartoznak a közösség felé.

A technológia fejlődésének megannyi hatását a negatív oldalon érzékelik a fiatalokkal foglalkozó szakemberek, elismerik, hogy nem lehet elsiklani a **technológia adta lehetőségek** felett. Sokan igyekeznek programjaik során minél több, a fiatalok számára mindennapos használatban lévő eszközt beemelni, így például a közösségi média adta felületeket, applikációkat, ezzel is interaktívabbá tenni az eseményeket. Igyekeznek **korszerű témák** választásával a fiatalokat jobban megszólító irányt venni, valamint jó példaként szolgáló személyiségeket bevonni, megismertetni a fiatalokkal.

Alkalmazott módszerek

Az elsődleges szempont az **élményközpontúság**: az értékek átadása és a közösségformálásnak legtöbb esetben valamilyen projekten, élményszerű akción keresztül kell valósul meg. Az alkalmazott módszerek alapja a legtöbb helyen a **fiatalokkal való közvetlen együttműködés**re épül, ez a fajta kollaboráció adja az alapját a munkának. Úgy gondolják, a siker kulcsa elsősorban az **öröm megélése** a fiatalok részéről; legyen az az alkotás élménye és az elvégzett munka öröme vagy a közösség megélése. A megismert sikeres módszerek jelentős része a **játékosság az interaktivitás** szellemében telik: a szituációs játékok, ismerkedős játékok, drámapedagógia és élménypedagógia jó alapokat jelenthetnek.

Fontos látni, hogy egyre gyorsabban változnak az igények a fiatalok körében, így elengedhetetlen a folyamatos megújulás, **igényfelmérés,** egyáltalán nem biztos, hogy működőképesek a 10 évvel ezelőtt sikeresen alkalmazott módszerek a jelenkori, felgyorsult világban nevelkedő gyerekeknél. A kulcs a folyamatos párbeszéd a fiatalokkal, megismerni az elképzeléseiket, igényeiket, és beépíteni a programtervezésbe.

A szakértők kiemelték a **kulcsszereplők** megtalálásának fontosságát mind a felnőttek, mind a fiatalok saját korosztályában: hiteles személyekre van szükség, akik meg tudják szólítani őket, véleményvezérként tudnak funkcionálni. Sokan alkalmazzák a **korosztályos bontás** módszerét, melynek segítségével komfortos közeget tudnak kialakítani a fiatalok, ahol meg tudnak nyílni hasonló problémákkal rendelkező társaik között. Ennek kapcsán a leghatékonyabbnak a kiscsoportos foglalkozások bizonyultak, ahol lehetőség nyílik a meghallgatásra és az érdemi párbeszéd kialakulására.

A programok szervezése során az erőforrások tekintetében egyértelműen a humán erőforrás a szűk keresztmetszet: a legtöbb területen hiány van képzett szakemberekből és önkéntesekből egyaránt.

A szervezett közösségi programokra való igény

A megkérdezettek egybehangzóan úgy gondolják, hogy egyértelmű igény van a szervezett közösségi programokra a fiatalabb generáció köreiben, még ha jellegében vagy a felülről szervezettség fokában eltérések is lehetnek a különböző korosztályok számára. Dr. Párdányi Miklós a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium emeritus igazgatója így fogalmazott az interjú során: *„Mint minden ember, a fiatalok is arra vágynak, hogy elismerjék, megismerjék és szeressék őket. Ezért olyan fontos számukra a közösségi média. Azonban a szervezett közösségi programokon átélhetik a valódi szeretet és elfogadás élményét, amelyet a virtuális tér nem adhat meg számukra. A közösségi programokra ugyanolyan igény mutatkozik, mint bármikor a történelem során, csak változnak a körülmények.”*

Fiatalok ösztönzése a szervezett közösségi programokban való részvételre

A fiatalokkal foglalkozó szakemberek nagy többsége úgy látja, hogy egyre nehezebb ösztönözni a fiatalokat; ez az egyik legnagyobb kihívás a mindennapi munkájuk során. Ez visszavezethető számos, az ifjúságpasztoráció kihívásai között említett problémára.

Az ösztönzés leghatékonyabb eszközeként a **személyes megkeresést**, megszólítást látják. Ez a fajta személyesség a fiatalokkal való közvetlen kapcsolatfelvétel során lehetőséget ad valódi emberi kapcsolatok kialakítására, ami sokkal motiváltabbá, érdeklődőbbé teszi a fiatalokat az adott program, közösség iránt.

Többen említették **a közösségeken keresztül való elérés** sikerességét is. Az olyan fiatalok, akik valamilyen más közösség aktív tagjai, és már megtapasztalták a közösséghez tartozás élményét, könnyebben nyitnak új közösségek felé. Fontos szerepe van a közösségbe való bevonásba a közösség vezetőinek, és vezéregyéniségeinek. Ők azok a „kulcsemberek”, akiken a legtöbb múlik, ha a fiatalok hosszútávú elköteleződéséről van szó.

A korban egymáshoz közelebb álló fiatalok bevonása az ösztönzésbe szintén sikeresnek bizonyul: könnyebben megszólítják a fiatalokat. Ez a gyakorlat a cserkészetben kiválóan működik. Fiatalokat, akár egyetemistákat példaként állítv sokkal könnyebb mozgósítani a fiatalokat, könnyebben elhiszik, hogy az adott program „menő”.

Fontos, hogy a figyelemfelkeltés, melynek egyik legjobb eszköze a **megszokottól eltérő**, az általuk a világban tapasztalttól teljesen különböző lehetőségek megmutatása. Amennyiben egy program képes valami számukra szokatlant, újat nyújtani, akár a lelkiségben új mélységeket megnyitni, jó bevonzó, majd megtartó erő is lehet.

Szabadidős tevékenység típusok melyekre igény van a fiatalok körében

A fiatalokkal foglalkozó szakemberek jelentős része egyetért abban, hogy egyre nehezebb mozgósítani a fiatalokat: nehéz őket kimozdítani a számítógép, és a telefon mögül, azonban ezeken a területeken is látnak számos sikeres gyakorlatot.

A fiatalabb generáció körében, kiváltképp a fiúk között minden program népszerű, melyet természetben, vagy a természet közelében szerveznek, legyen az számháború, nyomozós játék, túra stb. Hasonló népszerűségnek örvendenek az **extrém programok**, tehát minden olyan jellegű szabadidős tevékenység, amivel nem találkoztak korábban, vagy nincs lehetőségük részt venniük benne gyakran, mint például szabadulószoba, paintball, valamint az utazással egybekötött programok, akár külföldre is. A **sikerélmény** meghatározó lehet egy-egy fiatal elköteleződésében; a korosztály előszeretettel vesz részt teljesíthető kihívások teljesítésében.

A fiatal felnőtt korosztálynak inkább a **témaválasztás** a döntő, mikor a programok között választanak; őket az élethelyzetüket értintő kérdések, korszerű témák mozgatják meg leginkább. Népszerűek az önismereti csoportok, melyek által elfogadhatják magukat és nyitottabbá válhatnak mások elfogadására. Számukra az a legfontosabb, hogy kialakuljon egy olyan támogató, befogadó közeg, ahol nyugodtan beszélhetnek érzéseikről, feltehetik az őket foglalkoztató kérdéseket. Az a tapasztalat, hogy ez a korosztály szinte bármire kapható, amennyiben azt érzik, hogy valóban foglalkoznak velük; elsődleges igényük a nyitottság és a jó példák. Népszerűek azok a programok, melyeknek a fiatalok számára is jól érthető, **„kézzelfogható" célja van**, mint a nyelvtanulás vagy a sportesemények, vagy esetleg kapcsolódik valamilyen már meglévő hobbijukhoz. Összességében a legfontosabb az, hogy a fiatalok úgy érezzék, minőségi időtöltést kapnak. A minőségi időtöltés alatt olyan eseményeket, közösségi programokat értünk, melyek feltöltik, pozitív érzésekkel töltik el a résztvevőket.

A szakértők úgy gondolják, hogy a generációt érintő negatív kritika, mely szerint a fiatalok önzők, csak magukkal foglalkoznak, egyáltalán nem igaz: sokan nyitottak a jótékonysági programokban való részvételre**, önkénteskedésre**, amennyiben lehetőségük nyílik arra, hogy valós felelősséget kapjanak a feladatukkal, és így magukénak érezhetik az adott ügyet.

Kommunikációs/ elérési csatornák

Az előzőekben már említett személyes megkeresés bizonyul a legtöbb esetben a leghatékonyabb elérés csatornának. Ennek több formáját alkalmazzák sikeresen a megkérdezett szervezetek, közösségek: van, ahol a közösség vezetője keresi fel személyesen a fiatalokat, és van, ahol saját kortársaik, vagy korban hozzájuk közelebb álló fiatalok közvetítik az üzenetet. Az utóbbi módszert évek óta sikeresen alkalmazza a Magyar Cserkészszövetség az iskolákban való toborzás, és az események hirdetése során egyaránt. Az iskolákon keresztül való elérést közepesen hatékonynak találják a megkérdezettek: sok múlik az iskola vezetőségén.

Emellett természetesen nem lehet a közösségi média adta lehetőségeket sem elhanyagolni: a legtöbben Facebook és Instagram oldalaikon és hirdetésekben népszerűsítik a programokat, így próbálnak elérni még több fiatalt, valamint nyitnak az új médiaplatformok felé, melyeket egyre nagyobb számban használnak a fiatalok, mint például a YouTube vagy a TikTok.

A személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának okai

A személyes kapcsolatok háttérbe szorulásának okai erősen egybe csengenek az ifjúságpasztorációs munka általános kihívásaival. Legtöbben a **modern technológia térnyerését** okolják: a fiatalok mindennapi élete és az egymás közötti kommunikáció során a személyes kontaktus kialakításának helyét átvették a digitális eszközök: a mobiltelefon, számítógép és a számítógépes-konzoljátékok. A közösségi média okozta online jelenlét kényszere, a folyamatos értesítési rendszerek által generált függés nonstop mobilhasználatot jelent a fiatalok számára, legyenek bárhol és bárkivel. A számítógépes játékokon keresztül könnyen elérhető „műsikerek" szintén a képernyő elé láncolják a fiatalokat.

Sokan az **atomizálódó családok** okozta társadalmi szintű problémát jelölték meg a személyes kapcsolatok háttérbe szorulásának okaként. A családok egy része elveszítette legfontosabb „funkcióit" a rossz nevelési eszközök alkalmazásának és a kommunikáció hiányának következtében. Sok fiatalnál hiányoznak az érzelmi intelligencia alapjai, nincs előttük megfelelő példa, nem tudják kommunikálni érzéseiket, ennek következtében segítséget sem tudnak kérni, mikor szükségük lenne rá.

Személyes kapcsolatok erősítésének módja

Egyértelmű igény van a fiatalok részéről az emberi interakciókra, kötődésre, csupán nem tudják, hol, mikor és milyen formában tudnak kialakítani ilyen jellegű emberi kapcsolatokat, ezért szükséges megfelelő programokkal nyitni, invitálni, közösségbe vonni őket. Ennek sikeres megvalósítására megint csak a **személyes megkeresést, kapcsolatfelvételt, aktív nyitást** találják legalkalmasabbnak a fiatalokkal foglalkozó szakemberek. Ennek elérésére szükség van olyan **hiteles példaképek, jó minták** állítására a fiatalok előtt, akik meg tudják szólítani őket, és akivel esetlegesen azonosulni tudnak.

A közösségek egyik legfontosabb építőköve a **hagyományok kialakítás, megtartása és megismertetése** a fiatalabb generációval. Ezeken a közös élményeken keresztül, melyeket sajátjuknak tudnak érezni, miközben a közösség többi tagjával szereznek közös emlékeket, olyan emberi kapcsolatokra tehetnek szert, melyek egész életük során meghatározók lehetnek.

Sok szakember úgy gondolja, a közösség megtartó ereje abban rejlik, hogy minden tagja felelősséget kap és felelősséget vállal a közösség működéséért. A hasznosságérzet növelésével erősödik a kötődés, hiszen a fiatal tudja, „nélkül nem működne ugyanúgy" a közösség. Ezt a hasznosságérzetet egyéni felelősségvállaláson keresztül és csapatmunkában egyaránt el lehet érni: fontos, hogy a fiatalok ne teherként/büntetésként kapják az adott feladatot, hanem úgymond jutalomként, mely kiváltság a közösségért tett szolgálatban, és melynek elvégzése esetén büszkék lehetnek.

Erőforráshiány a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához

A megkérdezettek jelentős része úgy látja, hogy a szűk keresztmetszet **az emberi erőforrás hiánya**. Kevés a képzett szakember, valamint a fiatalokkal foglalkozó önkéntesek toborzása során is nehézségeket észlelnek. Az ifjúságpasztorációs munkatársak leterheltek, sokszor egy-

két ember intézi a teljes egyházmegyét érintő ifjúságpasztorációs ügyeket, a meglévő önkéntesek szabadideje pedig munka és tanulmányok mellet véges.

Keresztény értékrend megszilárdítására irányuló törekvések

A szakértők egyértelműen a keresztény értékrend iránti elköteleződés csökkenését látják a fiatalokkal körében. Úgy gondolják, a tendencia megfordítása érdekében vagány és modern dologgá kell tenni a keresztény értékek megtartását, melyben nagy szerepe van az egyház **kommunikációs stílusának**. Többen felismerték az új nyelvezetre való átállás szükségességét annak érdekében, hogy a fiatalok megszólítva érezzék magukat, relevánsnak találják a mindennapi életükben felmerülő problémákra az egyház adta válaszokat, és merjenek párbeszédet kezdeményezni. További lehetőségeket látnak a **személyes megkeresésben**: még hatékonyabban, közvetlen stílusban nyitni a fiatalok felé. Ennek egyik jó lehetősége más, **nem elsősorban egyházi szervezetekkel való együttműködés**, az ő eseményeiken való megjelenés, a velük való kooperáció saját programok kialakítása során, legyenek akár sportszervezetek, akár egyetemi diákszervezetek. Ezzel az eszközzel könnyen közvetíthető a keresztény értékrend olyan fiatalok számára is, akik egyébként nem feltétlenül találkoznának ezzel az üzenettel.

5.3. Mentális térképezés eredményének bemutatása

A mentális térkép az asszociációk, fogalmak és meglévő ismeretek rendezését segítő ábra, amely egy központi fogalom köré épül fel. A középre felírt téma köré ahhoz szorosan kapcsolódó altémákat írunk fel, majd ezeket is kiindulási pontként tekintve tovább bővítjük a szerteágazó ábrát. A mentális térkép segít az egyén és a csapat gondolatait a központi téma köré rendezni. Segítségével könnyebben átláthatjuk a témához kapcsolódó fogalmakat, illetve ezek egymáshoz való viszonyát. Az ábra további gondolatokat inspirálhat, és segít abban, hogy kiszélesítsük a látókörünket, és akár távoli asszociációkat is meg tudjunk jeleníteni, ezzel is serkentve a divergens gondolkodást.

A mentális térképezésen részt vett négy, az érintett korcsoportba (15-29 éves) tartozó fiatal, akik a Szeged-Csanádi Egyházmegye közösségéből érkeztek. A fiatalok mind rendszeresen részt vesznek az egyházmegye által szervezett közösségi programokon, aktív tagjai a közösségnek. A mentális térképezés célja a fiatalok ifjúságpasztorációról alkotott elképzeléseinek, véleményének felmérésre. Központi fogalomként az ifjúságpasztoráció került meghatározásra. A fiatalok elsőként önállóan elkészítették saját mentális térképüket, majd összeállítottak egy közös, mindegyikőjük gondolatiságát tartalmazó mentális térképet.

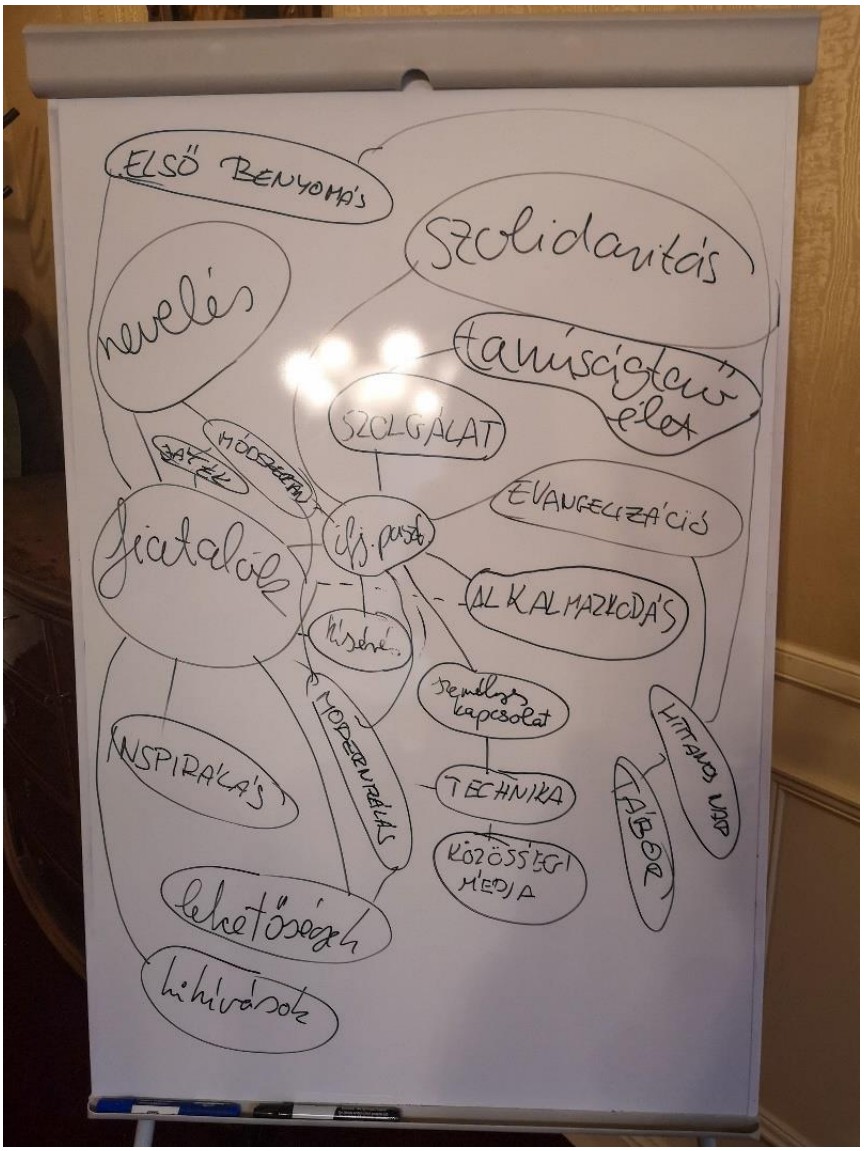

19. ábra: Fókuszcsoportos munka keretein belül összeállított mentális térkép

A mentális térképre elsők között a 'szolgálat', a 'szolidaritás', az 'evangelizáció' és a 'fiatalok' fogalmak kerültek fel. Az 'alkalmazkodás' és 'nevelés' fogalmai szintén az ifjúságpasztorációhoz köthetően a fiatalokkal való összefüggésben merültek fel. A személyes kapcsolat érdekes gondolatfonalat indított el, melyet a technológia és a közösségi média kihívásaiba vezettek tovább. A szolgálathoz kapcsolták a 'tanúságtevő élet' fogalmát, mintegy a jó példa fontosságát hangsúlyozva. A fiatalok és az ifjúságpasztoráció kapcsolatában egyaránt látják a lehetőségeket és a kihívásokat is.

A mentális térképezés leírása megtalálható a 9.3. számú mellékletben.

5.4. Fókuszcsoportos munka eredményeinek bemutatása

A fókuszcsoport az interjú egy speciális – napjainkban nagy népszerűségnek örvendő – formája. A kutató egy időben több interjúalannyal beszélget, folytat le feladatokat, egyidejűleg előre meghatározott munkavázlat alapján. Alkalmazásának előnyei:

- a résztvevők felfedezhetik közös tapasztalataikat, megszületik a hasonlóság érzése;

- spontánabb, érzelmileg telítettebb vélemények fogalmazódnak meg;
- a résztvevők egymás gondolataira építve alakíthatják ki saját gondolataikat, álláspontjaikat.

A fókuszcsoportos munkában a mentális térképezéshez hasonlóan részt vett négy, az érintett korcsoportba (15-29 éves) tartozó fiatal, akik a Szeged-Csanádi Egyházmegye közösségéből érkeztek. A fiatalok mind rendszeresen részt vesznek az egyházmegye által szervezett közösségi programokon, aktív tagjai a közösségnek. A fókuszcsoportos munka azzal a céllal valósult meg, hogy a fiatalok egyházi szervezésű programokkal kapcsolatos preferenciáit vizsgálja.

A fiatalok a fókuszcsoportos munka során az alábbi három feladattípuson keresztül fejtették ki a témáról alkotott véleményüket elképzeléseiket:

1. Perszóna alkotás;
2. Brainstorming;
3. Pötty-szavazás.

Az első feladat során perszónákat alkottak a fiatalok. A perszónák kitalált, fiktív karakterek, akik azokat a csoportokat szimbolizálják, amelyek számára tervezünk, legyen szó egy termékről, vagy jelen esetben szolgáltatásról, programokról. A perszónákat egy-egy adatlap mutatja be, amelyen nevük, koruk mellett szokásaikat, igényeiket és tulajdonságaikat is megjelenítjük. Jelen esetben a fiatalok feladata olyan jól elkülöníthető perszónák megalkotása volt, akik szerintük jól képviselik a generációjukat és potenciális célcsoportjai az ifjúságpasztorációs szolgáltatásnak. A fiatalok 3 perszóna megalkotása mellett döntöttek, egy gimnazista korú, egy egyetemista és egy fiatal felnőtt formájában. Miután ellátták névvel, pontos korral az adott perszónákat, meghatározták a szerintük rájuk legjobban illő jellemzőket is. Az alábbi három perszóna alakult ki:

- Timi (17)
- Imi (21)
- Lóránd (25)

Timit (17) úgy jellemezték, mint aki most kezdi meg az önállósodást, mely egyaránt megnyilvánul lázadásban, hivatás és közösség keresésben, valamint most jelenik meg az életében az első szerelem („tiniszerelem"). Imit (21), az egyetemistát elhivatottnak képzelték el, aki ambiciózus és ugyan még az útkeresési szakaszban van, eggyel biztosabb abban, milyen irányba induljon a karrierépítés terén. Most köteleződik el komolyabban először életében bizonyos tevékenységek, ügyek mellett, és megjelenik nála az önreflexióra való igény. Lóránd (25) már a munka világában bontogatja szárnyait, céltudatosan karrier épít, miközben már a valódi önállóság kapujában áll. Párkapcsolatát komolyan gondolja, együtt tervezik a jövőjüket. A korszakot, amelybe Lóránd ért, a workshopon résztvevő fiatalok úgy jellemezték, „abban a korban van, amikor egy jó vastag zoknit kér karácsonyra".

A harmadik feladat a perszónaalkotáshoz szorosan kapcsolódva egy csoportos feladat, a brainstorming volt. A résztvevők a már létrehozott perszónáknak programötleteket gyűjtöttek, melyek szerintük érdekelhetik őket, majd összeszedték, hogy milyen formában próbálnák elérni az adott korcsoportot képviselő perszónát.

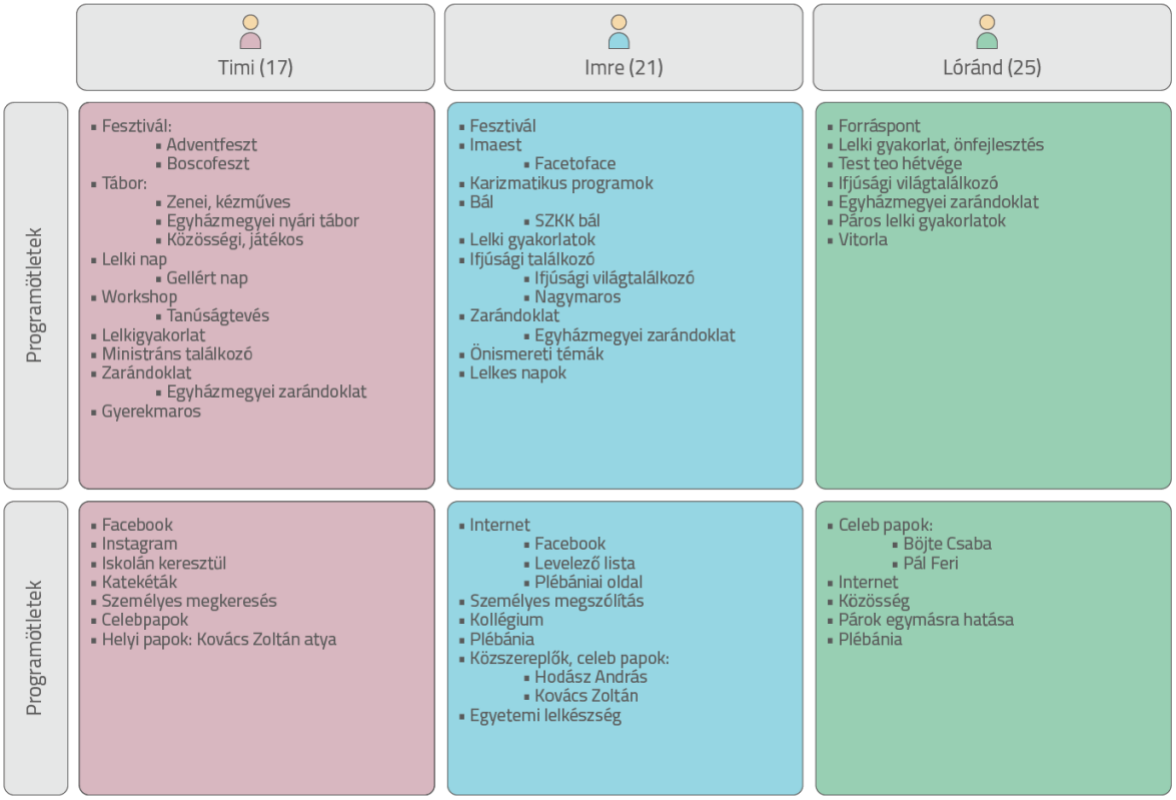

20. ábra: Perszónák programigényei és elérési útvonalai

A 17 éves Timi számára, aki a gimnazista korosztályt képviseli, a résztvevők úgy gondolták, hogy a legnépszerűbb programok a fesztiválok, táborok, lelki napok és lelki gyakorlatok, zarándoklatok és ministráns találkozók. A fesztiválok esetén fontosnak tartották kiemelni, hogy nem a klasszikus értelemben vett fesztiválokra gondolnak, sokkal inkább az ifjúsági találkozó jellegűekre, azonban a feszt vagy fesztivál megnevezés bár népszerűbb a generáció számára, mégis félrevezető lehet. Konkrét programokat is megneveztek, melyeket ismernek, és úgy gondolják, megszólítják ezt a korosztályt. Ezek között számos egyházmegyei szervezésű program szerepelt, mint az Adventfeszt, a Gellért nap és az egyházmegyei zarándoklat.

Az egyetemista korosztályt képviselő Imre, habár még érdeklik az előző korosztályban népszerű programok, mint például a fesztiválok, úgy gondolják, már komolyabb programok felé fordul. Szívesen vesz részt imaesteken, karizmatikus programokon és lelkigyakorlatokon. Konkrét programként kiemelték az ifjúsági találkozók közül az ifjúsági világtalálkozókat és Nagymarost, valamint úgy látják, nagy népszerűségnek örvend az egyházmegyei zarándoklat.

A fiatal felnőttek közé tartozó Lóránd figyelme a résztvevők szerint áthelyeződik komolyabb programokra, mint a lelkigyakorlatok, önfejlesztés. Konkrét programok közül népszerűnek tartották a Testteo eseményeit, valamint a páros lelki gyakorlatokat. A korosztály számára jó lehetőségnek látják a Vitorla vezetőképzőt.

Az utolsó feladat során minden résztvevő lehetőséget kapott, hogy értékelje a brainstorming során felvetett ötleteket a „pötty-szavazás" nevű módszer segítségével. Minden fiatal 10-10 matricát kapott, melyeket elhelyezhetett az általa legjobbnak ítélt programötlet és a leghatékonyabb elérési csatorna mellé. A szavazás eredményei az alábbiak szerint alakultak:

A résztvevők úgy gondolják, a legnépszerűbb programok a 15-18 éves korosztály körében az egyházmegyei nyári tábor, a fesztivál jellegű programok közül az Advent Feszt és Boscofeszt, valamint a Gyerekmaros. A ministráns találkozók szintén sok gimnazistát vonzanak véleményük szerint. Megszólítás tekintetében úgy vélik, ezt a korosztályt Facebookon a legegyszerűbb elérni, azonban leghatásosabban a személyes megkeresés működik.

Az eggyel idősebb korosztály, az egyetemisták körében szintén hódítanak a fesztivál jellegű ifjúságtalálkozók, mint például az ifjúsági világtalálkozó vagy a Nagymaros. A résztvevők úgy gondolják, a korosztályban nagy igény van a befelé fordulásra, a lelki gyakorlatokra, elcsendesedésre és imaestekre. Az elérési csatornák esetében itt is az internet, azon belül is a Facebook a legelterjedtebb, de itt is megelőzi a személyes megkeresés hatékonyságban. További elérési útvonalként a kollégiumokat látják még. Nagy hatással vannak a 19-24 éves korosztályra az úgynevezett celebpapok, mint például Hodász András.

A 15-29 éves korcsoport legidősebb korosztálya, a fiatal felnőttek körében legnépszerűbbnek a Testteo és Forráspont által szervezett események, előadások. Népszerűnek látják a Szeged-Csanádi Egyházmegye által szervezett „Vitorla" nevű közösségvezetői képzést, valamint a páros lelki gyakorlatokat. A résztvevők szerint a 25-19 éves korosztály a közszereplők közül Pál Ferit követi legszívesebben.

A fókuszcsoportos munka során használt feladatok pontos leírása megtalálható a 9.4. számú mellékletben.

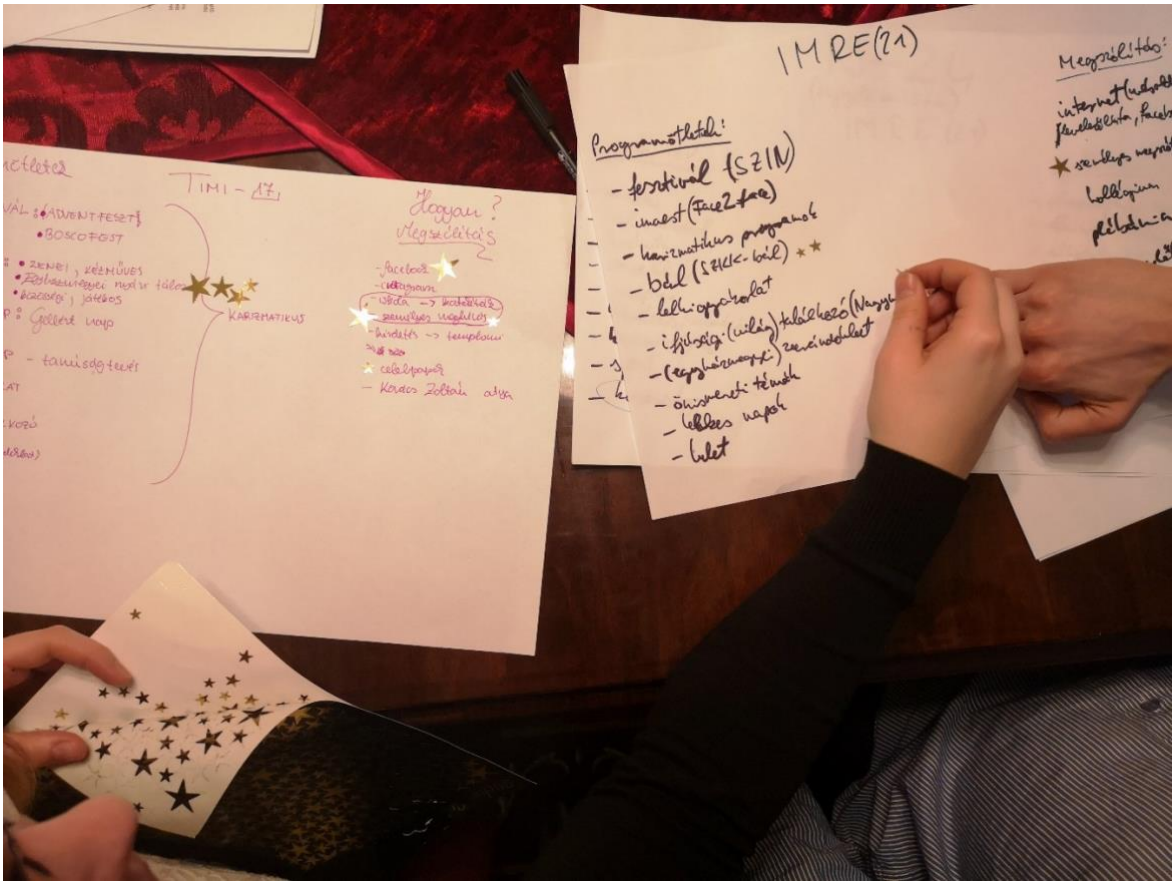

21. ábra: Pötty-szavazás a fókuszcsoportos munka keretein belül

5.5. Problématérkép

A szakértői mélyinterjúk során feltárt, és a fiatalok szabadidős szokásait vizsgáló kérdőívben megismert problémák, valamint a workshop tanulságai és a felhasznált szakirodalmak alapján összeállításra került az alábbi problématérkép.

A fő problémaként megállapított tényezők az alábbiak szerint alakultak:

- ifjúságpasztorációs szolgáltatás „fejletlensége";
- keresztény értékrend háttérbe szorulása;
- modern technológia negatív hatásai;
- kevés elérhető példakép;
- humán erőforrás hiánya, leterheltsége;
- egységes stratégia hiánya.

A fő problémák mellet azonosításra kerültek a problémák összetevői, úgynevezett gyökérokok, melyek az alábbi táblázatos formában kerültek összegyűjtésre. Természetesen a témacsoportok között is felfedezhetők átívelő ok-okozati viszonyok, melyekre a szöveges kifejtésben is utalunk, azonban a jobb megértés és átláthatóság érdekében az alábbi csoportosítás a legcélravezetőbb. A továbbiakban az egyes főproblémák részletesen kifejtésre kerülnek egyenként, a problémák összetevőivel, a gyökérokokkal együtt bemutatva.

PROBLÉMATÉRKÉP

Problémák	Okok
Ifjúságpasztorációs szolgáltatás "fejletlensége"	▪ Fiatalok leterheltsége ▪ Túlkínálat a szabadidős programpiacon ▪ Hirdetések rossz elérési aránya ▪ Hálózatosodás hiánya
Keresztény értékrend háttérbeszorulása	▪ Atomizálódó családok ▪ Személyes kapcsolatok háttérbeszorulása ▪ Egyháztól való eltávolodás
Modern technológia negatív hatásai	▪ Digitális világ a kapcsoalti kultúra alapvető eszköze ▪ Információs zaj hatása
Kevés elérhető példakép	▪ Hiteles keresztény értékrendet közvetítő személyek alacsony száma ▪ Generációs szakadék
Humán erőforrás hiánya, leterheltsége	▪ Ifjúságpasztorációs munkatársak leterheltsége ▪ Önkéntestoborzás nehézségei, kevés önkéntes ▪ Megfelelő képzések alacsony száma, elérhetőségük nehézsége
Egységes stratégia hiánya	▪ Központi ifjúságpasztorációs stratégia hiánya ▪ Marketing-szemléletmód hiánya ▪ Információhiány

22. ábra: Problématérkép

5.5.1. Ifjúságpasztorációs szolgáltatás „fejletlensége”

Az ifjúságpasztorációs szolgáltatás részét képezi minden, a fiatalokkal foglalkozó, fiataloknak szóló közösségi program, szervezett nyílt program, a fiatalokkal foglalkozó szakemberek tevékenysége, valamint maguk a közösségek működése. Az ifjúságpasztoráció szolgáltatás „fejletlensége” alatt nem a jelenlegi rendszer és a már meglévő jó gyakorlatok kritikáját értjük, hanem a fejlődést gátló tényezők meglétét, valamint a rendszerben rejlő kiaknázatlan lehetőségeket. Az ifjúságpasztorációs szolgáltatás legsürgetőbb kihívásait számos külső és belső tényező együttes fennállása okozza. Külső tényezőként említhetjük a fiatal generáció leterheltségét, valamint a szabadidős programpiacon fennálló program túlkínálatát, belső tényezőként pedig olyan lehetőségek kihagyását/alacsony fejlettségi szintjét értjük, mint a hirdetések korszerűsítése a jobb elérési arány érdekében, valamint a hálózatosodás kiépítése, az együttműködések számának növelésével, kapcsolatok elmélyítésével.

5.5.1.1. Fiatalok leterheltsége

Az elmúlt években megnövekedtek a fiatalokra nehezedő tanulói munkaterhek. Megemelkedtek a kötelező óraszámok, a gimnázium és szakiskolai képzések 9-12. évfolyamában a kötelező órák száma 35-36 óra hetente, az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelethez tartozó 14. számú melléklet alapján. A kötelező iskolai órák mellett a továbbtanuláshoz ma már szinte elengedhetetlenek a korrepetálások, fejlesztő és tehetséggondozó órák, melyek heti több plusz órát jelentek a kötelező iskolai elfoglaltságok mellet. Ha ezekhez még hozzáadjuk az órákra és számonkérésekre való otthoni felkészülést, a fiatalok iskolai elfoglaltsággal töltött ideje bőven meghaladja egy átlagos felnőtt 40 órás munkahetét. Mindemellett a fiatalok egy része 15-18 éves kor között még szervezett formában (szakkörök, egyesületek) részt vesz valamilyen iskola utáni tevékenység hobbi vagy akár versenyszíntű művelésében, legyen az sporttevékenység, zene- vagy más művészetoktatásban való részvétel. Az interjúk során megkérdezett szakértők közül egy iskolai hitoktató úgy látja: *„A tanügyi reformra lenne szükség, melynek értelmében kevesebb időt kellene az iskolában töltsenek, az érzelmi intelligencia fejlesztésére nagyobb hangsúlyt fektetnének.”*

A tanulói terhek növekedése kapcsán fontos külön említést tenni a kötelező iskolai hitoktatás bevezetéséről. Ma már tényadatokkal alátámasztva látható, hogy a kötelező iskolai hitoktatás nem segíti a fiatalok kapcsolódását a vallási közösségbe, épp ellenkezőleg: mindenütt az a tapasztalat, hogy azok a gyermekek és családjaik, akik korábban nem vettek részt a közösség életében, nem vonódnak be, ellenben azok, akik korábban aktívak voltak, szép lassan kikopnak, hiszen már letudták a vallási életet és hitoktatást az iskolában (Horváth-Bolla, 2018). A kötelező hittanórák bevezetése óta negyedével, ötödével csökkent a plébániákon tartott hittanoktatásban résztvevő fiatalok száma nyilatkozta Bárány Béla az Esztergom Budapesti főegyházmegye hitoktatási felügyelője, a Magyar Nemzetnek, egy belső felmérés eredményeire alapozva. Problémát okoz az is, hogy a szentségek megfelelő oktatására nem alkalmas az iskolai tanóra. Amíg nem vezették be kötelezően a hittanoktatást, virágzott a plébániákon a hittantanítás, véli a hitoktatási felügyelő, ám a gyerekek túlterheltek, sok szülő a tánc, a sport és egyéb foglalkozások után már nem küldi gyerekét a fakultatív hittanra. Így akik elballagnak az iskolákból, a legtöbb esetben elvesznek az egyház látóköréből (Magyar Nemzet, 2016)

A megkérdezett szakértők egy része úgy látja, hogy az ilyen jellegű leterheltség mellet nem meglepő, hogy a fiatalok egyre kevésbé aktivizálják magukat további szervezett programok keretében. Ezt bizonyítja egy a fiatalok szabadidő-szokásait elemző 2017-es tanulmány is, mely rámutatott az egyre növekvő igényre a fiatalok körében, az úgynevezett „hang-out" tevékenységre, melyet magyarul úgy határozhatunk meg, mint „lazulni, semmit tenni, vagy csak úgy ellenni", vagy régebbi kifejezéssel élve „csavarogni". Olyan szabadidős tevékenységek tartoznak ide, melyek nem igényelnek különösebb erőfeszítést, melyeknek nincs különösebben céljuk, vagy a cél maga a „lazulás". Ilyenek lehetnek például a sétálás a varosban, kávézóba, presszóba, plázába járás, vagy akár az otthon maradva film nézés, zenehallgatás közösen. Ezeknek a tevékenységeknek közös jellemzője, hogy nem igényelnek komolyabb előzetes tervezést, „csak úgy alakulnak" (Csatári, 2017). A jelen tanulmány kapcsán lefolytatott kérdőíves megkérdezés is alátámasztja az előbbieket: a fiatalok 71%-a legszívesebben csak a barátaival tölti szabadidejét.

Az ilyen társas tevékenységekre való igény természetes reakció, azonban sok esetben a valódi közösséghez való elköteleződés nem valósul meg ezekben a társaságokban. A különösebb cél nélkül, ad-hoc jelleggel, csak az idő eltöltésének ürügyével összeverődött társaságok sokszor nem hosszúéletűek, gyakran a továbbtanulással, vagy a munka világába való belépéssel ezek a kapcsolatok megszűnnek. Ennek következtében a fiatalok számára nem marad kapaszkodó, sem viszonyítási pont, egy közösség, melybe bármikor visszatérnének, és szívesen látnák őket.

Az ifjúságpasztoráció kihívása olyan közösséget teremteni, melyet a fiatalok szabadidejükben is szívesen látogatnak el, nem érzik tehernek, nem csak egy „plusz óra". Az ifjúságpasztoráció kihívása olyan programokat, közösségi eseményeket és teret teremteni a fiatalok számára, melyek kikapcsolódásként szolgálhatnak számukra. Olyan közösségek létrehozása, melyben biztonságban és önmaguknak érzik magukat a fiatalok, és bármikor visszatérhetnek a későbbi életük során.

5.5.1.2. Túlkínálat a szabadidős programpiacon

Nem csak a fiatalok leterheltsége okozza azonban az egyes szervezett közösségi eseményeken való alacsony részvételt; hasonlóan nagy szerepet játszik a fiatalok megmaradó szabadidejéért versenyző lehetőségek tömkelege. Ezeket a szabadidős tevékenységeket alapvetően két nagyobb csoportba sorolhatjuk az igényelt energiabefektetéstől függően: beszélhetünk aktív és passzív időtöltésről. A szabadidőt aktívan tölti el, aki a választott tevékenység aktív, tevékeny résztvevője, szellemi, fizikai képességeit kiemelten igénybe veszi. Ilyen aktív kikapcsolódás lehet a szabadidősport, tánc, művészi alkotás, de ide tartoznak a közösségi tevékenységek, mint például egy koncert vagy egy fesztivál. A szabadidő eltöltése passzív, ha a választott tevékenységnek kikapcsolódáson kívül nincs célja vagy végeredménye, nem igényel nagyobb szellemi vagy testi erőfeszítést. Ide sorolható az otthoni pihenés, a barátokkal „lógás", vagy az internetezés, TV-nézés (Ábrahám & Bárdos, 2014).

A Magyar Ifjúságkutatás 2016 eredményei alapján a fiatalok szabadidős tevékenységei között továbbra is a képernyős elfoglaltságok dominálnak, valamint fiatalok jelentős része otthon, vagy a barátaikkal tölti szabadideje nagy részét, a fennmaradó időn kell tehát osztozni minden szervezett közösségi programlehetőségnek (Új Nemzedék Központ, 2016). A fiatalok legkedveltebb szabadidős tevékenységei a jelen tanulmány keretein belül lefolytatott kérdőív alapján, az alábbiak szerint alakultak:

A fiatalok körében a legnépszerűbb szabadidős elfoglaltság, ahogy korábban említésre került, a barátokkal való időtöltés (72%), majd ezt követte, közel hasonló arányban az internetezés (68%). A fiatalok, 39%-a szívesen tölti szabadidejét konzol- és számítógépes játékok előtt, valamint 34%-a szeret szabadidejében Tv-t nézni. Az eredmények jól tükrözik, hogy a szabadidős programok piacán nem csak a szervezett közösségi programok jelentenek konkurenciát, hanem a technológia adta alternatívák is. A szervezett események közül népszerű a koncertre járás (65%), a sportolás, sportesemények látogatása (39%), valamint hasonló arányban a kirándulás és biciklizés (39%). Népszerű szabadidős tevékenységként nevezték még meg a bulikat, fesztiválokat, melyeket a kitöltők 34%-aa látogat szívesen. A fiatalok közele egyötöde pedig szívesen zenél, játszik valamilyen hangszeren szabadidejében (18%), és 14 %-a önkéntes tevékenységekben is örömét leli.

Az ifjúságpasztoráció kihívása a fiatalok szabadidejéből olyan minőségi időt kivenni, melyen keresztül lényegi változást tudnak elérni, melyben megvalósíthatók az ifjúságpasztoráció célkitűzései. Kihívás továbbá olyan programok, közösségi események létrehozása, melyek megmozgatják a fiatalokat, és valós konkurenciaként szolgálnak mind a képernyős elfoglaltságokkal szemben, mind az egyéb szervezett közösségi eseményekkel szemben.

5.5.1.3. Hirdetések rossz elérési aránya

A programokon, közösségi eseményeken, ha nem is feltétlenül alacsony a létszám, hiszen számos népszerű ifjúságpasztorációs esemény kerül megrendezésre évről-évre, az biztosan elmondható, hogy a résztvevők összetétele nem változik jelentősen. Az új fiatalok bevonásának a nehézsége, számos, a későbbiekben tárgyalásra kerülő gyökérok mellett, a hirdetések rossz elérési arányának is betudható. A fiatalok nagy része vagy egyáltalán nem értesül a programokról, vagy nem megfelelő formában, felületen, időpontban, esetleg nem az őket megszólító stílusban jut el hozzájuk a lehetőség.

A hirdetéseknek számos formája van, melyet már ma is használnak az ifjúsági programok hirdetésére a fizikai térben: személyes megkeresés, plakátok, szórólapok és egyéb szóróanyagok formájában, és az online térben közösségi felületek lehetőségeit hasznosítva. A mélyinterjúk során a szakértők, valamint a workshopon megkérdezett fiatalok is egyhangúan úgy vélték, a közösségbevonás, az eseményekre való invitálás leghatékonyabb módszere az előbbi fizikai elérési útvonalak közül a személyes megkeresés. Azonban azt is látják, hogy az ilyen jellegű felkeresés jelentős emberi erőforrást igényel, mely jelenleg nem feltétlenül áll rendelkezésére az ifjúságpasztorációs területen tevékenykedő szervezetekben, valamint másik nagy hiányossága, hogy csak lokális keretek között működik. Jól kialakított rendszer nélkül, a személyes megkeresés önkéntes alapon működik, és legtöbbször azokra a munkatársakra hárul, akik számos más feladatot is magukra vállalnak létszámhiány vagy leterheltség miatt, valamint önkéntesekre, akik más munkájuk, tanulmányaik és családjuk mellett korlátozott időt tudnak erre szánni. (A humán erőforrás hiánya részletesen kifejtésre kerül a *6.4.5. Humán erőforrás hiánya, leterheltsége* című fejezetben.) A nem megfelelően kialakított rendszer következménye lehet, hogy az így leterhelt munkaerő kiég, elveszíti motivációját, esetlegesen elhagyja az adott pozíciót. Jól látható tehát, hogy a személyes megkeresési rendszer jelenlegi formájában nem kidolgozott, kevés a rendelkezésre álló humán erőforrás, így nem ér fel a benne rejlő potenciálhoz.

Az online elérési útvonalak használata is egyre elterjedtebb az ifjúságpasztoráció területén tevékenykedő szervezetek körében: Facebook és Instagram hirdetések, valamint weboldalak használatának formájában, azonban általánosan elmondható, hogy az effajta hirdetés még

gyerekcipőben jár, számos kiaknázatlan lehetőséget rejt. A jelent tanulmány keretein belül lefolytatott kérdőíves felmérés alapján online hirdetési felületként továbbra is a Facebook bizonyul a legnépszerűbbnek a fiatalok körében, valamint sokan használják az Instagram-ot is. Az események ilyen jellegű hirdetése esetén, illetve a hirdetések készítése során számos könnyen elkövethető hibát ejthetnek a gyakorlatlan programszervezők, mint például:

- az esemény elkészítésében kimerül a promóció;
- csak egy típusú hirdetéssel hirdetnek;
- csak egy felületen hirdetnek;
- nem jól céloznak célcsoportot;
- nem naprakészek az információk.

A legtöbb esetben a probléma forrása, hogy a programok hirdetése kimerül egy esemény meghirdetésében, legfeljebb újra megosztásában. Ennek a módszernek a legnagyobb hibája, hogy ritkán lép ki abból a közegből, amelyben olyanok vannak jelen, akik már egyébként is követik a szervezet eseményeit, tevékenységeit, így nem ér el új célcsoportokat, és könnyen feledésbe merül az érdeklődők által is. A hirdetések sokszor egysíkúak, szöveges bejegyzésekből, nem elég figyelemfelkeltő információból állnak. A fiatalok figyelemideje jelentősen lecsökkent, így a hosszú, szöveges üzenetek nem biztos, hogy célba érnek ennél a generációnál. A fiatalok számos felületet használnak, mindenkinek megvan a preferált közege az online térben, így egy felületre koncentrálva nem tud a program a lehető legtöbb fiatalhoz eljutni. A hirdetések másik gyakori hibája, hogy nem jól célozzák az elérni kívánt csoportokat, nem rendelkeznek stratégiával arra vonatkozóan, hogy kit, hol, milyen formában, mikor érdemes elérni. Az eseményekről, a szervezőkről gyakran nem található naprakész, könnyen elérhető információ.

Az ifjúságpasztoráció kihívása olyan személyes elérési rendszer kiépítése, mely tehermentesíti az ifjúságpasztorációs munkatársakat, kihasználja a személyes elérésben rejlő potenciált. További kihívás a modern technológia adta lehetőségek beépítése és tudatos használata a fiatalok hatékonyabb elérése érdekében.

5.5.1.4. Hálózatosodás hiánya

Az utóbbi évtizedek során radikálisan felgyorsult a körülöttünk lévő világ, folyamatosan újdonságot termel, és azokat nagy sebességgel teríti szét. Az élet számos területén, mint a gazdaság, az oktatás, a kultúra vagy a sport, látható, hogy az uralkodó kapcsolati forma a hálózatosodás, a hálózatos együttműködés. Nem kivétel ez alól az ifjúsági munka területe sem. A hálózatosodás lényege az állandó kapcsolatépítési törekvés, a kapcsolatok és együttműködések hálózatában született újdonságok.

A hálózatosodás hiánya több szinten felfedezhető az ifjúságpasztoráció működésében: az egyházmegyék közötti rendszeres, kiépített tudásmegosztás hiányában, az egyéb ifjúságpasztoráció területén tevékenykedő szervezetekkel való együttműködések alacsony számában és a lokális közösségekkel, világi szervezetekkel való együttműködések hiányában. Az interjúk során szembetűnő volt, hogy az egyes egyházmegyék gyakorlatai között jelentős eltérések vannak, és csak hallásból, vagy egy-egy személyes kapcsolaton, konferencián bemutatott eredményeken keresztül ismerik az ifjúságpasztorációs munkatársak más egyházmegyék gyakorlatait. Habár az ifjúsági referensek számos találkozó keretén belül találkozhatnak és folytathatnak eszmecserét, nem létezik rendszeres, kiépített információmegosztás, valamint rendszerszintű tudásmegosztás, és az ehhez szükséges

infrastruktúra, rendszer. Az egységes, mindenki számára elérhető ifjúságpasztorációs stratégia hiánya szintén szembetűnő, mely betudható a hálózat hiányának is. Az egyházmegyék nem tudnak a más egyházmegyékben szervezett programokról, csak a hirdetések sikerességének függvényében, így nem könnyen tudnak létrejönni az országon átívelő kapcsolatok.

Nem csak az egyházmegyék közötti hálózat hiánya jelent meg az interjúk során, hanem a helyi szintű együttműködésbéli hiányosságok is. Habár számos pozitív példa látható az ellenkezőjére, általánosságban megállapítható, hogy a legtöbb helyen nem születnek együttműködések lokálisan sem vallási, sem világi szervezetekkel, vagy ha igen, az általában egy személy motivációján és személyes kapcsolatrendszerén keresztül valósul meg. Nem számottevő a helyi egyéb vallási szervezetekkel, közösségekkel való kollaboráció, együttműködés, akár közös programok keretében, akár egymás sikeres működésének elősegítésében (egyházi fenntartású iskolák némileg kivételt képeznek ez alól). Kevés az érdemi együttműködés mindazokkal a nem egyházi szervezetekkel, intézményekkel, amelyek lokálisan meghatározók a közélet alakításában, úgymint önkormányzatok, egyesületek (pl.: sport és művészeti egyesületek), generációs csoportok (pl.: nyugdíjasklub), nem egyházi fenntartású iskolák, egyetemi szervezetek. Az ilyen jellegű együttműködések hiányában az ifjúságpasztoráció nem tud a fiatalok életének több területén megjelenni, lekorlátozódik a plébániára; nem tud a településen élő emberek mindennapjainak természetes részévé válni.

Az ifjúságpasztoráció kihívása olyan komplex kapcsolati háló, együttműködési rendszer kialakítása mind országos, mind lokális szinten, melyek elősegítik az információáramlást, tudásmegosztást, pótolni tudják az esetleges hiányzó erőforrásokat, akár emberi erőforrás, akár infrastrukturális erőforrások terén. Szükséges volna olyan új kapcsolatok felfedezése, melyen keresztül elérhetik a fiatalok egy egészen új rétegét, bevonhatják programjaikba, közösségükbe.

5.5.2. A keresztény értékrend háttérbeszorulása

A keresztény értékrend háttérbeszorulásának számos oka azonosítható, ezek közül kiemelten tárgyaljuk az atomizálódó családok problémakörét, mint a társadalom egészét étintő jelenséget, a személyes kapcsolatok hiányát, illetve háttérbeszorulását a fiatalok körében, az instabil értékrendekkel való találkozás veszélyét, valamint az egyházba vetett hit megrendülését.

5.5.2.1. Atomizálódó családok

A családok képezik a társadalom alapját, humán és szociális tőkéjét; a család természetes társulásként lehetőséget ad az emberi közösség első megtapasztalására (Farkas, 2009). A család szerepe a fiatalok személyiségének egészséges fejlődésében elvitathatatlan. Kedvezőtlen körülmények esetén a széteső, elaprózódó családokban a „nem megfelelően" működő családi közeg a mentálhigiénés problémák kialakulásának elsődleges színtere.

A család elsődleges szerepe az érett személyiség kialakulásához szükséges feltételek biztosítása, úgymint a biztonság megteremtése, érzelmi kapcsolatok, kommunikációs és konfliktuskezelési minták megalapozása, élmények, ünnepek, családi rítusok átadása. A család megjelenik mint élet- és munkaközösség, valamint az első közösséghez való tartozás élmény is ide köthető szerencsés esetekben, például többgenerációs kapcsolatok kialakításán keresztül. A gyermek a család mintáján keresztül értelmezi a társadalmi szerepeket, alakít ki saját értékrendet, családképet. Számos közösségi forma létezik, mely a család által

megtestesített társas támasz szerepét kiegészíti, ám teljes egészében egyik sem képes átvenni a helyét. Éppen ezért az egyes családok diszfunkcionális működése össztársadalmi szinten még jelentősebb kérdéssé válik. (Kortárs Segítő Műhely Alapítvány, 2019)

A jelen generáció számos problémája visszavezethető a széteső családok jelenségére. Az 1990-es évektől az ezer fennálló házasságra jutó válások száma folyamatosan emelkedett, majd 2008-ban érte el maximális értékét, 12,5 válással, ezután évekig ezen a magas értéken stagnált. Ez a két évtized éppen egybevág a mai 15-29 és fiatalok születésének időszakával, tehát sok fiatal szétszakadt, csonka családokban nevelkedett, vagy fiatal korában élte meg a szülők válásával járó traumát. (KSH, 2019)

A válás sok veszteségélménnyel jár, főleg a kisgyermekek esetén, akik úgy élik meg, mintha „egy világ omlana össze". Érzelmileg labilis állapotba kerülnek, nem tudnak annyira odafigyelni órán, izegnek-mozognak, tele vannak feszültséggel, akár agresszíven is megnyilvánulhatnak. Ez az agresszió nem tudatos, csupán a bennük lévő feszültséget igyekeznek feldolgozni. A komolyabb problémák azonban évekkel később is jelentkezhetnek. A fiatalokban kialakulhat a mechanizmus, ahol a szülők válásért önmagukat okolják, negatív önképet és saját magukkal való folyamatos elégedetlenséget kiváltva. Sokszor azt érzik, hogy nem felelnek meg, kudarcként élik meg feladatiakat, ami szégyenérzettel és szomorúsággal párosodik. A fiatalokat sokszor villámcsapásszerűn éri a válás, csak úgy „megtörténik", ettől kiszolgáltatottnak érzik magukat, és megjelenik a folytonos bizonytalanságérzet. Számos tünete lehet a későbbiekben ennek a traumának, mely befolyásolhatja a fiatalok személyiségfejlődését, és szorongás, belső feszültség, érzelmi alkalmazkodászavar formájában is megjelenhet (Dr. Árvainé Koczok, 2017).

Carl Rogers, nagy hatású amerikai pszichológus, a mezőgazdaság törvényszerűségeihez hasonlítja a fiatalok személyiségének alakulását, miszerint, ha a mag jó talajba kerül és a feltételeket megfelelően biztosítják, akkor egészséges gyermekek fejlődnek, akikből egészséges lelkületű felnőttek lesznek. Azonban ezek hiányában a kedvezőtlen körülmények között nevelkedett gyermekeket megfosztják a lehetőségtől, hogy a bennük rejlő potenciált kihasználva teljesértékű felnőttek, a társadalom hasznos tagjai legyenek (Kortárs Segítő Műhely Alapítvány, 2019).

Az ifjúságpasztoráció kihívása sok esetben éppen ennek a „talajnak" és a „körülményeknek" a megteremtése a fiatalok számára, és eredeti célja beteljesítése helyett/előtt az alapok lefektetésére fordítja ideje nagy részét. Ez azonban több szempontból is kihívás, hiszen a család adta közeget nem tudják teljes mértékben pótolni, valamint az ifjúságpasztorációs munkatársak nem rendelkeznek megfelelő képesítéssel az olyan jellegű traumák kezelésére, melyek egy diszfunkcionális családban érik a fiatalokat. Az ifjúságpasztoráció feladata, hogy megteremtse azt a biztonságos, elfogadó környezetet, melyben a fiatalok megnyílnak és képesek a gyógyulás folyamatát megkezdeni, lehetőségeihez képest támogatni azt. A közösségbe való bevonással jár a fiatalok számára egy biztos pontként szolgálni, végigkísérni őket minden korszakukban. Az egyház a lokális közösség aktív alakítójaként képes lehet az atomizálódó családok okozta problémák enyhítésére is, nem csak a fiatalok, de a szülők számára biztosított támaszként is.

5.5.2.2.Személyes kapcsolatok háttérbe szorulása

Az ember számára a személyes kapcsolatai komoly erőforrást jelentenek, legyen szó az élet bármely területéről, akár családi, akár baráti viszonyok kapcsán. Sokszor azonban ezeket a

meghatározó kapcsolatok csak akkor ismeri fel, ha épp ezekből szenved hiányt. Az emberi kapcsolatok semmivel sem kiválthatók, megtartásukra időt, energiát kell fordítani. A személyes kapcsolatok hálózata alatt jelen tanulmányban, az alábbiakat értjük: *„Az egyén személyes kapcsolataiból összeálló kapcsolathálózat különböző és esetenként egymást átfedő szegmensekből áll: családi (szorosabb és távolabbi rokoni kötelékekből) és nem családi kapcsolatokból, azaz barátokból, ismerősökből, szomszédokból, kollégákból - és még számtalan beazonosítható kategóriából"* (Albert & Dávid, 2011).

A személyes kapcsolatok háttérbe szorulása szorosan köthető a családok helyzetéhez, hiszen, mint korábban már említésre került, a család a személyiségfejlődés elsődleges közege: meghatározó szerepet tölt be a fiatalok kapcsolati kultúrájának alakulásában. Itt tanulják meg a fiatalok hogyan kell keresztény emberként élni és viselkedni, hogyan tudnak alkalmazkodni a társas környezethez, tehát ez az első minta az emberi kapcsolatok létezésére. A családi beszélgetések, a családtagok közötti kommunikáció elengedhetetlen a kiegyensúlyozott léthez. A családi kommunikáció nem megfelelő működése megnyilvánulhat a kommunikáció teljes hiányában és a kommunikáció nem megfelelő minőségében is. Sok családban a szülők nem osztják meg a fiatalokkal problémáikat, nem fejezik ki gondolataikat, melynek következtében a fiatalok nem látnak mintát, ők hogyan tehetnék ezeket. A beszélgetés helyét és idejét átveszi a tévénézés, telefonos és számítógépes játékok használata. A szülő a beszélgetés helyett a könnyebb utat választva leülteti gyermekét a televízió elé (a műsorok minőségétől függetlenül), vagy a számítógép elé, ahol az internetes közösségi oldalak útvesztőjében szintén kétes tartalmakkal találkozhat a fiatal (Kortárs Segítő Műhely Alapítvány, 2019).

A személyes kapcsolatok háttérbe szorulása részben a digitális világ térnyerésének is betudható. A fiatalok körében a kommunikáció jelentős része áttevődik online felületekre, amely gyorsabb, és kevesebb energia befeketést igényel a kommunikációban résztvevőktől. Az online kommunikáció egyik legnagyobb hátránya (a videochat-et kivéve) a nonverbális kommunikáció hiánya. A fiatalok nem használják a mimika, a hanglejtés vagy a testbeszéd eszközeit, ami számos problémát okozhat. Nem tanulják meg a természetes reakciókat, nem tudják, a való életben hogyan reagáljanak bizonyos helyzetekben. Ehhez a jelenséghez kapcsolhatók a jelen generáció kommunikációs nehézségei is: lecsökken a beszéd- és íráskészség, nehezen tudják választékosan megfogalmazni gondolataikat, érzéseiket. Az online csatornákon új nyelvhasználati szokásoka alakulnak ki, melyek összefogják a felület felhasználóit, azonban a kívülállóknak, akik nem aktív résztvevői az adott virtuális térnek, megnehezíti a megértést, a fiatalok számára pedig megnehezíti a helyesírás szabályainak megfelelő kommunikáció elsajátítását. A modern technológia negatív hatásait, valamint a személyes kapcsolatokra tett hatását részletesebben tárgyalja a *6.4.3.1. Digitális világ a kapcsolati kultúra alapvető eszköze* című fejezet.

Az ifjúságpasztoráció kihívása utat találni a fiatalokhoz, párbeszédet kezdeményezni velük, megmutatni a személyes kapcsolatok fontosságát, erejét, a közösségbe tartozás élményét. Kihívást jelent a családi nevelés során kimaradt kapcsolati kultúra megalapozása, valamint a modern technológia térnyerésének kezelése, a személyes kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása.

5.5.2.3.Egyháztól való eltávolodás

Számos hazai és nemzetközi kutatás foglalkozik az elmúlt évtizedekben tapasztalható egyháztól való eltávolodás jelenségének vizsgálatával a fiatalabb generáció részéről. Az ezt

megelőző generációk körében talán még működött a hagyománytisztelő szülői vagy társadalmi minta, azonban a 21. századi fiatal számára ez már kevés. Egy nemzetközi, 18-29 évesek körében végzett kutatás alapján megszületett a „You Lost Me: Why Young Christians are Leaving Church and Rethinking Church" című könyv, mely a kutatás eredményeit összegezve, hat fő indokot fogalmaz meg a fiatalok és a fiatal felnőttek részéről az egyháztól való eltávolodásra. A kutatás alapját képezi számos interjú fiatalokkal, fiatal felnőttekkel, szülőkkel, ifjúságpasztorációs munkatársakkal és fiatalokkal foglalkozó papokkal. A kutatás legfőképp arra koncentrált, hogy 15 éves kortól kezdve mi okozhatja az egyháztól való elszakadást a fiatalok életében (Kinnaman & Hawkins, 2011).

Az azonosított hat fő indok:

1. Az egyház túlságosan védelmező

Az egyik legjellemzőbb vonása a mai fiataloknak, hogy a korábbiakhoz képest példátlan mennyiségű információhoz, ötlethez és világnézethez hozzáférhetnek, valamint megfigyelhető a popkultúra felé való eltolódás is. A fiatalok kifejezik a kereszténységhez való kötődésüket, azonban sok tapasztalatuk a kereszténység megélésével kapcsolatban az egyház keretein belül fojtogató, félelem-alapú és kockázatkerülő. A fiatalok egy negyede úgy gondolja, *„a keresztények démoninak állítanak be mindent, ami a plébánián, az egyházon kívül esik"*, 22%-uk úgy gondolja, *„az egyház figyelmen kívül hagyja a valós világ problémáit"*, egy részük pedig úgy gondolja, *„az egyház túlságosan sokat aggódik a filmek, a zene és a videojátékok káros hatásán"*.

2. A fiatalok, fiatal felnőttek egyházzal kapcsolatos tapasztalatai felszínesek

A második ok, amiért a fiatalok, elsősorban a fiatal felnőttek elhagyják az egyházat, hogy az egyházzal kapcsolatos tapasztalataikból hiányzik „valami". A megkérdezettek egy harmada úgy nyilatkozott, hogy *„a templom unalmas"* (31%), egynegyedük számára pedig *„a hitnek nincs relevanciája az életük, karrier céljaik szempontjából"* (24%), és további 23% úgy gondolja, *„a Biblia nem tanít elég érthetően és nem tanít eleget"*. A megkérdezettek egynegyede számára pedig *„Isten jelenléte hiányzik az egyházzal kapcsolatos tapasztalataiból"* (20%).

3. Az egyház és a tudomány között vélt feszültség

A következő indok, amiért a fiatal felnőttek elszakadnak az egyháztól, vagy a hittől, a feszültség, melyet a kereszténység és a tudomány között éreznek. A leggyakoribb válasz, mely ezt a nézetet alátámasztja a fiatalok részéről: *„a keresztények túlságosan biztosak abban, hogy ők minden kérdésre tudják a választ"* (35%). Tíz keresztény háttérrel rendelkező fiatal közül három úgy érzi, hogy *„az egyház le van maradva a tudományos világtól, melyben élünk"*, egynegyedük ezt még drasztikusabban éli meg, szerintük *„az egyház antitudomány"*, és szinte ugyanennyien távolodtak el a *„teremtés - evolúció vita miatt"* (23%). Számos tanulmány mutatja, hogy sok tudományos gondolkodású fiatal küzd a hithez vezető út megtalálásával és hitük megtartásával a professzionális környezetükben.

4. A fiatal keresztények szexualitással kapcsolatos tapasztalatai sokszor leegyszerűsítők, ítélkezők

A digitálisan korlátlanul elérhető pornográf tartalmak kihívást jelentenek már a tizenéves keresztények számára is: küzdelmes a szexualitást illetően az értékeik szerinti, értelmes, kiegyensúlyozott életet élni. Sok fiatal számára kihívás, hogyan teljesítsék az egyház elvárásait egy ilyen kultúrában, különösen mivel a házasságkötés ideje a mostani generáció számára már

a késői húszas éveikre esik. A legtöbb kutatás azt mutatja, hogy a legtöbb keresztény fiatal szexuálisan ugyanolyan aktív, mint nem keresztény társaik, még akkor is, ha konzervatívabbak a szexualitással kapcsolatos hozzáállásukban. A fiatal keresztények egyötöde (17%) azt mondta, hogy *„úgy érzik, mikor tévedéseket követnek el, a templomban ítélkeznek"*. A szexualitással összefüggő kérdések hangúlyossága különösen a 18-29 éves katolikusok körében figyelhető meg, akik közül ötből kettő szerint az egyház *„a szexualitásra és a születésszabályozásra vonatkozó tanítása elavult"*.

5. Küzdenek a kereszténység „kizáró" természetével

A fiatalabb generáció egy olyan kultúrát alakított ki, amely tiszteletben tartja a nyitottságot, a toleranciát és az elfogadást. A fiatalok legnagyobb többsége közös területet szeretne találni kortársaival, még akkor is, ha az néha azt jelenti, hogy nézeteltéréseik vannak. Tíz fiatal keresztény közül három (29%) azt mondta, *„az egyház fél más vallásoktól"*, és hasonló arányú fiatal érezte úgy, *„kénytelen választani hite és barátai között"*. A keresztény fiatalok egyötöde szerint (22%) *„az egyház olyan, mint egy vidéki klub bennfentesek számára"*.

6. A plébánia barátságtalan azokkal szemben, akik kételkednek

A keresztény hátterű fiatal felnőttek úgy érzik, az egyház nem olyan hely, ahol lehetőségük lenne kétségeiket kifejezni. Nem érzik biztonságokosnak nyilvánosan beismerni, hogy néha kételkednek a keresztény tanításokban. Sokan úgy érzik, hogy az egyház válaszai triviálisak, és nem alkalmazhatóak az élet komplex problémáira. Az ezzel kapcsolatos vélemények között szerepel, hogy nem tudják *„feltenni a mindennapi életükkel kapcsolatos legfontosabb kérdéseket"* (36%), valamint minden ötödik keresztény háttérrel rendelkező fiatal úgy gondolja, *„az egyház nem tud lényegi segítséget nyújtani depresszió, vagy más érzelmi problémák estén"*.

További kutatások szintén az előzőekben elhangzottakat támasztják alá világszerte. Az amerikai Pew-jelentés keretein belül több mint 1300 keresztény hátérrel rendelkező 35 év alatti fiatalt kérdeztek arról, miért hagyta el az egyházat. A legtöbben azért maradoznak el az egyházi közösségekből, mert „sok vallási tanítást megkérdőjeleznek" (51%), „nem szeretik az egyházi-társadalmi kérdésekkel kapcsolatos álláspontot" (46%), egy részük „nem szereti a vallási szervezeteket" (34%), valamint vannak, akik úgy érzik: „a vallás irreleváns számomra" (36%). (Pew Research Centre, 2018)

Az előbbi kutatások alapján jól látható, hogy az elkövetkezendő évtizedek egyik legnagyobb kihívása az egyház számára új utat és új nyelvezetet keresni annak érdekében, hogy képes legyen megszólítani a fiatalokat. Az ifjúságpasztoráció kihívása megmutatni a fiataloknak az egyház másik oldalát, legyőzni az előítéleteiket és valódi, mély megélés lehetőségét biztosítani a fiatalok számára. Megmutatni, hogy kérdéseikre választ tudnak adni, vagy ha nem, akkor együtt tudnak elmélkedni velük partnerként kezelve őket, sőt új kérdések feltevésében is a segítségükre tudnak lenni. A feladat megmutatni, hogy a plébánia közössége befogadó és elfogadó,valamint párbeszédet nyitni a fiatalokkal a kétségeikről és bizonytalanságaikról, kerülve az ítélkezést és elutasítást.

5.5.3. Modern technológia negatív hatásai

A technológiai eszközök és a megszakítás nélküli online jelenlét erős függőséget alakíthat ki, melynek negatív hatásait már nem csak a felnőttek látják, de a fiatalok is érzik magukon. Az alábbi fejezetben a modern technológia negatív hatásának összetevőivel, a kapcsolati

kultúrára tett hatásával, az információs zaj veszélyeivel és a közösségekből való elmaradozás jelenségével kapcsolatos vizsgálat eredményei szerepelnek.

5.5.3.1. A digitális világ mint a kapcsolati kultúra alapvető eszköze

Az elmúlt évek során tovább növekedett az infokommunikációs technológia jelenléte a fiatalok életében. Az internet az elsődleges médium, a 15-29 éves jelentős részének már van okostelefonja, amivel bármikor könnyen hozzáfér az internetes tartalmakhoz, és szintén nagy részük rendelkezik otthoni számítógéppel is (az internethozzáférés ma már meghaladja a számítógép elterjedtségét, hiszen tableten, okostelefonon keresztül is hozzáférnek a fiatalok.) Hazánkban a fiatalok 88%-aa tekinthető napi internethasználónak, és ez a legtöbb esetben folyamatos online jelenlétet jelent (Új Nemzedék Központ, 2016). A képernyővezérelt világ elsősorban a serdülő és kamasz korosztályt érintő probléma, azonban a felnőttek életében is napi szinten jelen van, így sok esetben nem észlelik problémaként a gyermekek túlzott készülékhasználatát.

A mai fiatalok pontosan tudják, hogy pár kattintással el tudják érni egymást, meg tudják osztani élményeiket, gondolataikat, közösen játszhatnak anélkül, hogy ténylegesen el kellene hagyniuk a saját szobájukat. A Magyar Ifjúságkutatás 2016-os felmérése során megkérdezték a fiatalokat, mennyi időt tudnának eltölteni az adott infokommunikációs eszközök, vagy internetelérés nélkül. A fiatalok több, mint fele (53%) maximum egy napot tudna az okostelefonja nélkül eltölteni, ebből 14%-uk alig néhány percet. Az internet hiányát ugyancsak a fiatalok fele maximum egy napig viselné el, és a kedvenc közösségi média felületétől is 44%-uk maximum ennyit tudna távol lenni.

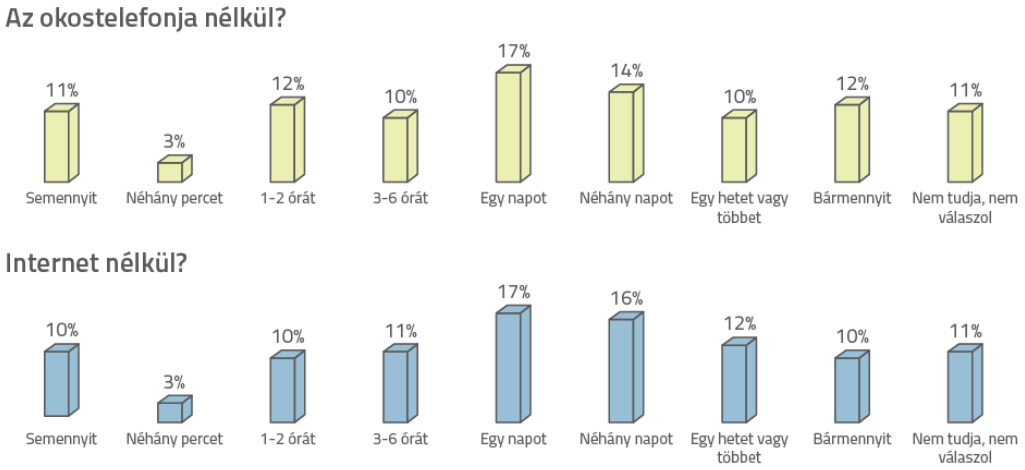

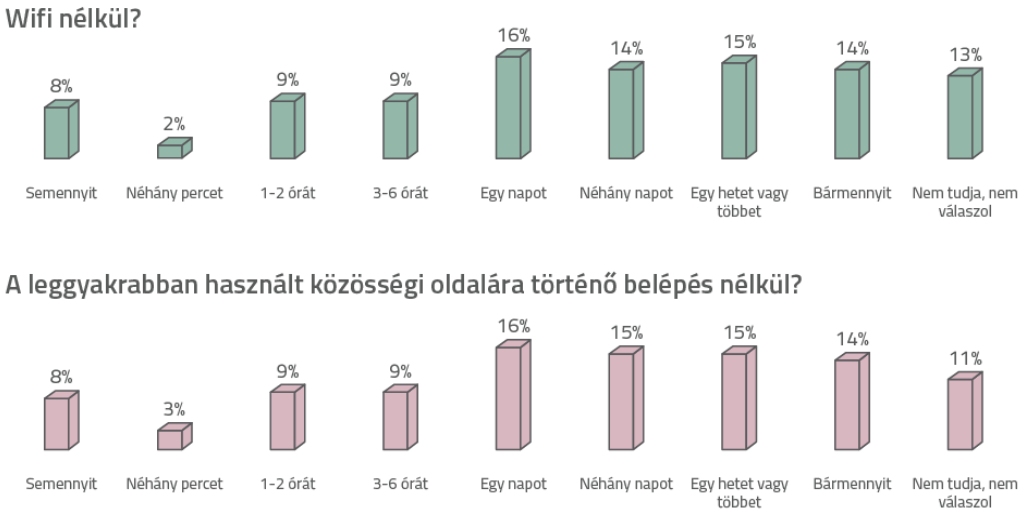

23. ábra: Fiatalok kötődése az infokommunikációs eszközökhöz (Új Nemzedék Központ, 2016)

A magyarországi 15-29 évesek 79%-a tagja valamilyen internetes közösségi oldalnak, amely 2016-ban még elsősorban a Facebook-ot jelentette, azonban egyre több olyan felület válik népszerűvé, mint az Instagram, Twitter, YouTube, Snapchat és a Tik-Tok. A közösségi oldalakat elsősorban kapcsolattartásra, szórakozásra és információszerzésre használják. Alapvetően a megváltozott kommunikációs formák önmagukban természetes velejárói a technológia fejlődésének, azonban a felületek a kapcsolattartáson kívül számos olyan funkcióval rendelkeznek, melyek függőséget okoznak. Az úgynevezett „push" technológiák alkalmazásával - az információmegosztás kezdeményezője a kibocsátó - sokszor szándékosan a függőség kialakítására játszanak rá. A fiatalok által használt közösségi felületek folyamatos értesítési rendszert alakítottak ki; az állandó értesítések, üzenetek kizökkentik a felhasználókat a megkezdett tevékenységükből és percekre, vagy akár órákra lekötik figyelmüket.

A közösségi média hatása mellett a számítógépes, konzol- és telefonos játékok térnyerésével kialakuló játékfüggőség szintén korunk egyik jelentős problémája. Az Y generáció gyermekkorának már sokkal intenzívebben része volt a számítógép és az internet. A játékok gyermekkoruk óta jelen vannak, és a mai napig folyamatosan fejlődnek (Chapman, 2018). A játékok hatására visszahúzódóbbá válhatnak a fiatalok, csorbulnak szociális kapcsolataik, hiszen a kommunikáció lekorlátozódik a játékban elérendő sikerhez szükséges szintre. A játékok legtöbbször arra vannak kondicionálva, hogy a fiatalok eleinte gyors, könnyű sikerélményeket szerezzenek, majd a játékidő előrehaladtával egyre nehezebbé válik elérni ezt, így akár órákat is eltölthet a fiatal a játék előtt, hogy újra átélje a pozitív érzést. A számítógépes játékok ellen gyakorta felhozott érv az erőszakosság, az agresszió normalizálása. A fiatalok a játékok során azzal szembesülnek, hogy az erőszak alkalmas a problémák megoldására, a fizikailag erősebbek dominálnak és az agressziónak nincsenek következményei. A fiatalok ugyan nemcsak a videojátékokban, hanem filmekben és az interneten is szembesülhetnek erőszakkal, azonban ott csak passzív szemlélők, míg a játékokban aktív résztvevőként hajthatják végre a virtuális erőszakot.

A szülők sokszor csak akkor érzékelik a közösségi média és a számítógépes, konzol- vagy telefonos játékok okozta problémát, amikor már sok tünet együttállását észlelik: a fiatal egyre több időt tölt online, kezdi elhanyagolni korábbi hobbijait, melyeket szeretett, csak a játékokról és az online világban történt eseményekről tud beszélni, baráti kapcsolatai áthelyeződnek a

virtuális világba stb. Következménye lehet továbbá a tanulmányi eredmények fokozatos romlása, hiszen egyre kevesebb idő jut a tanulásra, a fiatal realitásérzéke megváltozik, egyre fontosabbá válik a számítógépes játékokon és a közösségi média felületein keresztül könnyen megszerezhető sikerélmény, elismerés. Mindeközben a fiatal teljesen másképp éli meg az online léthez való kötődést, mint a körülötte lévők: lehangolt, szorongó, ha nem játszhat, nem lehet az online közösségi térben, gyakran fáradt, álmos, leromlik az időérzéke. Könnyen megfelejtkezik a biológiai szükségleteiről (evés, ivás, pihenés), azonban ő nem feltétlenül érzékeli, hogy amit csinál, az káros is lehet rá nézve. Megoldás lehet a hozzáférés korlátozása, ám teljes mértékben elzárni és távoltartani a fiatalokat a technológiától és az okoskészülékektől nem lehet, mert az erős ellenállást válthat ki a fiatalok részéről: az eltiltások, a szigorú korlátozások sok esetben negatív hatást váltanak ki.. Teljesen elzárni a fiatalokat az internettől vagy a közösségi médiától már csak azért sem megoldás, mert az élet egyébként fontos területein való eligazodást hatékonyan segítheti – lásd pl. az oktatásban, ügyintézésben betöltött szerepét.

A személyes kapcsolatok háttérbeszorulása, és a függőség kialakulása mellett sok más, az egészségre közvetlenül káros hatását ismerjük ma már a túlzott technológiahasználatnak, úgymint az elhízás, az eltorzult énkép, depresszió. Fontos észrevenni, hogy az online közösségi oldalak, a számítógépes és telefonos játékok sokszor csak pótlékok, a legtöbb fiatal csak figyelemre, önbizalomra, törődésre és sikerélményre vágyik.

Az ifjúságpasztoráció kihívása olyan lehetőségek kínálása, melyek képesek valódi alternatívaként szolgálni a fiatalok számára az infokommunikációs eszközök mellet, melyek lekötik őket, és elszakítják a figyelmüket a képernyőktől. Olyan programokat, közösségi eseményeket lehet képest létrehozni, melyek felkeltik a figyelmüket, képesek hasonló szintű, vagy magasabb örömmegélési szintet hozni a fiatalok életébe, mint a közösségi média, vagy az online játékok. Olyan közösséget létrehozni, ahol a fiatal megélheti a közösséghez tartozás és elfogadás élményét.

5.5.3.2.Információs zaj hatása

Az információs túlterhelés, valamint az információs zaj hatása napjainkban minden korosztály számára kihívást jelent. Az információs túlterhelés leggyakrabban akkor lép fel, amikor a felhasználható információ mennyisége meghaladja az érintett információfeldolgozási képességét; amikor az információ mennyiségéhez képest elégtelenek azok az eszközök, amelyekkel az információt hasznos tudássá tudja alakítani (Praiser, 2011). A túlterhelés meggátolja az információ befogadóját abban, hogy értelmezni tudja az információt: átalakul zajjá (információs zaj) (Morville, 2005).

A fiatalok nap mint nap információk tömkelegével találkoznak az általuk használt felületeken, legyen az direkt keresés eredménye, vagy indirekt módon az általuk használt felületeken megjelenő hirdetések, posztok stb. Ilyen mértékű információt az ezt megelőző generációk egyikének sem kellet ilyen gyorsasággal befogadni, értelmezni és megfelelően szűrni, így nem is áll rendelkezésre erre jól kidolgozott módszertan.

Az információtömegben egyre több kontextusától megfosztott, önmagában értelmetlen, vagy értelmezhetetlen információt kell feldolgozni, mely arra kényszeríti a befogadót, hogy saját előzetes tudása, tapasztalatai alapján rekonstruálja az elvezszett jelentést, kontextust. Ez a fiatalok körében kifejezetten nagy veszélyt rejt, hiszen kevés élettapasztalatuk nem biztosít olyan jellegű tudást és kritikai érzéket, mellyel könnyen elboldogulhatnának az információ

áradatában. Ennek következtében sok információ tévesen rögzül, vélemények, álláspontok tényként ragadnak meg a fiatalokban. A hatalmas mennyiségű szűretlen információ komoly veszélyt jelenthet rájuk nézve.

Az ifjúságpasztoráció kihívása a fiatalok segítése az információszerzésben, lehetőségek biztosítása, hogy hiteles forrásból származó, stabil értékrendet közvetítő információkhoz juthassanak. Kihívás továbbá, hogy az ifjúságpasztorációs szervezetek olyan felületeket hozzanak létre, melyek a fiatalok számára könnyen elérhető, naprakész információval szolgálnak, és az ő nyelvezetükön reagálnak az adott problémákra.

5.5.4. Kevés elérhető példakép

Nincs könnyű helyzetük a fiataloknak, amikor példakép választására kerül a sor: kevés az elérhető, ismert hiteles, keresztény értékrendet közvetítő személy, aki felé fordulhatnak. Saját közösségekben ez részben a generációs szakadék okozta problémák következménye, tágabb környezetben értve pedig részben annak tudható be, hogy a hírességek, „celebek" közül kevesen vállalják nyilvánosan hitüket, részben pedig, hogy a hogy a hiteles keresztény értékrend szerint élő emberek élete , munkássága kisebb hírértékkel bír, mint a botrányhősöké, azaz kevesebb felületen találkozhatnak velük a fiatalok.

5.5.4.1. Hiteles keresztény értékrendet közvetítő személyek ismeretségének hiánya

A serdülőkor idejében, a 12-18 éves korosztályban lévő fiatalok számára identitásuk meghatározó részét példaképek, külső minták határozzák meg. Erik H. Erikson, neves fejlődéspszichológus ezt az időszakot egy jó értelemben vett „krízis időszakként" nevezte meg, amikor erősen foglalkoztatja a fiatalokat, hogy kik is ők, milyenek akarnak lenni. A serdülők sok mindent kipróbálnak, legyen az sport, zene vagy pályaválasztás. Ebben a bizonytalan, döntések sorozatával teletűzdelt életszakaszban komoly kapaszkodót jelent számukra egy példakép, azonban nem mindegy milyen példaképet választanak. Ideális esetben van követhető minta a közvetlen környezetükben, akár családon belül, anya vagy apa, vagy más rokon, ám ezeknek a mintáknak gyakran az önkeresés során tudatosan hátat fordítanak a serdülők, és felteszik maguknak a kérdést: valóban olyan akarok lenni, mint az előttem álló felnőtt minta? Ekkor fordulnak kifelé és próbálnak új példaképeket keresni, azonban kevés elérhető, hiteles keresztény értékrendet közvetítő személyt tudnak találni.

A fiatalok gyakran példaképként neveznek meg olyan személyeket, közszereplőket, akiket valamiért csodálnak és utánozni próbálnak. Utánozzák azokat az embereket, akikkel valamilyen okból kifolyólag azonosulni tudnak, akik olyan sikereket értek el, olyan figyelemben részesülnek vagy olyan jutalommal díjazzák őket, mely után maguk is vágyakoznak. Ennek következtében sok fiatal hajlamos csodálni népszerű, vonzó társait vagy közszereplőket, mint sztárok, zenészek vagy sportolók, példaképként megnevezve őket (Nielsen, 1996). Sokszor azonban ezek a jól kitalált és felépített szereplők a nyilvánosság számára nem képviselnek valódi értékeket, csupán arra hivatottak, hogy eladjanak valamilyen terméket, szolgáltatást vagy akár életstílust. Sokszor felszínesek, az általuk közvetített kép a valódi élettől távol áll, és a tényleges munkát, melyet akár a karrierjük felépítésébe, akár a nyilvános személyiségük fenntartásába fektetnek, nem láthatja a kívülálló.

Habár a hírességek és a „celeb" világ hatása napjainkban is érezhető hatást fejt ki a fiatalok példaképválasztása során, a hétköznapokban egyre inkább átveszi a helyét ennek a jelenségnek a felerősödött változataként az influenszer kultúra (Nouri, 2018) . Definíció szerint

az influenszer olyan ember, aki valamilyen hatással, befolyással van másokra. Itthon influenszereknek azokat a legtöbbször a 15-29 éves fiatalokkal egykorú vagy náluk csak kicsit idősebb személyeket nevezhetjük, akik tipikusan a YouTube-on vagy az Instagramon gyártanak tartalmat. Azoknak a magyar fiataloknak a döntő többsége, akik akár több százezres követőtáborral rendelkeznek, semmiféle különleges képességgel nem bírnak, a fiatalok mégis előszeretettel követik őket és látva sikerüket, próbálják utánozni őket.

A fiatalok bármikor hozzáférhetnek ezekhez a tartalmakhoz, csodálják és idealizálják az általuk követett influenszereket és igyekeznek a lehető legjobban azonosulni velük, és ily módon „menőnek" lenni. A kedvenc influenszerek közösségi médiában megjelent élete azonban jelentősen különbözik a való élettől. A valóságban sokszor ezek az influenszerek maguk is tizenévesek, és épp úgy keresik a helyüket a világban, mint hasonló korú társaik, tele vannak küzdelmekkel, gyengeségekkel, azonban a közösségi média úgy van felépítve, hogy ezeknek csak a napos oldala látszódjon. Azonban ezt a fiatalok, kevés élettapasztalatukból adódóan, nem feltétlenül ismerik fel, és elkezdik összehasonlítani az influenszerek „polírozott" világát a sajátjukkal, ami negatív hatással lehet az önértékelésükre. Jelentős veszélyeket hordozhat magában, hogy ezek az influenszerek szabadon kifejezhetik esetenként felszínes, valódi értékektől mentes, vagy akár szélsőséges véleményüket szinte bármilyen témát illetően. Közvetíthetnek instabil, kialakulatlan értékrendet különösebb szűrés nélkül úgy, hogy perceken belül fiatalok ezreihez jutnak el, akik felnéznek rájuk. Sok fiatal ennyi idősen nem rendelkezik még azzal a kritikai érzékkel, mely segítségére lenne az ilyen helyzetekben való eligazodásban, ennek következtében pedig komoly nyomokat hagyhat személyiségfejlődésükben.

Természetesen léteznek olyan hírességek és influenszerek is, akik pozitív példaként állhatnak a fiatalok előtt, azonban kevesebb megjelenési felülettel rendelkeznek, mint a botrányhős közszereplők, így kevesebb fiatalhoz tudnak elérni, valamint fiatalként nehéz kiszűrni, mely tartalmak szolgálják a személyiség épülését, és melyek nem. Éppen ezért kiváltképp fontos, hogy a fiatalok iránymutatást, segítséget kapjanak, kit kövessenek, kinek a véleményére adjanak.

Az ifjúságpasztoráció kihívása olyan alternatív, keresztény értékrendet hitelesen képviselő példákat állítani a fiatalok elé, akik képesek megszólítani őket, lekötni a figyelmüket, valamint megmutatni azt a kevés kivételt, akik már napjainkban is sikeresen működnek, és üzenetükkel, stílusukkal megszólítják a fiatalokat.

5.5.4.2. Generációs szakadék

Az egyes korosztályok közötti különbségek, vagy ahogy gyakran említik: a „generációs szakadék" az élet számos területén egyre szembetűnőbb. Ennek számos oka lehet: a társadalmi és kulturális változások felgyorsulása, a technológia robbanásszerű fejlődése, az okoseszközök beolvadása mindennapi életünkbe stb. A generációk, nemzedékek közötti korkülönbség 5-10 évre csökkent, és a különbözőség kulturális eltérésekben is megmutatkozik: szokások, nyelvhasználat, kommunikációs formák stb.

A generációkat hagyományosan az életükben a technológia által betöltött szerep alapján különíti el a szakirodalom. Az X generáció egyfajta „digitális bevándorlóként" fiatal felnőtt vagy felnőtt korában élte át a technológiai robbanást, míg az Y generáció ezt már gyermekként tapasztalta meg, és sajátította el az eszköztárát, a Z generáció pedig a digitális világba született. Az X generáció megbízható, magasan motivált a munkavégzésre, sokszor karrierista: a

kapcsolataik elé helyezik a munkájukat, éppen ezért a generáció tagjai között magas a válások aránya. Az őket követő Y generáció munkájában bátor, kezdeményező, de már nem akar „robotolni", fontos számára a munka-magánélet egyensúlya. Ez a hozzáállás az X-generáció számára idegen, hajlamosak „lustaságnak", „munkakerülésnek" titulálni, ami számos összetűzést okoz a két generáció között. A Z generáció jelenleg még az iskolás korosztályt képviseli, rájuk jellemző a magabiztosság, mobil és internet segítségével bármit el tudnak érni, sok készséget az iskolán kívül szereznek meg. Az információfeldolgozás számukra sokkal gyorsabban történik, képesek egyszerre több dologgal is foglalkozni hasonló hatékonysággal, azonban jelentősen lerövidült a figyelemidejük. A Z generáció esetében a fiatalokkal foglalkozó szakemberek számára ez az egyik legnagyobb kihívás, ami részben betudható a feléjük áramló elképesztő mennyiségű információ okozta terhelésnek, valamint a korosztályban egyre gyakrabban felbukkanó diagnosztizált figyelemzavarnak.

Jelen tanulmányban több generáció együttes munkájáról, esetleges ütközéseiről beszélhetünk. Az idősebbeket, az ifjúságpasztorációval hivatásszerűen vagy önkéntesként foglakozó felnőttek oldaláról elsősorban az X generáció (1965-1979) képviseli, valamint az Y generáció (1980-1994) idősebb tagjai (1990 előtt születettek) szintén már erről az oldalról képviseltetik magukat. A fiatalok, az ifjúságpasztoráció jelenlegi célcsoportja részéről, az Y generáció fiatalabbjai (1990 után születettek) és Z generáció (1995-2010) képviselteti magát az értintett témakörben. A generációs különbségek megértéséhez fontos a fent említett generációk sajátos jellemzőinek tisztázása. Az ifjúságpasztoráció területén számos generációk közötti különbség kidomborodik, pl. a technológia használatához fűződő viszony, a különböző kommunikációs stílus, a hierarchiáról kialakult elképzelés és kapcsolatok kialakításának módszerei; az egyes generációknak különböző elvárásaik vannak a vallástól is.

Az Y generáció a hagyománytiszteletből fakadó hit helyett személyes érintettségre, élő istenkapcsolatra vágyik. A generáció tagjai megértésre, elfogadásra vágynak, olyan közösségre, ahol megélhetik hitüket anélkül, hogy azt mondják nekik valamire: „ez nem így van, rosszul gondolod". Azt várják, hogy komolyan vegyék őket és a kérdéseiket, ne kész válaszokat, hanem párbeszédet kapjanak. (Kovács, 2018)

A digitális bennszülöttek, azaz a Z generáció hittel és spiritualitással kapcsolatos megközelítése is merőben más, mint az őket megelőző generációké. Megszokták, hogy mindent egy kattintással elérhetnek, kérdéseikre gyors, érthető választ kaphatnak, így természetes számukra, hogy Istent is saját csatornáikat, eszközrendszerüket használva keresik: applikációban töltik le a Bibliát, YouTobe-on követnek „celebpapokat". Olyan személyekre van szükségük, akik megnyerők, beszélik az ő nyelvüket, kapcsolódni tudnak az ő életükben felmerülő problémákhoz, mégis hűek tudnak maradni az egyház tanításaihoz. (Bereczki, 2019)

Az ifjúságpasztoráció kihívása a generációk közötti szakadék áthidalása, vagy legalábbis csökkentése a fiatalokkal való munka során. Feladata a fiatalabb generáció igényeire való válasz kidolgozása, a párbeszéd megnyitása olyan kommunikációs stílusban, melyet a fiatalok is megértenek.

5.5.5. Humán erőforrás hiánya, leterheltsége

A humán erőforrás hiánya, leterheltsége számos szakértői interjú során felmerült mind az ifjúságpasztorációs munkatársak, mind az önkéntesek esetén. A megfelelő képzések alacsony száma és nehéz elérhetősége szintén kihívást jelent a területen foglalkozók, valamint a terület

iránt érdeklődők számára. A szakértők számos fejleszthető területet látnak, mely képzéssel elősegítené a fiatalokkal való munkát, valamint a fiatalok is rámutattak a kérdőíves megkérdezés során, ők hogyan látják a fiatalokkal foglalkozó szakemberek hiányosságait.

5.5.5.1. Ifjúságpasztorációs munkatársak leterheltsége

Az interjúk során a humán erőforrást érintő problémaként az érintett szakértők kiemelték az ifjúságpasztorációs munkatársak leterheltségét. Minden egyházmegye rendelkezik kinevezett ifjúsági referenssel, akinek feladatai közé tartozik az ifjúságpasztorációs munka egyházmegyei szintű koordinálása. Ezzel szemben sok helyen a referensnek nincsenek támogató munkatársai, vagy maximum 1-2 fős csapat dolgozik teljes egyházmegyei szinten. Az egyházmegyék méretét és az egyházmegyékhez tartozó fiatalok számát tekintve ennyi munkatárs közel sem elegendő a feladatok teljeskörű ellátásra. Az ifjúságpasztorációs munkatársak beszámolóira támaszkodva a feladatok mennyisége szinte folyamatosan meghaladja a kapacitásaikat, ezáltal nem jut idő újító jellegű ötletek megvalósítására, vagy egyáltalán az ötletelésre, hiszen leköti őket a „kötelező", több éve megrendezett programok megfelelő minőségben való lebonyolítása. Amennyiben fel is ismerik az emberi erőforráshiányt, ennek megoldása forráshiány, valamint a szakterületen évek óta jelentős szakemberhiány miatt nehézkes.

A leterheltség, a megfelelő humán erőforrás hiánya mellet számos olyan tényező együttes fennállásának következménye a tisztázatlan felelősség- és feladatrendszer, a megfelelő jogosultságok és eszközrendszer hiánya, valamint az alacsony tudásmegosztás és a jól definiált folyamatok hiánya. Nincs meghatározva, pontosan mely pozíciókhoz mely feladatok tartoznak, azok hol kezdődnek és hol van végük, ki a feladat elvégzéséért a felelős és ki az, aki valóban a végrehajtó. A feladatok vállalása sokszor önkéntesalapú, ennek következtében aránytalan a munkaelosztás. A pályázatok, projektek kezelése, lebonyolítása ad-hoc módon jelentkezik plusz feladatként, háttérbe szorítva a napi feladatokat. Nincsenek definiálva az egyes pozíciókkal járó felelősségek sem, nem tisztázott, kinek meddig tart az adott feladatban betöltött szerepe, hozhat-e döntést, kivel szükséges konzultálni a döntés előtt, kitől szükséges információt beszerezni a döntéstámogatáshoz, kit, milyen formában szükséges a meghozott döntésről tájékoztatni. Felelősségi- és hatáskörök nem minden esetben találkoznak, sokszor több jóváhagyónak kell, hogy megfeleljen az operatív feladatvégző, ami zavarokat kelt, valamint lassítja a folyamatot. Nincs meghatározva és rendelkezésre bocsátva eszközrendszer sem, sok helyütt nincs külön ifjúságpasztorációs feladatokra elkülönített forrás, amivel rendelkezhetnek. Általánosan érezhető az ifjúságpasztoráció teljes terültére kiterjedő egységes stratégia hiánya.

Az előbbiekben felsorolt, nem megfelelő szervezeti működési formák rengeteg erőforrást és időt égetnek el, melyet fordíthatnának az ifjúságpasztorációs szolgáltatás fejlesztésére is. A folyamatos túlterhelés mellet nincs lehetősége az ifjúságpasztorációs szakembereknek az utánpótlás kinevelésével, vagy tudásmegosztással foglalkozni, valamint a folyamatos „tűzoltás" jellegű munka nem ad teret az átgondolt, hatékonyabb működés kialakításának.

Az ifjúságpasztoráció kihívása az ifjúságpasztorációs munkatársak tehermentesítése, humán erőforrás toborzása és a munkaszervezés újragondolása. Feladata egy olyan felelősségi és hatásköri rendszer kialakítása, melyben tisztázva vannak a feladatok, folyamatok és szereplők, és ami hatékonyan képes működtetni a szervezetet az egyes szereplők túlterhelése nélkül.

5.5.5.2. Önkéntestoborzás nehézségei, kevés önkéntes

2018-ban felmérés készült Önkéntesség Magyarországon címmel, melyben 2000 fős reprezentatív mintán vizsgálták a magyarországi önkéntesség helyzetét. A kutatás során kitértek az önkéntesség megítélésének vizsgálatára is. A megkérdetettek 52%-a úgy gondolja, hogy az önkéntesség segítségnyújtás, 24,1%-a fizetés, ellenszolgáltatás nélküli munkaként tekint rá. Az önkéntesség és a munka közötti különbségként a válaszadók 72%-a szintén a fizetést vagy ellenszolgáltatást emelte ki (Új Nemzedék Központ, 2018). A szakértők aggódnak, hogy az önkéntesség társadalmi fontosságának üzenete nem jut el mindenkihez, és csak az ingyenes munkát látják az önkéntességben; sokak számára az önkéntes státusz nem különbözik a közmunkás státusztól. A társadalom számára kevés információ elérhető az önkéntesség előnyeiről, jelentőségéről és a bekapcsolódás lehetőségéről. Sokakban ha lenne is motiváció, ezek hiányában nem kerülnek soha önkéntes lehetőségek közelébe.

További probléma, hogy a közösségi szolgálat a közoktatásban „kötelező önkéntességként" jelent meg, amely jelentősen árt a valódi önkéntes tevékenység imázsának. A kötelező közösségi szolgálat ugyan rövid távon működőképesnek bizonyult az önkéntesek számának növelésében, azonban az így bevont diákok nem saját döntés alapján vettek részt az önkéntes tevékenységben, azt sokszor tehernek élték meg, felszínesen végezték el. Ebben a formában kevésbé valószínű, hogy a fiatal megtapasztalja az elvégzett munka örömét. Ez azért jelent igazán nagy veszélyt, mert egy negatív tapasztalat kihathat a későbbi önkéntes tevékenység vállalására a fiatalok esetében.

További nehézségeket okoz, hogy nincs egy olyan széles körben elterjedt módszertani kézikönyv az önkénteseket alkalmazó szervezetek számára, amely segítséget jelentene az önkéntestoborzás módszereinek elsajátítását illetően, és amely szempontokat tartalmazna az önkéntesekkel való munka keretrendszerére vonatkozóan. Sokan, még ha egy-egy akció, esemény keretében sikeresen toboroznak önkénteseket, nem tudják a későbbiekben fenntartani az önkéntesbázist, nem tudják, hogyan építsenek ki hosszútávú kapcsolatot az egyes önkéntesekkel, hogyan szervezzenek közösséget belőlük.

Az interjúk során aggodalmát fejezte ki sok, a területen tevékenykedő szakember a már meglévő önkéntesek leterhelését illetően. Sokan úgy látják, hogy a folyamatos utánpótlás hiányában gyakran előfordul a jelenlegi lelkes önkéntesbázis túlhajszolása, mely kiégéshez és az önkéntes munkától való eltávolodáshoz vezethet. Észrevették, hogy jelenlegi önkénteseik közül a fiatalabb generáció képviselői szabadidejük nagy részét képesek és hajlandók az önkéntességnek szentelni, azonban később egyre kevésbé tudják vállalni az önkéntességgel járó feladatokat az egyetem, a munka és a családalapítás következtében. Egyre több olyan felelősség hárul rájuk a mindennapi életben, melyek mellet már nem jut idejük olyan mértékben kivenni a részüket a közösség működéséből, mint korábban tették. Ennek a természetes folyamatnak eredőjeként azonban sok közösségben hiányoznak az olyan fiatal felnőtt önkéntesek, akik könnyen szót értenek a fiatalabb generációval, és ki tudják nevelni a következő önkéntesgenerációt.

Az ifjúságpasztorációs terület számos kihívással néz szembe az önkéntestoborzás, önkéntesképzés és az önkéntes menedzsmentet illetően. Jelentős humán erőforrás bázist jelenthetnek az önkéntesek; hiányuk vagy a meglévő lelkes önkéntesek esetleges leterhelése veszélyt jelent az önkéntesség jövőjére. Az ifjúságpasztorációs szervezetek, mint ahogy a legtöbb nonprofit szervezet, nem rendelkeznek hivatalos módszertani segédlettel, az önkéntesek toborzását, az önkéntessekkel való együttműködést és az önkéntesrendszer

kiépítését illetően. Az ifjúságpasztoráció felelősséggel van a későbbi generáció önkéntességről alkotott képére is: megmutathatja a fiatalok számára a közösségi szolgálattal és az önkéntességgel járó pozitívumokat, ezzel motiválva őket az önkénteskedésre.

5.5.5.3. Megfelelő képzések alacsony száma, elérhetőségük nehézsége

Az ifjúsági munka viszonylag újkeletű Magyarországon. Az első ifjúsági iroda 1984-ben jött létre, majd a 90-es években kezdtek elterjedni, mellyel létrejött az ifjúsági szakemberek első generációja. Ekkoriban még nem volt hivatalos, az ifjúsággal foglalkozó szakképzés; elsősorban a kutatóintézetekben volt lehetőség ilyen jellegű tudást elsajátítani. Az első ifjúságsegítő szakképzés 2003-ban indult el, célja olyan ifjúsági területeken dolgozó szakemberek felkészítése volt, akik ismerik és használják a szakmában alapvető forrásokat, kellő ismerettel rendelkeznek a jog, a pszichológia, a szociológia, a társadalompolitika, szociális munka, valamint pedagógia területeiről, és ezen területek szakemberei mellett részfeladatokat vállalnak, valamint a fiatalok szociális és mentális problémáit kezelhetik (Horváth & Tóbiás, 2016).

Ma már létezik számos egyetemi, főiskolai és egyéb továbbképzés a szociális és ifjúsági munka, valamint a közösségszervezés terén, azonban az ezeket a képzéseket elvégzők száma (csakúgy, mint a végzett pedagógusoké) folyamatosan csökkent az elmúlt évek során. Ez betudható a folyamatosan változó szakmai, illetve bizonytalan financiális környezetnek, továbbá az ifjúságsegítő képzésben résztvevő fiatalok motiválatlanságának; tendenciává vált a szakemberek pályaelhagyása is.

A hiányzó szakemberek pótlása érdekében szükség van olyan alternatívák kialakítása, melyek általánosan elérhetők, gyorsan elsajátítható alapokat tartalmaznak és valódi gyakorlati tudással látják el a résztvevőket. A fiatalokkal való munka olyan képességek, készségek elsajátítását igényli, melyeket jól átgondolt, tudatos képzések nélkül nem tudnak elsajátítani a területen tevékenykedők. Számos, erre a problémára reagáló kezdeményezés van jelenleg is hazánkban, azonban ezek elérhetősége korlátozott.

Nem létezik egy központilag elérhető adatbázis, melyben az érdeklődők megtalálhatnák a képzésekről a közérdekű információkat, vagy böngészhetnének a lehetőségek között. Továbbá a szakterületről hiányoznak a fiatalok, pedig, ahogy már a tanulmány során több ízben említésre került, a fiatalokkal való munka kulcsszereplői a hozzájuk korban közelálló szakemberek és önkéntesek.

A mélyinterjúk során megkérdezetett szakértők úgy látják, hogy komoly fejlődésre volna szükség a modern technológia használatát, a kommunikáció és az ifjúsági szakemberek nyelvezetét illetően. Sokan nem ismerik az eszközöket, közösségi média felületeket, melyeket a fiatalok napi szinten használnak, és amelyeken keresztül el tudnák érni őket, így egyfajta kommunikációs gát keletkezik közöttük. Nyelvezet terén is komoly eltéréseket tapasztalnak már akár 5-10 év korkülönbség esetén is – ebben az esetben úgy vélik, komoly fejlődési lehetőségei vannak az ezen a területen tevékenykedőknek a jobb megértés érdekében.

A jelen tanulmány keretein belül lefolytatott kérdőív során a fiatalok kifejezték, szerintük melyek a fiatalokkal foglalkozó szakemberek hiányosságai. Legtöbben az empátia hiányát, annak alacsony szintjét emelték ki. Úgy gondolják, sokan nem rendelkeznek a képességgel, hogy beleképzeljék magukat az adott fiatal élethelyzetébe, elfelejtik, hogy ők is voltak fiatalok és hibáztak, és így nem mutatnak megfelelő mértékű megértést. Sokan említették a generációs szakadék okozta problémákat: úgy érzik, hiányzik a szakemberekből a nyitottság más

generációk szokásaira, hozzáállására. Nem ismerik a fiatalok nyelvét, nem tudják, hogyan szólítsák meg őket. Az egyik kitöltő az alábbiak szerint fogalmazott: *„Nem ismerik eléggé az új generációk igényeit (egy mai tizenéves nem tud végig ülni egy előadást vagy egy színházi darabot). Muszáj, hogy interaktívak legyenek a programok, ahol minden résztvevő úgy érezheti, hogy van beleszólása és lehet véleménye a dolgokról."* Néhányan úgy látják, hogy hiányzik a motiváció a szakemberek részéről, úgy érzik, hogy csak „muszájból" foglalkoznak velük, türelmetlenek, valamint nem rendelkeznek elegendő tapasztalattal a fiatalokkal való munka terén. Több fiatal hiányolja részükről a példamutatást, valamint hogy ne csak oktassák, hanem vezessék is őket. Páran említették a lazaság és a humor hiányát, túl komolynak, távolságtartónak találják a szakembereket. Néhányan úgy gondolják, a modern fejlődéssel nem tudnak lépést tartani.

Az ifjúságpasztoráció kihívása a már meglévő képzések kihasználása, eljuttatása az érdeklődőkhöz. Feladata az adott területről hiányzó szakemberek pótlásához való hozzájárulás, valamint a hiányt jelentő képzések esetleges megalkotása, módszertanok kidolgozása, elérhetővé tétele.

5.5.6. Egységes stratégia hiánya

Az egységes stratégia hiánya számos az előbbiekben taglalt probléma elemét képezi: hiányt jelent országos, egyházmegyei és lokális szinten is. Nincs az ifjúságpasztorációs területen felfedezhető marketing szemléletmód sem, és általánosan érzékelhetők az információhiány hatásai.

5.5.6.1. Központi ifjúságpasztorációs stratégia hiánya

A stratégia hiánya az ifjúságpasztoráció több szintjén is érzékelhető. Jelenleg nincs az ifjúságpasztoráció területén egy általánosan elfogadott, nyilvánosan elérhető stratégia, mely meghatározza az irányelveket és eszközrendszert, valamint a megvalósításhoz szükséges forrásokat biztosítani tudná az ifjúságpasztorációval foglalkozó szervezetek számára. A stratégiához legközelebb álló dokumentumként Gábor Miklós, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Ifjúsági Bizottságának irodavezetője a 2015-ben tartott országos ifjúságpasztorációs tanulmányi napok záródokumentumát nevezte meg (Magyar Kurír, 2017). Az előbbi dokumentum azonban nem nyilvánosan elérhető, és nem tartalmaz az ifjúságpasztoráció teljes területére kiterjedő áttekintést, javaslatokat, sokkal inkább értelmezhető egy stratégiát megalapozó dokumentumként.

Nincs egy olyan teljes országra kiterjedő értékelés, mely bemutatná az ifjúságpasztoráció helyzetét, és amely hiteles, nagy mintán alapuló felmérésekre, szakértői elemzésekre lenne építve, illetve amely lehetővé tenné egy naprakész stratégia kialakítását. Az országos stratégia kialakításához szükséges minden egyházmegye hozzájárulása, együttműködése, melyhez jelenleg nem áll rendelkezésre megfelelően kiépített hálózat.

Nem rendelkeznek az egyházmegyék sem az ifjúságpasztorációra vonatkozó önálló, saját térségükre vonatkozó stratégiával. Nincsenek felmérve a közösségek, az ifjúságpasztorációs szervezetek nem rendelkeznek pontos adatokkal a térségükben elérhető, a célcsoportba tartozó fiatalokról. Nincsenek tisztában a fiatalok számával, a korosztály összetételével, a katolikus egyházhoz való viszonyukkal. Ezen információk hiánya jelentősen megnehezíti az ifjúságpasztoráció tudatos tervezését, így nem tudnak előre tervezni, csak reagálnak a körülöttük történő változásokra.

Az ifjúságpasztoráció kihívása országos, egyházmegyei és lokális szinten is olyan együttműködések létrehozása, mely lehetővé teszi a stratégia megalkotását. Feladata olyan felmérés összeállítása a vizsgálati terület minden szintjét és szereplőjét érintően, mely alapjául szolgálhat egy több éves stratégiának.

5.5.6.2.Marketingszemléletmód hiánya

A marketing-szemléletmód lényege definíció szerint: *„hogy a piacból, a vásárlók igényeiből kell kiindulni. A fejlesztés nem öncélú, hanem a vevők érdekében lezajló folyamat, s ha ez így igaz, akkor a bevételeink nőnek, a piaci pozícióink erősödnek, a vállalkozás fennmaradása biztosítottá válik."* (Czimmer, 2017). Mindezt mint ifjúságpasztorációs szolgáltatásra vonatkozó marketingszemlélet úgy értelmezhetjük, hogy a fiatalok igényeiből szükséges kiindulni. Az ifjúságpasztoráció sem lehet öncélú: a mindenkori fiatalság igényeinek megfelelően, az ő érdekeikhez igazodva kell kialakítani. Ez biztosítja a fennmaradását, és ezzel tud még több fiatalt elérni.

A marketingszemléletmód tehát nem más, mint a képesség arra, hogy a figyelem középpontjába a fogyasztót/felhasználót, ez esetben a fiatalokat állítsuk. A fiatalok többnyire szabadon dönthetnek szabadidejük eltöltéséről, szabadidős programjaikról, hogy hol és milyen eseményen vennének részt, milyen közösségekhez kívánnak tartozni. Azonban az ifjúságpasztorációnak a mindenkori ifjúság az egyetlen kiemelt célcsoportja, így tulajdonképpen a fiatalok kerülnek erősebb pozícióba, és az ifjúságpasztorációs szervezeteknek kell igazodni az ő igényeikhez. Ezt a szakirodalom fogyasztócentrikus szemléletmódként is említi, mely szerint az adott szervezet arra törekszik, hogy kínálatával minél jobban megfeleljen a fogyasztói igényeknek.

Az ifjúságpasztoráció területén ma nincsen tudatos marketingszemlélet. A legtöbb szervezet számára nem áll rendelkezésre naprakész információ a célcsoportot, azaz a fiatalokat illetően. Nem tudják, hogy pontosan kinek, milyen igényekre mit terveznek, illetve hogy hogyan érjék el őket, milyen nyelvezettel, milyen felületeken, milyen formában, milyen üzeneteket kommunikálva.

Az ifjúságpasztoráció kihívása a marketingszemléletmód széleskörű elterjesztése a területen tevékenykedő szervezetek és szakértők körében, a célcsoport folyamatos felmérése, és az eredményekből adatalapú tervezés kialakítása. Ehhez szükséges stratégiai irányból megközelíteni az ifjúságpasztoráció kérdését.

5.5.6.3. Információhiány

Az általános információhiány több szinten is értelmezhető: a ifjúságpasztorációval foglalkozó szervezetek kapcsán, valamint a tevékenységük célcsoportját, a fiatalokat érintően is. Az interjúk tapasztalatai alapján számos szervezet rendelkezik kiemelkedően jó gyakorlatokkal, értékes közösségért végzett szolgálattal és érdekes programsorozatokkal, melyek nyilvánosan is látogathatók. Azonban ezekről kevés nyilvánosan elérhető információt osztanak meg. Habár a legtöbb szervezet rendelkezik weboldallal és sokan Facebook-oldallal is, ezeken kevés a naprakész információ, a friss tartalom; nem mutatkozik valódi aktivitás. Az információ megosztás a legtöbb szervezetnél eseti jellegű, és sokszor csak utólagos összefoglalók jelennek meg. Az interjúkkal kapcsolatban általános tapasztalatként megállapítható, hogy a szervezetekről elérhető információk elavultak: sok helyen olyan kapcsolattartó szerepel, aki már nem tölti be a pozíciót, vagy nem működő elérhetőségek maradtak a felületen. Nem igazán vannak elérhető jó gyakorlat gyűjtemények, se útmutatók azzal kapcsolatosan, hogy

az adott gyakorlatok hogyan implementálhatók a valóságban. Az információhiány következtében nemcsak a programokon lesz kevesebb résztvevő, és változatlan összetételű résztvevői bázis, hanem esetlegesen eleshetnek támogatóktól, csatlakozó önkéntesektől és más hasonló szervezetek megismerésétől.

Az információhiány nemcsak szervezeti szinten értelmezhető, hanem országosan is. Az ifjúságpasztorációs szervezetek tevékenységét illetően szembetűnő, hogy nincs jelenleg egy olyan központi, online gyűjtés, weboldal, melyen keresztül elérhetőek lennének az ifjúságpasztorációval foglalkozó szervezetek. A katolikus.hu felületén a tevékenységek bemutatása között található az ehhez legközelebb álló kezdeményezés: egy a katolikus ifjúsági irodák és művelődési központok felsorolására hivatott lista, azonban ez nem teljeskörű, összesen 15 szervezet kerül megnevezésre, mindössze 10 településről. Az egyes szervezetek oldalai sok esetben nem elérhetőek, elavultak, vagy hibásak a linkek; az adatok feltöltése 2018-ban történ, azóta nem történt frissítés (katolikus.hu, 2018). Nincs egy központi, országos szintű gyűjtés az elérhető programokról, mely összeszedné a rendelkezésre álló programokat, és amelyen szűrni lehetne célcsoport, helyszín, időpont, témamegjelölés, programtípus, vagy szervező szerint. Az ehhez legközelebb álló gyűjtés a Magyar Kurír katolikus hírportál által összeállított program-, illetve eseménygyűjtemény, azonban ezen a felületen is csak időrendi sorbarendezés látható, nincs további szűrési lehetőség (Magyar Kurír, 2020).

A fiatal generáció egyik legáltalánosabb jellemzője, hogy a modern technológia által körülvéve nőttek fel, hozzá vannak szokva, hogy kérdéseikre azonnali, könnyen értelmezhető, rövid válaszokat kapnak. Az ifjúságpasztoráció területén jelenleg nem létezik olyan felület, mely szélesebb körben ismert, és ahol a fiatalok nyelvezetén a legalapvetőbb kérdésekre válaszokkal szolgálnának, vagy lehetőséget adnának azonnali idejű kérdésfeltevésre. Habár számos jó kezdeményezés létezik, ezeket az átlag fiatalok nem ismerik, nem találják meg, nem merül fel bennük a célzott keresésük.

Az ifjúságpasztoráció kihívása az ifjúságpasztorációs tevékenységhez kapcsolódó szervezetekről, eseményekről, programokról az információk megjelenítése megfelelő formában, könnyen elérhetően és naprakészen. Kihívás továbbá olyan központi gyűjtések létrehozása, melyek egyszerűvé teszik minden szereplő számára az ifjúságpasztorációhoz köthető információk átlátását.

6. FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK, CÉLRENDSZER

6.1. Célrendszer

A korábban megállapított hat fő probléma feloldására tükrözés módszerével hat, a problémákkal tökéletesen megfeleltethető cél került meghatározásra. Az alábbi táblázat bemutatja a problémák céllá való átfordítását.

A megfogalmazott célok az alábbiak:

- ifjúságpasztorációs szolgáltatás fejlesztése;
- keresztény értékrend megerősítése;
- modern technológia negatív hatásainak csökkentése, ugyanakkor a modern technológia adta lehetőségek kiaknázása;
- hiteles példaképek megismertetése, felfedezése;
- humán erőforrás fejlesztése;
  egységes stratégia kialakítása.

Az egyes célokat alegységekre bontottuk a korábbiakban a problématérkép elkészítéséhez alkalmazott módszer segítségével, méghozzá a célok megvalósítására alkalmas módszerekre. Az alábbiakban ismertetjük az egyes célokat, valamint a megvalósulásukat elősegítő módszereket.

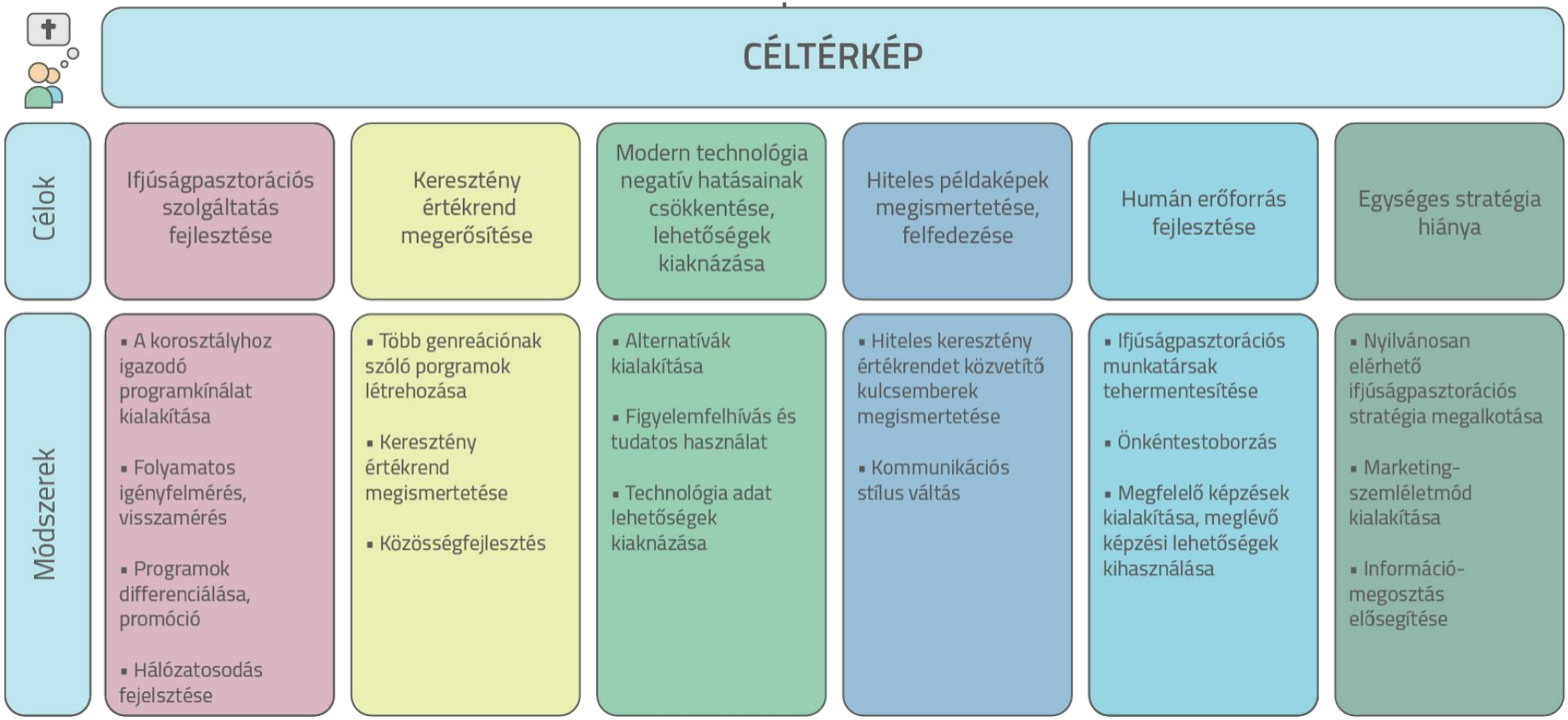

24. ábra: Céltérkép

6.1.1. Ifjúságpasztoráció szolgáltatás fejlesztése

A katolikus ifjúsági programok szervezése során cél az olyan események szervezése, melyek a fiatalok valós igényeire reagálnak, szem előtt tartva a pasztorációs célokat (istenélmény, közösségélmény, egyház-élmény, érett kereszténnyé válás). Számos kiaknázatlan lehetőség rejlik a programok kínálatában, differenciálásban és promótálásában. A programkínálat tervezése során érdemes olyan valós adatokra épülő módszerek beépítése, mint a folyamatos igényfelmérés és visszamérés, vagy a perszónakészítés.

6.1.1.1. A korosztályhoz igazodó programkínálat kialakítása

A programok sikerének elsődleges kulcsa, hogy a kijelölt célcsoporthoz megfelelő program legyen társítva. Az interjúk során megkérdezett szakértők tapasztalatai és a kérdőíves megkérdezés eredményei is azt mutatják, hogy a 15-29 éves korosztály körein belül is jól elkülöníthető csoportok figyelhetők meg szokásaik, élethelyzeteik és igényeik alapján. A három korcsoport a korosztályon belül a 15-18 éves gimnazisták, a 19-25 éves egyetemisták és 26-29 éves fiatal felnőttek korosztálya. A jelen tanulmány keretein belül lefolytatott kérdőíves megkérdezés alapján a 15-18 éves korosztály 69%-ának igénye van ilyen programokra, körükben az alábbiak mutatkoznak a legnépszerűbbnek:

- kirándulás, természet;
- sportprogramok, sportesemények, sportnap;
- zene, koncertek;
- utazás (külföld);
- fesztivál.

Sokan írták, hogy maga a program tartalma kevésbé lényeges, fontosabb, hogy jelen legyen a saját korosztályuk. A másik legfontosabb tényező, hogy érdekelje, megszólítsa őket az adott program témája, valamint megfizethető legyen. A 19-25 éves korosztálynak már 86%-a gondolja úgy, hogy van igénye szervezett közösségi programokra. A legnépszerűbb programok számukra az alábbiak:

- ifjúsági programok, kapcsolatépítés;
- vallási programok, lelkigyakorlat;
- önismereti programok, workshopok, tréningek;
- zene, koncert;
- túra;
- kulturális programok;
- páros programok.

A hasonló pontok mellett jól látható, hogy ebben a korosztályban megkezdődik a fiatalokban egyfajta befelé fordulás; kialakul az igény az önismereti elmélyülésre. Számukra szintén nagy jelentőséggel bír, hogy a program témája megszólítsa őket, valamint hangsúlyos a könnyű elérhetőség, jó megközelíthetőség. A vizsgált korosztályba tartozó legidősebb korcsoport a 26-29 évesek csoportja, közülük 72% igényel szervezett közöségi programot. Körükben a legnépszerűbb programok az alábbiak szerint alakultak:

- kötetlen beszélgetés;
- természetjárás, túra;
- lelkigyakorlat;
- közélet;
- sport.

Jól látható, hogy a hasonló érdeklődések mellet köreikben a hangsúly áttevődik a kapcsolatok ápolására. Számukra szintén a téma és a jó megközelíthetőség került a leghangsúlyosabb tényezők közé. A korosztályos igényeknek megfelelő programok kialakítása során a folyamatos igényfelmérés és visszamérés lehetőséget adnak pontos, adat alapú programtervezésre, melynek lehetőségeit a *7.1.1.2. Folyamatos igényfelmérés, visszamérés* fejezetben részletezzük.

Jó technika lehet a korosztályos programok tervezésére az úgynevezett perszónák kialakítása, mely módszert a korábbiakban a workshop eredményeinekk bemutatása során részleteztünk. A perszónaalkotás lehetőséget ad a célcsoportok jobb körülhatárolására, szegmentálására. Ahhoz, hogy megfelelő tartalmakat generálhassanak a fiatalok számára, ismerni kell a fiatalok céljait, igényeit, illetve hogy milyen problémákkal, kihívásokkal küzdenek. A perszónák elkészítéséhez adatként szolgálhatnak a korábbi eseményeken résztvevők jellemzői, a már meglévő közösség összetétele, vagy a bevonzani kívánt fiatalok feltételezett jellemzői. A perszónaalkotás módszertana részletes bemutatásra kerül a Kutatási Zárójelentés mellett elkészült *„Ifjúságpasztorációs Módszertani Kézikönyv - Fiatalokkal Foglalkozó Szervezetek Számára"* című módszertani gyűjteményben.

Sok fiatal kifejezte igényét, hogy szabadidős tevékenysége során valamilyen készséget elsajátíthasson, illetve hogy valamilyen ügyhöz csatlakozhasson, ezért érdemes lehet különböző együttműködések folyamán hozzákapcsolni az ifjúságpasztorációs programokat egyéb készségfejlesztő tevékenységekhez, társadalmi ügyekhez. Népszerűek a nyelvtanulási lehetőséggel egybekötött programok, valamint a környezetvédelem ügyéhez kapcsolható események.

Az ifjúságpasztorációnak lehetősége van a korosztályba tartozó korcsportok igényeinek megismerésével pontosabb, a korosztály valós igényeinek megfelelő programokat kialakítani. További lehetőségeket rejt az ifjúságpasztoráció számára a programok céljának hozzákapcsolása valamilyen ügyhöz, készségfejlesztéshez.

6.1.1.2.Folyamatos igényfelmérés, visszamérés

A folyamatos igényfelmérés lehetőséget ad arra, hogy a legautentikusabb forrásból, maguktól a fiataloktól szerezzenek információkat a programokkal, közösséggel kapcsolatos igényeikről, véleményükről. Így elkerülhető, hogy a szervezetek értékes erőforrásokat „égessenek el" olyan eseményekre, programokra, melyek nem, vagy csak kevéssé szólítják meg, kötik le az adott korosztályt. Az igényfelmérés kezdeményezése az ifjúságpasztoráció oldaláról azért is kiemelten fontos, mert sokszor a fiatalok nem tudják pontosan megfogalmazni az igényeiket, csak körülhatárolni, mi az, amit szeretnének és mi az, amit nem, és legfőképp nem merik, vagy akarják kezdeményezőként kommunikálni ezeket az elképzeléseket. Ezt képes feloldani egy jól célzott kérdésekből álló rövid, tömör kérdőív, melyet anonim módon kitölthetnek a célcsoportba eső fiatalok. A kérdőív összeállításakor érdemes odafigyelni, hogy a kérdések lényegre törők és közérthetők legyenek: ez segíti a kitöltőket, és a későbbi feldolgozást is. Az alábbi kérdésekből válogatva jó vázat képezhetnek egy általános igényfelmérő kérdőív összeállításához:

- Milyen platformokon keres eseményeket?
- Milyen programok, közösségi események érdekelnék?
- Milyen témák, előadók érdekelnék?
- Melyik eseményen venne részt ismét?

- Milyen hosszúságú programon venne részt?
- Milyen helyszínen, környezetben venne szívesen részt programon?

Fontos, hogy tisztázzuk: az igényfelmérés lényege nem az összes igényre való reflektálás, illetve az összes igény kielégítése, sokkal inkább a nagyobb trendek felfedezése, ötlettárház összeállítása. Nem elegendő azonban egyszer felmérni az igényeket, hiszen a korcsoport összetétele folyamatosan változik, valamint az idő előrehaladtával az egyének preferenciái is átalakulnak. Érdemes tervezési stratégiát kialakítani, melynek keretén belül bizonyos időközönként újra megvizsgálják az igényeket, és beépítik a tanulságokat.

A lezajlott események után érdemes egy elégedettségi kérdőív kitöltetése is a résztvevőkkel. Az alábbi kérdésekre adott válaszok hasznos, a későbbiprogramokat illetően hasznos információkat adhatnak:

- Mennyire volt elégedett a programmal? (Időpont, helyszín, előadók, témaválasztás stb.)
- Mi tetszett legjobban a programmal kapcsolatban?
- Mi tetszett legkevésbé a programmal kapcsolatban?
- Mekkora valószínűséggel látogat el további eseményeinkre?
- Ajánlaná ismerőseinek?

Az események végén kiadott kérdőíveknek egyáltalán nem szükséges komplexnek, bonyolultnak lennie. A legjobb eredményt az egyszerű, lényegre törő kérdések és a tömör, őszinte válaszok adják. A programmal való elégedettség bizonyos tényezői vizsgálhatók skálán való elhelyezéssel (pl.: mennyire voltak elégedettek a kijelölt időponttal, a program időtartamával, a helyszínnel, az előadókkal, a választott témákkal stb.) Más tényezőket érdemes rövid szöveges válasz formájában kérni a kitöltőktől, ahol lehetőség van személyesebb benyomások megfogalmazására. A további eseményeken való részvételre való hajlandóság fontos információkat hordoz. Részben azért, mert azok, akik már valamilyen programon részt vettek, könnyebben bekapcsolódnak további programokba, valamint a kérdés lehetőséget biztosít későbbiesemények promótálására: szofisztikáltabb kérdőív estén akár még a kitöltő számára potenciálisan érdekes témakörök, programtípusok is feltüntethetők és megismerhetők. A legtöbb új résztvevő bizonyítottan korábbi résztvevők személyes meggyőzése miatt dönt úgy, hogy részt vesz egy programon. Így akkor érhetünk el hosszútávú sikert, ha a kérdőívet kitöltők jelentős része ajánlaná az adott programot, arról nem is beszélve, hogy a kérdés felmerülésével vélhetően elindul a gondolat a kitöltőben, kivel is osztaná meg szívesen az élményt. (SurveyMonkey, 2019)

Természetesen eseményspecifikusan bővíthető a kérdéssor speciális kérdésekkel, azonban nem érdemes a 6-8 kérdéses formát túllépni, mert a hosszú kérdéssor elrettentheti a válaszadókat még akkor is, ha egyébként szívesen megosztanák a véleményüket.

Az ifjúságpasztoráció a folyamatos igényfelmérés segítségével lehetőséget kap arra, hogy a korosztályhoz igazodó programokat valósítson meg valódi igényekre válaszolva, haladva a korral. A visszamérés pedig lehetővé teszi, hogy valós adatokkal alátámasztott tanulságokat vonhassanak le, esetleg korrigálhassanak az elkövetkezendő programok során.

6.1.1.3. Programok differenciálása, promóció

A programlátogatottság növelésének kulcsa a többi programtól valló differenciálás és a promóciós lehetőségek kihasználása. A programok differenciálása a szabadidős piacon

elérhető programlehetőségektől való megkülönböztetést, az egyedi értékajánlat kiemelését jelenti. Ahogy korábban már említettük, a fiatalok a modern technológia működésmódjából fakadóan rengeteg információt kell, hogy befogadjanak nap mint nap; rengeteg lehetőség, esemény áll rendelkezésükre, melyekből válogathatnak. Ahhoz, hogy ebből a „programrengetegből" az ifjúságpasztorációs események kitűnjenek, elengedhetetlen, hogy differenciálják magukat a többi programtól. A programok differenciálásának számos lehetősége van, például:

- lelkiség, hit megélésének hangsúlyozása;
- szokatlan, a fiatalok mindennapi életétől eltérő forma;
- extrémitás, újdonság jelleg.

Az elsődleges különbség az átlagos programkínálattól a lelkiség, a hit megélésének lehetősége. A fiatalok nagy része ha szeretné is kifejezni hitét, nem tudja, hol keresse a lehetőséget; ha nem részese vallási közösségnek gyermekkora óta, nem tudja, hol keressen erre lehetőséget. Az ifjúságpasztoráció feladata megmutatni a fiataloknak, hogy be tudnak csatlakozni bármikor, a közösség befogadó, nyitott, szívesen látja őket. A fiatalok számára szokatlan, illetve a hétköznapitól eltérő forma jelentheti az új helyszíneket, vagy programformákat, általuk kevésbé elérhető programlehetőségek biztosítását. A területen tevékenykedő szakértők úgy látják, hogy a fiatalok körében minden olyan program népszerű, ami extrém, újdonságélménnyel jár, úgymint a paintball, szabadulószoba, utazással egybekötött programok stb.

A programok megfelelő helyen, időben, formában, illetve megfelelő célközönségnek való promótálása kulcsfontosságú. Az elsődleges szempont mellett (minél több fiatal elérése, bevonása a programokba) fontos szerepe van a szervezet/közösség céljainak szélesebb körben való terjesztésében, más civil szervezetekkel vagy közösségekkel való kapcsolatfelvételben, valamint fontos lehetőséget nyitni az önkéntesek elérésére és bevonására az egyes programokba, vagy magába a szervezet/ közösség működésébe. (Az önkéntes toborzás lehetőségei részletesen kifejtésre kerülnek a *7.1.5.3. Önkéntes toborzás* fejezetben.)

A fizikai promóció lehetőségeit a legtöbb esetben teljes mértékben kihasználják a szervezetek plakátok, szórólapok, vagy személyes megkeresés formájában, azonban ez csak lokálisan működik, és jelentős emberi erőforrást igényel, mely legtöbbször nem áll rendelkezésre a szervezetekben. Az erőforrások optimalizálása érdekében érdemes átgondolt személyes megkeresési rendszert kiépíteni. Az ifjúságpasztorációs munkatársakon felül, a lokális közösségi élet aktív tagjait is érdemes bevonni, legalább informálás szintjén: önkormányzati képviselők, iskolai vezetők, közösségvezetők, egyesület vezetők, ifjúsági csoportok vezetői mind hasznos közvetítők lehetnek a programok hirdetése során. Jó lehetőség magukat a fiatalokat is meginvitálni a személyes megkeresési rendszerbe: a szakértői interjúk során többször említésre került a korosztályi vezetők szerepe a fiatalok elérésében.

Az online hirdetés azonban számos kiaknázatlan lehetőséget rejt: új felületeket, lehet bevonni a hirdetésbe, kampányokat, nyereményjátékokat lehet indítani, de a célcsoport bevonása is hatékonyan működhet. A kutatás során készített kérdőíves felmérés alapján a fiatalok által leggyakrabban használt olyan felületek, amelyeken a közösségi eseményekről információt szerezhetnek, az alábbiak szerint oszlanak meg:

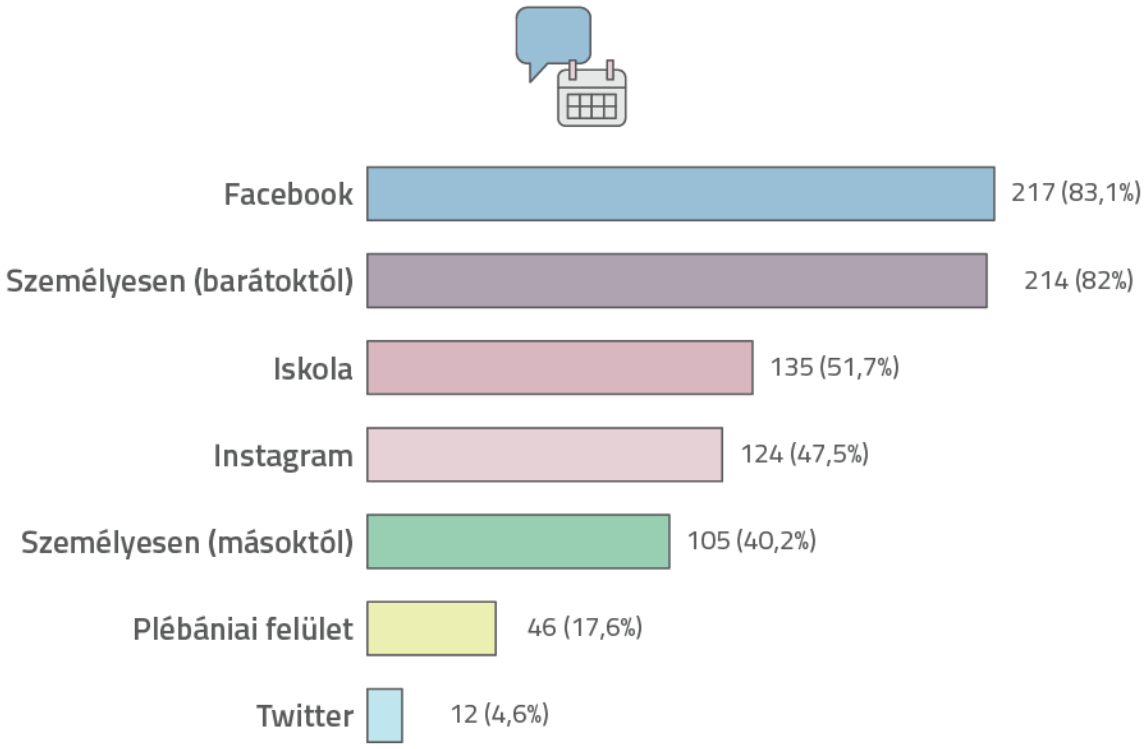

25. ábra: Szervezett közösségi programokról való információszerzés csatornái a fiatalok körében

A legtöbben a személyes megkeresés valamilyen formája általértesülnek: vagy barátoktól (82%), vagy más, környezetükben lévő személytől (40,2%). Az online felületek közül továbbra is a legnépszerűbb a Facebook, a kitöltők 83,1%-a innen szerzi be a szervezett közösségi eseményekről a szükséges információkat. Azonban egyre népszerűbbek más oldalak is, mint az Instagram (47,5%) vagy Twitter (4,6%). A kitöltők közel egyötöde aktívan használja a plébániai felületeket, és fontos információközvetítőként szolgálnak az iskolák is, ahonnan a fiatalok 51,7%-a szerez be programokkal kapcsolatos információt.

A nagyobb események szervezése során érdemes kampányokban gondolkodni: tudatosan átgondolt hirdetésit stratégiát összerakni több felület és több hirdetéstípus alkalmazásával. A Facebook felületén az esemény létrehozása után folyamatosan tartalmat kell generálni, hogy fenntartsa az érdeklődők figyelmét: rövid szöveges posztok az eseményre vonatkozó információkkal, vicces tényekkel, kérdésfelvetésekkel; rövid szavazásokkal be lehet vonni az érdeklődőket is, ezzel is emlékeztetve őket a közelgő eseményre (pl.: Ki mit gondol az adott témáról? Ki mennyire várja az eseményt?) Nyereményjátékok hirdetése is jó módszere a nagyobb ismeretségi körhöz való eljuttatásnak.

A hirdetéstípusok változatosságával szintén nagyobb közönséghez juthat el az adott esemény, valamint a különböző típusoknak köszönhetően megjelenhet többször egy személynek is, mellyel növelhető a programon való részvétel valószínűsége. A változatosság megnyilvánulhat a különböző platformok együttes használatában, mint például Facebook, Instagram, YouTube, valamint a hirdetés formájában is, mint például szöveges tartalom, kép, rövid videó.

Az ifjúságpasztoráció számára lehetőséget rejt a programok tudatos megkülönböztetése a piacon fellelhető versenytársakkal szemben. Kiaknázandó lehetőségek rejlenek továbbá a

promóció területén új felületek, módszerek alkalmazásában, valamint új szereplők bevonásában is.

6.1.1.4.Hálózatosodás

A hálózatosodás több szinten megvalósítható: országosan, egyházmegyénként és lokálisan is. Az ifjúságpasztorációs munkához lokálisan közvetve vagy közvetlenül hozzájárulnak a szűkebb környezetben a plébánia papjai, a plébánián létrejövő ifjúsági közösség, az ifjúsági referens és az ifjúsági iroda. Tágabb értelemben vett környezetben szintén az ifjúságpasztoráció céljait szolgálják a katolikus iskolák (egyházmegyei fenntartású vagy szerzetesi), katolikus kollégiumok, az állami iskolákban zajló hitoktatás, az egyetemi lelkészségek, katolikus felsőoktatási kollégiumok, szerzetesi közösségek, lelkiségi mozgalmak (ezeken belül számos lehetőség van, de vannak, melyek kifejezetten fiatalokkal foglalkoznak), a jegyesoktatás, cserkészet, egyházi és egyház közeli civil szervezetek és az ökomenikus kezdeményezések (MKPK Ifjúsági Bizottsága, 2015). Létfontosságú, hogy ezek a cselekvési területek egymást ismerve, elismerve és erősítve végezzék tevékenységüket, összehangoltan, jól átgondolt struktúra alapján. Az egyházmegyék ifjúságpasztorációs szervezetei, szakemberi között kialakítható országos szintű hálózat számos lehetőséget rejt, mely előmozdíthatja az ifjúságpasztoráció ügyét, mint például:

- tudásmegosztás, tudásmegosztási infrastruktúra kialakítása;
- jó gyakorlatok összegyűjtése, megismertetése;
- események promótálása, egymás eseményeinek látogatása;
- csereprogramok létrehozása fiatalok és szakemberek számára;
- országos szintű érdekképviselet alakítása.

Az ifjúságpasztoráció elsődleges feladata megismertetni a keresztény tanításokat, és elmélyíteni a fiatalok hitét, azonban önállóan nem tud elérni mindenkit. A keresztény értékrend megismertetésében fontos szerepet töltenek be azok a szervezetek, közösségek, melyek a fiatalok mindennapi életének részét képezik – ezek belépőt jelenthetnek az ifjúságpasztoráció működéi területére.

A 15-18 éves korosztály életében ilyen fontos szereplő lehet a katolikus iskola, katolikus kollégium, esetenként az állami fenntartású iskolákban zajló hitoktatás (melynek jelenlegi sikeressége megkérdőjelezhető), és azok az állami iskolák is, ahol nincsen hitoktatás, de a hívő fiatalok jelen vannak társaik között. A 18 év fölötti korosztály szempontjából, akik már továbbtanulás miatt elköltöztek otthonról, esetlegesen eltávolodtak korábbi közösségüktől, fontos szereplők az egyetemi lelkészségek, a katolikus felsőoktatási kollégiumok, a teológiai főiskolák; és itt is számolni kell a korosztály ezen csatornákon keresztül el nem érhető tagjait (főiskolások, fiatal dolgozók, fiatal munkanélküliek) magukban foglaló intézményekkel, illetve azokkal a társadalmi terekkel, ahol hívő kortársaik az ilyen fiatalokkal találkoznak. Fontos partnerek lehetnek a lokális életet alakító szervezetek:

- helyi önkormányzatok és annak képviselői;
- helyi nem vallási közösségek;
- generációs közösségek (pl.: ifjúsági klubok, fiatal felnőtt klubok, nyugdíjasklubok);
- készségfejlesztő intézmények (pl.: nyelviskolák);
- sportegyesületek;
- művészeti közösségek.

Az ifjúságpasztoráció számára számos lehetőséget rejt a kapcsolati hálójának fejlesztése a tudásmegosztás adta előnyöktől kezdve, az emberi erőforrás kölcsönzésén át, az új fiatalokból álló csoportok elérésig. Az ifjúságpasztorációval foglalkozó szervezeteknek lehetőségük van együttműködni lokálisan a helyi vallási és világi szervezetekkel/közösségekkel, egyházmegyei szinten hasonlóképp, és országosan az egyházmegyék között is.

6.1.2. A keresztény értékrend megerősítése

Az ifjúságpasztoráció egyik fő célja a keresztény értékrend megerősítése, melyhez túl kell nyúlni tevékenységi területén, és komplex egészként kell tekinteni a fiatalokkal való munkára, melynek részét képzik a fiatalok elsődleges szocializációs közegeként a családok, valamint a többi generáció is. A keresztény értékrend megerősítésének útja elsőként a keresztény értékrend megismertetése, elültetése a fiatalokban közösségbevonás, valamint a közösség fejlesztése által.

6.1.2.1. Több generációnak szóló programok létrehozása

A legtöbb fiatal a vallás valamilyen formájával családi keretek között találkozik, így a valláshoz fűződő viszonyát nagyban meghatározza a családi minta, szokások és értékrend. A vallás esetleges elutasítása is legtöbbször megalapozatlan; csupán hozott minta. A fiatalok hitre nevelése egy olyan folyamat, amely szerencsés esetben már kisgyermekkorban, a családban elkezdődik, ezért ki kell emelni a családok felelősségét abban, hogy ők a gyermek első számú emberi és krisztusi nevelői (Kaposvári Egyházmegye Ifjúságpasztorációs munkacsoport , 2018). Fontos hangsúly kerül tehát a családokat megcélzó programokra, lehetőségekre.

Ahogy a korábbiakban említettük, a legtöbb, fiatalokat érintő probléma kiindulópontja szintén a családi háttérre vezethető vissza. A probléma orvoslása sokszor nem megvalósítható kizárólag a fiatalokon keresztül, hiszen ha nap mint nap ugyanabba a problémáktól terhes környezetbe érkezik haza, hosszútávú hatást nehéz elérni. Ezért, habár kiemelten fontos, nem elegendő csak a fiatalokkal foglalkozni, hiszen az csak „tüneti kezelése" az általuk otthonról hozott problémáknak. Az ifjúságpasztoráció ez esetben tehát túl kell, hogy nyúljon saját működési területén, és komplex rendszerként kell kezelnie a fiatalok helyzetét, melynek része a családok működése is. A szakértői interjúk során megkérdezett szakértők egyike így fogalmazott a keresztény értékrend megerősítését illetően: „*A családok megszilárdításával kellene kezdeni, az érzelmi intelligencia fejlesztésével és olyan módszerek alkalmazásával, melyek nem csupán az értelemhez szólnak, hanem elvezetik a fiatalt az isteni jelenlét kapujához, ahol várakozhat, a befelé figyelésre segíti, hogy rátaláljon a benne lakó szerető Istenre.*"

Szükséges olyan lehetőségek kialakítása, ahol ezeket a problémákat családon kívül is kezelni tudja a család minden tagja. Ilyen események lehetnek az elvált szülőknek szóló csoportok, események, vagy a női és férfikörök, melyekben meghittebb körülmények között tudnak a részvevők a problémákról beszélni, kiszakadni a mindennapokból és elmélkedni, valós segítséget kapni egymástól. Az ilyen programok klasszikusan a családpasztoráció kérdésköréhez tartoznak, azonban a jól látható összefüggések következtében elengedhetetlen a családok és a fiatalok területét komplex egészként vizsgálni.

A családi programok mellett fontos szerepe van a több generációt együttesen megszólító eseményeknek is. A több generáció együttes jelenlétével, közreműködésével létrejövő programok, közösségek lehetőséget adnak a generációs szakadék áthidalására, az idősebb

generáció által képviselt értékek autentikusabb megismertetésére. A hasonlóságok és különbözőségek felismerése által csökkenhet a generációs feszültség is.

Az ifjúságpasztoráció lehetősége a fiatalokat érintő problémák megelőzése a családok megerősítésével, illetve a család többi tagjához való kinyúlással, akár a családpasztorációval való együttműködésben. Az ifjúságpasztoráció biztosíthat felületet, közösséget több generáció számára egymás megismerése és elfogadása érdekében.

6.1.2.2.Keresztény értékrend megismertetése

A fiatalok elérése érdekében az ifjúságpasztorációnak figyelembe kell venni a potenciális célcsoport élethelyzetének sajátosságait, és azokhoz alkalmazkodva felkeresni őket. Sok fiatal távolságtartó, mert hiányosak az ismeretei: nem tudja, milyen kérdéseket tegyen fel, hol, milyen formában, és hogy azokkal kihez fordulhat. Párbeszédet kell kezdeményezni, lehetőséget adni a kérdezésre. A fiatalok hozzáállása bármikor megváltoztatható, lehet az egy tudatos döntés, egy beszélgetés vagy egy esemény hatása. Ki kell lépni a megszokott keretekből, és olyan formában felvenni a fiatalokkal a kapcsolatot, ahogy ők is be tudják fogadni az üzentet. Ennek eszköze lehet egy az általuk megszokott környezetbe való belépés, vagy az egyháztól talán nem megszokott, lazább stílus. Számos jó példa látható hazánkban ilyen kezdeményezésekre, melyek eldobják a régi, már kevéssé működő kereteket, és új megközelítési módokkal próbálkoznak, mint például a „Szólj be a papnak" eseménysorozat.

A „Szólj be a papnak" eseménysorozat egy 2017 februárjában indult program három debreceni keresztény gyülekezet összefogásával. A kezdeményezés célja egyfajta "kocsmai evangelizáció", hogy alkalmat adjanak főleg olyanok számára, akik nem járnak templomba és gyülekezetbe, hogy a saját életük nagy kérdései kapcsán megismerkedhessenek a hagyományos, bevett egyházak képviselőinek (személyes) álláspontjával, és találkozzanak a hittel, Jézus Krisztus üzenetével. A rendezvények egyszerre szolgálják a hitéleti ismeretterjesztést és a vitakultúra fejlesztését, valamint fórumot biztosítanak a legaktuálisabb társadalmi kérdések széleskörű, interaktív megvitatásának. Szerveznek kocsmai vitaesteket, megjelennek fesztiválokon és egyéb eseményeken, ahol az érdeklődőket saját szavaikkal élve, „közvetlenbe kapcsolják a hétköznapok társadalmi valóságából", a hagyományos keresztény egyházak (katolikus, református, evangélikus, baptista) lelkészeivel, lelkésznőivel, papjaival, szerzeteseivel (Szoljbeapapnak, 2017). Az eseménysorozat, mely ma már saját bloggal, Facebook-oldallal és YouTube-csatornával rendelkezik, a „kúl, közvetlen, keresztény" szlogennel jól körülírja, miért vált népszerűvé elsősorban a fiatalok körében.

Jól látható, hogy a szokatlan megközelítésmód sikerességének egyik kulcsa a kommunikációs stílusváltás, és keresztény eszméknek a mai fiatalság számára befogadhatóvá tétele, nyitott laza hangvételben, nem oktató, hanem párbeszédre invitáló stílusban. A kommunikációs stílusváltás lehetőségei részletesen tárgyalásra kerülnek a *7.1.4.2 Kommunikációs stílusváltás* fejezetben.

A keresztény értékrend megismertetésére platformot szolgáltathatnak a lokális, mindennapokat alakító szervezetek, közösségek, mint az iskolák, az önkormányzat, egyesületek (sport, művészeti), a különböző generációs közösségek. Az ilyen jellegű együttműködésekkel járó további pozitívumok a *7.1.1.4. Hálózatosodás* című fejezet lokális együttműködésekre vonatkozó részében kifejtésre kerül.

A keresztény értékrend megismertetésének szintén jó eszköze lehet az önkéntesség: *„Az önkéntesség alkalmai, valamint egyes kulturális és sport- stb. események (melyek alkalmazása terén*

szerzeteseknek és lelkiségi mozgalmaknak is jó tapasztalataik vannak) alkalmasak lehetnek arra, hogy el tudják érni a nem keresztény környezetben élő fiatalokat, serdülőket és a fiatal felnőtteket egyaránt." (Kaposvári Egyházmegye Ifjúságpasztorációs munkacsoport , 2018).

Az ifjúságpasztoráció lehetősége kilépni a megszokott keretekből, új, a fiatalok által preferált közegekben megismertetni a keresztény értékrendet. További lehetőséget rejt, hogy együttműködések alakuljanak ki a lokálisan a közösségi életet formáló szervezetekkel, közösségekkel, valami az önkéntességen keresztül való megismertetés.

6.1.2.3. Közösségfejlesztés

Az ifjúságpasztoráció célja és a közösség céljai állandó kölcsönhatásban kell, hogy legyenek ahhoz, hogy megfelelően működhessenek: egyik sem tudja helyettesíteni a másikat, és mindkettőnek számolnia kell a másik igényeivel (MKPK Ifjúsági Bizottsága, 2015). A vallási szocializációban a család, a barátok, valamint az egyházi közösségi tapasztalatok egyaránt fontos szerepet játszanak; az ifjúságpasztoráció elsődlegesen az egyházi közösség területén tud kapcsolatba lépni a fiatalokkal. *„A vallási szocializáció azoknak a tapasztalatoknak az összességét jelenti, amelyek meghatározzák, hogy egy fiatal hol tart a lelki életben."* (Kaposvári Egyházmegye Ifjúságpasztorációs munkacsoport , 2018). Az ifjúságpasztoráció egyik elsődleges feladata segíteni a fiatalt, hogy ahol él, ott valóban kapcsolódjon be közösségi életbe, legyen az plébánia, egyetemi lelkészség, szerzetesrend, lelkiségi mozgalom.

Az ember alapvetően társas lény, ezért természetes igénye a közösségi lét, a közösségben való létezés. Ez alól nem kivételek a fiatalok sem, így válik az ifjúságpasztoráció egyik leghatékonyabb eszközévé a közösségbe vonás. Sok fiatal magányos, közösségre és szeretetre vágyik, azonban nem tudja, hol keresse, ezért fontos, hogy a közösség kezdeményező, nyitott és befogadó legyen, hívja meg a fiatalokat a közösségbe. A közösségbe vonáshoz is segítségül hívhatók a technológia adta lehetőségek. Sok fiatal magányos, vágyik a közösségre, az elfogadásra, azonban nem tudja, hol keresse azt. Ennek feloldására létrehozható mobil-applikáció a befogadó közösségek és a kereső fiatalok között, ahol a közösségek bemutatkozhatnak; ahol a fiatalok felvehetik velük a kapcsolatot. Így a közösségek nyitottá válnak még több fiatal számára, és a fiatalok is személyesen megszólítva érezhetik magukat.

A közösségbe való bevonás, valamint közösségben való benntartás akkor a legsikeresebb, ha maga a közösség egészségesen működik. A közösségfejlesztés és a közösség állapotának felmérésére az egyik legnépszerűbb és korszerűbb módszer jelenleg a Christian A. Schwarz (1960) Németországban élő evangélikus teológus, a Természetes Közösségfejlődés Intézet (The Institute for Natural Church Development) alapítójának módszere, a Természetes Közösségfejlesztés (Natural Church Development). A kilencvenes évektől kezdődően máig 86 ország több, mint 70 ezer közösségét vizsgálta meg. Kutatásának eredménye egyrészt teológiai felismerések sokasága; másrészt a közösségek életének objektív megmutatásának eszköze, az NCD Állapotfelmérés; valamint a közösségi élet javításához megalkotott számtalan könyv, egyéni és csoportos teszt, illetve egyéb eszközök.

A Természetes Közösségfejlődés (Natural Church Development, NCD) abban segít, hogy egy krisztuskövető közösség - tartozzon bármelyik felekezethez - egyre egészségesebben működjön, és egyre jobban betöltse Isten által neki szánt hivatását. (Schwarz, 2015) Az eszköz megmutatja, melyek azok a területek, amelyek egészségesen, hatékonyan működnek, és melyek azok, ahol további fejlődési lehetőségek vannak. A módszer rámutat továbbá arra a tényre is, hogy a közösség életének minőségéért a tagok egyénenként is felelősek: ha ők maguk

képesek változni, akkor a közösségük is képes egyre inkább elmélyülni és egyúttal megújulni, rugalmasnak maradni. A folyamat során a közösség tagjai szorosabb kapcsolatokat alakíthatnak ki: a közösség erősödik, ha az egyéni fejlődés, az istenkapcsolat fejlődése egymás támogatói közegében zajlik. (Schwarz, 2015)

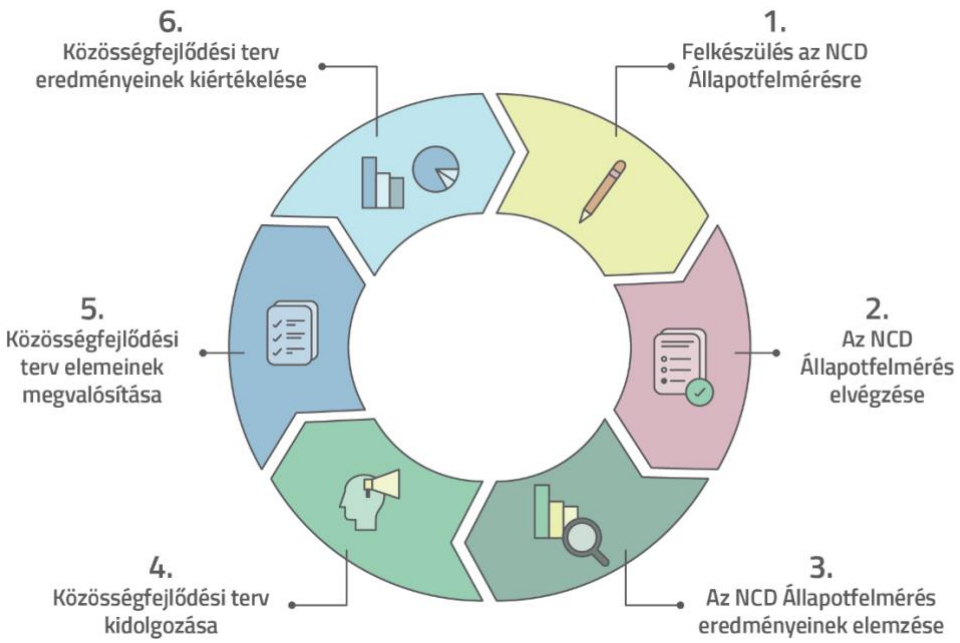

26. ábra: NCD folyamatlépései (Schwarz, 2015)

Az NCD felmérés 6 lépésből áll:

1. Felkészülés az NCD Állapotfelmérésre
2. Az NCD Állapotfelmérés elvégzése
3. Az NCD Állapotfelmérés eredményeinek elemzése
4. Közösségfejlődési terv kidolgozása
5. Közösségfejlődési terv elemeinek megvalósítása
6. Közösségfejlődési terv eredményeinek kiértékelése

Az NCD eszközrendszere nyilvánosan elérhető magyar nyelvű oldalukon (http://ncdhungary.simplesite.com/), ahol felvehető a kapcsolat az NCD International magyarországi szervezetével, akik örömmel segítenek és osztják meg tapasztalataikat az érdeklődő szervezetekkel.

Az ifjúságpasztorációnak a közösségbe vonással lehetősége van a fiatalok hiányos kapcsolati kultúráján javítani, pozitív kapcsolati mintákat felmutatni, a magányosságérzetet csökkenteni. Az NCD módszer alkalmazásával felmérhetik közösségük működését, feltérképezhetik javítandó területeiket és rejtett lehetőségeiket.

6.1.3. Modern technológia negatív hatásainak csökkentése, lehetőségeinek kiaknázása

Napjainkban egyre sürgetőbb feladat a modern technológia okozta negatív hatások csökkentése, valamint a veszélyekre való figyelemfelhívás. Alternatívát kell nyújtani a

fiataloknak, melyek kiutat jelentenek a virtuális térből, és hasonló öröm megélést biztosítják számukra. A negatív hatások és veszélyek mellett azonban ma már nem lehet figyelmen kívül hagyni a technológia adata lehetőségeket és a technológia tudatos használata esetén bekövetkező pozitív hatásokat sem. Ezek a lehetőségek azonban akkor használhatók ki, ha a fiatalok és a felnőttek egyaránt tisztában vannak mind a pozitívumokkal és lehetőségekkel, mind a negatívumokkal és veszélyekkel, ezért különösen fontos időt szentelni a figyelemfelhívásra és a tudatos használat elterjesztésére.

6.1.3.1. Alternatívák kialakítása

A közösségi média, az internet és a számítógépes játok okozta negatív hatások orvoslásának legkézenfekvőbb módja alternatívák biztosítása a fiatalok számára. Különböző korcsoportokban különböző indokkal fordulnak ezekhez a technológiai eszközökhöz a fiatalok. A 15-18 éves korosztály számára elsősorban a játék, a boldogság és sikerélmény megélésének, valamint a közösségkeresésnek a helyszíne, az egyel idősebb korosztály (19-24 évesek) inkább kapcsolatépítés, valamint önkeresés, megerősítés céljából vannak fenn a felületeken, míg a fiatal felnőttek leginkább kapcsolattarás céljából használják az eszközöket. Éppen ezért az alternatívák felkínálása során az egyes generációk motivációit érdemes figyelembe venni.

A kérdőíves megkérdezés eredményei, valamint a szakértői interjúk tanulságai egyaránt azt mutatják szervezett közösségi programok terén, hogy a természetközeli programok, mint a túrák, kirándulások, biciklizés, zarándoklatok általános népszerűségnek örvendenek a teljes 15-29 éves generáció köreiben. A felgyorsult világban, a folyamatos információs terhelés alatt, a fiatalokban is megjelent a lelassulásra, a természet közelségére való igény. A zene és a közös zenélés ereje szintén átível a korosztályi csoportokon, és valószínűleg a generációkon is. A fiatalok jelentős része szívesen venne részt zenei témájú eseményeken

A korosztály fiatalabb korcsoportja (15-28 évesek) előnyben részesíti az interaktív, játékos programokat, valamint köreikben népszerűek a kézműves kreatív programok is. Az eggyel idősebb csoportba tartozó fiatalok, a gimnazisták körében az előbbiek mellett nagy igény mutatkozik az önismereti, önfejlesztő képzésekre, workshopokra, valamint a fesztiválok és ifjúsági találkozók szintén nagy népszerűségnek örvendenek. A 26-29 éves korosztály már kevésbé a játékosság felé fordul, náluk az életvezetési témájú programok népszerűek, valamint a kapcsolódást és egyszerű beszélgetésen keresztüli közösségi élményt jelentő találkozók.

A kérdőíves felmérés és számos ifjúságkutatás tanulságai arra is rámutatnak, hogy a szervezett közösségi programok mellett a fiatalok körében még mindig a barátokkal való kötetlen időtöltés bizonyul a legnépszerűbbnek. Sokszor a közösségi média felületeken, játékokon keresztüli kapcsolattartás csak annak az eredménye, hogy nem áll rendelkezésre a fiatalok számára egy olyan biztonságos közösségi tér, melyben kedvük szerint tölthetik el idejüket, miközben a szülők is biztonságban tudhatják őket.

Ilyen közösségi terekre számos nemzetközi jó példa létezik, mint például az írországi „Youth Cafe”- ifjúsági kávézó - mozgalom. Ezek az ifjúsági kávézók az ezredforduló óta működnek Írország számos pontján, biztonságos, minőségi találkozóhelyként a fiatalok számára. Az ifjúsági kávézók pihenésre, szórakozásra, lazulásra alkalmas helyek, melyek biztonságos, barátságos, befogadó és toleráns helyszínek, különböző társadalmi és kulturális hátterű fiataloknak, melyek bátorítják a fiatalokat a kapcsolatépítésre egymással és a felnőttekkel egyaránt, mégpedig drog és alkoholmentes környezetben. A kávézókban

információszolgáltatás és tanácsadás is igénybe vehető a fiatalok részére. A program kezdeményezői kiadtak egy útmutatót („Youth Café Toolkit - How to set up and run a youth café in Ireland"), melynek segítségével bárki létrehozhatja a saját ifjúság kávézóját a helyi fiatalság igényeire reagálva. Az ifjúsági kávézó fő funkciója a fiatalok támogatása igényeik és szükségleteik mentén különböző szolgáltatásokkal: a fiatalok segítséget kaphatnak különböző krízishelyzetekben, támogatást kaphatnak ezek megoldásához, mindezt egy olyan környezetben, melyet menőnek tartanak, és ahol más szolgáltatásokat is igénybe vehetnek. Ezzel az együttessel sokkal nagyobb valószínűséggel kér segítséget a fiatal az adott problémás élethelyzetben, hiszen tudja, hol keressen segítséget, és nem jár megbélyegzéssel a segítségkérés ténye. Az ifjúsági kávézók ötlete jól kidolgozott, az ifjúságpasztoráció területén is implementálható elemeket tartalmaz, melyeket érdemes fontolóra venni.

Az ifjúságpasztorációnak lehetősége van a fiatalok számára alternatívát kínálni a modern technológia okozta függésre, méghozzá szervezett közösségi programok formájában, valamint megteremtheti a fiatalok számára azt a biztonságos közösségi teret, ahol szívesen töltik szabadidejüket, és ahol problémáikkal bátran fordulhatnak felnőttekhez.

6.1.3.2.Figyelemfelhívás és tudatos használat

Ilyen gyors technológiai fejlődés, mint napjainkban, ezelőtt még soha nem volt, és ez a mai fiataloknak a mindennapi valóság. Ahogy korábban bemutattuk, a technológia a fiatalok kezében, amennyiben nem tudatosan használják, addiktív és káros lehet. Éppen ezért beszélni kell arról mind a fiataloknak, mind a szülőknek, felnőtteknek, hogy mikor, hogyan illik és érdemes használni az adott eszközöket. Számos, a fiatalok körében is népszerű gyakorlat létezik a tudatosság felébresztésére. Ilyenek például a digitális böjt vagy csendes nap, amikor a fiatalok egy adott időre megválnak a digitális eszközeiktől. Létezik speciálisan különböző közösségi médiafelületekre vonatkozó böjt, mikor egy bizonyos időre a fiatalok letörlik magukat a felületről, hogy annak negatív hatásaitól megszabaduljanak. Nem elég azonban a tudatosságot a modern technológia használatával kapcsolatban csak a fiatalokban elültetni, a szülők körében a figyelemfelhívásnak hasonlóan jelentős ereje van.

Sok szülő nem tudja pontosan, mit tehetne: hogyan lehetne nagyobb rálátása az online világra, melyben gyermeke mozog. Fel kell hívni a szülők figyelmét a veszélyekre, ugyanakkor eszközöket is kell adni a kezükbe, mellyel úgy érzik, valóban tudnak segíteni, és nem csak az aggódásukat növelik. Ismerjék meg, milyen online térben mozog a gyermek, beszélgessenek vele, kérdezzenek a játékokról, közösségi felületekről, vegyék szemügyre ők maguk is mindezt. Közösségi felületeken bátran kövessék be őket, így láthatják az általuk generált tartalmat. Fontos azonban, hogy ezt ne érezze a gyermek ellenőrzésnek, ne a büntetés legyen a cél, inkább érdeklődően közelítsenek és beszélgessenek a látott tartalmakról. Szabjanak korlátokat értelmes, megindokolható mértékekben, hiszen ahogy a korábbiakban már kifejtésre került: a teljes tiltás nem megoldás. Az időkorlát megszabása sok esetben persze nem egyszerű. Könnyítés lehet, ha a család összes tagjára vonatkoznak a korlátozások, így a szülőkre is, tehát példán keresztül is tanul a fiatal. (Bereczki, 2019)

A szakértők egyetértenek a példamutatás szerepében a technológiai eszközök használata esetében is. Amennyiben a fiatalok kiegyensúlyozott technológia használatot látnak a szüleiktől, a környezetükben lévő felnőttektől, úgy kevésbé valószínű, hogy ők maguk függővé válnak. Számos könnyen alkalmazható szabály, tipp létezik, melyekkel tudatosabb digitális fogyasztókká válhatnak mind a fiatalok, mind a felnőttek. Ilyenek lehetnek például:

- Kapcsolják ki az automatikus értesítéseket;
- Tartsák a telefont és az elektronikai eszközöket a hálószobán kívül;
- Rendszerezzék az alkalmazásaikat, és szabaduljanak meg azoktól, melyekre nincsen feltétlenül szükségük;
- Ne legyen állandóan szem előtt a telefon;
- Használjanak használatkövető alkalmazást;
- Tartsanak családi telefonmentes napokat.

Fontos, hogy az előbbiek vagy saját döntésre szülessenek meg a gyermekben, vagy konszenzusosan, elmagyarázva neki, hogy nem büntetésként szolgálnak, hanem a tudatos technológiahasználat elsajátítására (Szondy, 2020). Ahogy a korábbiakban már bemutattuk, a tiltás általában negatív hatást, ellenállást vált ki, főleg, mert a fiatalok nem érzik azt, hogy rosszat tettek volna, így nem érzik igazságosnak a büntetést sem. Jó gyakorlat lehet a túlzott használat büntetése és tiltása helyett a tudatos, felelősségteljes használat vagy a saját döntés alapján született szüneteltetés jutalmazása. Hodász András atya gyakorlata is ezt bizonyítja: Szenteste előtti reggelen arra kérte a fiatalokat, hogy adják le neki telefonjukat, hogy az ünnepet meghitt családi körben tölthessék, jutalomként pedig egy üveg Nutellával térhettek haza a gyerekek. Ez az egyszerű gyakorlat lehetőséget ad a fiataloknak a minőségi idő eltöltésére a családjukkal úgy, hogy közben nem érzik azt, hogy valamiért büntetve lettek volna.

Az új technológiák rengeteg lehetőséget kínálnak fejlődésre és tanulásra, illetve számos pozitív hatást válthatnak ki, amennyiben tudatosan, jó iránymutatással használják a fiatalok: új kapukat nyithat a kreativitás és önkifejezés terén, támogatja a kapcsolattartást, javít a problémamegoldó készségen, inspirációs forrásként szolgálhat, egyszerűbbé, gyorsabbá teszi a tanulást. Külföldi jó példaként említhetjük figyelemfelhívásként a tudatos használatra Robert Ballecer atya kezdeményezését: az által indított Vatikáni Minecraft szervert (nyílt játékterű videójáték, a „mine" a bányászást, a „craft" a barkácsolást jelenti; a játék világában a játékos szabadon változtathatja a teret az új blokkok kitörésével, bányászásával, illetve a lerakásával, barkácsolásával). A jezsuita lelkész célja az volt, hogy indítson egy olyan szervert, ahol a fiatalok sokkal kevésbé toxikus környezetben tudnak ismerkedni, játszani. (Magyar Kurír, 2019)

Az ifjúságpasztoráció lehetősége a fiatalok technológiafogyasztását tudatosabb mederbe terelni: felhívni a figyelmüket a negatív hatásokra, és példát mutatni. Lehetőségük van a szülőknek is megmutatni az eszközöket, melyekkel a fiatalokat tudatosabb felhasználókká tehetik, valamint megmutathatják a technológia használatának pozitív módjait.

6.1.3.3. Technológia adta lehetőségek kiaknázása

Nem szabad elzárkózni teljes mértékben a technológia és a közösségi média világától, ugyanis ezzel csak nő a szakadék az idősebb generáció és a mindenkori fiatalok között. Sokkal inkább tanítani és tanulni kell az egyes technológiai eszközök, platformok használatát és kiaknázni lehetőségeit. Facebook-os eseményhirdetést, valamint weboldalakat az információk megosztására legtöbben már használnak, azonban számos további lehetőség van a fiatalok elérésére a technológia adta lehetőségeken keresztül, mint például:

- Új felületek (Instagram, YouTube);
- Telefonos alkalmazások;
- Keresztény értékrendbe illeszkedő számítógépes/telefonos játékok.

A Facebook látogatottsága egyre csökken, főleg a fiatalok körében; náluk sokkal inkább áttevődik a hangsúly manapság az Instagramra, YouTube-ra, és feltörekvőben van az úgynevezett Tiktok, mely 15 másodperces videók készítéséről és megosztásáról szól. A fiatalok jobban kedvelik a fotó alapú közösségi médiafelületeket: a képek és mozgóképek több ember figyelmét keltik fel, a pár másodperc alatt feldolgozható tartalmak pedig igazodnak a Z generáció lerövidült figyelemidejéhez. Számos követendő jó példa van már jelenleg is a katolikus egyház berkein belül a közösségi média tudatos használatára az egyház tanításainak hirdetése, a fiatalokkal való kapcsolatfelvétel támogatása érdekében, ezeken az új felületeken is.

Hodász András atya a technológia adta lehetőséget több platformon is sikeresen használja fiatalok elérésére, párbeszéd kezdeményezésére. Az általa képviselt „papifrankó", ma már túllépte a blogolás kereteit, saját Instagram-, Twitter- és Facebook-oldallal, valamint YouTube-csatornával rendelkezik, és több ezer követővel, akiknek jelentős része a 15-29 éves korosztályba tartozik. YouTube-csatornáján olyan, a fiatalok számára izgalmas témákat jár körbe, mint a cölibátus kérdése, vagy a kereszténység és a politika kapcsolata. A „#paptitkosélete" sorozatával betekintést enged a mindennapjaiba, megmutatja a fiataloknak hétköznapi arcát, így könnyebben tudnak azonosulni vele és az általa képviselt üzenettel. Kérdezz-felelek-videóiban párbeszédet kezdeményez az érdeklődő fiatalokkal, őszintén megválaszolja az általuk feltett kérdéseket, reagál a közéleti eseményekre; #godislove kampányával fiatalok százait mozgatta meg szelfikészítő verseny keretein belül. Instagram mémoldalán keresztény üzenteket vicces köntösbe bújtatva juttat el a fiatalokhoz, „megmondós bibliaidézés" címen. A „papifrankó" sikeressége nagyban múlik Hodász András atya személyiségén, és közvetlen stílusán, azonban nem azt jelenti, hogy az általa használt eszköztár nem adaptálható könnyen és egyszerűen az ifjúságpasztoráció más területeire.

A 15-29 éves fiatalok megközelítőleg 85%-a rendelkezik okostelefonnal, melyet napi szinten használ szórakozás és információszerzés céljából (Új Nemzedék Központ, 2016). Ennek jelentős részét különböző applikációkon keresztül teszik, melyek könnyen beépülnek a napi rutinjukba. Sokan felismerték már ennek lehetőségét, és számos, jelentős felhasználóbázissal bíró keresztény applikáció jött létre az elmúlt években, amelyek mind okostelefonon keresztül használhatók.

Ilyen például a katolikus kompakt, azaz AndroKat alkalmazás is, melynek célja egyesíteni a jelenleg elérhető katolikus mobilalkalmazások nyújtotta lehetőségeket és internetes szolgáltatásokat. Tartalmaz liturgikus szövegeket (bibliai szövegek, zsolozsma, katekizmus), katolikus hírportálokat, imádságokat, hazai és határon túli katolikus rádiók online adásait. Az evangélium közvetítésére is született applikáció a híveknek Napi Evangélium néven, mely a Szent István Társulat Biblia-fordítását használva a szövegeket a megfelelő napok és ünnepek szerint rendezi, valamint létezik magyar nyelvű zsolozsma-alkalmazás is, Zsolozsma néven. (Huszthy, 2014)

A Magyar Katolikus Püspöki konferencia (MKPK) ingyenes mobiltelefonos alkalmazással elérhetővé tette a Magyar Katolikus Rádió műsorát. Az applikáció segítségével nem csak a rádió élő műsorát lehet meghallgatni, de sok érdekes funkció segíti a tájékozódást vagy a tartalmas szórakozást is. *„Az Egyház fő küldetése, hogy hirdesse az örömhírt. Ehhez a megfelelő forma mellett azokat a módokat is meg kell teremteni, melyek segítségével az üzenet el is jut az emberekhez"* – nyilatkozta a fejlesztéshez kapcsolódóan Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök, a Magyar Katolikus Rádió vezérigazgatója (Magyar Kurír, 2019).

Míg a hazai példák elsősorban az egyoldalú információközvetítésre, információmegosztásra koncentrálnak, külföldön számos más céllal született katolikus applikáció is létezik. A FORMED nevű az AndroKat-hoz hasonlóan összesíti más népszerű katolikus platformok tudásanyagát, ezentúl azonban lehetőséget ad közösségépítésre is: a felhasználók, közösségek kommunikálhatnak, kifejezhetik hitüket egymásnak az applikáció segítségével (CatholicApps.com, 2019).

Az ifjúságpasztoráció lehetősége a technológia vívmányait, pozitív hatásait a saját küldetése hasznára fordítani, beépíteni az ifjúságpasztorációs munka mindennapjaiba. A közösségi médiafelületek tudatos használatával jelentősen több fiatal elérésre van lehetősége, ahol a saját nyelvezetükön napi szintű kommunikációt lehet fenntartani velük. A modern technológia lehetőségei alkalmazhatók a programok színesebbé tételére, valamint közelebb hozhatnak a fiatalokhoz hiteles keresztény értékrendet közvetítő példaképeket.

6.1.4. Hiteles példaképek megismertetése, felfedezése

A hiteles példák alacsony száma sok esetben nem a példaképek teljes hiányát, hanem csak szélesebb körben való ismertségük vagy felfedezésük hiányát jelenti. Az ifjúságpasztoráció célja lehet a hiteles keresztény értékrendet közvetítő kulcsszereplők felkutatása, valamint az ilyen értékrenddel rendelkező közszereplők fiatalokkal való összekapcsolása.

6.1.4.1. Hiteles keresztény értékrendet közvetítő kulcsemberek megismertetése

A hiteles példaképek felfedezéséhez nem kell messzebb menni, mint a plébánia, a saját kisközösség. A kérdőíves megkérdezés során a fiatalok 92%-a nyilatkozta, hogy már van olyan felnőtt a közvetlen környezetében, akinek elmondhatja problémáit. Érdemes a közösségbe tartozó fiatalok körében felmérni, kire tekintenek példaként a szűk környezetükből, közösségükből. Ki az, akire felnéznek, ki az, akinek követik a példáját valamilyen téren, ki az, akihez problémáik esetén bizalommal fordulnak, milyen problémákkal keresik fel őt, kit tartanak „menőnek" és kire akarnak hasonlítani majd, ha felnőnek. Az eredmények alapján számos olyan kulcsember rajzolódhat ki a közösségen belül, aki a későbbiekben véleményvezérként bevonható az ifjúságpasztorációs munkába. A fiatalok leggyakrabban az alábbi kérdésekkel fordulnak környezetükben ahhoz a felnőtthöz, akiben megbíznak:

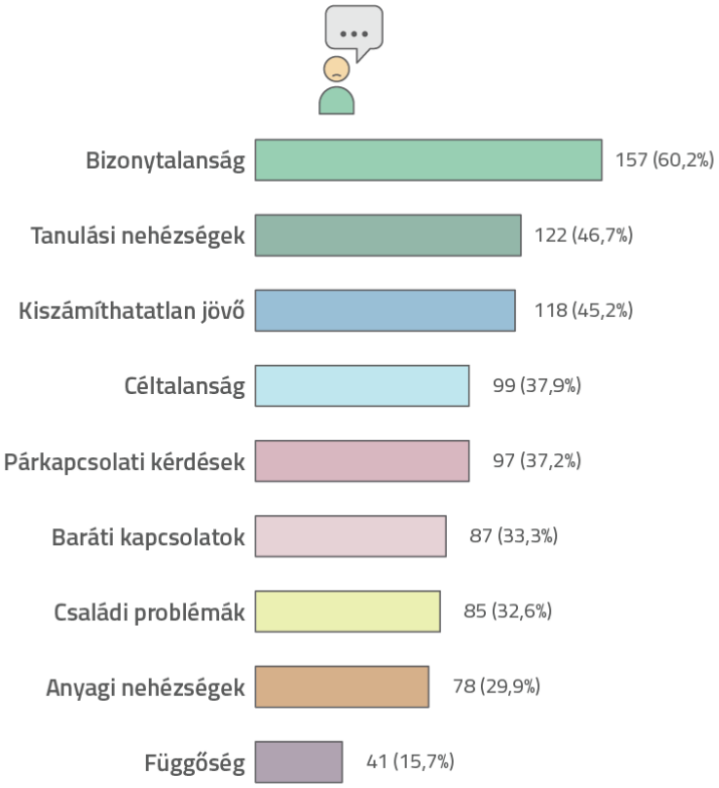

27. ábra: Problémák melyekkel felnőttekhez fordulnak a fiatalok

Legtöbben (60,2%) saját bizonytalanságuk kapcsán keresnének fel egy a környezetükben lévő megbízható felnőttet, valamint sokakat foglalkoztat a kiszámíthatatlan jövő (45,2%), céltalanság (37,9%), valamint hasonlóan nagy a tanulási problémával kapcsolatban segítséget kereső fiatalok száma (46,7%). Az anyagi nehézségekkel kapcsolatos, illetve baráti és családi kapcsolatokon belüli problémáit a kitöltők megközelítőleg egyharmada osztaná meg szívesen egy megbízható felnőttel, párkapcsolati problémáikkal pedig 37,2%--a fordulna hozzájuk. Valamilyen függőséggel kapcsolatban a fiatalok 15,7%-a kérné egy közvetlen környezetében lévő felnőtt segítségét. Jól látható tehát, hogy a fiataloknak szükségük van olyan felnőttekre, akik közvetlenül tudnak hatást gyakorolni az életükre. Az ezredforduló környékén született fiatalok számára nagyon is fontosak a személyes kapcsolatok a hiteles, jó példákkal. A Barna kutatóintézet felmérése szerint azok a fiatalok, akiknek van egy idősebb mentoruk a közösségben, 59%-kal nagyobb valószínűséggel maradnak meg ott, mint akiknek nincs ilyen segítőjük. Sokan úgy tekintenek a keresztény közösségekben megismert személyekre, mint akiktől a felnőtté válás nagy kérdéseire is választ kaphatnak. (Barna Research Group, 2013)

A szakértői interjúk során több ízben felmerült a korosztályi vezetők fontossága, szerepe a fiatalok éltében. Úgy gondolják, a fiatalok szinte bármire lelkesíthetők, ha jó példát, azonosulható karaktereket látnak maguk előtt. Az ifjúsági munkában nagyon fontos a kortársak közötti személyes kapcsolat és a meghívás ereje. A hasonló életforma könnyen követhető viselkedési mintát nyújt, valamint könnyebben tekintik egyenrangú félnek a másikat. Míg a családban és az iskolában a fiatalok a hierarchikus rendszerből adódóan egy alárendelt szerepet töltenek be, kortársaik között mellérendeltként tudnak megnyilvánulni, melynek kulcsfontosságú szerepe van a személyiségfejlődés terén. Hasonló problémák, célok vannak jelen az életükben, modellként szolgálhatnak egymás számára. A kihívások együttes

megélése nagyobb érzelmi biztonságot, támaszt nyújt. Kiemelten fontos tehát a kortárs vezetők szerepe is, fontos, hogy a fiatalok érezzék, a saját generációjuk szólítja meg őket.

A korábbiakban részletesen elemzésre került a hírességek, a közösségi média és az influenszer-kultúra negatív hatása a fiatalokra, azonban ezen a téren is számos példa található olyan személyiségekre, akik az online térben hiteles, keresztény értékrendet próbálnak a fiataloknak közvetíteni, nyíltan beszélnek hitről, Istennel való kapcsolatukról. Kollár Julcsi, a „Life of Julcsi" csatorna alkotója például mindennapi témákban készít videókat, azonban hívő keresztényként arra törekszik, hogy a hétköznapi kérdéseket a maguk valódi mélységeiben járja körbe. Ahogy egyik videójában elhangzik *„Nekem felelősségem van, mert az, hogy ti néztek, követtek engem, és meghallgatjátok egy csomó mindenről a véleményemet, az hatással van rátok. Lehet negatív hatással, lehet pozitív hatással is. Ezt én döntöm el azzal, amit mondok. És én szeretnék mindig pozitív hatással lenni rátok. Ezek azért is nehéz dolgok, mert mindig lesz olyan, amiben nem fogunk feltétlenül egyetérteni."* A közösségi média felületeken nagy népszerűségnek örvendenek az úgynevezett „celebpapok", mint például Hodász András, vagy Böjte Csaba, vagy Pál Feri. Az egyháztól általánosan megszokott hangnemtől eltérően, a fiatalok életéhez szorosan kapcsolódó kérdés felvetésével, határfeszegetéssel ezek a közszereplők azonosulható, megközelíthető példaként szolgálnak a fiatalok számára.

Az ifjúságpasztorációnak lehetősége van saját közösségben, a fiatalok közvetlen környezetében hiteles példaképek állítására, valamint a modern technológia lehetőségeinek köszönhetően számos olyan népszerű, hiteles, keresztény értékrendet közvetítő közszereplőt és influenszert megismertetni a fiatalokkal, akikhez önállóan nem feltétlenül jutának el.

6.1.4.2. Kommunikációs stílusváltás

A szakértői interjúk során megfogalmazott vélemények, a kérdőíves felmérés eredményei és számos szakirodalom, külföldi kutatás mutatott rá az elmúlt évek egyik legnagyobb kihívására az egyház életében: nem tudják megszólítani a fiatalabb generációkat. A fiatalok jelentős része úgy gondolja, hogy a fiatalokkal foglalkozó szakemberek egyik legnagyobb hiányossága, hogy „nem beszélik a fiatalok nyelvét", ezáltal nem tudnak párbeszédet kezdeményezni velük, segíteni a problémáikon. A jelenlegi fiatal generáció jellemzője, hogy fontos számukra személyesség, a személyre szóló tartalom; nekik már nem megfelelőek az általánostó mondások: a saját életükre szóló üzeneteket, megszólítást szeretnének kapni.

Jól látható, hogy a jól bejáratott pasztorálási gyakorlatok nem működnek a legfiatalabbakon olyan sikerrel, mint azt korábban tették. Ahhoz, hogy ezt a jelenséget megértsük, és megváltozhasson a jelenlegi helyzet, elsőként meg kell ismerni a fiatalabb generációt. Számos szakirodalom született a generációk közötti különbségek feltárására, azonban a gyakorlatban ennél sokkal kézzelfoghatóbb módszerek alkalmazás a sikerre vezetőbb, mégpedig a fiatalok párbeszédre invitálása. *„Az Y és a Z generáció nem fogadja el a tekintélyi vezetést, ők párbeszédet igényelnek. Előttük a tekintélyt a tudás birtoklásával lehet kivívni. Nagy kihívást jelent tehát az, hogy vonzóvá kell tenni számukra az evangéliumot."* – mutatott rá Gábor Miklós, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Ifjúsági Bizottság irodavezetője a lehetőségre a 2014-ben Nyíregyházán megrendezett Ifjúságpasztorációs konferencián.

Hodász András atya több ízben kifejtette, hogy az egyház kommunikációjának a nyilvánosság felé jelentősen meg kellene változnia. Szerinte az egyházzal kapcsolatban nagy nyilvánosságot elérő üzenetek legtöbbször negatív tartalmúak: általában valamivel szembeni kiállását fejezi ki az egyház, ami szintén fontos, azonban ha csak ilyen üzenet jut el a nagyközönséghez, az

az egyház általános elutasítását erősíti fel. Úgy gondolja, arra lenne szükség, hogy az egyház megmutassa, hogy üzenete mindig is pozitív volt, hiszen az örömhír (evangélium) hirdetése az alapja, de ennek az egyházi kommunikációban is meg kéne jelennie. Ennek jegyében indította el a fiatalokat megszólító #godislove kampányt 2019 októberében. A kampány üzenete szerint a kereszténységnek nem felháborodnia kell a neki nem tetsző jelenségek kapcsán, hanem inkább fölmutatnia a hitét Krisztusban, miközben hirdeti az Evangéliumot, amelyben olvashatjuk, hogy Isten a szeretet.

Serfőző Levente atya, a Szeged-Csanádi Egyházmegye ifjúsági referense is úgy gondolja, hogy az egyház kommunikációjában stílusváltás szükséges: *„Inkább tanítunk, mint formálunk vagy nevelünk, ebben egy mentalitás váltás kellene. Az egyház kommunikációban ma nem késztet, hanem tanít.* A *Hodász András által képviselt vonal egy jó irány".*

A szakértői interjúk, valamint a workshop folyamán a megkérdezettek számos, korábban már említett „celebpapot" említettek, akik úgy gondolják, hogy jó mintaként szolgálhatnak a fiatalok elérését szolgáló módszerek szempontjából, például mint Hodász András atya, Böjte Csaba és Pál Feri, akik online jelenlétükkel, közvetlen hangvételű stílusukkal és a fiatalokat foglalkoztató témáikkal nagy kedvenceik a fiatal generációnak.

Az ifjúságpasztorációs tevékenység során lehetőség van egy olyan kommunikációs stílus képviselésére, mellyel könnyeben tudnak azonosulni a fiatalok, melynek segítségével úgy érzik, az egyház valóban képes a mindennapjaikban felmerülő kihívásokra reagálni, választ adni. A pozitív hangvételű üzenetek hangsúlyozásával lehetősége van sokkal könnyebben nyitott fülekre találni a fiatalok körében, mint a tiltó, elutasító és elhatárolódó megnyilvánulásokkal.

6.1.5. Humán erőforrás fejlesztése

Az interjúk során kiéleződött, hogy erőforrások tekintetében az ifjúságpasztoráció területén a szűk keresztmetszet egyértelműen az emberi erőforrás, legyen szó képzett szakemberekről, munkatársakról vagy önkéntesekről. A probléma megoldására alkalmas módszerek kitérnek az ifjúságpasztorációs munkatársak tehermentesítésére, az önkéntestoborzás lehetőségeire, valamint a szükséges kialakítandó képzésekre és a meglévő kihasználandó képzésekre egyaránt.

6.1.5.1.Ifjúságpasztorációs munkatársak tehermentesítés

Az ifjúságpasztorációs munkatársak tehermentesítésére számos módszer létezik, melyből az egyik legkézenfekvőbb megoldás a munkatársak létszámának növelése lehet. Mielőtt azonban új pozíciók kerülnének meghirdetésre, érdemes megvizsgálni, mely területeken, milyen mértékű, jellegű feladatok ellátásában mutatkozik a legnagyobb erőforráshiány. Fontos feltenni a kérdéseket: szükséges-e az adott pozíció betöltéséhez szakképesítés, szükségese-e teljesállású munkatárs az adott feladatok ellátásához.

Amennyiben a feladatok nem tesznek ki teljes (40 órás) munkaidőt, és nem igényelnek szakképesítést, úgy érdemes alternatív foglalkoztatási formákban gondolkodni. Lehetőség van diák- és részmunkaidős állások meghirdetésére. Részmunkaidős állások terén egyre népszerűbbek a kismamák és kisgyermekes anyukák számára meghirdetett pozíciók, akiknek a gyermeknevelés miatt nem feltétlenül fér bele heti 20-25 óránál több munka. Esetükben megfontolandó a rugalmas foglalkoztatás adta lehetőség a távmunkára, azaz hogy feladataik

bizonyos részét otthonról végezhetik. Részmunkaidős pozíciók betöltésére alkalmas eszköz lehet a diákmunka, valamint a nyugdíjasok foglalkoztatása is.

Amennyiben a feladatok szakképesítést igényelnek, de nem igényelnek egy főállású pozíciót, vagy a feladatok csak az év bizonyos szakaszaiban, illetve bizonyos eseményekhez köthetően merülnek fel, lehetőség lehet a munkaerő-kölcsönzés, valamint a határozott idejű munkaviszony. A munkaerő-kölcsönzést időszakos, szezonális, átmeneti munkavégzés esetén alkalmazzák, többféle módon. (Háromszereplős foglalkoztatási forma: a kölcsönzött munkavállaló és a kölcsönbeadó vannak munkaviszonyban, és a tényleges munkavégzés a kölcsönvevőnél történik.) A határozott idejű munkaszerződés esetén a munkavállaló és a munkaadó megállapodnak a munkaviszony megszűnésének időpontjában, és azt rögzítik a munkaszerződésben. A dolgozók számára a tervezhetősége, a szervezet számára az elbocsátási költség minimalizálása miatt előnyös.

A munkatársak létszámának növelése kézenfekvő lehet, azonban önmagában nem feltétlenül elegendő, nem feltétlenül ad megoldást a problémák kezelésére. Sok esetben a leterheltség elsősorban nem a szervezetben felmerülő feladatmennyiségből adódik, sokkal inkább a tisztázatlan felelősség- és feladatrendszer jelenségének, a megfelelő eszközrendszer hiányának, az alacsony tudásmegosztásnak, a nem jól definiált folyamatoknak és az általános stratégia hiányának tudható be.

Az elsődleges feladat a szervezeti szintű stratégia meghatározása. A stratégia olyan koncepció, amely rögzíti a szervezet hosszútávú célkitűzéseit, meghatározza a célok megvalósulásához szükséges erőforrásokat, valamint a lényegesebb fejlesztési akciókat. Ennek segítségével meghatározhatók a folyamatok, melyek a célok megvalósításához szükségesek. A folyamatok definiálása során az alábbi tényezők meghatározása szükséges:

- főfolyamatok és mellékfolyamatok;
- folyamatok leírása;
- folyamat kezdőpontja, folyamat végpontja;
- folyamatgazda, valamint felelősségei és hatásköre;
- folyamatok lépései, folyamatba tartozó feladatok;
- feladatok felelősei és hatáskörük;
- folyamat eredménye.

Amennyiben a jól definiált folyamatok létrejöttek, megkezdődhet a felelősségi körök meghatározása, melynek egyik leghatékonyabba eszköze a felelősségmátrix létrehozása. A felelősségmátrix az egyes feladatokokhoz tartozó felelősségi szinteket négy dimenzióban határozza meg.

- **Felelős:** aki az adott feladatot operatívan elvégzi.
- **Elszámoltatható:** aki felelős azért, hogy az adott munka el legyen végezve. Neki számol be a felelős, ő hagyja jóvá azt, amit csinál. Egy feladat esetén csak egy jóváhagyó lehet.
- **Konzultáló:** ő az, akit be kell vonni, egyeztetni szükséges vele a feladat kapcsán. A tőle kapott információt figyelembe kell venni, de nem ő dönt.
- **Informálandó:** akit a feladat elvégzése után értesíteni kell. (Például mert érinti a feladat végkimenetele) (L Smith & Erwin, 2005).

Mindezek meghatározása után összeállítható az ifjúságpasztorációs munkatársak számára egy egységes, világos feladatleírás pozíciókként, amely összegzi, mik a feladataik,

felelősségeik, hatáskörük, milyen elvárásokat támasztanak feléjük, milyen eszközrendszerrel rendelkeznek.

A tehermentesítés további eszköze lehet külső szervezetek, szakemberek bevonása eseti jelleggel. Számos szervezet áll rendelkezésre katolikus és mentálhigiénés szakemberekkel, akik egyes esetekben kisegíthetik szolgálatukkal az ifjúságpasztorációs területeken tevékenykedőket feladataik ellátásában. (Ilyenek pl.: Oázis Lelkigondozó és Mentálhigiénés Szolgálat, Kilátó Ferences Mentálhigiénés Központ, Ignáci Lelkiségi Központ lelki kísérői képzés, Semmelweis Egyetem mentálhigiénés képzés, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola pasztorális tanácsadói képzés, katolikus pszichológusok.) (Kaposvári Egyházmegye Ifjúságpasztorációs munkacsoport , 2018).

Az ifjúságpasztorációs munkatársak tehermentesítésére lehetőséget ad további munkatársak foglalkoztatása akár alternatív foglalkoztatási formákban, akár az önkéntes bázis felfejlesztésében. Lehetőségeket rejt a belső folyamatok, feladatok körülhatárolása, jól definiált felelősség- és hatásköri rendszer megalkotásával.

6.1.5.2. Önkéntestoborzás

A rendezvények elengedhetetlen segítői és lebonyolítói, valamint az általános ifjúságpasztorációs munka tehermentesítői lehetnek az önkéntesek. Az önkéntesek szakmai, lelki képzése, feladataik és felelősségi körül meghatározása, valamint az önkéntesek szervezeten belüli menedzselése elengedhetetlen a sikeres önkéntesprogramhoz.

Magyarországon átalakulóban van az önkéntességhez való hozzáállás, és ez különösen két korcsoport esetében nyilvánul meg: a fiataloknál és a nyugdíjasoknál. Kezd elterjedni az az általános nézet, mely szerint az önkéntesség egyik legfőbb értelme az abban rejlő öröm megtalálása, a hasznosság tudata. A vallási szervezeteknél önkéntesmunkát végzők motivációit elsősorban az értékekhez való kapcsolódás jelenti. Számukra az önkéntességben az öröm jellege a meghatározó, majd pedig az erős kötődés a közösséghez és elköteleződés az ügy iránt. Fontos háttérmotiváció számukra, hogy a szervezet munkatársaival egyenlőként kezeljék őket, valamint az, hogy részesei lehessenek a közösségnek (Bartal & Kmetty, 2011). Az előbbi tényezőkre érdemes külön figyelmet fektetni a már meglévő önkéntesekkel való munka során.

Az önkéntesek számára meg kell mutatni az önkéntességben rejlő lehetőségeket. Fontos hangsúlyt fektetni az önkéntesek képzésére, lelki fejlesztésére. Képzések, önfejlesztő tréningek segítségével fejleszthetők az önkéntesek a hatékonyabb munkavégzés érdekében, valamint a személyes fejlődés mint egyéni haszon, lehetőség következtében elköteleződést is kialakít a szervezettel. Érdemes a toborzást először a saját közösségben, a szervezet közvetlen környezetében megkezdeni: szülők, nagyszülők, vagy akár maguk a fiatalok bevonása során. A legelkötelezettebb önkéntesek szinte mindig a közösség tagjai közül kerülnek ki, hiszen az önkéntesség lehetőséget ad arra, hogy az emberek visszaadjanak a közösségnek, melytől annyi mindent kaphattak, miközben tovább erősödik a valahova tartozás érzése. Az önkénteseknek való feladatkiosztás során nem szabad félni a felelősség kiadásától. Bizonyított tény, hogy az önkéntesek lelkiismeretesebben végeznek el olyan feladatokat, melyeknek érzik a súlyát, és tudják, hogy nélkülük nem működne a folyamat. Természetesen biztosítani kell számukra a megfelelő tudásanyagot, melyet képzések formájában, vagy a mindennapi munkafolyamatokba való bevonás formájában is elsajátíthatnak. Fontos, hogy mindig tudják az önkéntesek, bizonytalanság esetén kitől kérdezhetnek. Meg kell mutatni az önkénteseknek

a közösségbe tartozás érzését. A legtöbb önkéntes, aki saját maga számára ismeretlen közegben végez önkéntesmunkát, abban látja a legnagyobb értéket, ha új kapcsolatokat, barátokat tud szerezni a folyamat során, és befogadja őt a közösség. (Új Nemzedék Központ, 2018)

A jól működő önkéntesbázis kiépítésének első lépés a megfelelő önkéntesek bevonzása. Az Önkéntes Központ Alapítvány a Sikeres önkéntesprogramok a gyakorlatban című nyilvánosan elérhető kötetében számos, a valós életben sikeresen működő önkéntesprogram alapján összeállított egy 13 pontból álló listát, melyeket a sikeres önkéntes program fő összetevőiként határozott meg, melyek az alábbiak szerint hangzanak (Önkéntes Központ Alapítvány, 2005) :

- 1. Tervezés, szükségletfelmérés
- 2. Önkéntes tevékenység meghatározása, leírása
- 3. Önkéntesek toborzása / PR
- 4. Kiválasztás / Tájékozódó beszélgetés az önkéntesekkel
- 5. Az önkéntesek bevezetése a szervezetbe / megállapodás, szerződés az önkéntessel
- 6. Képzés, közös tervezés
- 7. Önkéntesek és alkalmazottak kapcsolata
- 8. Koordináció
- 9. Motiváció, ellenőrzés
- 10. Értékelés
- 11. Elismerés, köszönetnyilvánítás
- 12. Dokumentáció
- 13. Önkéntesek hozzájárulása a program sikeréhez

Az önkéntes toborzás hirdetésének módszerei megegyeznek az események promóciójára vonatkozó módszerekével, melyek a *7.1.1.3. Programok differenciálása, promóció* fejezetben kerültek kifejtésre.

Az ifjúságpasztoráció számára számos kiaknázatlan lehetőséget rejt az önkéntesekkel való együttműködés. Kiépíthet az önkéntesek toborzására egy jól működő, bejáratott rendszert, valamint kidolgozhatja az önkéntes menedzsment kritériumrendszerét. A már meglévő önkéntesekkel való kapcsolatot ápolhatja a közösségbe való invitálással, valamint képzésekkel és önfejlesztési lehetőségek biztosításával.

6.1.5.3. Megfelelő képzések kialakítása, meglévő képzési lehetőségek kihasználása

A kutatás során felmerült hiányosságok jelentős részére, melyeket a fiatalok és maguk a fiatalokkal foglalkozó munkatársak azonosítottak a fiatalokkal foglalkozó szakemberek körében, egyszerű választ adhatnak jól megtervezett, hatékony képzési programok. A szakértői interjúk során megkérdezettek is számos fejlődési területet látnak, melyben fejlődhet a szakma, úgymint a generációs különbségek ismerete, kezelésükre való eszközrendszer elsajátítása, modern technológia veszélyeinek, lehetőségeinek és alkalmazási területének ismerete, és közösségi média használatára (tartalomgenerálás, hirdetések) vonatkozó készségek fejlesztése. A 15-29 éves korosztály a kérdőíves megkérdezés során szintén kifejtette, véleménye szerint a fiatalokkal foglalkozó szakemberek mely területen fejlődhetnének a hatékonyabb kommunikáció és közös munka érdekében. Ezek alapján a szükséges képzések:

- érzékenyítő képzések (empátia, türelem);
- generációs különbségek megértését segítő képzések;
- modern technológiai ismereteket fejlesztő képzések (közösségi média képzések);
- módszertani képzések (pedagógiai eszköztár fejlesztése).

Az ifjúsági vezetőképzés az egyik kulcskérdése napjaink ifjúságpasztorációjának. Szükséges olyan vezetők kinevelése, akik élő katolikus közösségek létrejöttét és működését képesek segíteni, stabil, értékrendjükben és hitükben biztos emberként mintaként szolgálhatnak a rájuk bízottak körében. Fontos lenne, hogy a papok és katekéták képzésében is megjelenjen az ifjúsági közösségek témaköre, valamint az ifjúságpasztoráció kérdései: képesek legyenek kiválasztani a közösségvezetésre alkalmas tagjait a közösségnek, valamint maguk is felkészülhessenek az ifjúsági közösségek vezetesére (MKPK Ifjúsági Bizottsága, 2015).

A közösségvezető képzések kialakítása több szinten is szükségesnek mutatkozik: országos, regionális és lokális, szervezethez köthető szinten. Az országos képzés lényege egy nagyobb csoport elérése: a képzésen oktatók és a képzésen résztvevők sokszínű háttérből való érkezése lehetőséget biztosít univerzális szemléletmód kialakítására, valamint az egész országon átívelő kapcsolatrendszer kiépítésére, megerősítésére. A regionális, egyházmegyéhez köthető képzéseknek az az erőssége, hogy helyben történik, helyi oktatókkal és résztvevőkkel, a lokális problémákra kínál megoldást, és valószínűleg nagyobb megtartó erővel tud bírni a további foglalkoztatás terén. A közösségvezetők képzésére ma is számos sikeres gyakorlat létezik, mint például a Szeged-Csanád Egyházmegye által kidolgozott Vitorla – Ifjúsági vezetőképzés, vagy a Magyar Cserkészszövetség által kidolgozott több szintes Vezetőképző.

Az ifjúságpasztoráció lehetősége a már meglévő képzések összegyűjtése és népszerűsítése a későbbi utánpótlás biztosítása érdekében. Lehetőségük van az egyes oktatási intézményekkel való kapcsolatfelvételre, a friss diplomások szakmai gyakorlat keretén belül való foglalkozgatására.

6.1.6. Egységes stratégia kialakítása

Az ifjúságpasztorációs tevékenység elért arra a szintre, amikor továbbfejlődéséhez elengedhetetlen egy egységes stratégia kialakítása: országos, regionális és lokális szinten egyaránt. A stratégia kialakítása mellett fontos az ifjúságpasztoráció területére behoznia a marketing szemléletmód egyes elemeit.

6.1.6.1. Nyilvánosan elérhető ifjúságpasztorációs stratégia megalkotása

Az ifjúságpasztoráció területén az interjúk tapasztalatai alapján nagy szükség mutatkozik egységes koncepció, stratégia megalkotására. Definíció szerint a stratégia alkotás: *„olyan menedzseri lépések folyamata, amelynek során összhangba hozhatók a szervezet célkitűzései, erőforrásai és piaci lehetőségei. A stratégiai tervezés célja az adott körülmények közötti lehető legnagyobb nyereségesség elérése. A stratégia feladata, hogy a tervbe vett feladatokhoz vezető módszereket, eszközöket kijelölje, forrásukat biztosítsa."* (Antal-Mokos, et al., 2000) Az ifjúságpasztoráció területén ez úgy értelmezhető, mint lépések meghatározása az ifjúságpasztorációs célok eléréséhez, melynek során figyelembe veszik a rendelkezésre álló erőforrásokat, valamint a fiatalok helyzetét, mint célpiacot. Az ifjúságpasztorációs stratégia célja az adott körülmények között a lehető leghatékonyabb működés elérése, a lehető legtöbb fiatal minőségi formában történő elérése, bevonása. Az ifjúságpasztorációs stratégia feladata, hogy a tervezés során meghatározott feladatokhoz módszereket, eszközöket jelöljön ki, és erre elkülönített forrást biztosítson.

A stratégia több szinten értelmezhető: országos, regionális és lokális terepen. Az országos stratégia szerepe egy olyan irányelvrendszer létrehozása, mely alapot képezhet az egyházmegyei szintű stratégiáknak, és lokális, szervezeti cselekvési terveknek. Az országos stratégia jellemzői:

- mindenki számára egységesen elérhető;
- irányelveket határoz meg, keretrendszert ad, nem szabályrendszert;
- módszereket javasol;
- eszközöket biztosít;
- forrást határoz meg a tevékenység lebonyolítására.

Az országos stratégiának tartalmaznia kell útmutatást az egyházmegyei szintű stratégiák elkészítésére: ez lehetséges egy előre elkészített sablon, vagy egységesen elérhető útmutató formájában is. Az egyházmegyei szintű stratégiának igazodnia kell az országos irányelvekhez, az egyházmegye ifjúságpasztorációs területének jellegzetességeire, valamint az egyházmegyéhez tartozó fiatalok igényeire reagálva. Lokálisan, szervezeti szinten pedig ehhez igazadó belső stratégiák, operatív cselekvési tervek alakíthatók ki. Kiemelten fontos, hogy a stratégiák egymással összhangban, egymásra épülve szülessenek meg, támogatva a közös célrendszert, mégis reagálva az egyedi kihívásokra.

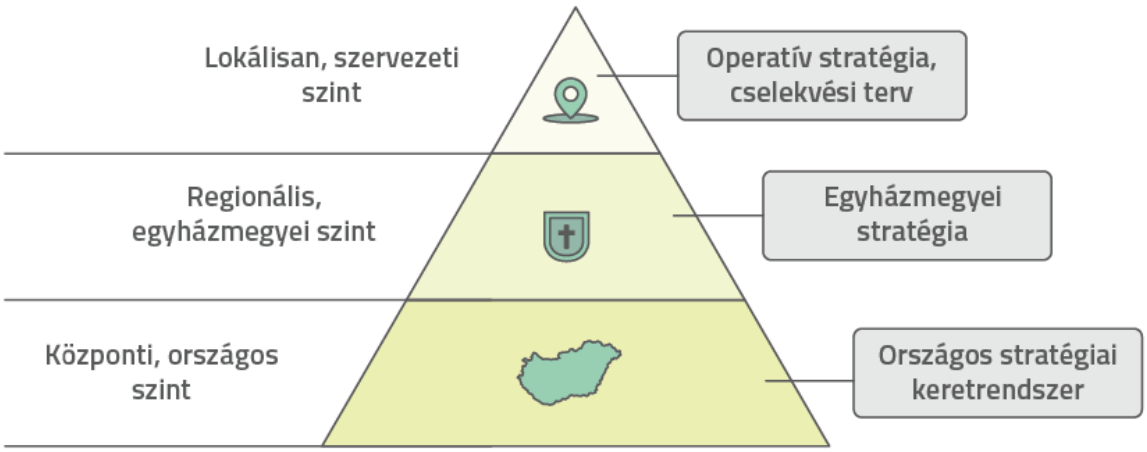

28. ábra: Kialakítandó stratégia szintjei

A stratégia kialakításának folyamata az alábbiak szerint épül fel:

- Helyzetelemzés;
- Célok megfogalmazása;
- Stratégia meghatározása;
- Regionális és lokális cselekvési tervek kialakítása;
- Végrehajtás és visszaellenőrzés.

A stratégia megalkotásához szükséges egy naprakész adatokra épülő helyzetfelmérés, országos, regionális és lokális szinten is, mely számba veszi az ifjúságpasztoráció területén felmerülő kihívásokat, lehetőségeket, valamint összegyűjti az ifjúságpasztoráció tevékenységi területeit, felméri közösségeit. A felmérés elkészítése szükséges egyházmegyei szinten is, a regionális sajátosságok figyelembevételéhez. Lokálisan, szervezeti szinten is érdemes felmérést végezni a közösségek jellemzőit, működését illetően, valamint a célcsoportként megjelölt bázis megismerése érdekében. Szükséges az ifjúságpasztoráció általános céljainak

megfogalmazása, tisztázása, mindenki számára egységesen érthetővé tétele. A célok megvalósításához szükséges stratégiának tartalmaznia kell az irányelveket, a szükséges keretrendszert és eszköztárt, valamint biztosítania kell a megvalósításhoz szükséges erőforrásokat. Amennyiben ezek rendelkezésre állnak, létrehozhatók a regionális, egyházmegyei és lokális szervezetekre vonatkozó stratégiák, melyek tartalmaznak az adott terültre vonatkozó operatív cselekvési terveket. Amennyiben az előbbiek rendelkezésre állnak, megkezdhető a végrehajtás, melyet folyamatos visszaellenőrzés kell, hogy kövessen.

A 2015-ös ifjúságpasztorációs tanulmányi napok záródokumentuma, mely jelenleg a stratégiához leközelebb álló dokumentum, jó megalapozója lehet egy valódi, teljes ifjúságpasztorációs területre kiterjedő stratégia megalkotásának.

Az egységes stratégia megalkotásával lehetőség nyílik az ifjúságpasztoráció területén a fejlődés egy magasabb szintjére lépni, rövid- és hosszútávú célokat meghatározni, országos, regionális és lokális szinten egyaránt.

6.1.6.2.Marketing szemléletmód kialakítása

Az ifjúságpasztoráció területén jelenleg nem fedezhető fel marketing szemléletmód. Törekedni kell arra, hogy az ifjúságpasztorációs szolgáltatás kínálata jobban igazodjon a tevékenység tényleges célcsoportja, a fiatalok igényeihez, miközben szem előtt tartja az ifjúságpasztoráció eredendő célját, a fiatalok tudatos keresztény életre való nevelését. Ahhoz, hogy ez megvalósítható legyen, elengedhetetlen stratégiai marketing szemléletmód kialakítása: meg kell fogalmazni az ifjúságpasztorációs szervezetek marketingstartégiáját, valamint a szervezetekben dolgozó szakemberek és önkéntesek számára marketing tematikájú képzések kialakítása szükséges.

A marketingstratégia kialakítása nagyban hasonlít az általános stratégia kialakítási folyamatához:

- Helyzetelemzés: fiatalok felmérése, szabadidős piac elemzése
- Marketing célok megfogalmazása
- Marketing stratégia meghatározása
- Programok kialakítása
- Végrehajtás és visszaellenőrzés

Esőként szükséges a célcsoport, azaz a fiatalok felmérése, aztán pedig a célpiac, azaz a szabadidős tevékenységek hasonló elemzése. A fiatalok felmérése során ki kell térni jelenlegi helyzetükre, az eddigi kapcsolatukra a szervezettel, preferenciáikra és igényeikre egyaránt. Az utóbbi felmérésére hatékony eszköz lehet a folyamatos igényfelmérés és visszamérés, melyet részletesen tárgyaltunk a *7.1.1.2. Folyamatos igényfelmérés, visszamérés* fejezetben. A felmérés után meg kell fogalmazni a marketingcélokat, és azokra felépíteni a stratégiát. Ezek után a stratégia mentén megkezdhető a tényleges programok tervezése, kialakítása és lebonyolítása. A kialakított marketingstratégia az általános stratégia részét kell, hogy képezze, illeszkednie kell az abban lefektetett irányelvekhez.

A Y és a Z generáció tekintetében kiemelten fontos érték a személyesség, ezért törekedni kell az üzenetek lehető legszemélyesebb módon történő átadására. Ennek egyik módja a korábbiakban már említett személyes megkeresési rendszer kidolgozása, valamint kommunikációs stílusváltás az ifjúságpasztorációs területen tevékenykedő szervezetek részéről.

Az ifjúságpasztoráció területén lehetőség van egy tudatos marketingstratégia és szemléletmód kialakítására, mely a fiatalok igényeit jelöli ki kiindulópontjául.

6.1.6.3.Információmegosztás elősegítése

Az információmegosztás elősegítése két szinten értelmezhető, illetve két tevékenység jelölhető ki: részben az információs zaj hatásainak csökkentése érdekében a fiatalok jobb tájékozódását elősegíteni, részben pedig a fiatalokkal foglalkozó szervezetek közötti tudásmegosztást támogatni.

A fiatalok számára biztosítani kell egy olyan felületet, ahol könnyen elérhető és értelmezhető válaszokat kaphatnak legalapvetőbb kéréseikre, számukra komfortos közegben. Ez megvalósulhat egy ma már működő felületen keresztül is, valamint létrehozható új weboldal vagy applikáció is a cél elérése érdekében. Az eszköz ez esetben kevésbé lényeges; ami igazán fontos, az az általános ismeretség elterjesztése. Egy ilyen felület akkor nyer értelmet, ha valóban el tud jutni azokhoz, akikben kérdések merülnek fel. Érdemes lehet valamilyen játékos, figyelemfelkeltő formába csomagolni, mely elősegítheti az elterjedését és a népszerűségét a fiatalok körében.

Külföldön létezik erre szolgáló oldal Catholic Answers (https://www.catholic.com/about), azaz Keresztény Válaszok néven, ami naprakész információkkal szolgál számos hitet érintő kérdéskörben, és jelen van a legtöbb közösségi média felületen (Facebook, Instagram YouTube, Twitter, LinkedIn, Pinterest) a saját weboldalán kívül. Céljuk elmagyarázni és megvédeni a keresztény hitet online és személyesen is, előadások és konferenciák keretén belül létrehozott kérdezz-felelek alkalmakkal.

Nem szükséges azonban minden új igényre egy teljesen új felületet vagy alkalmazást létrehozni, mert az csak tovább fokozza az információs zaj hatását, szétszórja a figyelmet. Jó lehetőségek rejlenek a már meglévő gyűjtések frissítésében és továbbfejlesztésében. A katolikus.hu által összegyűjtött ifjúsági iroda és művelődési központ gyűjteményét érdemes kibővíteni, az adatokat folyamatosan frissíteni és naprakészen tartani. Az általános információk és elérhetőségek mellet kiegészíteni a szervezetek által lebonyolított eseményekkel, valamint az általuk kialakított jó gyakorlatok gyűjteményével. Hasznos lehet továbbá térképes megjelenítés beépítése is.

A Magyar Kurír által kezelt eseménynaptár is továbbfejleszthető lenne bizonyos kiegészítő funkciókkal, mely könnyebbé tenné az események kereshetőségét, mint például:

- országos szinten, helyszínekre való lebontás
- időrendi szűrő
- tematikus szűrő beépítése
- az eseményt lebonyolító szervezetre való szűrés

Ezek a kiegészítő funkciók mind megkönnyítik az események közötti eligazodást, nagyobb eséllyel találnak meg az érdeklődők bizonyos programokat. A további funkciók mellett a tartalmi bővítésen is érdemes dolgozni, kibővíteni a jelenlegi hálózatot, és a lehető legtöbb ifjúságpasztorációs szervezet eseményeit feltüntetni az egységes közös felületen.

Az ifjúságpasztorációnak lehetősége van az információk összegyűjtésével és könnyen elérhetővé tételével csökkenteni az információs zaj hatását a fiatalok életében, és segíteni őket a számukra befogadható válaszok megtalálásában. Az események, programok, valamint ifjúságpasztorációs szervezetekre vonatozó információk rendszerezésével, kereshetővé

tételével segítheti az érdeklődők eljutását a számukra érdekes programokra, a szervezetek eseményeinek egy felületre való becsatornázásával pedig lehetővé teheti az együttműködéseket és a programok látogatottságának növelését.

7. ÖSSZEGZÉS

Az alábbi fejezetben összegzésre kerülnek a kutatási zárójelentés során megállapított tanulságok. Bemutatjuk továbbá a problémák mellett felsorakoztatott okok, és a célokhoz rendelt megoldások közötti összefüggésrendszer, egy összefüggésmátrix keretén belül.

Az ifjúságpasztoráció területe számos kihívással néz szembe az új generációval való munka során. Az ifjúságpasztorációs szolgáltatás fejlesztéséhez elengedhetetlen a korosztályhoz igazodó programkínálat kialakítása, mely csak folyamatos igényfelméréssel és visszaméréssel megvalósítható. A programok látogatottságának növeléséhez nagy hangsúlyt kell fektetni a konkurens programoktól való differenciálásra, valamint ki kell aknázni a promócióban rejlő lehetőségeket. A tudásmegosztás és együttműködés növelésének jegyében többszintes hálózatok kialakítása szükséges.

A keresztény értékrendet nem csak a fiatalokban, hanem a közvetlen környezetükben, a családokban is meg kell erősíteni, akár több generációs programokon keresztül. A keresztény értékrendet el kell juttatni olyan fiatalokhoz is, akik kívül esnek a jelenlegi elérési körön, új közegekben, felületeken kell felvenni velük a kapcsolatot. A közösségbe való bevonás lehetővé tételéhez pedig felmérni és fejleszteni kell magukat a közösségeket.

A modern technológia negatív hatásainak csökkentésének érdekében elsősorban valós alternatívákat kell biztosítani a fiatalok számára a képernyős elfoglaltságok mellett. Emellett fel kell hívni a figyelmet mind a szülők, mind a fiatalok körében a technológia veszélyeire, és módszereket mutatni tudatos használatára. A modern technológiában nem szabad azonban csak a negatívumokat figyelembe venni, ki kell használni az általa nyújtott lehetőségeket, beépíteni az ifjúságpasztorációs munkába a célok megvalósításának érdekében.

Fel kell kutatni és meg kell ismertetni a fiatalokkal azokat a kulcsembereket, akik példaként szolgálhatnak, hiteles, keresztény értékrendet közvetítve. Szükséges a fiatalok eléréséhez az általános kommunikáció során egy megújulás, kommunikációs stílusváltás, mely érthetőbbé és vonzóbbá teszi a fiatalok számára az egyház által közvetített üzenetet.

A humán erőforrás fejlesztése és tehermentesítése érdekében felül kell vizsgálni az ifjúságpasztorációs szervezetek jelenlegi működést. Tehermentesíteni kell az ifjúságpasztorációs munkatársakat további munkaerő igénybevételével, vagy a szervezeti működés optimalizálásával. Az önkéntesbázist érintően is reformok szükségesek: át kell gondolni a jelenleg is aktív önkéntesekkel való együttműködést, valamint ki kell alakítani az önkéntestoborzás rendszerét.

Az ifjúságpasztoráció területén létre kell hozni egy nyilvánosan elérhető, egységes stratégiát, mely alapját képezheti egyházmegyei és lokális szintű stratégiáknak, továbbá meghatározza az alapvető célokat, irányelveket, keretrendszert, eszközöket, és forrást biztosít, melyek szükségesek a stratégiai célok megvalósításához. Szükséges az ifjúságpasztoráció területén az általános marketing szemléletmód elterjesztése valamint az információmegosztás elősegítése.

7.1. Összefüggésmátrix

Míg a problémák és a célok teljes egészében megfeleltethetők, az okok és a megoldási módszerek összefüggései nem párosíthatók össze egyértelműen. Számos okot fel lehet részben oldani ugyanazon módszerrel.

Problémák / Okok \ Célok / Módszerek	A korosztályhoz igazodó programkínálat kialakítása	Folyamatos igényfelmérés, visszamérés	Programok differenciálása, promóció	Hálózatosodás fejlesztése	Több genreációnak szóló porgramok létrehozása	Keresztény értékrend megismertetése	Közösségfejlesztés	Alternatívák kialakítása	Figyelemfelhívás és tudatos használat
Fiatalok leterheltsége	×	×		×					
Túlkínálat a szabadidős programpiacon	×	×	×	×					
Hirdetések rossz elérési aránya			×	×					
Hálózatosodás hiánya				×		×			
Atomizálódó családok					×		×		
Személyes kapcsolatok háttérbeszorulása							×	×	
Egyháztól való eltávolodás					×	×	×		
Digitális világ a kapcsolati kultúra alapvető eszköze								×	×
Információs zaj hatása									×
Hiteles keresztény értékrendet közvetítő személyek alacsony száma									
Generációs szakadék					×				
Ifjúságpasztorációs munkatársak leterheltsége				×					
Önkéntestoborzás nehézségei, kevés önkéntes				×					
Megfelelő képzések alacsony száma, elérhetőségük nehézsége				×					
Központi ifjúságpasztorációs stratégia hiánya									
Marketingszemléletmód hiánya		×	×						
Információhiány			×						

Az okok feloldását × támogatja × részben támogatja

29. ábra: Okok és módszerek - Összefüggésmátrix (1)

Problémák / Okok \ Célok / Módszerek	Technológia adat lehetőségek kiaknázása	Hiteles keresztény értékrendet közvetítő kulcsemberek megismertetése	Kommunikációs stílusváltás	Ifjúságpasztorációs munkatársak tehermentesítése	Önkéntestoborzás	Megfelelő képzések kialakítása, meglévő képzési lehetőségek kihasználása	Nyilvánosan elérhető ifjúságpasztorációs stratégia megalkotása	Marketingszemléletmód kialakítása	Információmegosztás elősegítése
Fiatalok leterheltsége									
Túlkínálat a szabadidős programpiacon									
Hirdetések rossz elérési aránya	✕								
Hálózatosodás hiánya		✕							
Atomizálódó családok									
Személyes kapcsolatok háttérbeszorulása		✕	✕			✕			
Egyháztól való eltávolodás		✕	✕						
Digitális világ a kapcsolati kultúra alapvető eszköze	✕								
Információs zaj hatása		✕	✕						
Hiteles keresztény értékrendet közvetítő személyek alacsony száma	✕	✕			✕				
Generációs szakadék		✕	✕		✕				
Ifjúságpasztorációs munkatársak leterheltsége				✕	✕	✕			
Önkéntestoborzás nehézségei, kevés önkéntes			✕		✕	✕			✕
Megfelelő képzések alacsony száma, elérhetőségük nehézsége						✕			✕
Központi ifjúságpasztorációs stratégia hiánya			✕	✕			✕		✕
Marketingszemléletmód hiánya								✕	
Információhiány					✕	✕			✕

Az okok feloldását ✕ támogatja ✕ részben támogatja

30. ábra: Okok és módszerek - Összefüggésmátrix (2)

8. MELLÉKLETEK

8.1. Szakértői interjú kérdéssor

Csoportképző kérdések:

1. Mi a végzettsége?

2. Mióta tevékenykedik a területen?

3. Hány fiatallal foglalkozik?

4. Mekkora szervezetben tevékenykedik?

5. Rendezvények száma a szervezetben évente?

6. Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?

Mélyinterjú kérdéssor:

1. Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?

2. Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?

3. Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak?

4. Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?

5. Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?

6. Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?

7. Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?

8. Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?

9. Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?

10. Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?

11. Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?

12. Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?

13. Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?

8.1.1. Szakértői interjú 1

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Kommunikációs szakos diploma, magyar szakos diploma, teológia szakos diploma, történelem szakos diploma. Cserkészvezető is, államilag nem akkreditált.

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

Fiatalokat 1996 óta vezetek, cserkészettel kezdve, 2016 óta pedig papként: hittancsoport kiscsoportokat, közösséget, ahogy klasszikusan plébánián szokás.

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

Több kis csoport, nehéz lenne számosítani.

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

-

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

-

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk**?

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Alapvetően cserkészként szintén kisközösségeket, vezettem, tehát kisebb csoportokat, aztán nagyobb csoportokat, végül már 100 fős csapatot és ugyanígy ebben a kontextusban szerveztem táborokat: nyári táborokat 30 főtől – 200 főig. Jelenleg pedig ugye papként, plébánosként vezetek ugyanígy kiscsoportokat, meg szervezek táborokat.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Szerintem két nagy kihívás van, az egyik a piac telítettsége. Amikor én 96-ban elkezdtem vezetni, akkor gyakorlatilag a cserkészeten kívül semmi más programja nem volt a fiataloknak. Tehát jöttek lelkesen részt vettek, ma viszont már bármit rendezünk konkurálnunk kell a különórákkal, az edzessél, a megnövekedett iskolai óraszámmal, a hétvégi iskolai programokkal, a különféle táborokkal. Szóval akkor a konkurencia, hogy lényegében, ha meghirdetek egy programot, rá kell vennem a fiatalt, hogy minket válasszon, és ne a fuvola órát, vagy a foci edzést. Fiatalok korától is függ, minél idősebb annál jobban beleszól a saját szabadidejének alakításába, ott már nem a szülők döntenek elsősoran. Azért azt is látni kell, hogy az iskolai hitoktatás eléggé borította rendszert, erősen visszavetette a plébániai jelenlétet a fiatalok részéről, mondván, hogy úgyis van a suliban, hittan akkor délután már nem jönnek. Az iskolai hitoktatásba nincsenek bevonva a plébániák. Egyrészt nem nagyon van rá kapacitásunk, másrészt nem nagyon van értelme. Tehát az iskolai hitoktatásban nem tudunk közösséget teremteni, és nekünk elsősorban a közösség és a közösséghez való kapcsolás a célunk. A másik nagy kihívás a digitalizáció, a modern technológia térnyerése, és elsősorban a mobil függőség. Tehát a fiatalok elmagányosodnak és mobilfüggővé válnak. Nehéz ebből őket kizökkenteni. Például szervezünk egy programot és ha eljön, akkor is végig nyomkodja a telefonját és rá kell venni arra, hogy letegye. Van, hogy úgy szervezünk programot, hogy elve nem is hozhatnak telefont. Próbáljuk, hogy kicsit bevonhatóbbak legyenek a közösségi programba való részvételre. Annyit tudunk tenni, hogy olyan programot szervezünk, amely alternatívája lehet az interneten megszerezhető dopamin

mennyiségnek, hogy ugyanazt a boldogságérzést vagy még többet kapjon. Konkrét példa: a közösségi élmény, az mindenképpen ilyen. Nincs eszközrendszer, alternatíva az internetre.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak?**

Ha olyan programot csinálunk, amiben megéli a közösség és a közösséghez tartozás élményét. Hogy konkrét példát mondjak, két héttel ezelőtt belevágtunk a plébánia felújításába, vettünk csomó vödör festéket és lehívtuk a fiatalokat, hogy jöjjenek festeni. Ez abszolút mindent vert. Jöttek, lelkesek voltak, imádták. Egyfelelő volt egy ilyen játékosság, mókázás a dologban, másfelől pedig volt az elvégzett munka öröme. Nem is volt probléma a mobil használattal. Ahhoz, hogy a közöségen kívüli fiatalok eljöjjenek, egyszerűen meg kell hirdetni, de a hirdetések hatékonyság rettenetesen rossz, mivel hirdetésből és reklámból is rengeteg van. Valamilyen figyelemfelkeltést kell alkalmazni, illetve a leghatékonyabb a személyes megszólítás. A programok sikerességének láthatósága: csökken a magányosság, depresszióra való hajlam, növekszik a boldogságérzet, a valahova tartozás érzése, olyan dolgok, amelyek alapvetően szükségesek az emberi létezéshez.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

A szűk keresztmetszet talán nem is az erőforrás, hanem az, hogy túl sok programmal konkurálunk. Egyébként azt gondolom, hogy pénz, ember, és erőforrások vannak. Igazából nem kell sok erőforrás. Most az előbb említett programnál venni kellet pár vödör festéket, ami egy pár 10 ezres tétel meg mondjuk rendeltünk egy pizzát és ennyi. De csináltunk olyat, hogy éjszakai túra, vagy lelki ösvény, amin egyedül kellett menni az erdőben, és kapott egyegy játékos állomáson egy kérdést, amin gondolkozhatott. Rendszerint az népszerű szokott lenni, ha elmegyünk valahova egy hétvégére, utazunk csinálunk valamit közösen. Játszunk, dolgozunk közösen, tehát élményközpontúság.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Igen van igény.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Személyes megkereséssel, abszolút személyes megkeresés működik csak. Nyilván van Facebook esemény meg Instagram hirdetés, de ez csak úgy működik, ha van mellette egy személyes megszólítás, „Szia, mit csinálsz jövőhét szombaton?" típusú. Ezt a közösség tagjai végzik mind, hoznak egy-egy plusz embert.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Alapvetően az extrém programok mindig. Tehát ha megyünk valahova, az olyan hely legyen, hogy valami kis extrém legyen benne. A mai világban már meg lehet tenni, hogyha el akarunk menni valahova 3 napra, az már nem kell, hogy Piliscsaba legyen vagy Esztergom, hanem ugyanennyi pénzből el tudunk menni Londonba vagy Rómába vagy Jeruzsálembe. Illetve a közösségi dolgok, mint a szabadulószoba vagy a paintball. Ezek a közösségi programok mindig jól mennek.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Hát, face to face. nem tudok mást mondani. Nyilván az internet lenne a jó válasz erre, csak az a baj, hogy az internet tele van szeméttel és nehéz szűrni. Az mondjuk látszik, hogy a Facebookról áttevődik a hangsúly az Instagramra, Snapchatre, TikTok-ra meg ilyesmikre, változnak a fiatalok közösségimédiafogyasztási szokásai.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Egyrészt a közösségi média, másrészt a mobiltelefonhasználat. Ugye a mobiltelefon elég erősen úgy van felépítve, hogy függőséget okozzon, ha nem nyúlok hozzá értesítésekkel rezeg, pittyeg, jele zárolt képernyőn. A másik pedig az atomizálódó családok. A legtöbb fiatal már elvált szülők gyerekeként érkezik, egyszülős családból vagy mostoha apa, mostoha anyától, azaz kevesebb figyelem jut rá. Tehát eleve figyelem, szeret hiánnyal jön.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

-

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Szerintem nem erőforrás kérdése. Nem tudunk jó programot szervezni, és ez azért van így elsősorban, mert bénák vagyunk. Nem tudunk jó programokat szervezni, ráadásul nagyon sokszor az van, hogy akik szervezik és akiknek szervezik, azok között olyan generációs gap van, hogy már nem értik egymást. A felgyorsult világ egy ordenáré nagy közhely, de ez okozza azt is, hogy egyre inkább szűkül az az időintervallum, ami már generációs szakadéknak számít. Mondjuk az én időmben a 90-es években, még 15 éves fejjel, 25-30 éves vezetők alá tartoztam és simán értettük egymást, most a 20 éves vezetőt már nem biztos, hogy értik a 15 éves kölkök.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Szigorúbb szabályozásra lenne szükség. Én például megcsináltam azt is, hogy december 24-én, ugye karácsony napján délben még találkozunk a fiatalokkal egy pásztorjátékra, és utána mindenki megy haza, hogy megünnepelje a karácsonyt a családja körében este. Tavaly bevezettem azt, hogy aki beadja december 24-én a telefonját nekem, az cserébe kap egy üveg Nutellát, így szenteste nem lesz nála telefon, kénytelen lesz beszélgetni a tesójával, társasozni a szüleivel. Ez elég jól bejött, 25-30 mobiltelefon társaságában töltöttem a karácsonyt. Ha szülő lennék, én 14 éves korig nem adnék mobiltelefont és 20 éves korig nem adnék okostelefont, én abszolút ebbe az irányba mennék el, és vezetőként is ezt csinálom. Mikor hittanórát tartok, azzal kezdjük, hogy mindenki kirakja a telefonját az előszobába és az órán nem lehet nála.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

A kötelező hittanóra inkább árt, mint használ. Azzal tudnánk a keresztény kulturális értékeket terjeszteni, ha azt tudjuk éreztetni, hogy ezek a dolgok vagány és modern dolgok. Ugye, amikor elakarunk adni egy terméket, és most legyen a termék a kereszténység, nem arról kell meggyőznünk a vásárlót, hogy ez a termék hasznos, hanem arról, hogy fancy és vagány.

Ugyanez megy most a környezetvédelemmel, az most elkezdett divat lenni, és hogyha divat akkor követik. Az első építőkocka, hogy a vezetőség felismerje ennek a szükségességét, a második pedig, az, hogy stratégiai tervet alkossunk konkrét cselekvési tervvel, hogy ezt hogyan tudjuk elérni mondjuk 10 éves távlatban. De ahogy elnézem a vezetőséget erre nem nagyon van esély a közeljövőben. 2017 óta tudjuk, hogy az iskolai hitoktatás nem működik, 2017 óta van egy felmérésünk, hogy az iskolai hitoktatásból 0% jön át a plébániai közösségbe, ergó semmi hatékonysága nincs, mégse történik semmi változtatás. Az a legnagyobb probléma, hogy így a fiatal közösséget nem kap maga köré. A plébániához tartozás egy életre szól, egy általános iskolai hittanórához nem tud tartozni.

8.1.2. Szakértői interjú 2

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Történelem-orosz szak, doktori fokozat,

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

Több mint 40 éve.

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

Jelenleg már nem aktív.

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

Iskolaigazgató volt. Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

-

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

-

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

70-80-as években ifjúsági vezető tanár volt a József Attila Gimnáziumban. Olyan programokat szervezetem és vontam be fiatalokat a szervezésbe, amik abban az időben elképzelhetetlenek voltak. Rendszerkritikus/nyitott kulturális klubokat és különböző sportrendezvényeket, ezekből a közösségekből számos mai értelmiségi, közéleti személyiség került ki.

1997-2012 között a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium igazgatója voltam. Mindig kiemelt figyelmet fordítottam a fiatalokkal való munkára. Bármelyik diák/tanár megkereshetett az ötletével, ha a közösség számára hasznosnak találtam támogattam.

2012-ben megalakítottuk a Mórus Szent Tamás díjat. A kuratórium elnöke: Kiss-Rigó László püspök. Tagjai: Blanckenstein Miklós pápai prelátus, Gábor Miklós, a Katolikus Ifjúsági Mozgalom elnöke és Rétvári Bence államtitkár és jómagam. A kuratórium célja azoknak a diákoknak a munkáját elismerni, akik gimnáziumi éveik alatt közéletileg aktívak voltak. Ezeket a fiatalokat a középiskolás évek végeztével is fontos közösségben tartani és megadni számukra a fejlődés lehetőségét. A díjazottakat tömörítő Országos Morus Szent Tamás

Egyesület egyfajta önképzőkörként és közösségként működik. A díjazottak így saját közösségeikben (munkahely, család stb.) tudnak aktív vezető szerepet betölteni.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

A fiatalokat hatalmas mennyiségű információ éri és információs függőség alakulhat ki emiatt. Technológiai függőség. A fentiek miatt kialakul egyfajta zárkózottság.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak?**

Hodász András Atya kezdeményezései. Blogok (papifrankó), játékok (godislove), segítségével szólítja meg a fiatalokat. Ahol aztán személyes találkozók és közösség kapcsán valósul meg a közösségépítés, értékátadás, nevelés.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

A fiatalokkal való hatásos módszer a kulcsszereplők megtalálása. (tanárok, mentorok, edzők, papok stb.) Olyan hiteles személyek, akik meg tudják szólítani a fiatalokat. Az értékek átadása és a közösségformálásnak mindig valamilyen projekten, élményszerű akción keresztül kell megvalósulnia. Pl.: Szent Imre Gimnázium diák teázó projekt. Az aktív diákok lehetőséget kaptak egy teázó létrehozásában és működtetésében. Ezek az aktív fiatalok már nagyobb közösségeket tudnak mozgósítani.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Mint minden ember, a fiatalok és arra vágynak, hogy elismerjék, megismerjék és szeressék őket. Ezért olyan fontos számukra a közösségi média. Azonban a szervezett közösségi programokon átélhetik a valódi szeretet és elfogadás élményét, amelyet a virtuális tér nem adhat meg számukra. A közösségi programokra ugyan olyan igény mutatkozik, mint bármikor a történelem során csak változnak a körülmények.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Akció és élménydús programokat kell kínálni a fiataloknak. Ha az egy olyan program. amely valóban érdekes lehet a fiataloknak biztos, hogy részt vesznek rajta. Fontos folyamatosan felmérni a fiatalok igényeit.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Olyan szabadidős programokat kell szervezni, amelyek kapcsolódnak a természethez és amelyekben teljesíthető kihívás rejlik.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

A fiatalok megszólítására a mai technikai eszközöket kell használnunk. A probléma és a megoldás ugyanaz. A fiatalok túl sok időt töltenek a virtuális térben ezért ott lehet őket a legkönnyebben megszólítani és offline találkozókat szervezni.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

A felületes emberi kapcsolatok és a virtuális kapcsolatok térnyerése.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Nem kell megerősíteni, mivel a fiatalok igénylik személyes emberi kapcsolatokat. Mivel a mai körülmények között ezek a kapcsoltok háttérbe szorultak, csak újra meg kell ismertetnünk a fiatalokkal.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Legjobban azok a kulcs emberek (felnőttek) hiányoznak, akik képesek közösségbe vonni a fiatalokat, képesek felismerni mely fiatalok lehetnek hatással társaikra, képesek felismerni és támogatni az alulról jövő kezdeményezéseket és tanulni a fiataloktól. A legtöbb erőforrás, akár szellemi tőke akár anyagi forrás a sok esetben rendelkezésre áll csak ki kell alakítani a megfelelő hálózatokat a jó ötletek támogatására.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Meglévő kapacitások bővítése (iskolák, ifjúsági szervezetek, diák körök, sport szervezetek stb.) Gyerekanyagból, fiatalokból ki kell hozni a maximumot. Fel kellene mérni a meglévő kapacitásokat, és ezeknek célokat meghatározni. Megtalált kulcs figurákat képezni kellene a fiatalokkal való munkára.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

A keresztény és kulturális értékek megszilárdítása élet példákon keresztül valósulhat meg a legkönnyebben. Ezeket az aktív programokat, krisztianizálni (megtérít, kereszténnyé tesz) kell. Mint ahogy azt a „A Misszió" című (1986) filmben is láthatjuk, ahol a szerzetes az indiánokat zenével kezdi el megtéríteni. Bármilyen programon keresztül átadhatók a keresztény és kulturális értékek. Legyen szó egy túrázásról, színházlátogatásról, közös sörözésről. Don Bosco „bűvész képességei" használta a fiatalokkal való munkában

8.1.3. Szakértői interjú 3

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Érettségi, szociális munka diploma folyamatban jelenleg

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

15 éve

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

50 fő, minden héten + vezetőképző program

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

12 ezer fő

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

Egy csapatnak nagy program évente 5 db, kerületenként még 5, országosan szintén 5

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

Kárpátaljai, felvidéki, erdélyi, vajdasági, horvátországi cserkészszövetség, illetve a FÓRUM, történelmi egyházak, honvédelmi minisztérium, Máltai Szeretetszolgálat

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Heti rendszerességű munka során foglalkozom fiatalokkal. Hivatalosan én vagyok az országos vezetőtiszt, annyit jelent, hogy a szövetséget 3+4 fős elnökség vezeti, ebből a háromból vagyok az egyik én plusz van egy ilyen 4 fős tanácsadó testületünk és mi vagyunk így az elnökség. Van egy országos képzés, egy őrsvezető képzés, amit most adok át, annak vagyok vagy épp, vagy már inkább nem a vezetője, épp zajlik az átadás. És őrsvezető vagyok én is, de akiket én vezettem kicsiként ők már nagyok, már nekik is vannak kisgyerekek.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

10 évet dolgoztam vezetőképzésben, feltűnő, hogy a vallásosság és a hit felé fordulás, vagy akár a templomba járás a fiatalok körében jelentősen lecsökkent ebben a 10 évben. Ha átfogóan nézem a 10 éveben a résztvevőket, ez egyre nagyobb kihívás. Alapvetően a cserkészet nagyon erősen épül a vallásra, és ez így nagyon elkopott, ez érezhető. Vannak olyan országok, ahol van vallásos és ateista szövetség is. Illetve a másik az, hogy kiket tudunk megszólítani, mert ugye eredetileg ez ilyen utcagyerekekből összecsapódott dolog volt, aminek meg is maradt a jellege, de azért mégsem. Ha nagyon általánosítani szeretnék egy cserkész, inkább a budai középosztály, mint egy szegregátumból, de nehezen szólítjuk meg a szegényebb társadalmat. Most ez is az egyik célirány most a szövetségnek, hogy minden járásban legyen cserkészcsapat. Elég nehéz befolyásolni mondjuk, mert ha a család nem vallásos nehéz bármit is kezdeni vele, de azért vannak pozitív példák is.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak?**

A cserkészmódszertan egyik eleme a „folyamatos és ösztönző programok lehetőleg a természetben", ez a hivatalos megnevezés. Alapból az, hogy minden héten találkozunk az őrsökkel (4-14 fős miniközösségek), az ad egy ilyen stabilitást, rendszerességet, legalább 1,5 órás találkozókban. Jellemzően ahogy idősödnek úgy lesz ez több idő, de mondjuk nem hetente, hanem ritkábban. Cserkészházban egyszerre több őrs benn van, egyik kinn játszik, másik benn. Ugye az egy alapfelvetés, hogy hasznosan töltsük el az időt, erre van egy csomó módszertanunk, játékunk. Ha valami tudást akarunk átadni, akkor van az Egységes ifjúságnevelési koncepciónk, ami egy kézikönyv, az alapján meg van határozva mi is a célja a cserkészetnek, ez az interneten meg is található (Cserkész.hu korosztályos bontásban kiadványok). Vezetőképzés, amikor elindult, egészen nagy módszertani tárház lett, onnantól kezdve hogyan épül fel egy másfél óra, kinti mozgós erőkifejtéses, ügyességi játék vagy milyen dinamikája van egy ilyen gyűlésnek, és ebből van rengeteg példa. (Például.hu ahol régen össze voltak gyűjtve a játékok egyfajta játéktárként.) Sok a nemzetközi program, de már ha valakik az ország két különböző pontján lakik biztos ismeretlen játékot mutatni egymásnak.

Eredményként megemlíthető lenne, hogy habár nem szedünk tagdíjat a cserkészektől, nincs meg az a kényszer, hogy kötelező cserkészetre járni mert kifizettem, ennek ellenére is jönnek. Nyilván vannak ráhatások, például, hogy az jöjjön táborba, aki a közösség része, év közben is részt vesz a programokon. Szóval ez egy tök jó visszajelzés, hogy mindig van utánpótlás. De nekünk az az elsődleges célunk, hogy felnőttként a társadalom hasznos tagja legyen.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

A humán erőforrás a legnagyobb igény. Teljesen más a költségvetése egy cserkésztábornak, mint más táboroknak, sokkal olcsóbban tudjuk megoldani az önkéntesek segítsége miatt. 5 korosztály van, igyekszünk korosztályspecifikusan programokat alkotni. Kézműves programokhoz és sporthoz a sporteszközök általában rendelkezésre állnak vagy valamilyen pályázaton keresztül megszerezhetők. Mi erdőbe táborozni is úgy megyünk, hogy mindent maguknak csinálnak a gyerekek, így az sem költséges.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Igen. Szociális munkásként ki-ki tekintek a szegregációba, és még ott is látszik. Borsodba van két kis település (100% roma), elhatározta a református lelkész, hogy cserkészcsapatot indít, ezért megkereste a cserkészszövetséget. Ami nehéz, hogy először kell szerezni 3-4-5 gimnazistát, ők lehetnek a vezetők.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Nagyon sok múlik a szülőkön, hogyan engedik, támogatják. A gyerekeknél egészen eltérő. Minden évben van toborzás, augusztus vége, szeptember eleje: amikoris bemennek a vezetők, szülői értekezleten a szülőkkel beszélnek, a szünetben a fiatalokkal. Ez a módszer nagyon megnyerő a fiatalok körében, hogy mégse felnőttekkel kel beszélgetni, hanem tőlük kicsit idősebb 15-20 évesekkel. Ők jobban át tudják adni személyes megkeresés során a saját személyes élményeiket.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Nem egyszerű kimozdítani a gyerekeket a számítógép elől, fiúknál minden népszerű, ami kinn van a természetben: számháború, nyomozás, túra. 15-18 évesek mindenre kaphatók, ha érzik, hogy komolyan foglalkozunk velük. Jó példával és nyitottsággal sok mindent el lehet érni. Nagyon sok szakága van a cserkészeknek, újdonságélmény, extrém program, amivel nem találkoznak a mindennapokban az mindig működik. Én például vízicserkész vagyok, és egy kenutúra nálunk, ahogy megszervezzük harmadannyiba kerül, mint bármilyen szervezés, mert nyilván nem profitra megy.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Személyes megkeresés, de halad a cserkészszövetség is egyre modernebb dolgok felé, Instagram, facebook stb., amit bekövetnek a gyerekek. A toborzásban is használjuk ezeket a felületeket, de kommunikáció során elsősorban. Volt most egy branding kampányunk, reklámfilmmel, plakátokkal, próbálunk nyitni a nagyobb közönség felé. Szóval azt hiszem az online térben is sokat kommunikálunk. A szülőkkel is most már van facebook csoport, régen

pedig csak telefonosan működött. De mivel minden héten találkozunk szülők hozzák viszik a gyerekeket, személyesen is.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Rohadt sok mindent csinálnak a gyerekek. 101 plusz óra, már maga az őrsgyűlés időpontja alig tűzhető ki, és sokszor a gyerekek már hullafáradtan érkeznek, túl sok a tanóra. Lehet teljesen természetes, hogy ezek után nem igénylik. És persze most már a kiscserkészeknél is állandóan ott van telefon, így ők már megszokhatták, hogy nem kell mindenhez találkozni.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

A jó példa és a hagyományok. Az örsi közösség úgy épül fel, hogy mindenkinek van feladata. Hasznosságérzet, és hogy minden gyerek azt érezze, hogy Nélküle nem működne úgy a csapat. Illetve fontos az, hogy mennyire tekinti partnernek őket az őrsvezető. Az ő személyiségen nagyon sok múlik, ő tud igazi közösséget alkotni.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Rengeteg felajánlás van, mindig van egy-egy szülő, aki tud hozni ezt azt, így az nem kiemelten fontos. Nem tudom, hogy ez erőforrás-e, de az idő a gyerekeknél. Az nehéz még, hogy meddig tud egy vezető úgy önkénteskedni, hogy egyetem jár vagy dolgozik mellette.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

A világcserkész szövetség mottója, hogy tegyük jobbá a világot. Én abba látom a nagy erőt, hogy ahol van egy pár lelkes fiatal önkéntes vagy felnőtt, ott bármit lehet csinálni, ami hasznos. Felnőtt társadalom részéről kellene szemléletmódváltás.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Működik a cserkészszövetségekben lelkiség, például a Mustármag nevű szervezet, vallásos értékrendet terjeszt. Nekünk az volt a taktikánk, hogy a cserkészeknek volt templomi zenekara, és ahhoz nem kell nagyon vallásosnak lenni, hogy elmenjen zenélni, de aztán ottmaradtak a fiatalok a közösségben. A kötelező csapatmise nem megoldás, de mi mondjuk mindig szervezünk utána közös programot, teázás vagy focizás. Lehet nem amiatt jobb, de ha van egy jó plébános, apró lépésekkel lehet haladni. Az mondjuk nálunk nagy erős, hogy vezetőképzésen nem vezethetsz gyerekeket, ha nem kapcsolódsz valláshoz, a példaadásban ez is benne kell legyen. Soha semmi nem volt kötelező, de a példán keresztül sok minden átadható.

8.1.4. Szakértői interjú 4

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Főiskola

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

Fiatalokkal 15 éve, jelenlegi pozíciójában idén február óta

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

30-40-50 fő, közvetve több 100

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

Több ezer gyerek, 50+ iskola és óvoda

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

3-4 nagyobb rendezvény, 3-4 kisebb

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

1-2 alapítvány helyben

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Önkéntesként több mint 15 éve foglalkozom fiatalokkal. Jelenleg a nemzetközi ökomenikus programok felelőse vagyok az Egri Egyházmegyében. Előadásokat tartok több helyen, például rendhagyó osztályfőnöki órákat, aminek a keretein belül ellátogatok iskolákba népszerűsíteni az egyházi programokat (pl.: Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust, melynek én vagyok az Egri Főegyházmegyei koordinátora).

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Elsődlegesen a nyitottság hiánya a fiatalok részéről. Ezen felül túl sok a fiatalok számára a lehetőség, az őket megcélzó program, pl.: könnyűzenei koncertek, fesztiválok, hiszen a fesztiválok országaként, minden második településen rendeznek valamilyen fesztvált az év a során, a nagy fesztiválokról nem is beszélve. Ezekkel nehéz felvenni a versenyt, sokszor még a saját közösségükhöz tartozó fiatalok is inkább egy könnyűzenei koncertet választanak hétvégi programként. Mivel ezekkel nem tudunk versenyezni élménykínálatban, arra törekszünk, hogy a lelki gyakorlatra helyezzük a hangsúlyt és ennek komolyságával, mélységével megkülönböztessük magunkat. Nehéz a fiatalok elérése is, az online felületeken még ha el is jut hozzájuk az információ, elveszik az információs zajban.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak? Visszamérés?**

A legsikeresebb program az egyházmegyében az Egerszalóki Ifjúsági Találkozó és Lelkigyakorlat, ami Magyarország egyik legnagyobb, több napos, katolikus ifjúsági találkozója. A fesztivál során kiscsoportos beszélgetések, előadások és közös lelki gyakorlatok, illetve rendhagyó programok (pl.: színház) kerülnek megrendezésre évről évre. Ezen kívül rendeznünk rövidebb egynapos ifjúsági találkozót is, melynek során koncertet, előadásokat és vetélkedőket rendezünk. Igyekszünk a technológiát is bevonni, legutóbbi programunkon, név nélküli kérdést lehetett feltenni egy az eseményre készült applikáción keresztül, valamint versenyt rendeztünk a legjobb szelfi készítőjének. A programok élményígérete elsősorban a lelki feltöltődés, ez különböztetheti meg az egyéb fiatalok számára elérhető programoktól. Szervezünk táborokat is mint például a Tiszafüredi Ifjúsági Találkozó, itt a tábor jellegre és a természetközelségre kerül a hangsúly.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

A programok során az interaktivitásra és az öröm megélésére helyezzük a hangsúlyt. Alkalmazott módszereink: játékos ismerkedés, szituációs játékok (főleg az önkéntesek betanítása során), előadások (pl.: más plébániáról érkező atya vendégként), közös zenélés, társasok, sportolási lehetőség és csapatfeladatok.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Egyértelműen van igény.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Egyre nehezebben, és sajnos, jelenleg nem látom, hogy ezt hogyan lehet megoldani.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Kicsit korszerűbb témákra, eseményekre. Akár lehetne megszólítani könnyűzenei csapatot, akiknek az értékrendje egyezik a katolikus egyház által képviselt értékekkel, hitelesen tudják képviselni az üzeneteinket. Az elkövetkezendő években két utat látok: vagy elfogadjuk, hogy csökken a fiatalok száma, és a minőségi, lelki elmélyülést előtérbe helyező programokra koncentrálunk, vagy megpróbálunk könnyedebb, nagyobb közönségnek befogadható irányvonalat találni. Még nem tudom melyik út a járhatóbb, de biztos vagyok benne, hogy pár éven belül döntenünk kell majd.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Egyértelműen a személyes megszólítottság működik csak, illetve meg lehet próbálni Facebookon és Instagramon keresztül is, ehhez azonban hiányzik az egyház oldaláról a megfelelő képzettség. Nem tudják használni a felületeket, és főleg nem tudnak a fiatalok számára megnyerő, befogadható tartalmat előállítani, hiszen ez nagyon nem egyszerű. Szükség lenne ilyen jellegű képzésekre. A személyes megkeresésnek sokszor az szab gátat, hogy a fiatalokkal foglalkozó atyák, egyéb munkatársak nagyon leterheltek, sokszor szabadidejükben végzik az ilyen jellegű munkát, saját vállalásukig. Jelentős emberhiány van a területen, mind a papok mind a segítő munkatársak terén. Több egyházmegyében tudom, hogy ezt a feladatot 2-3 ember végzik, miközben több száz, ezer fiatal bevonásáról beszélünk.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Nincs, aki megszólítsa őket, nincsenek hiteles példaképek, valamint a virtuális világ.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Megkeresni a fiatalokat, személyesen, kimenni helyekre és beszélni hozzájuk. Fontos lenne hiteles példaképeket állítani.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Önkéntes hiány, emberi erőforrás. Nehéz kinevelni az utánpótlást.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Az egyház eléggé megszabja a kereteket, de jobban kéne nyitni a világ felé és újítani. Több munkatársat bevonni az ifjúsággal való munkába. Ifjúságpasztorációs munkatárs mindig hiány, sok helyen egy ember végzi ezt a tevékenységet, ami irreálisan kevés.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Még hatékonyabban felkeresni a fiatalokat, még több felületen, és bemutatni a valóban látható eredményeket, példaként.

8.1.5. Szakértői interjú 5

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Teológus

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

2002 óta, mint pap, 2012 óta ifjúságpasztorációs területen

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

Személyesen most a kispapokkal foglalkozom, amikor egyetemi lelkész voltam 2012-16 között volt fiatalokból álló csoportom

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

Középiskolások, egyetemisták 300-400 fő, akit elérünk direkt vagy indirekt

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

Gellért nap az egyik legnagyobb esemény (400 fő)

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

Szabadka erősebb együttműködés: inkább szakmai, mint közösségi

Váradi: szakmai és közösségi (a mi szakmai tapasztalataink igénybe veszék, katekéták program, mentor program, első Magyarországon.) Fiatal felnőttek, tanárok és papok. További együttműködésben hosszútávon együttműködésben gondolkodnak.

Lengyelek: Lengyel-magyar identitás konferencia

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Az ifjúságpasztorációs munkát a 80-as évek második felében Kondé Lajos atya vitte 2002-ig, 2003-ban átadta Pálfai Zoltánnak és én Pálfai Zoltántól vettem át. Ifjúsági referensként nehéz mert inkább szervezési feladatok vannak, mint közvetlen fiatalokkal lenni. Jelenleg a kispapokkal napi szinten való együttműködés során foglalkozom fiatalokkal: gyakorlatilag én állítom össze napirendjüket, programjaikat, tantervüket, én segítem a szabadidejük hasznos eltöltését. Igyekszem olyan plébániai programokra beszervezni őket, amik terepen vannak, pl.: idősekkel való foglalkozás. Egyéb területeken tanácsadás, lelki vezetés találkozás a

fiatalokkal, illetve koordinálom az ifjúsági irodában a programokat (2 munkatárssal) és van, amit le is bonyolítok. Például legutóbb az advent feszt 700 fővel.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Első, ami beugrik az a széttöredezett családból érkezés, sokszor nem is ifjúságpasztoráció csinálunk, hanem gyógyítunk. Gyógyítjuk a problémákat, amiket hoznak. 80% mozaikcsaládban él, elvált szülők gyermekeként jön. Az emberi alapok sokszor hiányoznak. Amikor lelkipásztori munkát végzünk, akkor a keresztény értékrendet, egészséges emberi alapokra lehet építeni, amikor ezek nincsenek meg, nem tudja magát elhelyezni, nincs pozitív kapcsolati kultúrája, érzelmileg sérült vagy nincs apa képe, nagyon nehéz atyai képet építeni, nagyon nehéz lelkiségbe gondolkodni, mert el sem jut egyfajta kapcsolatiháttér hiányból. Nem tud eljutni az ember Isten kapcsolatba. Ezt a hátteret amennyire pótolni kell, megpróbáljuk, de ez túlmutat az alapfeladaton jóval: Az ifjúságpasztoráció feladata nem csak programot szervezni, hanem nevelni is. Ez nagyon sok mindentől függ, mennyi időnk van, milyen felületünk van. Nyilván egy délután nem elegendő szinte semmire. Arra kell energiát fordítanunk, ahol be tudunk lépni az életükbe.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak?**

Ami a mai fiatalokat leülteti például a média képzés, ami nem rég volt nálunk: Bazsik Ádám nagyon megragadja a stílusával a fiatalokat. Pörgős, de értéket közvetítő programok. Jó példák Hodász András, Pál Feri 25 év vagy afelett, középiskolásokat a Hodász András tudja már inkább megszólítani. Közösségi szinten, ami Szegeden megtartó közösség az Antióchia (20-30 fő). Közel 20 éve működő táborunkba generációk járnak vissza, a fiatalok várják, (50-80 fő). Van egy egyházi egyetemi kollégium, ahol a fiatalok szerveznek maguknak közösségi alkalmakat, kicsit önképző kör jelleg, ők hívnak maguknak atyákat, előadókat. A kollégiumi vezetéssel szemben csinálnak maguknak programot és a kollégium által szervezett programokon nem annyira vesznek részt. Tesz-Vesz tavasz, önkéntes egyhetes program tízen pár éve, több generáció részvételével zajlik.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

Ahány program, annyi módszer. Ha csak lehet együtt dolgozunk fiatalokkal önkéntesekkel és katekétákkal. Ez a fajta kollaboráció alapvetően meghatározza a munkánkat, ez egy alap. A fiatalok a fiatalokat nevelhetik, tőlük elfogadják. Olyan programokat kellene szervezni, ahol a huszonévesek a tizenévesek nevelőivé válhassanak.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Amint látod, az egyetemisták körében nincs, mert ott azt érzik mi mondjuk meg és ellenállnak, a középiskolásoknál, ha nem szervezünk akkor nincs semmi. Ugyan lehet úgy éli meg, hogy ez kényszer, de boldogan megy haza.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Az egyik legnehezebb feladat. Ugye mi azokkal vagyunk közvetlen kapcsolatba, akik táborba jönnek, face to face, ami nem igényel intézményeket.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Próbálunk iskolán keresztül ösztönözni, például, ha hirdetjük, hogy lesz flashmob ifjúsági zenekar, mindig körlevél megy az iskolaigazgatóknak, akik hirdetik szintén. A facebookon 900 követő van most, elindítottuk az Instagram-ot is.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

E-mail, facebook, Instagram. Amit idén készítettünk, Adventi nagyböjti füzet applikációban is elérhető.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Technológia. Maguk a szülők teremtik meg azokat az eszközöket, amivel a fiatalok belenőnek és beleépülnek a digitális világba és ez válik a kapcsolati kultúra alapvető eszközévé. Amikor utaznak már nem leülnek mesélni, hanem a tablettel, telefonnal alszik el a gyerek. A szülő nem foglalkozik a gyerekkel, hanem a kezébe adja telefont, játsszál.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Csak a személyes közösséggel való találkozásokban, olyan alkalmakat kínáljunk számukra, amelyek nekik szólnak. Például egy hittanos táborban nem frontális előadásokat kell tartani, hanem interaktivitásra élményekre épülő, sikereket elérő, játékokban közös játszásban.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Nagyon kell keresnünk azokat a felnőtt fiatalokat, akik áldoznak időt, pénzben nehezen mérhető programokra: azok, akik meg tudnak tartani egy alkalmat közösségvezetőként, önkéntesként. Aki ezt vállalja, annak van ilyen élménye, tudja, hogy ezzel kap és szeretne visszaadni is. Persze nagyon sok minden múlik az anyagiakon. Ha nincs pályázat sok mindent nem tudunk megszervezni. Mondjuk mi az egyházmegye részéről az alaptevékenységünkhöz mindent megkapunk. Országosan én azt látom, amit a többi referens mond: anyagiak szempontjából nincsenek eleresztve az ifjúságpasztorációs területen.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

A fiataloknak ahogy az iskolában vannak nincsen szabadidejük, vagy minimális van. Családoknak kellene megtalálni azokat a közösségeket, azokat a helyeket, ahol a fiatal a gyerek értékközvetítő közösségi alkalmakra tudnak eljutni.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Akiben van, abban lehet szilárdítani, a többségében el kéne ültetni. A döntő többségben el kell ültetni, gyakorlatilag ezt csináljuk. Az ifjúságpasztorációs munka nagy része magvetéssel történik, hogy olyan megszólító, hitébresztő programokat adjunk, ahol találkozhatnak egy másfajta emberképpel, mint amivel a mindennapokban találkoznak, olyan spirituális élményekkel, amik megszilárdítják ezt a képet. Nagyon karakteres válaszokat, nagyon erős identitásra épülő válaszokat kellene adni. Annyi instabil értékrenddel találkozik és a fiatalok

nagy része biztos válaszokra vágyik, ezt kellene megadni. Ez az, amibe bátrabban bele kellene állni és fejlődni kéne. Az egyház kommunikációja a fiatalok felé nem pozitív, hanem kijelentő. Ezen lehetne fejleszteni. Hodász András által képviselt vonal egy jó irány. Inkább tanítunk, mint formálunk vagy nevelünk, ebben kéne egy mentalitás váltás kellene. Az egyház kommunikációban ma nem késztet, hanem tanít.

8.1.6. Szakértői interjú 6

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Katolikus közösségszervező, egyetemi végzettség

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

7 éve

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

Összességében kb. 2000-2500 fiatal programjainak központi szervezése a feladatom közvetlenül vagy közvetve

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

6 iskolája van szaléziaknak. Budapesten óvoda, iskola. Nyergesújfalun gimnáziumi középiskola, Budapesten két OKJ szakgimnázium, Kazincbarcikán két iskola (1 gimnázium,1 ált.isk. szakgimnázium hátrányos helyzetű fiataloknak) továbbá Budapesten 40 fős fiú kollégium, Szalézi oratóriumok minden korosztály számára és önkéntes animátor képzés. A SZALIM elsősorban ifjúsági lelkiségi közegként működik, de egyesületként is. (egyesületként további pályázati lehetőségek nyílnak előttünk)

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

12 központi rendezvény. Évente adventi és nagyböjti időszakban 4 korosztálynak lelki hétvége. Az önkéntes animátoroknak évente 2-szer tavasszal és ősszel, különböző helyszíneken a helyi oratóriumok segítségével. Továbbá 2 nyári fesztiválunk van. 14-18 év közötti fiataloknak Bosco Feszt, és 18 év felettieknek Stég fesztivál. Ezen kívül a helyi oratóriumok önálló szervezésében sok-sok további rendezvény

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

Kifejezett partner szervezetünk nincs, de együtt dolgozunk egyházmegyékkel, például Váci egyházmegyében indítottunk oratóriumokat, amelyeket ma már a helyi közösség működtet. 132 országban vannak jelen a szaléziek és ifjúsági mozgalmuk, így velük vagyunk kapcsolatban.

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Az egyesület irodáját vezetem és koordinálom főállásban. Közvetlenül részt veszek az animátor képzések tematikájának, témájának kidolgozásában, szervezésében, formációs ötletek kitalálásában. Munkámat sok önkéntes támogatja, technikai segítséget egy önkéntes vezetésével működő csapat adja, önkéntes munkával biztosított a fotózás, videó, webes megjelenés.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Legnagyobb feladat kimozdítani, megmozdítani a fiatalokat. Megmutatni, hogy egyházi közösségbe tartozni, jó dolog. Azzal, hogy van egy értékrendje, többet tud nyújtani számukra. Nehéz kibontakoztatni a saját tenni akarást, az önállósodást, ne csak azt várják, hogy egy kész programot kapjanak, hanem részesei legyenek a program kialakításának, sikeréért felelősséget érezzenek. Tapasztalatom, hogy a fiatalok számára magától érthető, hogy az élet majd megteremti számukra a jólétet. Hiányzik belőlük a mindezek elérését ösztönző motiváció, tudatosság és lelkiség.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak?**

Oratórium, amely olyan hely, ahol arra törekszenek, hogy a fiatalokból kihozzák a jó talentumokat, amelyeket az Istentől kapott. Az Oratórium, a szalézi lelkiség egyik alapköve, az informális nevelés színtere, ahol a személyes találkozásokon keresztül a mélyre lehet hatolni. Ott szabadon, de mégis bizonyos keretek között tud kibontakozni a fiatal. Az Oratórium nem a helyszín ahol zajlik a foglalkozás, hanem a cselekvés, ami ott folyik. A legfontosabb cél, hogy jó keresztény és becsületes állampolgárok legyenek a fiatalok. Ha egy fiatal nyitott erre, akkor itt mindent megkaphat és mindent elérhet. A szalézi intézmény úgy épül fel, hogy négy alappillérre épül:

Otthon – ahol felszabadultan otthon érezheti magát

Iskola – ami az életre nevel

Templom– amely evangelizák

Udvar – ahol szabadon együtt lehetünk

A szalézi pedagógia nem csak egy szeretet burokba helyezi és tartja a fiatalokat, hanem lehetőséget nyújt arra, hogy kibontakoztassák a tehetségüket, például azzal is, hogy szakmát ad a kezükbe, amellyel el tudják tartani a családjukat, mellette pedig egy keresztény értékrendet is kapnak.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

Az évente megrendezett lelkigyakorlatok (adventi és nagyböjti) korábbi tematikáján változtattunk. Korábban nagyon sok elmélkedés határozta meg a programot. Rájöttünk, ahhoz, hogy szimpatikus legyen sokak számára és nem csak a nagyon vallásos családokból érkezők, kapcsolódjanak be, változtatnunk szükséges. Szeretnénk, hogy minél több fiatal jöjjön és megtapasztalja, hogy milyen jó ebben a közösségben lenni. Ezért 4 korosztályra bontottuk a lelkigyakorlatos csoportokat. A fiatalabbak lelkigyakorlata kicsit játékosabb. Interaktív elemeket alkalmazunk, együtt gondolkozásra vezetjük Őket. Ez évi lelki gyakorlatunkon a szalézi munkatárssal együtt, önkéntes animátorok vezették a lelkigyakorlatot, akik azonos korúak voltak a csoportban levőkkel. Az idősebbek lelkigyakorlatán, a résztvevők minden érzékszervét bekapcsolva, adventi kép színezésével, zenehallgatással kapcsoltuk össze a lelki felkészülést.

Az animátor képzés két korosztályra bontva történik. Információ átadásból és gyakorlati részből áll a képzés. Pl. az egyik képzés témája például a teremtésvédelem volt, abban az irányban, hogy hogyan lehet fiataloknak túrát szervezni a természetben. A másik képzés, melyet fiatalok szerveztek közös igény alapján: mi az én ima módom, hogyan imádkozom fiatalként.

A programok lényege, hogy az ott elhangzottakat, megismerteket haza vigyék és ott a gyakorlatban alkalmazzák. A Bosco Feszt program, kötött tábori keretek közt, sokféle témájú és különböző területről érkező előadók előadásaiból választhat a fiatal érdeklődésének megfelelően. Együtt van a kötöttség és szabadság. Legfontosabb erőforrás a humán erőforrás, amely soha nem elég. Az anyagi erőforrásokat pályázatokból igyekszünk biztosítani.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Abszolút! Nagy igény van!

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Feladatot kell nekik adni. Akinek nincs feladata egy oratóriumban, az nem érzi otthon magát. Ha valaki kap feladatot, akkor magáénak érzi a közösséget. Sokkal otthonosabban érzi magát, de egyben azt is tudja, hogy felelőssége van a közösség felé. A vezetők feladata meghatározó, fel kell készítenie a körülötte lévő fiatalokat, az állandó változások elfogadására, új vezető érkezése esetén se szűnjön meg a kapcsolódás pl. egy oratóriumhoz.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Közösségek létrehozása, iskolai foglalkozások, szabadidős tevékenységek kereteiben. Nyelvtanulás, sport, hobbi. Közösségek, amelyeknek van célja.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

A személyes megszólításnak van a legnagyobb ereje. az internetes közösségi platformokat természetesen használni kell, de a személyes kapcsolat a leghatékonyabb.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Hiányoznak a személyes kapcsolatok. Szükség van egy jó vezetőre, aki ismeri a fiatal családi, iskolai, templomi hátterét. Ilyen fajta vezetőnek lenni, nagyon felelősségteljes és nehéz feladat, mert akkor ismeri igazán a fiatalt, ha megismeri, hogy honnan jött. Ezt a nehéz feladatot önkénteseink lelkiismeretesen vállalják, építeni lehet rájuk. A tenni akarásukat jellemzi, hogy elvégezve animátori képzést, 10-ből maximum 2-3 fő morzsolódik le. Tehát mindig van elhivatott vezető, aki a fiatalokkal foglalkozzon.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Jelen lenni, teljes figyelemmel részt venni a fiatalok életében.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Emberi erőforrás soha nem elég, mindig lehetne jobban és többet tenni. Nagyon fontos, hogy legyen megfelelő tér, ahol a helyi közösségek jól tudják érezni magukat. Legyen mód leülni,

beszélgetni, de legyen egy hely, ahol például lehet focizni. Szükség van ilyen terekre, mert közösségek így alakulhatnak.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Nagyon le vannak terhelve a mai fiatalok. Az iskolai feladatok, a külön foglalkozások nagyon kimerítik és lekötik a fiatalokat, nem marad kedvük, energiájuk közösségbe menni. Messzire nyúlik ez a probléma, de csökkenteni kellene ésszerűen a terheket, mind az iskolának, mind a szülőknek. Nem marad lehetősége a fiatalnak önmagát megismerni. Fontos lenne a tehetséggondozást erősíteni.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Az értékrend megőrzésén keresztül.

8.1.7. Szakértői interjú 7

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Ipari termék- és formatervező mérnök, jelenleg grafikus OKJ-t és a Pázmányon pszichológiát tanul. Jelenleg a 25. számú Szent Imre Cserkészcsapat parancsnoka.

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

15. éve foglalkozik cserkészettel.

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

A cserkészcsapaton belül közel 200 gyerekkel. Ugyanakkor a Magyar Cserkészszövetségben (MCsSz) a Mustármag lelki csoport vezetőjeként közel 5000 emberhez jut el közvetve.

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

A cserkészcsapatnak 200-220 tagja van.

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

A csapat szintű rendezvények száma egy évben 7, ugyanakkor a csapaton belül további altábori, raji, őrsi szintű rendezvények is vannak egész évben.

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

A Zöld Liliom Alapítvány segíti a csapatot. Külföldi kapcsolata a cserkészcsapatnak külön nincs, de az MCsSz-n belül a Mustármagnak van nemzetközi kapcsolata (Világ Katolikus Cserkész Mozgalma).

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Csapatparancsnok vagyok, emiatt a heti találkozók helyett átalakult a fiatalokkal való kapcsolattartásom, már a vezetők vezetőit, azaz a rajparancsnokokat fogom össze, őket vezetem. Mivel őrsvezető is vagyok, így a saját (már vezető korosztályú) őrsömmel tartom a kapcsolatot, velük kéthavonta szoktam találkozni.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Ami nálunk nagy gond a csapatban szerintem az az értékrend különbség. Nincsen leírva, hogy mit várunk el, mi egyáltalán a cserkészet értékrendje. Persze van törvény meg fogadalom, de ezek szabadon hagynak kérdéseket (alkohol, cigaretta). Illetve a felelősségvállalás kérdése, mennyire tartozol felelősséggel a vezetettek iránt, mit jelent a példamutatás. Ha ezek az értékek nincsenek benne valakiben, mit lehet tenni, elfogadni kell vagy fejleszteni, vagy esetleg kirúgni a csapatból? Probléma lehet, hogy sok vezető fiatalon, hamarabb kerül vezetői pozícióba, még nem képes sem magáért, sem másokért, vagy programok megszervezéséért felelősséget vállalni. (Pedig sokszor a cserkészeten túl más közösségekben tudnak felelősséget vállalni, pl. egyetemen.)

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak?**

Hetente őrsgyűlés van, ez mindenképp hasznos, idei újítás: minél inkább hasznos tudást is átadni, nem csak cserkészethez kapcsolódó tudások (pl. politikai, vállalkozási, esztétikai, érzelmi intelligenciai ismeretek stb.), ezekre gyakorlatokat kerestünk, találtunk ki, mert az az elv: semmit nem lediktálunk vagy frontálisan átadunk, hanem minél inkább cselekvés orientáltabb legyen – más, mint az iskolai oktatás. Implicit, észrevétlen tanulás: a példamutatással neveljük a gyerekeket elsősorban.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

Személyi erőforrás az őrsvezető, nekik van egy egyéves vezetőképző, illetve a havi vezetőképzőn is egy 10-20 perces blokkban az adott nevelési területen képezzük őket.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Abszolút van. Azért járnak cserkészetre, mert a valós közösségek funkciója szerintem megnőtt, amiatt mert sokszor a virtuális valóságba helyeződtek át a kapcsolatok. Legyen egy baráti társaság, amely elfogadó, valódi kihívásokat élnek át együtt stb.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Felmérni az igényeket, és ahhoz igazítani a programokat, nem a régi cserkészmódszereket erőltetni. Fontos tartalmakat vonzó módon előadni (nem fog beülni egy kamasz egy négyórás környezetvédelmi előadásra, még ha maga a téma fontos is).

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Ezt jó lenne tudni. Vannak régen bevált módszerek (pl portya, kirándulás stb), de nem biztos, hogy ezekre vágynak leginkább. Kósza korosztálynál (idősebb kamaszok) fontos, hogy elmondhassák az érzéseiket, legyen egy támogató, befogadó közeg. (ezt erősítő, elősegítő programok vonzók lesznek számukra)

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Online térben elsősorban, azokon a felületeken, amiket a fiatalok is használnak. Az őrsvezetők szerencsére ebben elég rugalmasak (Viber, Messenger stb.) Hetente őrsgyűlés keretében van egy élőbeszéd is. A hirdetések úgy működnek, hogy az őrsvezető elmondja az őrsgyűlésen, a szülők megkapják a szülői levelet, hirdetjük facebookon, Instagramon, plusz az őrsvezető egyéb online fórumon küld emlékeztetőt még a gyerekeknek.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Az érzelmi intelligenciát nem fejlesztik az iskolában, ezért is kialakulhatnak gátlások azon a téren, hogy személyes kapcsolatokat létesítsenek. A cserkészetben ez nem opció, össze vannak zárva, muszáj túllendülniük ezen.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

A példa. Ha mi vezetők szeretünk együtt lenni, minőségi időt töltünk együtt, ha látszik, hogy van közöttünk valamilyen mélyebb kapocs, akkor elgondolkoznak rajta, hogy a cserkészet ilyet is tud adni, egyáltalán vannak ilyenek, akik nem csak Messengeren beszélgetnek.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

A cserkészetben nem hiányzik erőforrás. Talán a vezetők elkötelezettsége lehetne nagyobb.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Helyzettől függ, de nálunk a csapatban a szülők azt az elvet követik, hogy minél többféle programon kell részt vennie a gyereknek. A gyereken nagy a nyomás, mindenből a legjobb legyen, sokszor szorongással jár együtt, depresszióval, anorexiával. A cserkészet esetében az időhiány probléma, a versenyekkel szemben háttérbe szorul.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Én azt látom, hogy vonzóvá kéne tenni, és ez jelent problémát jelenleg. Ehhez az kéne, hogy hiteles és nagyon egészséges emberek képviseljék ezeket, ebből a szempontból szerencsések vagyunk, mert a cserkész őrsvezetőink mind (érzelmileg) egészséges fiatalok.

8.1.8. Szakértői interjú 8

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Teológia-didaktika

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

25 éve

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

50-60

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

Városi gyülekezet

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

16-24

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

8-10

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Csoportot vezetek.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Elsősorban a fiatalok meghívásában, a program népszerűsítőben.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak? Visszamérés?**

Amik működnek: sportnapok, vetélkedők, táborok, film-klubbok, társasjáték-estek azzal a céllal, hogy minőségi értékközpontú, kapcsolatcentrikus tevékenységeket kínáljanak.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

Drámapedagógia, élménypedagógia, Kett-pedagógia.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Igen.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Ez a legnagyobb kihívás. Legtöbben akkor jönnek, amikor gyerekprogramokban segítőként részt vehetnek, mintha a sikerélmény, problémamegoldás motiválná őket.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Táborok, műhelyek.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Közösségi oldalak, virtuális csoportok.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

A virtuális közösségek fejlődése, számítógépes játékok nyújtotta műsikerek.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

A személyes kapcsolatok előnyeinek átélése, valódi problémamegoldások, valódi sikerek, kommunikációk átélése.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Jó szakemberek, közösségfejlesztő munkával foglalkozó animátorok, játélvezetők és ezek számára tárgyi, anyagi feltételek. Szabadidős központok, klubbok, gyülekezeti házak.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Talán egy jól motivált, értékközpontú közösségi háló kiépítése. Nem vagyok célszemély, ezért a szükséget is kívülállóként állapítom meg. Ezt a fiatalok felméréseiből jobban ki lehetne szűrni.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Hiteles példákkal, modellekkel. Együttélés lehetőségeinek gyakorlásával: kollégiumi minták, kirándulások, táborok. Megküzdési helyzetek bemutatásával.

8.1.9. Szakértői interjú 9

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Hitoktató, szociális munkás

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

1992

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

125

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

Katolikus iskolában, egyházmegyei szinten

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

37

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

14

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Hitoktatóként és módszertani felelősként.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Megteremteni számukra azt a teret, ahol találkozhatnak önmagukkal, egymással és Istennel.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak? Visszamérés?**

Karitatív tevékenységek, zarándoklatok, misztériumjátékok, taizéi imaóra, ökológiai programok. Elsődleges cél a közösség építése, a szolidaritás, felelősségvállalás, az ajándékozás és az elfogadás, a kapcsolataik és keresztény identitásuk megerősödése. Pozitív eredmények, amelyek az önmaguk és a környezetük iránti felelősséget fejlesztik.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

-

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Igen.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Személyes megszólítás által.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Olyan programokat, ahol érzi, hogy szükség van rá, ahol fontos, ahol elfogadják, megértik stb. Önismereti csoportok stb.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Facebook, a személyes megszólítás.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Az internet nagyon leépítette a személyes kapcsolatokat, inkább a virtuális világot választják.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Olyan programokkal, ahol ők fontosnak érzik magukat, szabad teret kapnak a tervezésben, alkotásban.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Sok esetben humán erőforrás és anyagi alap.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

A tanügyi reformra, melynek értelmében kevesebb időt kellene az iskolában töltsenek, az érzelmi intelligencia fejlesztésére nagyobb hangsúlyt fektetnének, a tananyag csökkentésére. Az önkéntességre nagyobb hangsúlyt kellene fektetni.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

A családok megszilárdításával kellene kezdeni, az érzelmi intelligencia fejlesztésével és olyan módszerek alkalmazásával, melyek nem csupán az értelemhez szólnak, hanem elvezetik a fiatalt az isteni jelenlét kapujához, ahol várakozhat, a befelé figyelésre segíti, hogy rátaláljon a benne lakó szerető Istenre.

8.1.10. Szakértői interjú 10

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Római Katolikus pap

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

5 éve

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

200 személy

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

Egyházközség fiataljaival

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

8 esemény

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

4 partner

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Segédlelkészként veszek részt a fiatalokkal való munkában.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

A közömbösségben.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak? Visszamérés?**

A közösséget formáló programok, mint Biblia olvasás, film nézés, éneklés, versenyekre való felkészülés stb.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

Saját erőforrást és hagyományos módszereket.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Igen, nagyon is igénylik.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Úgy, hogy a programok teljesen mást nyújtsanak számukra, mint amit a világ nyújt.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

A közösség építésre.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Facebook, twitter, chat, mobil telefon.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

A családi nevelés, közömbösség stb.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

A hiteles személyekkel.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Az idő hiánya az, amit gondot jelent általában. Mert, hogy mindenkinek programja van és elégé el vannak foglalva. Munkatárs hiány is jelentős, aki esetleg tudna helyettesíteni.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Motiválni a fiatalokat, hogy jobban értékeljék az együttlétet, mint a magányt.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Azzal, hogy megismertetjük az igazsággal Jézus Krisztussal.

8.1.11. Szakértői interjú 11

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Teológia - Egyetemi hittanár szak

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

16 éve

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

460

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

Világméretű (egyházközségi)

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

10

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

15

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Plébános, iskolai hitoktató vagyok.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Megszólítani, majd pedig folyamatosan lekötni őket.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak? Visszamérés?**

Társasjáték, közös filmezés, miközben nagyobb terveket lehet szőni.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

Sok kommunikáció.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Igen.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Ha feladatokat kapnak, ahol aktívan részt vesznek egy-egy eseményen.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Melyek által megismerhetik, elfogadhatják egy kicsit jobban önmagukat.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Csakis a közösségi oldalakon keresztül.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Mert odahaza már csak a virtuális világban kommunikálnak.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Fesztiválok, táborok szervezésével, melyekben ők is aktívak, és ahol ki van zárva mindenféle technikai eszköz.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Anyagi háttér az utaztatásra, étkeztetésre, esetleg játékeszközökre.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Személyesebb közeledés feléjük, megértés az irányukba.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Szelíden, hiteles élettel közeledve feléjük, az értékeket pedig a játékokba belecsempészve tálalni

8.1.12. Szakértői interjú 12

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Egyetem

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

8 éve

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

100 fő

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

500 fő

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

30

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

5

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Közösségvezető, szervező, plébános vagyok.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Az érdeklődés felkeltése, hiteles példaadás.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak? Visszamérés?**

72 óra kompromisszum nélkül: kiváló közösségi program, megtapasztalható az ingyenes szeretet öröme, és a közösségi együttműködés fontossága.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

Személyes megszólítás.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Van.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Általában azoknál van esély, akik valamilyen közösségbe járnak.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Minden, ami érdekes, nem megszokott.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Személyesen vagy Facebookon.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Túl digitalizált világ, elkényeztetett nevelés és egyéb rossz nevelési eszközök, ill. a rossz környezeti hatások: már az óvodában kezdődik.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Minőségi közösségi programokkal.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Pénz, szakember, lelkület.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Oktatási rendszer átalakítása.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Személyes példa.

8.1.13. Szakértői interjú 13

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Egyetem

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

2 éve (önkéntesként 10 éve)

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

300 fő

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

-

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

30 esemény kerül megrendezésre.

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

-

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Szakmai vezető vagyok egy pályázati projektben.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Munkatársak hiánya (lényegében egyedül vagyok), a lehetséges együttműködők leterheltsége. Így nem lehet érdemi csapatmunkát végezni: megosztani a feladatokat képességek és rátermettség szerint, lelkesíteni egymást, tanulni egymástól stb. A fiatalokra minőségi időt kell szánni, ehhez azonban ember kell. Szintén kihívás az életpálya hiánya: életpálya híján maximum néhány évig végzi valaki ezt a munkát, utána kiég, belefárad és/vagy keres olyan állást, amiből meg tud élni.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak? Visszamérés?**

A toborzásra és a megkülönböztetésre épülő pasztorációra is szükség van. Sokan először inkább csak passzívak akarnak maradni, nekik jók az előadások stb., ahol nem kell megszólalniuk, cselekedniük, csak elvannak. Vannak azonban, akik cselekvésre vágynak, arra, hogy megtiszteljük őket azzal, hogy feladatot bízunk rájuk. A programok elsődleges célja a közösségépítés, de az első lépések mindig nehezek, ezért azok a programok bizonyulnak a legjobbnak, ahol játékos formában, kis létszámú csapatokban versenyeznek a fiatalok, mert az együttműködés közben könnyebben feloldódnak (akadályverseny, vetélkedő, sorverseny). A magam részéről igyekszem előnyben részesíteni a földhözragadt feladatokat, amik talpraesettséget igényelnek vagy azt fejlesztik, és kiszakítják őket a digitális világból.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

Közösségi játékok, akadályversenyek, vetélkedők stb. a fentebb írt feloldódás érdekében. Kiscsoportos beszélgetések és feladatok: ez már egy következő lépés, itt nyílik lehetőség a meghallgatásra és az érdemi párbeszédre. Lelkiség: erre is nagy igény van. Pl. igényes szentségimádás, elcsendesedés.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Van. A kérdés az, hogy tudunk-e minőségi időt szánni rájuk.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

A személyes megszólítás a leghatékonyabb, főleg akkor, ha a saját vezetőjük szólítja meg őket személyesen, és közösségben, együtt jönnek el, és a vezető is jön velük. Az elit pedig (mert

ilyen mindig van) úgy ösztönözhető, hogy velük külön foglalkozunk, lehetőséget (képzés, feladatok) biztosítunk nekik. Az egyik legnagyobb hiányosságunk, hogy az elittel nem törődünk, és így nagyrészt elveszítjük.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Minőségi idő: ez az egyik kulcsfogalom. Erre mindenki vágyik, még ha nem is tudja megfogalmazni. Sokféle tevékenységre van igény: elcsendesedés, játék, verseny, jótékonykodás, önkénteskedés.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Személyes megszólítás. Facebook. Instagram.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Szilícium-völgy. Családi nevelés (hiánya). Stb.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Ez az igény antropológiai adottság. Nem kell erősíteni, hanem el kell hárítani az akadályokat, amik a minőségi emberi kapcsolatok kialakulásának az útjában állnak. Pl. el kell érni, hogy egyszer eljöjjenek egy jó közegbe, figyeljenek egymásra (telefonokat letenni egy órára) vagy részt vegyenek egy játékban stb.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Munkatársak egy jó team kialakításához.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Az Egyházon belül? Koncepcióra lenne szükség: a legegyszerűbb közösségtől a katolikus magasértelmiség neveléséig. Sokan szívesen részt vennének ennek a kidolgozásában, de ezt a döntéshozóknak akarniuk kellene.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Erre nincsen egysoros, olcsó válasz. Koncepció kell. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a jelenlegi erőfeszítések haszontalanok. A nagyobb hatékonysághoz viszont koncepció kell. A családi nevelés és az iskolai oktatás kulcsfontosságú, a szabadidős programok csak kiegészítik ezt.

8.1.14. Szakértői interjú 14

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Főiskola

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

1994

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

25

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

200

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

6

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

4

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Hittanárként, ifjúsági csoportot vezetek.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

A fiatalok figyelem felkeltése, Isten és az Egyház felé fordítása.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak? Visszamérés?**

Közösségi játékok, feladatok. A közösség megerősít, összekovácsolja a fiatalokat, pozitív hatásai vannak.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

PASZTORÁCIÓ, LELKIGYAKORLATOK, Közösség építés. A plébánia és pályázat biztosítja az anyagi hátteret.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Igen.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Egy-egy aktívabb fiatal, esetleg egyetemista fiatal bevonásával, példáját követik. A nehéz megindulás után már kedvük van a programokon való részvételre.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Kirándulások, közös főzések-sütések, ifi találkozók.

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Messenger, facebook.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Az okos telefonok használatával bezárkóztak a saját világukba.

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Személyes példával, értékrend kialakításával.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Anyagi háttér, tárgyi eszközök, feltételek bővítésére lenne szükség

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Nem tudom.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Közelebb hozni az Egyház tanítását a mai fiatalokhoz.

8.1.15. Szakértői interjú 15

Csoportképző kérdések:

1. **Mi a végzettsége?**

Római katolikus pap

2. **Mióta tevékenykedik a területen?**

2013

3. **Hány fiatallal foglalkozik?**

1000

4. **Mekkora szervezetben tevékenykedik?**

250 000

5. **Rendezvények száma a szervezetben évente?**

50

6. **Hány partner szervezettel rendelkeznek? Van külföldi kapcsolatuk?**

50

Mélyinterjú kérdéssor:

1. **Milyen formában vesz részt a fiatalokkal való munkában, milyen pozíciót tölt be jelenleg?**

Egyházmegyei ifjúsági referens, egyetemi lelkész, kollégium igazgató, püspöki titkár.

2. **Miben látja jelenleg a fiatalokkal való munka/ ifjúságpasztorációs tevékenység/ legnagyobb kihívásait?**

Fiatalok túlterheltsége és közömbössége, fiatalokkal foglalkozó intézmények világi hozzáállása, a keresztény értékek fontosságának csökkenése, a családi kapcsolatok felhígulása, hitelesség-válság.

3. **Milyen jó gyakorlatokat ismer a szabadidő hasznos eltöltését promótáló kezdeményezések körében? Mi a programok elsődleges célja? Milyen eredményei, hatásai vannak? Visszamérés?**

Lelki tartalommal és közösségi élménnyel megtöltött programok, amelyek célja a tapasztalás: az önismeretben, az emberi kapcsolatokban és az Isten-kapcsolatban való fejlődés. Hatásuk a személyes fejlődés és a hovatartozás felfedezése. A jó gyakorlatok által a fiatalok felfedezik, hogy az időt nem érdemes eltékozolni, hanem tartalommal kell megtölteni.

4. **Milyen módszereket alkalmaznak a programok során? Milyen erőforrásigénye van a tevékenységnek?**

A módszerek alapja a folyamatos jelenlét és figyelem fenntartása. A legfontosabb erőforrás, hogy a programokon olyan vezetők legyenek, akik teljességében jelen tudnak lenni.

5. **Van igény a szervezett közösségi programokra a fiatalok körében?**

Igen, az igény határozottan bennük van, azonban sokat hivatkoznak kifogásokra.

6. **Hogyan ösztönözhetők a fiatalok a szervezett közösségi programokba való bekapcsolódásra, aktív részvételre?**

Elsősorban személyes megszólítással. A leghatékonyabb ösztönzés a személyes meghívás.

7. **Milyen jellegű szabadidős tevékenységek, elfoglaltságok kialakítására lát igényt a jelenlegi generáció köreiben?**

Kis közösségi programok (pl.: beszélgetések, előadások, kézműves foglalkozások, sport, természetben töltött idő, zene, tánc, film, imádságok)

8. **Hogyan érhetők el a fiatalok, milyen kommunikációs csatornák lehetnek hatékonyak a fiatalokkal való interakció során?**

Egymás személyes megszólítása, on-line felület, plakátok és életképek alkalmazása.

9. **Mi az oka a fiatalok körében a személyes kapcsolatok háttérbeszorulásának?**

Személytelen kommunikáció, érték-válság, elidegenedés egymástól, én-központúság, felgyorsult világ, generációk együttélésének csökkenése

10. **Mivel erősíthető a személyes emberi kapcsolatok kialakítására való igény a fiatalok körében?**

Oktatásban és a családi nevelésben kell, hogy helyt kapjon az értékek fontosságának hangsúlyozása, amely alapot ad a fiataloknak.

11. **Milyen erőforrások hiányoznak a legjobban, a minőségi szabadidős tevékenységek kialakításához?**

Idő, érdekeltség, kedv.

12. **Milyen rendszerszintű változásra lenne szükség a fiatalok értékesebb időtöltési lehetőségeinek kialakításához?**

Rendszerszintű változás az oktatásban, a családi és keresztény értékek megőrzésében.

13. **Mivel lehetne megszilárdítani a fiatalok körében a keresztény és kulturális értékeket?**

Családpasztorációval, aktív egyházi közösségi élettel, a fiatalok után követésével, személyes figyelemmel, fiatalok folyamatos meghallgatásával.

8.2. Kérdőív kérdéssor: 15-29 éves fiatalok szabadidős szokásai

15-29 éves fiatalok szabadiős szokásai

Kedves Kitöltő!

Az alábbi kérdőívben a 15-29 éves korosztály szabadidős szokásait vizsgáljuk.

A kérdőív célja felmérni a korosztály szabadidős szokásait, a szabadidő hasznos eltöltésére és szervezett közösségi programokra való igényét, hatékonyabb, a korosztály igényeinek jobban megfelelő programok kialakításának elősegítése érdekében.

A kitöltés maximum 10 percet vesz igénybe.

Előre is köszönjük kitöltésed!

1. Nemed *(Feleletválasztós)*
    - Nő
    - Férfi
2. Életkorod *(Feleletválasztós)*
    - 15-18
    - 19-25
    - 26-29
3. Állandó lakhelyed Magyarország? *(Feleletválasztós)*
    - Igen
    - Nem

Szabadidős szokások

4. Mivel töltöd legszívesebben a szabadidődet? Több válaszlehetőség is jelölhető! *(Jelölőnégyzetes)*
    - Tv nézés
    - Internet
    - Számítógépes játékok, konzol játékok
    - Sportolás, sportrendezvények látogatása
    - Zene hallgatás, koncert
    - Kirándulás, biciklizés
    - Barátokkal való időtöltés
    - Olvasás
    - Zenélés, hangszeren játszás
    - Buli, fesztivál
    - Festés rajzolás, kreatív időtöltés
    - Önkénteskedés
    - Egyéb:
5. Milyen gyakran vettél részt az elmúlt évben az alábbi témájú közösségi programokon? *(Feleltválasztós rács: 1 - Egyáltalán nem, 2 - Ritkán, 3 - Néha, 4 - Gyakran, 5 - Amikor csak tehetem)*

- Sport, mozgás
- Zene, koncert
- Kreatív, kézműves
- Túra, természetjárás
- Vallás, hitélet
- Önkénteskedés
- Kultúra
- Egyéb: …

6. Van lehetőséged az érdeklődési körödnek megfelelő programon részt venni a közvetlen közeledben? *(Feleltválasztós)*
    - Igen
    - Nem

Szervezett közösségi programok

7. Mennyire fontosak az alábbi tényezők programválasztás során számodra? *(Feleltválasztós rács*: 1 - Egyáltalán nem fontos, 2 - Nem fontos, 3 - Közömbös, 4 - Fontos, 5 - Nagyon fontos)
    - Jó megközelíthetőséggel rendelkezik, könnyen elérhető
    - Megszólít, érdekel a témája
    - Saját korosztály/ barátok vesznek részt rajta
    - Interaktív, bevonnak a programba
    - Újdonságélménnyel jár
    - Ismeret, kedvelt előadó/ fellépő
    - Megfelelő hosszúság
    - Megfizethetőség
8. Milyen csatornákon szerzed be az információt szervezett közösségi eseményekről? Több válaszlehetőség is jelölhető! *(Jelölőnégyzetes)*
    - Személyesen (barátoktól)
    - Személyesen (másoktól)
    - Iskola
    - Facebook
    - Twitter
    - Plébániai felület
    - Egyéb: …
9. Van igényed szervezett közösségi programokra? *(Feleltválasztós)*
    - Igen
    - Nem
10. Személyesen neked milyen szervezett közösségi programra lenne igényed? Témamegjelölés, vagy konkrét program is megadható. *(Rövid szöveges válasz)*
    - Rövid szöveges válasz: …

Közösséghez tartozás

11. Szerinted mennyire fontosak az alábbi tulajdonságok/ képességek egy közösség vezetőjében? *(Feleltválasztós rács*: 1 - Nem fontos, 2 - Semleges, 3 – Fontos)
    - Nyitottság
    - Jó kommunikációs készség

- Empátia
- Kezdeményezőkészség
- Modern technológia ismerete
- Motivációs készség
- Közvetlenség/ lazaság
- Példamutatás
- Naprakészség
- Hitélet

12. Van a környezetedben olyan nálad idősebb személy vagy felnőtt, akihez fordulhatsz a kérdéseiddel? *(Feleltválasztós)*
    - Igen
    - Nem
13. Milyen problémákkal fordulnál a környezetedben lévő felnőttekhez, ha lenne rá lehetőséged? Több válaszlehetőség is jelölhető! *(Jelölőnégyzetes)*
    - Bizonytalanság
    - Kiszámíthatatlan jövő
    - Anyagi nehézségek
    - Céltalanság
    - Baráti kapcsolatok
    - Párkapcsolati kérdések
    - Tanulási nehézségek
    - Családi problémák
    - Függőség
    - Egyéb: …
14. Szerinted milyen hiányosságai vannak a fiatalokkal foglalkozó szakembereknek? *(Rövid szöveges válasz)*
    - Rövid szöveges válasz: …
15. Milyen közösségnek vagy aktív tagja? Több válaszlehetőség is jelölhető! *(Jelölőnégyzetes)*
    - Katolikus plébánia
    - Református plébánia
    - Cserkészszövetség
    - Egyik sem
    - Egyéb: …

8.3. Mentális térképezés

DEFINÍCIÓ – A mentális térkép az asszociációk, fogalmak és meglévő ismeretek rendezését segítő ábra, amely egy központi fogalom köré épül fel. A középre felírt téma köré ahhoz szorosan kapcsolódó altémákat írunk fel, majd ezeket is kiindulási pontként tekintve tovább bővítjük a szerteágazó ábrát.

FUNKCIÓ – A mentális térkép segít az egyén és a csapat gondolatait a központi téma köré rendezni. Segítségével könnyebben átláthatjuk a témához kapcsolódó fogalmakat és ezek egymáshoz való viszonyát. Az ábra további gondolatokat inspirálhat, és segít abban, hogy kiszélesítsük a látókörünket és akár távoli asszociációkat is meg tudjunk jeleníteni, ezzel is serkentve a divergens gondolkodást.

MIKOR HASZNÁLJUK? – Nagyon jó kezdő feladat, hiszen a csapatok így egy nagyobb témát rögtön kisebb egységekre bonthatnak, ami segít abban, hogy átlássák a feladatot. Később kibővíthetjük a térképet a feltáró fázis során gyűjtött új információkkal. A mentális térkép az értelmezési fázis során használható a problémák (problématérkép), ötleteléskor pedig a megoldási javaslatok rendszerbe foglalására is (ötlettérkép).

KONKRÉT FELADAT: Mindenki írja fel azokat a fogalmakat, amik számára az ifjúságpasztorációhoz kapcsolódnak, majd írja föl az azokhoz kapcsolódó fogalmakat is önállóan, egy saját mentális térképet et kialakítva. Ezek után, közösen egy nagy térképre írják fel, megfelelően elhelyezve a fogalmakat ifjúságpasztoráció köré, (azonosakat, szinonimákát nem kell többször), illetve egészítsék ki még továbbiakkal, amik a közös gondolkodás során eszükbe jut.

8.4. Fókuszcsoportos munka feladatok leirata

A fókusz csoportos munka alkalmazott feladatok:

- perszóna alkotás
- brainstorming
- pötty-szavazás

8.4.1. Perszóna alkotás

DEFINÍCIÓ – Kitalált, fiktív karakterek, akik azokat a csoportokat szimbolizálják, amelyek számára tervezünk. A perszónákat egy-egy adatlap mutatja be, amelyen nevük, koruk, lakóhelyük mellett szokásaikat, igényeiket és tulajdonságaikat is megjelenítjük.

FUNKCIÓ – Amikor másoknak tervezünk, fontos, hogy megértsük az igényeiket. Könnyebben bele tudjuk képzelni magunkat egy-egy konkrét szerepbe, ha azt előre kidolgozzuk, nevesítjük és vizualizáljuk.

MIKOR HASZNÁLJUK? – Amikor a diákok nem saját maguknak terveznek. A kutatás során összegyűjtött információk segíthetik egy vagy több perszóna kidolgozását is.

KONKRÉT FELADAT - A résztvevők megalkotnak csapatban minimum 3-5 perszónát, akik szerintük hitelesen képviselik a generációjukat, megadják az adatait (név, kor), főbb személyiségjegyeit, leírják szokásait. Miután végeztek ezzel, bemutatják a kitalált perszónákat.

8.4.2. Brainstorming

DEFINÍCIÓ – A csapatok több megoldási javaslatot találnak ki a pontosított feladatkiírásban megfogalmazott problémára, amelyek közül később ki tudják választani a legjobbnak ítélt koncepciót. A klasszikus brainstorming szabályai a következők:

- Ne kritizálj! – A brainstorming célja a mennyiség, nem a minőség.
- Mondd ki az őrült ötleteidet is! – Az igazán újszerű gondolatok elsőre butaságnak tűnhetnek, mégis ezekből születnek a legkreatívabb megoldások.
- Építs a másik ötletére! – Ami ötlet elhangzik, ahhoz tegyél hozzá, hogy szerinted hogyan lehetne még jobb!
- Egyszerre csak egy beszéljen! – Fontos, hogy ne alakuljanak ki privát beszélgetések a csapaton belül.
- Fókuszálj! – Ne tereld el a beszélgetést! Amit kimondasz, valóban a témához kapcsolódó ötlet legyen!

- Dokumentálj! – Minden ötletet írjatok fel egy-egy post-itre, különben elvesznek a fontos gondolatok!

FUNKCIÓ – Minél több ötlet generálása egy intenzív beszélgetés során. Fontos, hogy a jól körül határolt feladatra minél több és minél többféle megoldás szülessen, hogy legyen miből kiválasztani a legjobbat!

MIKOR HASZNÁLJUK? – A divergens fázisokban, amikor nagy mennyiségű ötlet generálása a fontos. Egy-egy ötlet kifejtésére ebben a fázisban nem érdemes időt szánni. Minden elhangzó ötletet írjunk fel, de utána ugorjunk tovább egy következő megoldási javaslatra!

KONKRÉT FELADAT – A résztvevők közös ötletelés során megalkotják a perszónák számára ideális programokat, összegyűjtik azokat a felületeket melyeket szerintük az eseményekről való információk begyűjtésére használ az adott perszóna. Perszónánként végig haladnak kinek milyen jellegű igényei lehetnek, milyen konkrét programokra menne el, felírják az érdekes témákat, előadókat, közösségi felületeket és információs csatornákat.

8.4.3. Pötty-szavazás

Mindenki leadhat 3 szavazatot a brainstorming során összegyűjtött ötletekre, amelyet a legértékesebbnek, legjobbnak talál és megindokolhatja azt.

DEFINÍCIÓ – A legjobb ötlet kiválasztását segítő demokratikus módszer, ahol a csapattagok egyénileg megjelölik a nekik legjobban tetsző ötleteket – azokat valósítják meg, amelyek a legtöbb szavazatot kapták.

FUNKCIÓ – A legjobb ötlet kiválasztása. A konvergens szakaszokban gyakori a konfliktus a csapattagok között. Ennek egyik forrása lehet a legjobb ötlet kiválasztása, hiszen itt eltérhetnek a vélemények. A pöttyszavazással világossá válhat mindenki számára, hogy mely ötletek a legnépszerűbbek.

MIKOR HASZNÁLJUK? – A tervezés során bármikor, amikor sok opció közül kell gyorsan kiválasztani egyet.

KONKRÉT FELADAT – Minden résztvevő leadhat 10 szavazatot a brainstorming során összegyűjtött ötletekre, amelyet a legértékesebbnek, legjobbnak talál, majd az ötlet mellé helyezhet egy matricát és megindokolhatja azt.

Hivatkozások

STATISTA, 2018. *Where Young Europeans Aren't Religious.* [Online] Available at: https://www.statista.com/chart/13345/where-young-europeans-arent-religious/ [Hozzáférés dátuma: 20 01 2020].

Schütz, C., 1993. *A keresztény szellemiség lexikona.* hely nélk.:Szent István Társulat.

Schwarz, C. A., 2015. *A természetes növekedés útja - Bevezetés a Természetes Közösségfejlődésbe.* Budapest: Harmat.

Czimmer, J. A., 2017. *A marketing alapfogalmai.* Budapest: NSZFI - Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet.

L Smith, M. & Erwin, J., 2005. Role & Responsibility Charting (RACI). *Project Management Forum.*

CatholicApps.com, 2019. *https://catholicapps.com/9-best-catholic-apps-for-2019/.* [Online] Available at: https://catholicapps.com/9-best-catholic-apps-for-2019/ [Hozzáférés dátuma: 22 01 2020].

Nagy, Á., 2015. *A szabadidőpedagógia elméleti alapjai.* Komarno: Selye János Egyetem.

Nagy, Á., Bodor, T., Domokos, T. & Schád, L., 2014. *Ifjúságügy.* Budapest: ISZT Alapítvány .

Nagy, Á. & Oross, D., 2016. Az ifjúságügy értelmezése. *Esély,* pp. 39-61..

Csatári, E., 2017. A fiatalok szabadidő eltöltési szokásaihoz alkalmazkodó ifjúsági közösségi tér. *Párbeszéd: Szociális munka folyóirat.*

Cambridge Dictionary, 2012. *youth.* [Online] Available at: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/youth [Hozzáférés dátuma: 21 01 2020].

Zauner, W., 1988. *A remény jelei.* 1988 szerk. Bécs: OMC.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009 - 2024, 2009. *Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024.* Budapest: ismeretlen szerző

Gergely, K., 2014. *kulturaonline.hu.* [Online] Available at: https://kulturaonline.hu/milyen_a_ma_elo_hat_generacio_3521

Chapman, G., 2018. *Netfüggő gyerekek.* Budapest: Harmat kiadó.

Nielsen, L., 1996. *Adolescence: A Contemporary View.* hely nélk.:Cengage Learning.

Collins-Mayo, S., 2012. Youth and religion, an international perspective. *Theo-Web. Zeitschrift für Religionspädagogik 11.*

Szondy, M., 2020. *Tippek, trükkök.* [Online] Available at: http://digitalistudatossag.hu/ [Hozzáférés dátuma: 24 01 2020].

Szoljbeapapnak, 2017. *Rólunk.* [Online] Available at: https://szoljbeapapnak.blog.hu/ [Hozzáférés dátuma: 22 01 2020].

Nouri, M., 2018. *The Power of Influence: Traditional Celebrity vs Social Media Influencer,* CA: Santa Clara University.

Dr. Árvainé Koczok, M., 2017. *10 nehézség, mellyel elvált szülők gyermekei küzdenek.* [Online] Available at: https://neszorongj.hu/10-nehezseg-mellyel-elvalt-szulok-gyermekei-kuzdenek/ [Hozzáférés dátuma: 20 01 2020].

Dumazedier, J., 1974. *Sociology of Leisure.* 1 szerk. -: Elsevier Scientific Publ..

SurveyMonkey, 2019. *5 post event survey questions to ask at your next event.* [Online] Available at: https://www.surveymonkey.com/mp/post-event-survey-questions/ [Hozzáférés dátuma: 10 12 2019].

Önkéntes Központ Alapítvány, 2005. *Sikeres Önkéntes programok a gyakorlatban.* Budapest: Önkéntes Központ Alapítvány.

1068/2012. (III. 20.) Korm. határozat, 2012. *a Nemzeti Önkéntes Stratégia 2012–2020 elfogadásáról és a végrehajtásához szükséges középtávú feladatokról.* Budapest: Korm. határozat.

Antal-Mokos, Z., Balaton, K., Drótos, G. & Tari, E., 2000. *Stratégia és szervezet.* 2 szerk. Budapest: KJK-Kerszöv.

Andorka, R., 2006. *Bevezetés a szociológiába.* Budapest: Osiris.

Albert, F. & Dávid, B., 2011. *AZ EMBERI KAPCSOLATOK ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON A XX. SZÁZAD UTOLSÓ ÉVTIZEDÉBEN,* Budapest: BCE Szociológia és Társadalompolitika Intézet.

Bartal, A. M. & Kmetty, Z., 2011. a Magyar Önkéntes Motivációs Kérdőív sztenderdizálásának eredményei alapján. *Civil Szemle,* 4. kötet, pp. 7-30..

Barna Research Group, 2013. *5 Reasons Millennials Stay Connected to Church.* [Online] Available at: https://www.barna.com/research/5-reasons-millennials-stay-connected-to-church/
[Hozzáférés dátuma: 11 01 2020].

Bereczki, E., 2019. *"Beszólunk a papnak és letöltjük a Bibliát" - Mit jelent a hit a Z generációnak?.* [Online]
Available at: https://wmn.hu/ugy/50088-beszolunk-a-papnak-es-letoltjuk-a-bibliat---mit-jelent-a-hit-a-z-generacionak-
[Hozzáférés dátuma: 12 01 2020].

Bereczki, E., 2019. *Folyton a neten lóg a gyerek? - Szakértői tippek a kütyüzés ellen.* [Online] Available at: https://wmn.hu/ugy/51125-folyton-a-neten-log-a-gyerek--szakertoi-tippek-kutyuzes-ellen-
[Hozzáférés dátuma: 17 01 2020].

Erikson, E. H., 2002. *Gyermekkor és társadalom.* Budapest: Osiris kiadó.

Farkas, P., 2009. Ami van, ami nincs, és ami kellene. *Új Ember Katolikus Hetilap*, 08 11.

Farkas, P., Balásházy, I. & Major, G., 2018. *Boldogabb családokért és ifjúságért – A családi élet válsága és a demográfiai válság okainak elemzése (I. kötet).* hely nélk.:L'Harmattan Kiadó.

Ferenc pápa, 2013. *XXVIII. Ifjúsági Világtalálkozó - Rio de Janeiro,* hely nélk.: ismeretlen szerző

Ferenc pápa, 2014. *IV. Európai Ifjúágpasztorációs Kongresszus - Együtt Európa útjain,* Róma: ismeretlen szerző

Ferenc pápa, 2019. *Christus vivit.* hely nélk.:Szent István Társulat.

Friedmann, G., 1961. *The Anatomy of Work: Labor, Leisure, and the Implications of Automation.* hely nélk.:ismeretlen szerző

Furlong, A., 2013. *Youth Studies: An Introduction.* USA: Routledge.

Harmati, D., 2019. *kotoszo.blog.hu.* [Online] Available at: https://kotoszo.blog.hu/2019/03/13/elvesztettel_engem_ezert_hagyjak_el_a_fiatalok_az_egyhazat

Horváth-Bolla, Z., 2018. *Iskolai hittanoktatásról feketén-fehéren.* [Online] Available at: https://www.evangelikus.hu/iskolai-hittanoktatasrol-feketen-feheren [Hozzáférés dátuma: 20 01 2020].

Horváth, Á. & Tóbiás, L., 2016. *25 év - Jelentés az ifjúságügyről.* Budapest: Iuvenis - Ifjúságszakmai Műhely, Ifjúságszakmai Együttműködési Tanácskozás.

Huszthy, Z., 2014. *Mobil-kereszténység: vallásos alkalmazások.* [Online] Available at: https://kereszteny.mandiner.hu/cikk/20140205_isten_hozzad_is_szol_mobiltelefonon [Hozzáférés dátuma: 22 01 2020].

Ifjúságügy Szakértőinek Társasága Alapítvány, 2010. *Ifjúságügy ifjúsági szakma, ifjúsági munka - Módszertani kézikönyv.* Budapest: Mobilitás–ISzT–ÚMK.

KSH, 2019. *https://www.ksh.hu/.* [Online].

katolikus.hu, 2018. *Katolikus ifjúsági irodák és művelődési központok.* [Online] Available at: https://katolikus.hu/intezmenyek#127 [Hozzáférés dátuma: 24 01 2020].

Kaposvári Egyházmegye Ifjúságpasztorációs munkacsoport , 2018. *Ifjúságpasztorációs Zsinat Munkadokumentum 2018-2020,* Kaposvár: ismeretlen szerző

Keszeli, S., 2004. *Ifjúságpasztorációs tervezés ma: kinek, minek, hogyan, merre?,* Szeged: ismeretlen szerző

Keniston, K., 1970. *Youth as a stage of life.* hely nélk.:ismeretlen szerző

Kinnaman, D. & Hawkins, A., 2011. *You Lost Me: Why Young Christians Are Leaving Church . . . and Rethinking Faith.* hely nélk.:Baker Books.

Kortárs Segítő Műhely Alapítvány, 2019. *Család és a fiatalok lelki egészsége.* [Online] Available at: http://www.ksma.hu/icikkek.html

Kovácsné Dr. Bakos, É., 2012. *A szabadidő pedagógiai kérdéseihez.* hely nélk.:ismeretlen szerző

Kovács, B., 2018. *Mit vár az Y generáció Istentől?.* [Online] Available at: https://kotoszo.blog.hu/2018/02/02/mit_var_az_y-generacio_istentol [Hozzáférés dátuma: 21 01 2020].

Kátai, G., 2006. *Gondolatok az ifjúságpolitika esközeiről.* Szeged: Belvedere.

Magyar Nemzet, 2016. *Fiatalok nélkül maradhatnak a plébániák.* [Online] Available at: https://magyarnemzet.hu/archivum/belfold-archivum/fiatalok-nelkul-maradhatnak-a-plebaniak-3928437/
[Hozzáférés dátuma: 01 01 2020].

Magyar Kurír Katolikus Hírportál, 2018. *Világszerte egyre kevésbé vallásosak a fiatal felnőttek.* [Online]
Available at: https://www.magyarkurir.hu/kitekinto/vilagszerte-egyre-kevesbe-vallasosak-fiatal-felnottek
[Hozzáférés dátuma: 20 01 2020].

Magyar Kurír, 2017. *Ifjúságpasztorációs konferenciát tartottak a Szeged-Csanádi Egyházmegyében.* [Online]
Available at: https://www.magyarkurir.hu/hirek/ifjusagpasztoracios-konferenciat-tartottak-a-szeged-csanadi-egyhazmegyeben
[Hozzáférés dátuma: 22 01 2020].

Magyar Kurír, 2019. *Készül a Vatikán Minecraft-szervere.* [Online]
Available at: https://www.magyarkurir.hu/kitekinto/elkeszult-vatikan-minecraft-szervere
[Hozzáférés dátuma: 10 01 2020].

Magyar Kurír, 2019. *Mobiltelefonos alkalmazáson is elérhető a katolikus rádió.* [Online]
Available at: https://www.magyarkurir.hu/hazai/mobiltelefon-alkalmazason-is-elerheto-katolikus-radio
[Hozzáférés dátuma: 22 01 2020].

Magyar Kurír, 2020. *Események, programok.* [Online]
Available at: https://www.magyarkurir.hu/esemenyek
[Hozzáférés dátuma: 24 01 2020].

Malinakova, K. és mtsai., 2018. *Adolescent religious attendance and spirituality—Are they associated with leisure-time choices?.* hely nélk.:ismeretlen szerző

Macmillan Dictionary, 2013. *Macmillan Publishers Limited.* [Online]
Available at: https://www.macmillandictionary.com/dictionary/american/youth
[Hozzáférés dátuma: 21 01 2020].

MKPK Ifjúsági Bizottsága, 2015. *Országos Ifjúságpasztorációs Tanulmányi Napok Záródokumentum,* Győr: Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Ifjúsági Bizottsága.

Molnár, D., 2018. *Influenszer-jelenség: nem tökéletes, de egyre több benne a pénz.* [Online]
Available at: https://24.hu/elet-stilus/2018/10/14/influenszer-jelenseg-nem-tokeletes-de-egyre-tobb-benne-a-penz/#influenszer
[Hozzáférés dátuma: 19 01 2020].

Morville, P., 2005. *Ambient Findability: What We Find Changes Who We Become.* CA: O'Reilly Media.

Májer, P. E. & Tóth, B., 2016. *Y ÉS Z GENERÁCIÓ KOMMUNIKÁCIÓS KIHÍVÁSAI A FELSŐOKTATÁSBAN ÉS A MUNKAERŐPIACON,* Győr: Széchenyi István Egyetem, Egyetemi Szolgáltató Központ.

Ábrahám, J. & Bárdos, G., 2014. Szabadidő és rekráció. *Kultúra és közösség,* I. kötet, pp. 25-29..

Országos Ifjúságpasztorációs Tanulmányi Napok, 2015. *Országos Ifjúságpasztorációs Tanulmányi Napok Győr 2015. október 26-28. Záródokumentum,* Budapest: ismeretlen szerző

Pew Research Centre, 2018. *Why America's 'nones' don't identify with a religion.* [Online]
Available at: https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/08/08/why-americas-nones-dont-

identify-with-a-religion/
[Hozzáférés dátuma: 15 12 2019].

Praiser, E., 2011. *The Filter Bubble: What the Internet is Hiding from You.* New York: The Penguin Press.

Új Nemzedék Központ, 2016. *Magyar Ifjúság Kutatás 2016.* Budapest: ismeretlen szerző

Új Nemzedék Központ, Ú., 2018. *Az Önkéntesség Magyarországon 2018 kutatás első eredményei.* Budapest: Új Nemzedék Központ Nonprofit Kft.

VI. Pál pápa, 1975. *EVANGELII NUNTIANDI - az Evangélium hirdetése - kezdetű apostoli buzdítása a katolikus egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangelizációról a mai világban,* hely nélk.: ismeretlen szerző

Williams, R. R., 2010. Space for God: Lived Religion at Work, Home, and Play. *Sociology of Religion, Volume 71, Issue 3.*

Wujek, T., 1960. *, Z badań nad budżetem czasu wolnego młodzieży szkolnej w środowisku wielkomiejskim, Kwartalnik Pedagogiczny nr 3.* hely nélk.:ismeretlen szerző